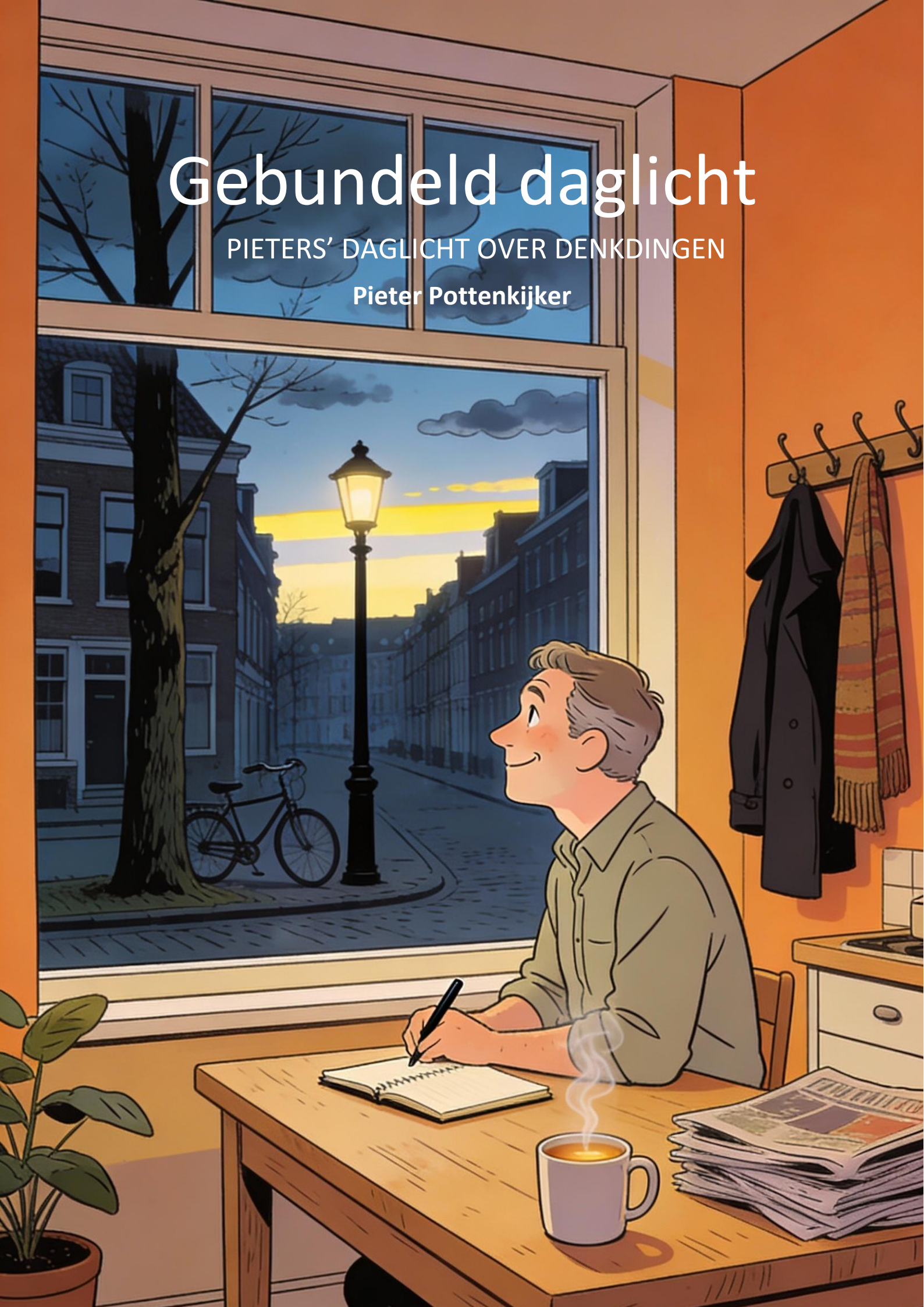
Gebundeld daglicht

PIETERS’ DAGLICHT OVER DENKDINGEN

Pieter Pottenkijker

Tekst & idee: Peter Paul J. Doodkorte

Omslag en foto's: CHATGTP

Met voorafgaande toestemming van de schrijver mag alles uit deze uitgave worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook.

Uitgeverij De Overkant
Ringvaarpark 1
2907 LH Capelle aan den IJssel
De-Overkant@Doodkorte.nl

9789083609416

WELKOM

Welkom, waarde lezer, in het universum van Pieter Pottenkijker, waar het licht nooit fel schreeuwt maar zachtjes fluistert: “Kijk nog eens, je zag net pas de helft.”

In deze bundel wordt geen wereld verbeterd, hooguit liefdevol gefileerd, op smaak gebracht met ironie en vervolgens opgediend op een ontbijtbordje van het alledaagse.

Hier vind je geen grote theorieën, wel grote en kleine Denkdingen: van geraniums die eerherstel eisen tot makrelen met existentiële problemen, van gemeentelijke brievenbussen die jouw toekomst in hun stalen buik dragen tot bokbier dat bewijst dat de herfst niet in de kalender, maar in je glas begint.

Pieter schrijft over wachten in bushokjes, discussies aan de keukentafel, mantelzorg met een afwasborstel in plaats van een cape, en over schurken op wereldtoneel die genadeloos spiegelen hoeveel toeschouwer wij zelf soms zijn.

De toon is licht, vaak schaamteloos over de top, met zinnen die zich gedragen als een cabaretier op sokken: je lacht sneller dan je doorhebt dat er ondertussen iets schuurt. Achter elk grapje steekt een serieuze vraag zijn hoofd om de hoek: hoe leven we samen zonder elkaar kwijt te raken, hoe blijven we mens tussen regels, systemen en goedbedoelde beleidsnota’s, hoe bewaren we tederheid in een tijd die alles wil optimaliseren?

Zie deze bundel gerust als een doos vol mentale arbeidsvitaminen: korte porties daglicht voor wanneer het nieuws te donker is, de mailbox te vol en de wereld weer eens te hard praat. Lees een Denkding in de trein, tussen twee vergaderingen, naast een ziekenhuisbed of onder een geranium; het werkt overal waar mensen stuntelen, hopen, mopperen en toch iedere dag opnieuw beginnen.

En nu? Nu is het aan jou. Sla een bladzijde om, laat je aansteken door een lach die net iets te lang blijft hangen, en ontdek dat tussen de regels door misschien wel het meest troostende inzicht schuilt: we hebben het allemaal niet helemaal op orde, maar samen komen we een eind – niet achter, maar tussen de geraniums, met daglicht in de marge en Denkdingen in overvloed.

Inhoud

Welkom 2

De arbeidsvitaminen van pieter 10

Warmte en andere Denkdingen 12

Van mug tot mening en weer terug 14

Het zwijgen van een Irish Coffee 16

Het buffet der beproevingen 18

Transparantie of uitnodiging? 20

Over het heerlijke niets en het vruchtbare anders 22

Azijn, Liefde en Andere Natuurrampen 24

Het geduld van de koffie 23

De stilte tussen twee woorden 25

De wankele stoel van de zekerheid 27

Verdwaald, maar niet verloren 29

Slippers op avontuur 31

De mosselmeditatie 33

Een reset van het Hart 35

De karper in bad 37

De doodgewoonste dingen 39

De wandelfilosofie 41

De verleiding van het knopje 'uit' 43

Over Tesla's, ellende op wielen en Frans comfort 45

De buxusmot en het grote groen drama 47

Wij eisen de nacht (terug) 49

De wrede schoonheid van de natuur 51

Papier, pen en post 53

Niet achter, maar tussen de geraniums bloeien 55

De dans van het misschien 57

Het theater van het wachten – premières in de bushalte 59

De zwaarte van een leeg blad 61

De spiegel van de ander 63

Krekels 65

"Goodbye Stranger, hello herinnering" 67

Schurken 69

De laatste grap van gerard cox 71

Regen! 73

Prinsjesdag 75

De grote polarisatieparade 77

Over kaas, karretjes en de ACM die de bonnen nakijkt 79

Protesteren of rellen 83

Het dappere overleven van de weekendopa 85

De herfst - het zachte afscheid van de zon 87

De luchtvaartmaatschappij van de herfst 89

Ook dat nog 91

Wat ik van de liefde weet (met knipoog) 93

Het liefdeslaantje 95

Het kabouterbos 97

Herfst in vloeibare vorm 99

Paddenstoelen 103

Je lijf ontdekken zonder handleiding 105

Een pleistertje op de arm, een deken voor de samenleving 107

Het absurdistische lot van de makreel 109

Vol avontuur! 111

Samen puzzelen 113

Het grote onuitsprekelijke van de vrouwenmoord 117

De Pluktuin die er niet is (maar er toch een beetje wél is) 119

"Laat me niet los" 121

Het Max Orkest en de kunst van het ongegeneerd meeleven 123

Francis met de Gouden Longen (en het zilveren hart) 125

De Egelburcht 127

Een dak is geen luxeartikel 129

Een buitengewoon gesprek 131

De vloek van de blauwdruk 133

De stoom des levens 135

De trage triomf der slakken 137

De pneumokok en het onzegbare leven 139

Vernielzucht 141

Snuffelen 143

Het roodborstje 145

De Grannies van Amsterdam 147

De preutsheid van het ontdoen 149

Het grote breiwerk van het bestaan 151

De Manosfeer – een warme wind of een koude tocht? 153

Waar een groet al goud waard is 155

Allerzielen en andere lichtzinnigheden 157

De grote migrantenfactcheck 159

Na de stembus 161

Het goudhaantje 163

De restzetel en het stoelendanssyndroom 165

De zwarte vrijdag van de waanzin 167

De Kerstman en het mysterie van de rinkelende bel 169

De Evergreen-topduizend en de geur van ouderwets geluk 171

De Verkenner 173

De Wet DBA 175

Wie is er nu gek? 179

Het geknal van november 181

Tinder voor koeien 183

De Echo van Jan Paparazzi 187

De dikke banden van de jeugd 189

De Fazant 191

Ontspullen: een huis in de frontlinie 193

De dag dat ik Knopfler weer hoorde (of tenminste zijn schim) 195

De dag dat Sinterklaas weer kwam aanwaaien 197

De onzichtbare held met de afwasborstel 199

Rijke stinkerds 201

Is neutraliteit een keuze? 203

Een ode aan de gemeentelijk brievenbus 207

De schoonheid van misverstanden 209

Overstekende Toekomst 211

Over irritante reclame en andere akoestische foltermethoden 213

Agressie tegen hulpverleners 215

De Knarrenhof 217

Patat in de sloot – een DenkDing van formaat 221

Over de markt der Kerstigheid 223

De oliebol en het nationale bakbeest 225

HET IJZELT! 227

Over sneeuw, chaos en het nationale talent voor overdrijven 229

De oranje overdrijving 231

De Evergreen Top 1000 233

De kalkoen die wist dat hij geroosterd was 235

Over het Kerstgevoel 237

Over Beschermd Wonen 239

Diefstal aan de Bermweg 243

Niet klein te krijgen (ook al zijn ze klein) 245

Stop de Schuldenindustrie 247

Het heerlijk avondje 251

Gezonder eten 253

De markt die maar niet terug mag komen 255

Overstekende toekomst 257

Sjatoo010 259

De Santa Walk 261

Geld stinkt niet 263

Het Kerstverhaal van Ter Apel 265

Paarse vrijdag 269

De vlucht der wetenschappers 271

Dementie.....273

De aardappel.....275

Advent.....277

Neppillen.....279

Bibliografie.....281

Pieter Pottenkijker.....282

DE ARBEIDSVITAMINEN VAN PIETER

Vanuit het thuiskantoor, nabij de waslijn en onder de appelboom

Wanneer de tenten zijn opgeborgen, de petanqueballen gerangschikt op alfabet en de geur van Franse knoflook plaats heeft gemaakt voor die van Hollandse regen op stoeptegels, heeft Pieter Pottenkijker zich weer genesteld in zijn vertrouwde werkvertrek. Een hoekje van het huis waar de zon net voor elven binnenglipt, waar het uitzicht reikt tot de buurman z'n klimhortensia, en waar, tussen het tikken der toetsen door, de stem van Radio 5 klinkt als een warm welkom van een oude vriend.

De Arbeidsvitaminen – o, zo'n degelijke naam dat je er haast een bruine jas bij aan zou trekken – blijkt elke dag weer een feest van herkenning. Liedjes met bakkebaarden, melodieën die ruiken naar pinda's op de bar en dansvloeren van linoleum. Pieter neuriet mee met Anita Meyer, bromt langs BZN en zwijgt even stil bij Ramses. Niet uit devotie, maar uit een soort innerlijke ontroering die alleen muziek met vergeelde randjes kan oproepen.

En wat een energie, daar in de ochtend! De presentator, een mens van vlees en vinyl, weeft luchtige praatjes tussen de platen door alsof het allemaal vanzelf gaat. Ondertussen sorteert Pieter zijn aantekeningen, herschrijft een zin die net iets te veel naar camping riekte, en neemt een slok lauwe koffie. Het leven schrijdt voort, maar met een soundtrack die zegt: je bent nog niet vergeten.

Soms, als het zonlicht precies valt op de toetsen van zijn laptop en de baslijn van Earth, Wind & Fire de kamer vult, dan is het er ineens weer: dat gevoel van kunnen. Niet moeten, niet streven, maar zijn. Een lichte zwiep van levenslust, vermengd met melancholie, zoals alleen de radio dat kan brengen.

En zo werkt Pieter door, gewiegd door klanken die ooit klonken op transistorradio's, bruiloften en autoritten zonder airco. De Arbeidsvitaminen doen hun werk. Niet als pil, maar als pleister op het gemoed. En ergens, tussen tien en twaalf, is het leven gewoon even helemaal oké.

WARMTE EN ANDERE DENKDINGEN

Capelle aan den IJssel, vlak bij het winkelcentrum en niet ver van de Hollandsche IJssel

O burgers van Nederland en omstreken,
Daar waar de tegels hitte vasthouden als schuldbekentenissen in een la, en de airco's snorren als filosofen op drift. Daar werd ik wakker. Bezweet, ja. Maar ook: bezonnen.

Want het is warm, dames en heren.

Warmte. Zonneschijn. Het grootste cadeau van het heelal – en we zetten het het liefst direct terug in de verpakking. We vluchten er eerst massaal naartoe, op slippers en met zonnehoed, naar Spanje, Kroatië of desnoods de Drôme Provençale. Maar o wee als de thermometer de 28 aantikt in de achtertuin van Capelle: Dan kreunt men op sociale media en zoekt verkoeling in een praatprogramma.

"We zijn er niet voor gebouwd," hoor ik,
terwijl men zich wél zonder schroom opblaast op een luchtbed bij 35 graden, onder een canvaslapje in Zuid-Frankrijk, met blaren op de schouders en de wijn lauw.

En als het regent? Dan roepen we: "Bah! De zomer is om zeep!" Alsof nat worden erger is dan verdrogen.

Ach. De mens wil warmte, maar niet te veel.

Wil regen, maar alleen als het uitkomt. We zijn als thermostaten zonder handleiding: klagend, zoekend, in ontregeling.

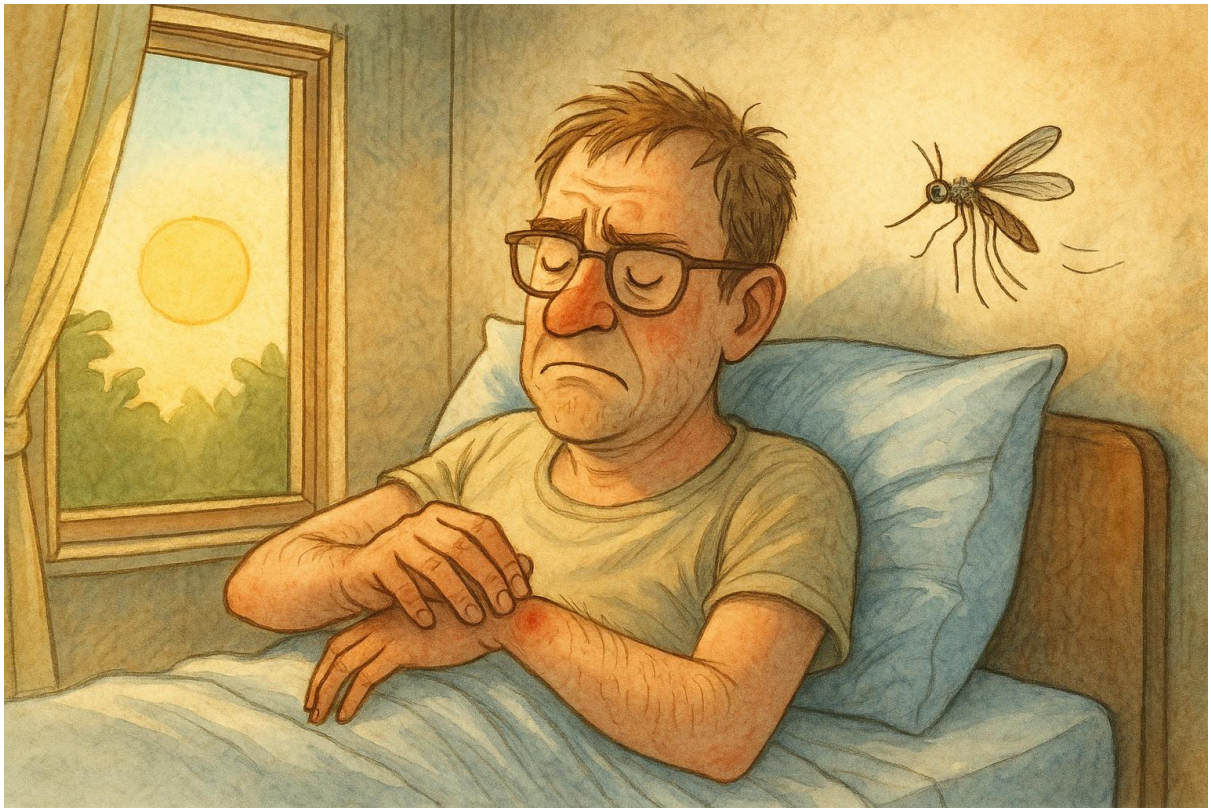
Ik liep vandaag in het Schollebos (Capelle aan den IJssel). Zag kinderen in een fontein, moeders onder parasols, een oudere heer met hoed en wandelstok in de schaduw van een eik. En ik dacht: het kan dus wél. Voorbereid zijn. Aanvaarden wat komt. Warmte als feit, niet als vijand.

Lieve lezers, Leg een natte theedoek in uw nek.
Zet een pan water in de slaapkamer. Koester de zon, maar aanbid haar niet. Zweet met waardigheid.

En bovenal: wees niet de thermometer van uw eigen humeur. Wees de weersvoorspelling van uw innerlijke rust.

Uw Pieter Pottenkijker, onderzoeker van het ongemak, chroniqueur van het weer, en warm zonder klagen.

VAN MUG TOT MENING EN WEER TERUG

Ze zijn er weer. Nee, niet de toeristen met hun klapsandaaltjes en camera's op de borst. Ik heb het over de mug. Dat vliegende speldenknopje met vleugels als fluisterende ergernissen. De zomer is het toneel, onze slaapkamers het strijdperk. En ik, ik lig daar als een uitgerolde schnitzel op een hotelbed van IKEA-lakens, terwijl één enkele mug zijn luchtshow opvoert alsof hij auditie doet voor Cirque du Soleil.

Maar laat me eerlijk zijn: het beestje zelf bedoelt het niet slecht. De vrouwelijke mug – altijd zij, nooit hij – zoekt gewoon wat eiwit voor haar nageslacht. Een bloeddruppel hier, een jeukbult daar. En wij? Wij reageren alsof ze de staatskas heeft leeggeroofd. Terwijl we intussen wél massaal muggenziften over de muggen.

Want dat is het tweede zomerse fenomeen: muggenzifterij. Over het aantal ijsblokjes in de sangria. Over de precieze kleur van een 'zomerse tomaat'. Over de vraag of 28 graden nu té heet is of juist 'eindelijk weer eens lekker'. We maken van alles een punt, maar verliezen het verhaal. Van mug tot olifant is slechts een kwestie van volume.

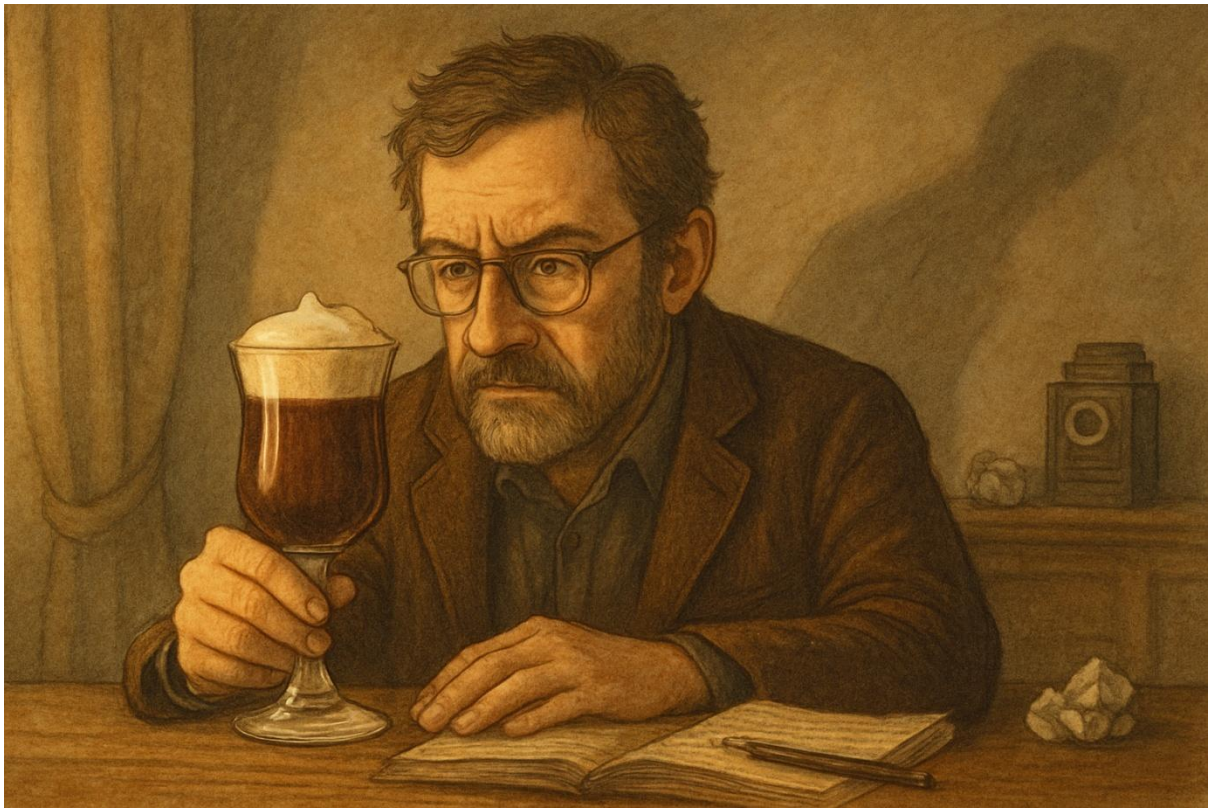
En toch: die mug leert ons iets. Dat irritatie vaak een gevolg is van onzichtbaarheid. De dingen die je net niet ziet, maar wel hoort. Die kleine prikkels die blijven hangen als een gesprek zonder slotzin. Misschien moeten we wat vaker luisteren naar de zoemgeluiden van het leven, in plaats van direct met de handdoek te meppen. Want soms zit de waarheid in de bult, niet in de beet.

Tot zover dit Daglicht. De zon brandt door het raam, mijn enkel jeukt en ik hoor iets zoemen achter het gordijn.

Laat de zomer maar komen. Maar wel graag met een klamboe en zonder commentaar op de temperatuur van het zwembadwater.

Pieter Pottenkijker
Capelle aan den IJssel, waar de muggen net iets filosofischer steken.

HET ZWIJGEN VAN EEN IRISH COFFEE

De dag zakt langzaam in zijn avondkleren. Buiten vouwt de duisternis zich behoedzaam uit over de daken, binnen vouw ik mijn gedachten terug tot draagbare proporties. In mijn handen: een glas. Het glas: gevuld. Niet met tijd, die is al op. Niet met nieuws, dat is overvol. Maar met iets warmers. Een Irish Coffee. Stil dampend als een kleine vredesvlag in een wereld die al de hele dag schreeuwt.

Ik nip. Het vuur van de whiskey roert zich kort, maar wordt al snel gekalmeerd door de zachtheid van room en koffie. Hier, in dit kleine ritueel, is niemand boos. Geen interrupties, geen meningen die als vuurpijlen worden afgeschoten om te treffen, te verdelen, te verbranden. Geen opinies in hoofdletters of hamerstukken in het kwadraat. Alleen ik, mijn glas, en de stilte die eindelijk eens niet verdacht is.

Op de achtergrond murmelt een talkshow. Of nee — niet murmelen, maar bulderen. Weer iemand die "even iets wil zeggen". Een ander die "zich persoonlijk aangevallen voelt". En dan de presentator, die hoopt dat het "vurig debat" nog wat extra kijkcijfers oplevert. Ik draai het volume zachter. De mensen zijn nog steeds boos, maar nu in fluistertoon. Het helpt.

Het is niet dat ik geen mening heb. Ik heb er tientallen. Over beleid, over onrecht, over dingen die wél of juist níét deugen. Maar mijn mening wil niet roepen vanavond. Ze wil even liggen, een beetje sudderen. Zoals de whiskey in de koffie. Niet om te verdwijnen, maar om in te dalen. Verstilling is geen zwakte. Het is soms de enige manier waarop een gedachte tot bloei komt.

Ik kijk naar het glas. De room is inmiddels als een kleine wolk neergestreken. Ik neem nog een slok. Warm. Rustig. Eerlijk. Alles wat het publieke debat vandaag niet was.

Soms is het echte protest een fluistering. Of een Irish Coffee.
In stilte gedronken.
Met beide voeten op de grond,
en de blik net iets verder.

HET BUFFET DER BEPROEVINGEN

Of: Hoe de loempia's mij bijna tot inkeer brachten

Het begon, zoals zovele avonturen, met een bonkend hart en een lege maag. Cathay, het Chinese alles-kan-alles-mag-buffet in de buik van Rotterdam, riep. Niet met zachte stem, maar met de ongegeneerde belofte van onbeperkt eten, onbegrensde keuzes en ongemakkelijke stoelen.

Aan mijn zijde: mijn lief, die met de wijsheid van een tempelkat altijd precies weet wanneer ze moet zwijgen. En tegenover ons: onze kleinzoons – de een 9, de ander 14 – twee etende entiteiten in wording, elk met een eigen strategie. De jongste pakte direct zes kipnuggets en een lading friet die je eerder op een camping in Biddinghuizen verwacht dan in een oosters etablissement. De oudste, puber met een zwaardere blik dan een boeddha in tegenlicht, begon met biefstuk maar eindigde bij de chocoladesaus. Over ijs. Over spekkoek. Over loempia.

Ikzelf? Ik liep verloren tussen de dampende schalen, als een pelgrim zonder kompas. Mijn bord werd een allegorie van het ego: alles wat ik dacht te willen, lag erin. Tien minuten later lag het er nog.

De gesprekken aan tafel liepen uiteen. De jongste vroeg waarom kroepoek naar lucht smaakt. De oudste vroeg of alles wat we eten ooit iets heeft gevoeld. Mijn lief, die inmiddels haar derde wijntje dronk, zei niets, maar keek met dat blik waarmee ze me eraan herinnert dat ook ik ooit 14 was en loempia's over ijs goot, gewoon omdat het kon.

Toen kwam het toetje. Of beter: de toetjesronde. De jongens maakten torens van slagroom, sprinkels en existentialisme. Ik keek ernaar zoals men naar vallende sterren kijkt: verwonderd, een beetje verdrietig en in de verte besef je – dit moment komt nooit meer terug.

Op de terugweg in de auto zwegen we. Volgegeten, voldaan, verward. Mijn buik protesteerde, mijn ego ook. De jongste boerde discreet. De oudste keek uit het raam en zei ineens: “Het was wel gezellig.” En ik, Pieter Pottenkijker, verslaggever van het onwaarschijnlijke, mompelde: “Ja jongen. Soms is dat genoeg.”

TRANSPARANTIE OF UITNODIGING?

Handhaving in Capelle aan den IJssel

Het is zondagochtend in Capelle aan den IJssel. De stad ontwaakt traag, de geur van vers brood mengt zich met het zachte geruis van de wind door de bomen. En ergens, tussen het nieuws van de dag, valt mijn oog op een bericht: de handhavers werken voorlopig niet op zondag. Niet omdat ze niet willen, maar omdat het simpelweg niet kán. Er zijn er te weinig. Zolang de tekorten aanhouden, blijft de zondagsrust ook voor hen een feit.

Transparantie, zo heet dat dan. De gemeente deelt eerlijk haar ongemak. We weten nu allemaal: op zondag kun je in Capelle zonder vrees voor een bonnetje je fiets nét iets te lang laten staan, of je hond een extra rondje laten rennen waar het eigenlijk niet mag. Het is open, het is eerlijk, het is… uitnodigend?

Want ergens wringt het. Transparantie is prachtig – het geeft vertrouwen, het wekt begrip. Maar deze openheid is ook een signaal. Niet alleen aan de Capellenaar die zich netjes aan de regels houdt, maar óók aan die ander. Degene die denkt: “Aha, zondag is mijn dag!” Is deze eerlijkheid dan een uitnodiging tot overtreding? Een onbedoeld zetje richting de grenzen van het toelaatbare?

Misschien is het naïef te denken dat iedereen zich altijd aan de regels houdt, of dat transparantie nooit bijwerkingen heeft. Maar misschien is het ook moedig. Want wie weet, misschien is de Capellenaar wel zo fatsoenlijk dat hij juist op zondag extra zijn best doet. Uit solidariteit met de handhaver die er niet is.

Denkding van de dag: transparantie is mooi, maar vraagt ook om vertrouwen in de burger. En dat is misschien wel het spannendste experiment van allemaal.

Pieters Daglicht over Denkdingen: soms is wat je niet ziet, net zo belangrijk als wat je deelt.

OVER HET HEERLIJKE NIETS EN HET VRUCHTBARE ANDERS

De ochtend breekt open als een zachtgekookt ei boven de IJssel. Pieter Pottenkijker zit op het bankje bij de dijk, tegenover de brug die zich als een vermoeid boegbeeld over de rivier heeft uitgestrekt. Achter hem ligt Capelle, voor hem de wereld. In zijn hand: een kop koffie in een oude mok waarop staat "Ik ♥ Nietsdoen." Het is vakantietijd.

"Denkdingen," mompelt hij. "Je hebt ze in soorten."
Er zijn praktische Denkdingen ("heb ik het gas uitgedaan?"), filosofische Denkdingen ("wat is tijd eigenlijk?"), maar ook seizoensgebonden Denkdingen. Zoals: "Wat is vakantie nu echt?"

Het is een vraag die zich die ochtend heeft aangediend terwijl hij het schoolplein passeert, waar kinderen afscheid nemen van hun juffen met tekeningen, tranen en doosjes Merci. Daar wordt nog iets afgesloten wat straks weer begint. Maar niet zonder tussenruimte.

Vakantie, denkt Pieter, is geen leegte. Het is de ruimte tussen de zinnen. De witte regel in een druk boek. Het moment waarop het leven even niet hoeft te presteren, maar mag ademen. Niet per se niets doen, maar iets anders doen. Iets zonder nut. Of juist met een ander soort nut.

Hij ziet een vrouw op het strandje bij de IJssel haar voeten in het water laten glijden, een man die in zijn eentje een vlieger oplaat, drie pubers op een supboard die meer in het water liggen dan erop. Ieder zoekt zijn eigen vorm van ontsnapping – of misschien juist: ontmoeting.

“Vakantie is het omgekeerde van controle,” zegt Pieter tegen niemand in het bijzonder. “Je laat los wie je denkt te moeten zijn, om te voelen wie je eigenlijk bent.” Hij nipt van zijn koffie. Die is al koud, maar toch best goed.

De dag vouwt zich open. Pieter staat op, gooit zijn lege mok in zijn fietstas en peddelt richting het Schollebos, waar geruchten gaan over een nieuwe ontmoetingsplek met hangmatten en onverwachte gesprekken. Het klinkt hem als muziek in de oren.

En zo verdwijnt hij tussen de bomen.
Niet om niets te doen.
Maar om anders te zijn.

Er zijn avonden waarop de liefde zich uit in kaarslicht, zachte muziek en een glas gekoelde rosé. En er zijn avonden waarop de liefde zich uit in een opgezwollen voet, een fles azijn op de aanrecht en een blik die alles zegt: *"Waarom ik?"*. Gisteravond was het laatste scenario van toepassing.

Adri, mijn lief, zat vredig op ons terras te nippen van haar wijn, toen de natuur besloot dat zij de uitverkorene was voor een aanval. Niet van een losgeslagen wild zwijn, niet van een dolgedraaide drone, maar van een wesp. En niet zomaar ergens – nee, onder haar grote teen. Het is een plek die je normaal alleen kent van pedicures en kleine Lego-steentjes, maar zelden van een giftige steek. Toen ik met Nacho, mijn beagle met de neus van Sherlock Holmes en de eetlust van een vrachtwagenchauffeur, terugkeerde van ons avondrondje, trof ik het slagveld aan. Adri zat op de bank, been omhoog, gezicht strak in de plooi van martelaren, en naast haar stond een fles azijn.

"Voor de steek," zei ze kortaf, alsof ik het anders had kunnen verwarren met een marinade voor de barbecue.

Over de wesp zelf

De wesp is, laten we eerlijk zijn, de hooligan van de insectenwereld. Bijen maken honing, hommels maken bromgeluid, maar wespen maken ruzie. Ze steken niet één keer – nee, ze hebben de onuitputtelijke voorraad woede van een talkshowgast die te laat in de uitzending komt. En wist u dat wespen in augustus extra vervelend zijn? Hun volk stuikt in elkaar, hun taak als larvenverzorgers is voorbij, en dus hebben ze tijd om zich bezig te houden met het lastigvallen van terrasgangers en het infiltreren van limonadeglazen. Een soort leegloopvoetbalclub, maar dan met vleugels.

Satire op de situatie

Adri keek me aan met de blik van: *"Jij bent mijn ridder, maar nu wil ik vooral dat je riddert tegen die wesp en zijn hele familie."* Dus daar stond ik, stoer man, met een theedoek in de aanslag, loerend naar onzichtbare vijanden die zich vermoedelijk al lang hadden teruggetrokken in hun nest om high-fives uit te delen. Ondertussen probeerde ik haar gerust te stellen: "Het gif werkt maximaal een paar uur." Waarop zij antwoordde: "Ja, maar ik werk ook maximaal een paar uur, en kijk nu naar mijn voet!"

Nacho, die normaal overal op springt, bleef wijselijk uit de buurt. Zelfs de hond weet: met een vrouw die net door een wesp is aangevallen, kun je beter even niet kwispelen in haar gezicht.

De serieuze boodschap

En toch, terwijl ik naar die zielige, opgezwollen voet keek, bedacht ik me hoe fragiel wij zijn. Eén klein insect, niet groter dan een paperclip, kan de macht over een hele avond grijpen. We vergeten soms hoe dicht natuur en mens nog bij elkaar staan. Een wesp herinnert ons eraan dat we niet alles kunnen regisseren – niet het weer, niet de liefde, en zeker niet het vlieggedrag van een geïrriteerde zwart-gele miniatuurterrorist.

Dus ja, Adri's teen is dikker dan mijn pink, en de fles azijn is inmiddels leeg. Maar misschien is de boodschap: laten we wat milder zijn voor elkaar, zeker als de natuur ons prikt waar het pijn doet. En voor de duidelijkheid: nee, ik heb de wesp niet gevangen. Ik ben een denker, geen ninja.

HET GEDULD VAN DE KOFFIE

Er zijn mensen die denken dat gedachten net zo werken als een blikje energydrink. Je trekt het open, psssst, en hop: instant inzicht. Maar zo werkt het niet. Gedachten zijn koffie. En koffie heeft geduld nodig.

Echt, probeer het maar. Gooi wat water over een filter met gemalen bonen en neem meteen een slok. Wat krijg je? Natte prut. Een lauw bakje ellende waar zelfs de meest doorgewinterde kantoorhond zijn poot niet voor optilt.

Nee, koffie moet trekken. En gedachten ook.

Maar wij, moderne mensen, willen alles sneller. We scrollen, we swipen, we microwaven onszelf door het leven. En ondertussen vragen we ons af waarom de antwoorden slap smaken. Dat is geen toeval. Dat is oploskoffie-denken.

Ik zie het vaak in vergaderingen. Iemand stelt een moeilijke vraag: "Hoe gaan we dit oplossen?"

En meteen zegt er iemand: "Nou, ik denk dat—" BAM! Daar gaat het. Ongefilterde prut. Alsof je de filterhouder vergeten bent en de bonen rechtstreeks in de kan hebt gegooid. Je hoort ze knerpen tussen de tanden van de voorzitter.

Gedachten moeten sudderen. Even borrelen. Laten zakken. Zoals bij een ouderwetse filterkoffie. Je ziet druppel voor druppel helderheid ontstaan. Eerst troebel, dan warm, en uiteindelijk iets waar je werkelijk op vooruit kunt.

En het mooiste is: dat wachten geeft ruimte. In de stilte tussen de druppels ontstaan de beste vondsten. Niet in dat gehaaste tik-tik-tik van de toetsenborden, maar in het moment dat je naar een langzaam vollopende kan staat te staren en denkt: "Goh, misschien moet ik eerst eens luisteren."

Het leven is een koffiefilter. Sommige ideeën zijn espresso: snel, krachtig, bam. Andere zijn slow brew: traag, donker, maar met een smaak die je bijblijft.

Dus de volgende keer dat iemand vraagt: "Heb je daar al over nagedacht?" zeg dan gerust: "Jazeker. Het staat nog te trekken."

En als ze aandringen, glimlach dan vriendelijk en neem een slok. Want de beste antwoorden hebben het geduld van een koffie. En soms… zijn ze gewoon zwart.

DE STILTE TUSSEN TWEE WOORDEN

We praten wat af. Hele dagen gooien we woorden in het rond alsof het confetti is. In vergaderingen stuiteren ze tegen de muren, in WhatsApp-groepen worden ze in de strijd gegooid met emoji's als kogels, en onder e-mails bungelen er vaak nog wat beleefdheidswoorden die niemand ooit leest.

Maar de echte magie? Die zit niet in de woorden. Die zit in de pauze ertussen. In die minieme stilte, zo klein dat je hem bijna overslaat. Dáár gebeurt het.

De stilte is het tovermiddel. Het is de sojasaus van de zin. Zonder stilte is het flauwe hap. Met stilte wordt het haute cuisine. Probeer maar:
"Deze presentatie is… *stil*… interessant."

Zie je? Ineens zit iedereen op het puntje van zijn stoel. Sommigen uit nieuwsgierigheid, anderen uit pure verwarring, maar ze luisteren tenminste.

En die stilte, die kan overal.

Bij familiebezoek bijvoorbeeld:
"Dit is mijn schoonmoeder… *stil*… Marjan."

In dat ene tikje pauze past een hele familiegeschiedenis, drie schoonzusters en een vastgelopen barbecue. En Marjan kijkt alsof ze het weet.

In de liefde werkt het ook:
“Ik hou… *stil*… van pizza.”

Of van jou. Of van allebei. Afhankelijk van de lengte van de pauze en of er al een doos bij de voordeur staat.

Sollicitatiegesprekken?
“Ik ben… *stil*… heel leergierig.”

Bam. De commissie denkt: wat komt er nu? Een geheim verleden als spion? Een uit de hand gelopen hobby met postzegels? Alles is mogelijk.

Zelfs politici weten het:
“Is de minister… *stil*… aanwezig?”

Plotseling voelt de hele Tweede Kamer zich in een Netflix-thriller.

Want zo werkt het: de stilte tilt de zin op. Hamlet wist het al: “To be… *stil*… or not to be.”

En bij de bakker geldt hetzelfde:
“Mag ik… *stil*… een halfje bruin?”
De bakker weet meteen: dit is geen brood, dit is een levensvraag.

En toch zijn er mensen die bang zijn voor stilte. Die plamuren ieder gaatje dicht met praatjes over het weer, Tikkie-linkjes en kattenfilmpjes. Maar wie niet bang is voor de stilte, wie durft even niets te zeggen, ontdekt iets bijzonders. Want dáár groeit een idee, dáár ontstaat een grap, dáár kan zelfs liefde landen.

Muziek zonder stilte? Onmogelijk. Dat is geen symfonie, dat is muzikale diarree. Pauzes maken spanning, ze geven adem, ze bouwen verwachting. Zelfs een dj weet: zonder stilte geen drop.

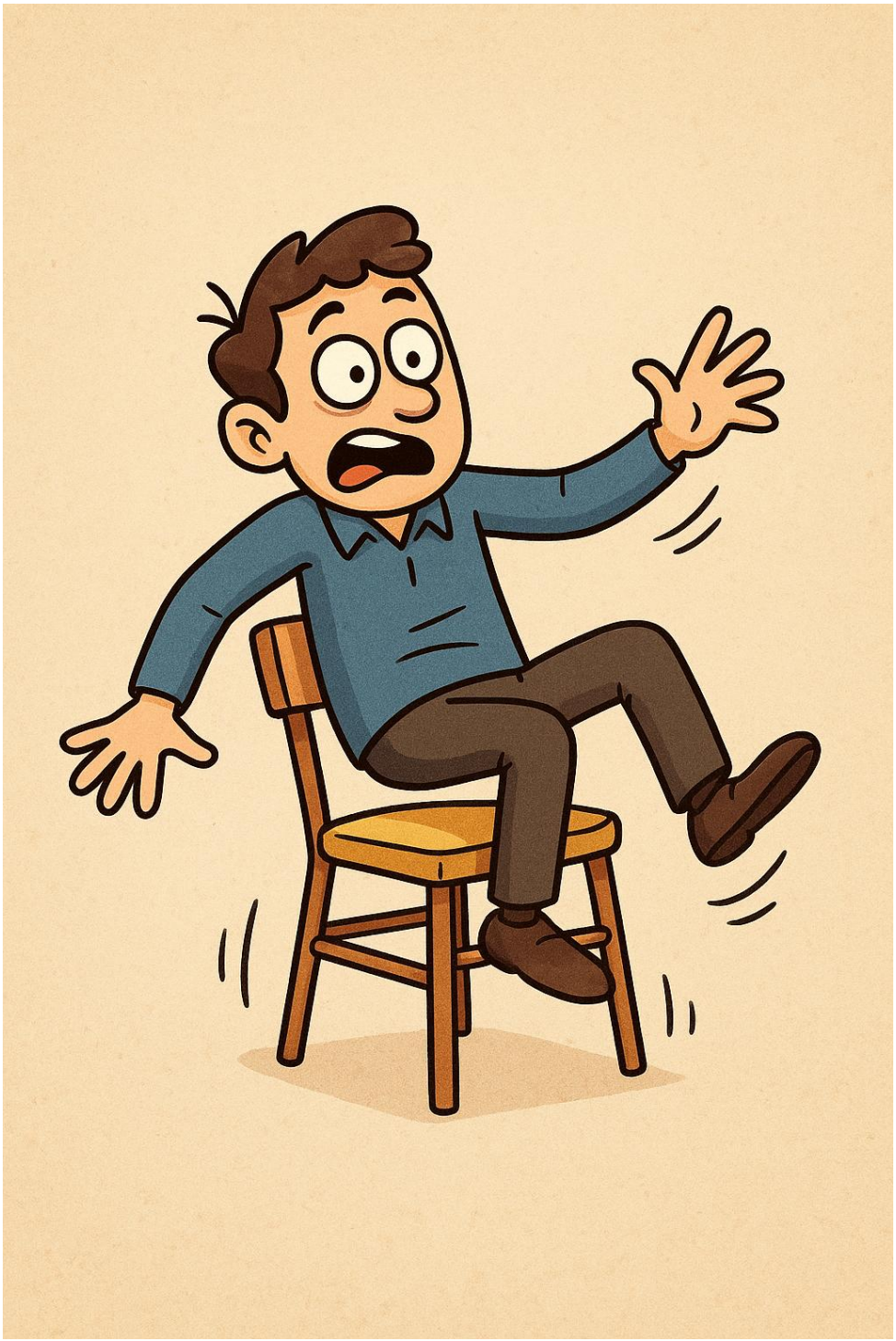
Dus ja, misschien was de grootste uitvinding van de mensheid niet het gesneden brood, het internet of de vaatwasser. Het was de stilte tussen twee woorden.

En de volgende keer dat iemand roept: “Gebruik je woorden!” — wees rebels. Gebruik je stiltes.

Want de echte boodschap zit niet in de woordensalade. Maar in de dressing ertussen.

Misschien… *stil*… zelfs dat ik van jou hou.

DE WANKELE STOEL VAN DE ZEKERHEID

Weet je wat ik de meest overschatte meubel vind? De stoel van de zekerheid. Iedereen wil erop zitten. Lekker stevig, vier poten op de grond, kussentje erbij. Maar zodra je plaatsneemt, merk je: hij wiebelt. Altijd. En meestal precies op het moment dat jij stoer wilt verklaren: “Ik weet het zeker!”

Want dat is de grap van zekerheid: we doen alsof het beton is, maar het blijkt piepschuim. Je kunt er even op rusten, maar voor je het weet sta je te balanceren als een pinguïn met hoogtevrees.

Neem vergaderingen. Iemand roept met volle overtuiging: "Dit plan is waterdicht!" Nog geen vijf minuten later druppelt het overal door. Anderen knikken gewichtig en schuiven hun stoel dichterbij. Maar je ziet ze wiebelen. Niet van enthousiasme, maar omdat de poten van hun zekerheidsstoel op onvaste vloerbedekking staan.

Of denk aan de liefde. Jij zegt: "Jij bent écht de ware." De stoel voelt even stevig. Tot je schoonfamilie op bezoek komt. Dan begint het gewiebel en besef je: misschien had ik beter een kruk kunnen nemen, zonder poten, gewoon op de grond. Veel stabieler. Zelfs in de supermarkt wankelt zekerheid. Je loopt naar binnen, overtuigd van een pak melk en een halfje bruin. Je komt naar buiten met chips, drie bonusaanbiedingen, een plant en géén melk. De stoel van de zekerheid staat nog steeds in de zuivelafdeling, beteuterd te wiebelen naast de karnemelk.

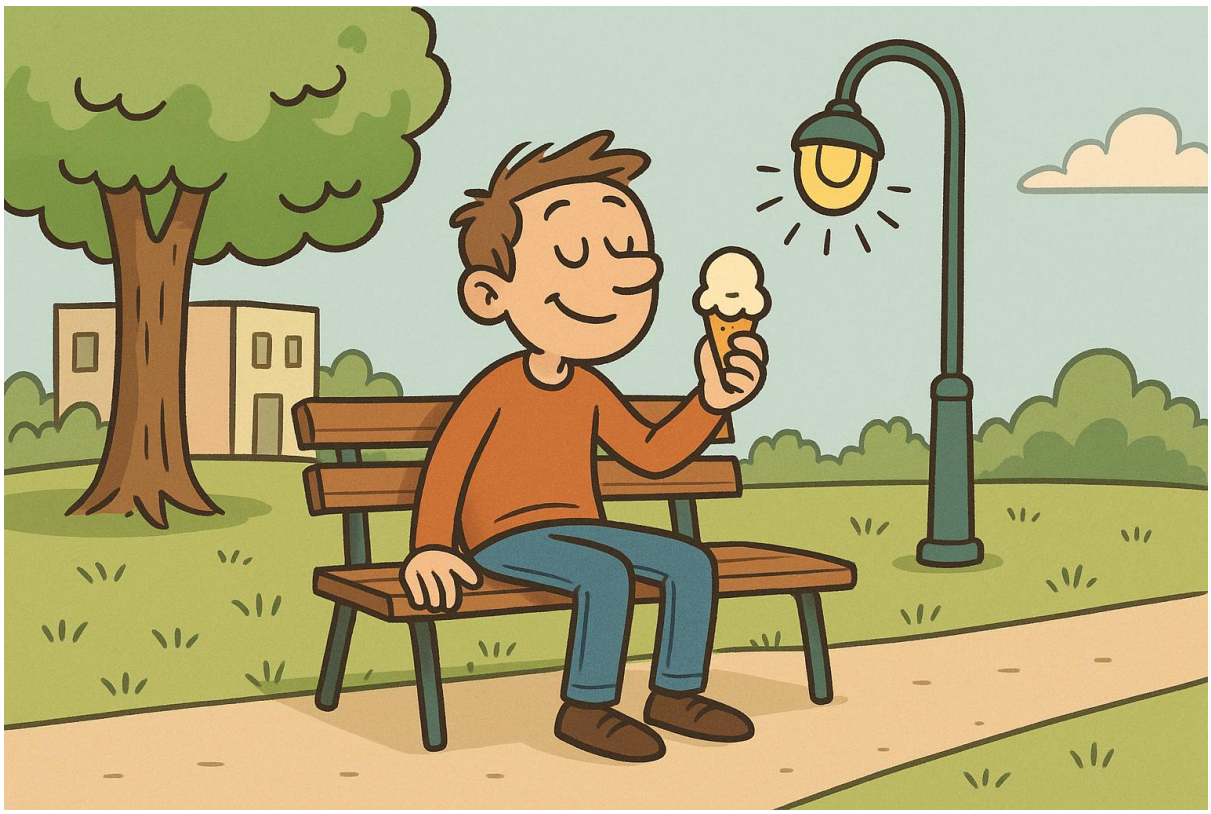
Het mooiste vind ik nog: wie het hardst roept dat hij zeker weet hoe het zit, wiebelt vaak het meest. Dat zijn de mensen die hun stoel met ducttape aan de vloer proberen vast te maken. Maar zekerheid is als een wiebelstoel op glad ijs: hij glijdt toch weg, of je nou schroeven, plakband of betonnen blokken gebruikt.

Dus misschien is het beter om de wankelheid te omarmen. Om niet te doen alsof je op een troon zit, maar gewoon een campingstoeltje pakt. Lekker instabiel, beetje meebewegen met de wind.

Want wie de kunst van het wiebelen beheerst, valt niet om. Hij danst.

En dat… is eigenlijk de enige zekerheid die ik durf te geven.

VERDWAALD, MAAR NIET VERLOREN

Ik had me voorgenomen vandaag de kortste weg te nemen. Van A naar B, hup rechtdoor, geen gezeur. Maar zoals zo vaak lag de kortste weg in een soort hardnekkige ruzie met mijn innerlijke TomTom. Want ik dacht: laat ik eens linksaf gaan, gewoon omdat daar een boom stond die knipoogde. En voor ik het wist was ik verdwaald.

Nou ja, verdwaald… niet dat ik huilend langs een verlaten snelweg stond, maar meer dat ik geen idee had waar ik was, en dat vond ik eigenlijk verfrissend. Want eerlijk gezegd: er bestaat geen routeplanner voor het hoofd. Je tikt geen postcode in voor een goed idee. Je drukt niet op 'bereken' voor een nieuw inzicht. Nee, de mooiste gedachten duiken op als je jezelf ergens neerploft waar je niet hoort.

Zo zat ik ineens op een bankje in een straat die ik niet kende, naast een vrouw die een ijsje at alsof ze de wereld wilde leren hoe geluk eruitziet. En daar, tussen smeltende vanille en plakkerige vingers, dacht ik: misschien is verdwalen wel de enige manier om te vinden wat je niet wist dat je zocht.

Maar natuurlijk, verdwalen heeft ook zijn ongemakken. Mijn voeten deden pijn, mijn telefoonbatterij stond op 2%, en mijn maag vond dat ik nu echt een snackbar had moeten tegenkomen. Toch, in dat licht ongemak schuilt een serieuze boodschap: wij mensen hebben de neiging alles dicht te timmeren, te plannen, te controleren. We willen onze levens als rechte lijntjes in een excelbestand. Maar het leven denkt daar anders over. Het gooit je soms op rotondes zonder afslag en stuurt je straten in waar zelfs Google Maps een toevalstreffer van maakt.

En precies dáár, in dat kleine paniekerige “waar ben ik in hemelsnaam”, ontstaat ruimte. Voor een gedachte, voor een glimlach, voor een ijsje-met-knipoog.

Dus: verdwalen is niet falen. Het is een uitnodiging van het leven zelf. Om even niet te weten, en juist daardoor iets nieuws te ontdekken.

En eerlijk? Ik hoop stiekem dat jij vandaag ook een beetje verdwaalt. Desnoods in de supermarkt bij de pastasauzen. Wie weet welke gedachte je daar ineens te binnen schiet.

SLIPPERS OP AVONTUUR

Er zijn wijken in Capelle waar werkelijk alles kan gebeuren. Soms gaat het om grootse dingen – bruggen, bouwprojecten of verkiezingsposterdrama's – maar vaak komt het spektakel uit een veel kleinere hoek. Neem nou de Tsjaikovskistraat in. Daar begon het onlangs op een vrijdagavond met... slippers. Ja, slippers. Twee zielig achtergelaten stappers langs de slootkant, waarvan je zou zweren dat ze zelfmoordneigingen hadden ("wij gaan erin, met of zonder eigenaar").

Nu ken ik de buurt een beetje, en zeg eerlijk: als daar iets op de grond ligt wat er niet hoort, dan is de buurt meteen in opperste staat van paraatheid. Want platgetrapt gras naast slippers? Dat is voor de bewoners aldaar hetzelfde als een open koffer met losse bankbiljetten op straat: alarmfase rood! Binnen de kortste keren werd 112 gebeld en verschenen er meer zwaailichten dan op een gemiddelde Nationale Hulpverlenersdag.

Duikers sprongen het water in, brandweerwagens wezen hun rode neuzen kordaat richting sloot, en zelfs de politie zette haar sirenes op een toonhoogte die nog net niet de Tsjaikovskistraat uit de grond tilde. Alles vanwege twee slippers en een wat onstuimig stukje gras. Het was een groots en meeslepend spectakel, bijna een openluchtopera, en ergens had ik het gevoel dat Tsjaikovski zelf vanuit zijn graf zachtjes zat te hummen: "En nou tutti, crescendo!"

En dan komt natuurlijk onvermijdelijk de afloop: niets gevonden. Geen bezwete jogger, geen nachtelijk zwemmer, geen buurtbewoner die te diep in de sangria was gevallen. Alleen die slippers, verlaten maar blijkbaar tevreden.

Toch moeten we niet cynisch zijn. Want dit leert ons twee dingen.

1. Laten we ophouden met rondslingeren alsof de openbare ruimte ons privé-wasrek is. Een slipper, een zwembroek of – God verhoede – een afgewaaide onderbroek bij de waterkant kan in buurt tegenwoordig een complete search & rescue-operatie ontketenen.
2. De hulpdiensten verdienen hier alle lof. Want hoe vaak wij ook slordig, onachtzaam of stuntelig zijn, zij rukken gewoon uit. Zonder mokken, zonder mopperen. Zíj gaan het water in, terwijl wij op de kant discussiëren of dat nou een Havaiana was of toch een Lidl-aanbieding.

En dat is misschien wel het mooiste aan: hoe klein het voorval ook is, de gemeenschap slaat gelijk groot uit. Slippers krijgen er een koninklijke escort. En ondertussen slapen wij met een gerust hart, want we weten: er staat altijd wel weer een brandweerduiker klaar die – mocht er écht wat zijn – niet aarzelt om kopje-onder te gaan.

En zo zie je maar. In Gravenland is zelfs een vergeten slippersetje goed voor een volledig avondprogramma. Volgende keer toch maar even je schoeisel meenemen.

Dus Capelle, doe ons en de brandweer een lol… laat je slippers thuis en je huisdieren aan de lijn. Is voor iedereen een stuk rustiger, behalve misschien voor de Tsjaikovskistraat. Want, als we voor twee natte slippers al een compleet circus op de been krijgen, dan ben ik toch wel benieuwd wat er gebeurt als er ooit een eenzame onderbroek wordt gevonden.

DE MOSSELMEDITATIE

Het begon zoals alle grootse dingen beginnen: banaal. Pieter had zin in mosselen. Niks bijzonders, zou je zeggen. Maar zodra Pieter aan mosselen denkt, ontspint zich geen gewoon kookmoment, maar een filosofische operette in drie bedrijven.

Want mosselen, zo besloot hij, zijn de meest filosofische schelpdieren ter wereld. Ze houden altijd hun mond dicht, tenzij er witte wijn in de buurt komt. Ze lijken wel de zenmeesters van de Noordzee: kalm, gesloten, en pas in extase als er een dampende pan klaarstaat.

Pieter tikte intussen zijn mosselen stuk voor stuk op het aanrecht. Niet omdat het moest, maar omdat hij hoopte dat er eentje zou zeggen: "Au, ik denk dus ik ben!" Helaas, stilte. Alleen een doffe *tok*, gevolgd door een dichte schelp.

Zijn laptop lonkte. Een korte zoekactie leverde een slechte mop op: *Waarom eet een dom blondje geen mosselen in het weekend? Omdat het weekdieren zijn.* Pieter lachte kort, maar voelde dat dit geen grap was die een mossel recht deed. Dus bedacht hij zelf maar een nieuwe: *Als een Duitser mosselen eet, klopt hij hard op de schelp en roept: Aufmachen!*

Met een theatraal gebaar goot hij de witte wijn in de pan. De mosselen gingen open, alsof ze zich overgaven aan de grote waarheid van het bestaan: soms is er geen Kant, geen Nietzsche, geen Sartre nodig – alleen een Sauvignon Blanc.

En toen, terwijl de geur van knoflook en peterselie door de kamer kringelde, kwam de ultieme denkvraag: Waar dromen mosselen van, vlak voordat ze opengaan? Van de zee? Van vrijheid? Of gewoon van een goed gesprek met een stokbroodje?

Pieter schonk zichzelf een glas in en besloot dat het antwoord er niet toe deed. Want sommige Denkdingen smaken beter zonder conclusie.

De avond eindigde zoals hij begon: met een glimlach, een pan lege schelpen, en de gedachte dat zelfs een mossel – gesloten en stil – meer filosofie in zich draagt dan menig praatprogramma op de Nederlandse televisie.

Tot de volgende schelpgedachte in Pieters Daglicht.

EEN RESET VAN HET HART

Ik geef het eerlijk toe: ik knijp hem een beetje. Adri, mijn lief, knijpt hem een beetje meer. Vandaag is niet zomaar een dag van koffie met koek, krant op schoot en de hond die het gras in de tuin weer omploegt. Nee, vandaag staat er een afspraak met een zekere dokter in de agenda. En niet voor een routinecheck van de oren, ogen of cholesterol, maar voor een cardioversie.

Een prachtig medisch woord, dat klinkt alsof je op een cruise gaat langs exotische eilanden. Maar nee hoor. Geen palmboom te bekennen. Het gaat om het resetten van Adri's hart, dat zich de laatste tijd meer gedraagt als een dronken fanfare in de polder dan als een betrouwbaar orkest. Boezemflutter heet dat officieel. Maar ik zou het eerder "de polonaise in haar borstkas" willen noemen.

DE PROCEDURE (MET EEN KORREL ZOUT ÉN AZIJN)

Wat gebeurt er dan precies? Nou, Adri krijgt eerst een roesje. Dat is fijn, want niemand wil wakker zijn als er plakkers op je lijf worden geplakt die meer weg hebben van een doe-het-zelf-kit van Gamma. Dan komt er een apparaat in beeld: de defibrillator. Dat ding geeft een gecontroleerde stroomstoot. Heel kort is het alsof je hart besluit: "Weet je wat, ik kap ermee."

Maar precies op tijd zegt de sinusknoop (de dirigent van dit orkest): "Dank u, ik ben er weer. En één, en twee, en drie…"

De artsen en verpleegkundigen staan er ondertussen bij alsof ze een orkestwedstrijd jureren. ECG aan, bloeddruk gemeten, zuurstof in de gaten. Alles onder controle. En ja, er zijn ook bloedverdunners, want niemand wil dat er een verdwaald klontje de show verpest.

DE METAFOOR VAN DE MUZIEK

Stel je het voor: een orkest dat compleet losgeslagen is. Violisten die polka's spelen, trompetten die improviseren alsof ze in New Orleans staan, en slagwerkers die menen dat het carnaval is in Rio. Adri's hart was precies dat orkest. Totdat de cardioversie komt: alsof iemand even het lichtknopje omhaalt. Donker. Stilte. En daarna… weer muziek, zoals het bedoeld is.

DE ERNST MET EEN LACH

Het is in principe een ingreep van niks. "Klein resetje, mevrouw," zegt de dokter, alsof het gaat om het opnieuw opstarten van een laptop. Maar het blijft natuurlijk je hart. De motor waarop je leeft, je liefhebt, en waarop je, vooruit, af en toe moppert.

Dus ja, ik knijp hem een beetje. Adri een beetje meer. Maar straks, als alles weer in cadans klopt, heffen we het glas. Op de liefde, op de muziek van het leven, en op een dirigent die weer keurig de maat aangeeft.

En als de dokter zegt: "Het is gelukt," zal ik waarschijnlijk denken: "Zo, dames en heren, vanaf de maat twee graag!"

DE KARPER IN BAD

Er zijn tradities die je begrijpt, er zijn tradities die je respecteert, en er zijn tradities waarbij je denkt: dit kan alleen in een sketch van Jiskefet zijn bedacht.

Neem nou de Tsjechen met Kerstmis. Daar zet men dus geen waxinelichtjes in een ramenklem of een schaal met kerstkransjes op tafel. Nee, daar zet men een karper in bad. Een lévende karper. In uw eigen ligbad.

Stelt u zich dat eens voor. U komt 's avonds thuis na een drukke dag, u denkt: lekker, even ontspannen in een warm bad met wat schuim en een boek. U trekt de badkamerdeur open en… plons! Daar ligt Karel de Karper, u aan te kijken met een blik van: niet nu, ik ben bezig met detoxen.

Want dat is het idee: de karper mag even bijkomen in schoon water, zodat hij alle modder uit zijn systeem kwijt is. Een soort wellnesskuur dus, maar dan zonder geurkaarsen. Spa Tsjechië.

En dan, na een paar dagen samenleven met zo'n vis (waarvan sommigen ongetwijfeld al een naam hebben gekregen – Karel, Karla, Kapitein Iglo), is het klaar. Kerstavond. De wellnesskuur eindigt niet met een scrub of een massage, maar met paneermeel en de frituurpan.

En daar zit iets wonderlijks in. Want waar wij met kerst de kalkoen met veel bombarie in de oven schuiven, of gourmetstellen tot op de millimeter naast elkaar op tafel balanceren, daar

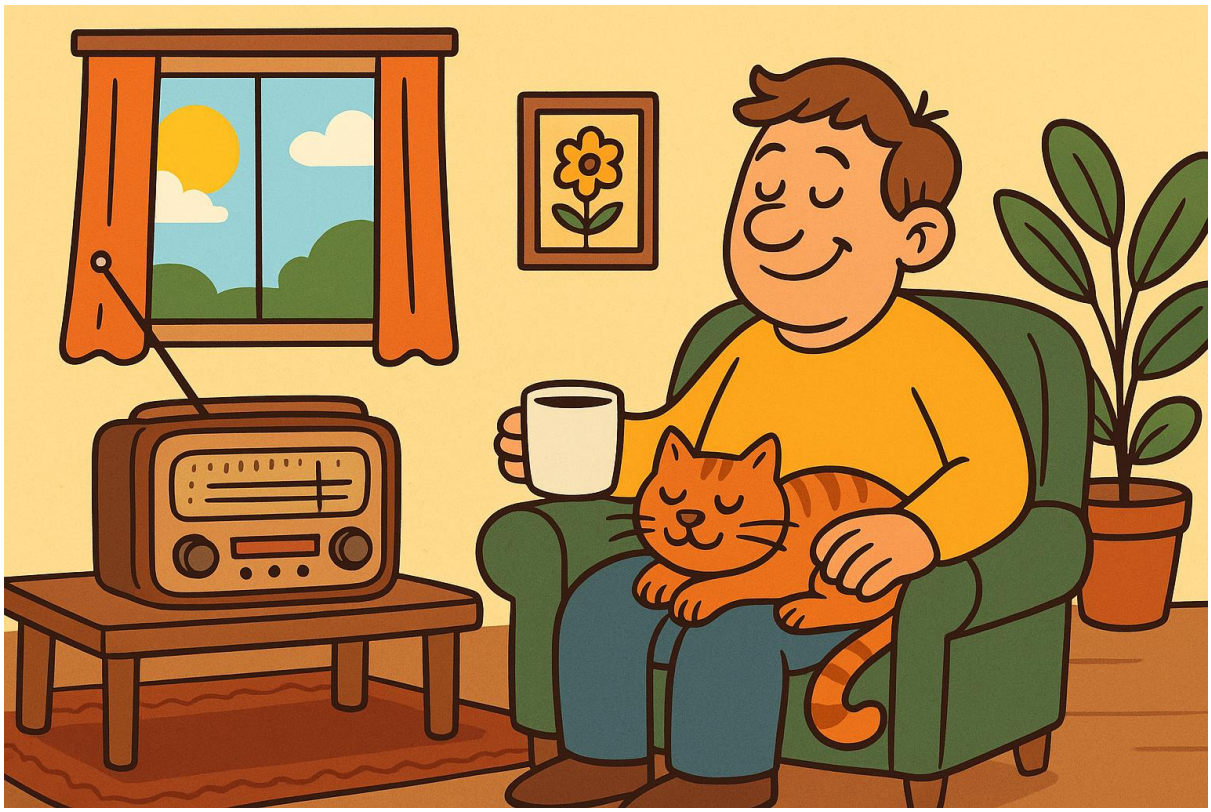
eten de Tsjechen met kerst karper met aardappelsalade. En nog belangrijker: die karper is méér dan eten, het is een stukje geloof, een stukje traditie, een stukje kerstverhaal in een badkuip.

Zelf vraag ik me af hoe dat logistiek gaat. Komen er speciale gezinsafspraken? “Jij mag je tanden poetsen, maar pas op voor de staart.” “Wie de karper aaait, moet hem daarna ook voeren.” En vooral: hoeveel Tsjechen hebben ooit gedacht: ach, laat maar, hij mag blijven wonen? Want er zwemt vast ergens in Praag een badkuipkarper die al vijftien kerstmissen heeft overleefd en nu de status van huisdier heeft bereikt.

Maar weet u, er zit ook iets moois in. Een soort ingetogen herinnering dat kerst niet draait om glitters, niet om de nieuwste keukengadgets, maar om samenleven. Al is het dan heel even met een karper.

Dus mocht u dit jaar in december met een mok chocolademelk in de badkamer staan, kijk dan eens in het bad. Ziet u niets? Prima. Ziet u wél iets spartelen? Dan hebt u of een lekkage… of een Tsjechische schoonfamilie.

DE DOODGEWOONSTE DINGEN

Kent u het nog? Dat liedje dat niet alleen door de radio schalde, maar ook door de ziel klonk? “De doodgewoonste dingen.” Ja, precies dát. Passe-Partout, Utrechtse stemmen die in de jaren zeventig zomaar besloten om ons land een klein beetje wijsheid te schenken, op de maat van close harmony. Geen gitaar die overstuur stond, geen drum die het dak eraf beukte – gewoon stemmen, samengevlochten tot een soort warme deken.

En weet u wat het mooiste is? Ze hadden gelijk. Doodgewoon gelijk.

Want als je eerlijk bent, is het toch niet die nieuwe auto, dat peperdure horloge of die citytrip naar een plek waar je toch alleen maar in een rij staat voor de fontein van iemand die allang dood is? Nee hoor. Geluk zit ’m in de kleinste dingen. Een kop koffie die nét niet overloopt. Een buurman die onverwacht je kliko naar binnen rolt. De geur van vers gemaaid gras op een zondagochtend. Of dat moment waarop de kat besluit dat jouw schoot de enige logische plek is om zich over te geven aan een dutje.

En toch. Toch raken we dat besef steeds kwijt. We laten ons meeslepen door hebzucht en haast, door de herrie van groter, sneller, meer. We laten ons vertellen dat geluk in spullen zit, terwijl het ons in werkelijkheid elke dag in de schoot wordt geworpen – vaak gratis en voor niets.

Ik zal u wat verklappen: soms denk ik dat de grootste revolutie die we samen kunnen beginnen, er eentje van eenvoud is. Gewoon weer leren kijken. Naar de zon die net door de wolken prikt. Naar iemand die je onverwacht toelacht. Naar een boterham met pindakaas die eigenlijk verrukkelijker smaakt dan elk vijfsterrenmenu.

Passe-Partout zong het al in 1977, en wij mogen het nu opnieuw ontdekken: het dagelijkse leven is ons allermooiste gegeven.

En als u het mij vraagt, dan is dát de hoogste notering die je kunt halen. Nummer 1 in je eigen hart, met stip.

DE WANDELFILOSOFIE

Er zijn mensen die wandelen om gezien te worden: langzaam slenterend langs etalages, tasjes vol onnodige koopwaar, hun pas bepaald door de volgende korting of de geur van een wafelijzer. Dat soort wandelen is voor Pieter een marteling. Hij krijgt er rugpijn van, geestpijn ook, alsof elke stap door een winkelstraat een aanslag is op zijn ruggengraat én zijn levensvreugde.

Nee, wandelen is iets anders. Wandelen is geen slenteren. Wandelen is **stappen zetten met karakter**. Stevig, ritmisch, alsof je de stoep zelf commandeert. Pieter wandelt zoals anderen een vergadering voorzitten: kordaat, doelgericht, en met een lichte neiging om bij iedere bocht een standpunt in te nemen.

En toch, het is meer dan beweging alleen. Tijdens zo'n wandeling maakt Pieter zijn hoofd leeg – of nou ja, hij probeert het. Want zodra de frisse lucht zijn longen bereikt, beginnen zijn gedachten te stuiteren als een stel hyperactieve jeu-de-boulesballen. Eerst denkt hij aan boodschappen ("was er nog kaas?"), dan aan de wereldproblemen ("waarom noemt men dat fastfood als je er zo traag van wordt?") en voor hij het weet mijmert hij over de zin van het leven, terwijl een hond vrolijk tegen zijn broek plast.

Wandelen is gezond, dat weten we allemaal. Maar het is méér dan een calorieënverbrander of een stappenteller-score. Wandelen is een vorm van democratie met jezelf: je geeft je voeten spreekrecht, je gedachten oppositie en je hart een motie van vertrouwen.

En ja, soms gaat Pieter over de top. Hij fantaseert dat hij tijdens zijn wandeling het land regeert: elke stap een wetsvoorstel, elke bocht een kabinetscrisis. Hij hoort zichzelf plechtig verklaren:

“Vanaf heden wordt wandelen verplicht! Slenteren wordt verboden bij wet. Overtreders krijgen een enkeltje stadspark, met minimaal 10.000 stappen als taakstraf.”

Maar onder de hilariteit schuilt de ernst. Want het lichaam heeft beweging nodig als brood en zuurstof. Niet voor de stappenteller, niet voor de sporthorloge-industrie, maar voor dat eenvoudige, oeroude ritme van hart en ziel.

Dus wandelt Pieter. Stevig, met een frisse neus, en met gedachten die net zo vrij bewegen als zijn voeten. En telkens weer eindigt hij zijn tocht met dezelfde conclusie: Het leven is een wandeling. Soms loop je te slenteren, soms stap je stevig door. Maar wie blijft zitten, mist de mooiste vergezichten.

DE VERLEIDING VAN HET KNOPJE ‘UIT’

Ergens diep in ons allemaal huist een groot verlangen: het mythische knopje ‘uit’. Dat ene rode, glanzende, licht pulserende knopje waarmee je de wereld even kunt stilzetten. Geen files, geen mailtjes, geen notificaties, geen buurman die om half acht ’s ochtends besluit zijn bladblazer op standje straaljager te zetten. Gewoon klik – stilte.

Ik heb er vaak van gedroomd. Het zou een soort universele afstandsbediening zijn. Je zit op een verjaardagsfeestje waar Tante Gerda voor de vijfde keer vertelt over haar heupoperatie: klik. Pauze. Je loopt in de supermarkt, iemand graait voor je neus het laatste pak koffie uit de schappen: klik. Beeld stil, koffie grijpen, doorspoelen. Of nog beter: je wordt wakker, ziet dat het maandag is, voelt je rug piepen als een roestige deur… en dan: klik. Even terug naar zondag.

Maar ja. Er is een probleem.
Dat knopje bestaat niet.

We hebben hooguit surrogaat-knopjes. De uitknop van de telefoon – die je na drie minuten toch weer aanzet, want misschien is er iets gebeurd. De snoozeknop – die vooral aantoont dat de tijd zich niet laat foppen. En de afstandsbediening van de tv – die je bedrieglijk machtig laat voelen, totdat je beseft dat je nu al drie kwartier naar een herhaling van een herhaling van een quiz zit te kijken.

Het grootste gevaar van dat denkbeeldige knopje ‘uit’ is trouwens dat we er verslaafd aan zouden raken. Want stel je voor: je zet de wereld even stil om rustig een boterham te

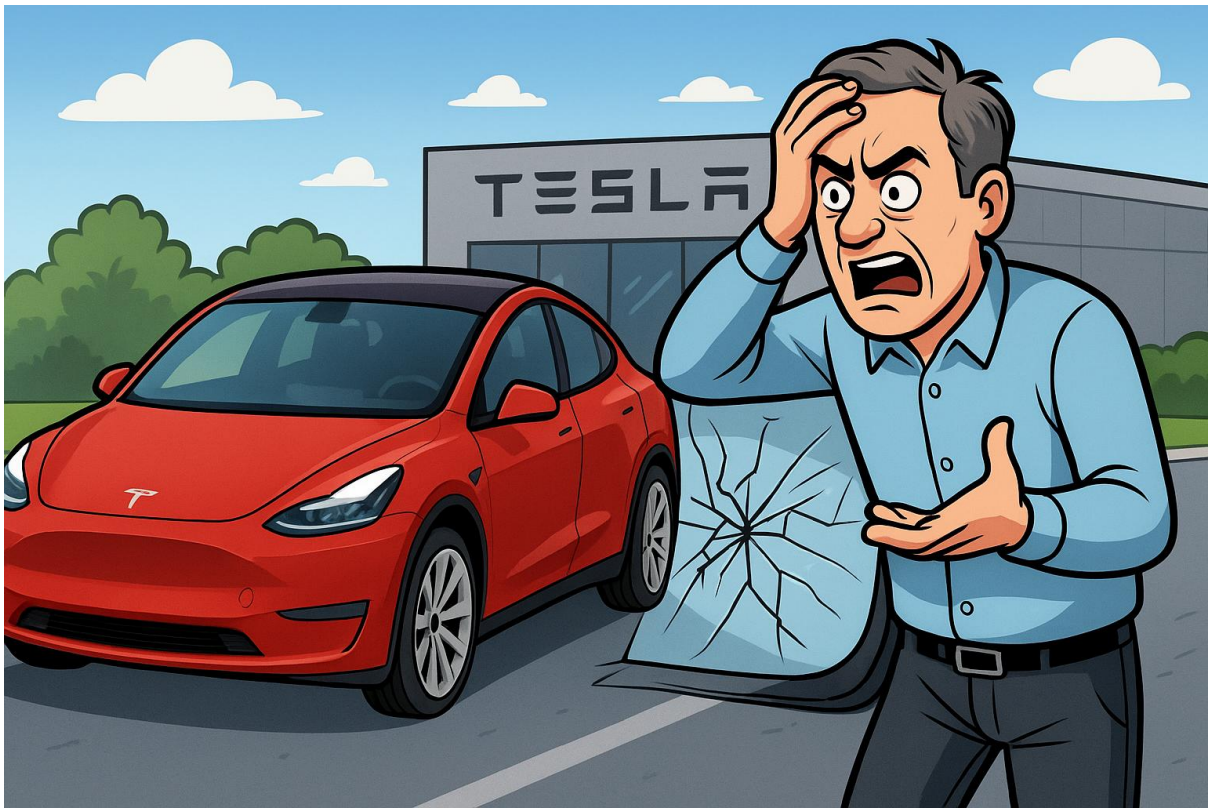
smeren. Lekker. Maar de volgende keer denk je: ach, ik kan ook even de file uitzetten. En daarna: de inflatie uit. De verkiezingen uit. Tot je op een dag denkt: weet je wat, ik zet gewoon alles uit.

En dan sta je daar. Alleen, met je boterham. Zonder verkeer, zonder verkiezingen, zonder Tante Gerda. Zonder de wereld.
Dat is ook zo wat.

Misschien is dat wel de troostrijke gedachte: het feit dat we het knopje niet hebben, houdt ons in beweging. We balen, lachen, vloeken, zuchten – en ondertussen leven we. Want als je de chaos niet kunt uitzetten, moet je erdoorheen dansen. En dat blijkt soms verrassend leuk.

Dus ja. Het knopje 'uit' blijft een mooie verleiding. Maar zolang het er niet is, stel ik voor dat we een ander knopje uitvinden: het knopje 'relativeer'. Dat geeft geen stilte, maar wel een glimlach. En geloof me, daarmee kun je de herrie van het leven beter verdragen dan met welk uitknopje ook.

OVER TESLA'S, ELLENDE OP WIELEN EN FRANS COMFORT

Je hebt van die dingen die in de winkel, op een folder of in een gelikte YouTube-review klinken als de sleutel tot een beter leven. De keukenmachine die álles kan (behalve je keuken schoonmaken), de slimme koelkast die zelf boodschappen bestelt (en je dus verrast met twintig liter kefir omdat je ooit een keer op een healthblog verdwaalde), of de Tesla. De heilige graal van het elektrisch rijden. Totdat je er één hebt.

Ikzelf heb er gelukkig nooit eentje gehad. Ik rijd Citroën. En dat Franse comfort is een zegen: zachte stoelen, een dashboard waar je je niet aan snijdt en knopjes die doen wat je verwacht. Geen raketbediening, geen ruimteschip-scherm waar je drie diploma's in informatica voor nodig hebt. Gewoon rijden. Croissant rechts van me, hand aan het stuur. Liberté, égalité, comfortabilité.

Maar een schoonzoon van mij was ooit extatisch toen ik een nieuwe auto kreeg. Hij dacht: *Tesla!* Zijn ogen glommen, alsof ik hem de sleutels van de Millennium Falcon overhandigde. Maar eerlijk: auto's interesseren me niks. Als hij rijdt, is het goed. Hij koos destijds die Tesla alleen omdat hij het grootste bereik had. Ja, dat bereik, dáár begon de ellende al. Eerst 420 kilometer, daarna 390, toen 360… inmiddels laadde hij nog tot het niveau van een opgevoerde grasmaaier.

En weet je wat het ergste is? Niet eens de auto zelf, maar de service. Die is er namelijk niet. Bij Tesla gaat service zo: ze zetten je auto neer in de haven van Amsterdam, ergens tussen de bananenkratten en de meeuwen. Wil je 'm op een ander tijdstip ophalen? Jammer joh.

Dan gaat hij gewoon naar iemand anders. Bloemetje erbij? Ha! Nee hoor, bekijk maar even een paar tutorials op YouTube.

Mijn schoonzoon dat dus braaf gedaan. Met zwetende handjes reed hij naar huis. Aangekomen parkeerde hij netjes, maar toen… hoe krijg je zo'n ding uit? Geen idee. Niet in de tutorial. Uiteindelijk zijn collega gebeld. Die zei droogjes: *"Gewoon uitstappen en weglopen."* Alsof ik een hond uitliet in plaats van een auto.

En die futuristische details? Laten we er een paar noemen. Deurhendels die verdwijnen zodra je ze nodig hebt. Alsof je een escape room moet oplossen voordat je boodschappen mag doen. Een gigantisch scherm dat je tot levensgevaarlijk multitasken verleidt. En het mooiste: een tas op de achterbank moet een gordel om, anders blijft je Tesla piepen alsof je met een stel onzichtbare kinderen rondrijdt.

Dan de schadeafhandeling. Eén bumper kapot, en hup: op bedevaart naar Tilburg (96 km verderop), want dat is zogenaamd *de dichtstbijzijnde* plek waar je met je Tesla terechtkunt. Geen koffie, geen krant, geen wifi. Je mag wel rondjes lopen over een verlaten industrieterrein. Dat voelt toch minder *premium*. Uiteindelijk zes weken zonder auto gezeten omdat Tesla het onderdeel weigerde op te sturen.

En als je vragen hebt? Vergeet de telefoon. Nee, je moet een app gebruiken. Daar krijg je een chatbot die pagina's lang ingewikkelde vragen stelt. Na vijf weken (!) belt er eindelijk een vriendelijke Engelsman die je in twee minuten uitlegt: "Klik hier, schuif daar, opgelost." Had in theorie dus ook in dag één gekund.

En dan nu, de finale ergernis: een voorruit met een scheur van zestig centimeter. Die groeit als een puber die te veel melk drinkt. Carglass gebeld, afspraak gemaakt. Belt men terug: *"Uw maat ruit? Staat al drie maanden in bestelling bij Tesla. Kan nog wel even duren."* Ja hoor. Dus ik mag nog weken door Nederland rijden met een voorruit die eruitziet alsof een mammoet er tegenaan geleund heeft.

Kijk, een Citroën kan ook weleens kuren hebben. Dan start hij niet, of de ruitenwisser besluit vakantie te nemen. Maar dan ga je naar de garage om de hoek, krijg je een bakkie slappe koffie en zegt de monteur: *"Doen we even."* Dat is service. Bij Tesla heet service: *"Wij denken voor u, maar u lost het lekker zelf op."*

Het kan verkeren. Van een auto die mijn schoonzoon ooit de toekomst in leek te katapulteren, tot een auto die hij liever op Marktplaats zou zetten met de tekst: *"Gratis af te halen, mits u hem zelf uitzet."*

DE BUXUSMOT EN HET GROTE GROEN DRAMA

Lieve lezers,

Er zijn van die momenten in het leven waarop je denkt: nu gaat het mis. Ik heb het niet over wereldvrede, mijn cholesterol of het voortbestaan van de snackbar op de hoek (al zijn dat ook gevoelige thema's), nee: ik heb het over mijn buxushaag. Ooit een strakke, donkergroene muur van burgerlijke degelijkheid, symbool van orde en rust in de voortuin. En nu? Een zielige rij skeletten, waar de herfstwind dwars doorheen huilt alsof hij auditie doet voor een gothic rockband.

En de dader? Niet de buurman met zijn kettingzaag, niet een overijverige gemeentewerker met honger naar snoeiwerk. Nee. De buxusmot. Een minuscuul, onschuldig ogend vlindertje dat bij nader inzien de Terminator van de tuin is.

Ik weet niet of u het ooit live hebt meegemaakt, maar het is alsof een groep festivalgangers met onbeperkt backstagebandje uw tuin binnenstormt. In no time kaal. Weg. Foetsie. Alsof je je haag hebt uitgeleend aan een kudde hongerige geiten op speed.

Het begint met één klein rupsje. Ach, denk je, wat schattig, een baby-Caterpillar, misschien wel Disney-materiaal. Je overweegt bijna om er een naamkaartje bij te zetten: "Welkom in mijn tuin, lieve vlinder-in-wording." Maar voor je het weet heb je een complete rockopera van ritselende rupsjes, die in koor "We will rock you" spelen terwijl ze jouw buxus van binnenuit verorberen.

En je staat machteloos toe te kijken. Je probeert nog te redderen: water geven (ze drinken niet), toespreken ("jongens, een beetje matiging graag"), of een ouderwetse dans rond de haag met wierook. Niks helpt. Binnen een week verandert je tuin van Het Loo in Tsjernobyl na de meltdown.

En toch, hier komt mijn serieuze boodschap, beste vrienden in het groen: neem die buxusmot serieus. Hij lacht om je goede bedoelingen. Hij smijt met je tuindromen. Als je niets doet, eet hij zich dwars door je heg heen en blijft er enkel een stokkerige herinnering over aan wat ooit trots en buxus was.

Dus, voordat je buurman plotseling door het gat in de haag bij jou in de voortuin staat te zwaaien met zijn barbecuevork, neem maatregelen. Er zijn milieuvriendelijke middeltjes, er zijn alternatieve haagsoorten (taxus, ilex, desnoods een rij plastic kerstbomen van de Action). Alles beter dan de stille aftakeling waar ik nu getuige van ben.

Kortom: lach om de buxusmot, huil om je haag, maar doe er íets aan. Anders is het straks niet buxus tegen mot, maar mot 10 – buxus 0.

En geloof me, een kale tuin huilt harder dan jij.

WIJ EISEN DE NACHT (TERUG)

en nee, dat is geen avondklok 2.0

Er is iets bijzonders aan de nacht. Overdag doen we allemaal alsof we de regie hebben: agenda's, Excel-sheets, vergaderingen met koffie van het merk "slappe hap". Maar de nacht, die heeft iets wilders. Een belofte. Een vrijheid. Een fietsrit door een lege straat met alleen de lantaarns als getuige. Of een broodje döner om 03:00 dat nét zo veelbelovend smaakt als een Michelinster.

En nu moet je je voorstellen dat diezelfde nacht – dat mooie onvoorspelbare schemergebied – voor heel veel vrouwen niet vrijheid betekent, maar *gevaar*. Waar mannen zich na het stappen afvragen: "Waar staat mijn fiets ook alweer?", vragen vrouwen zich af: "Kom ik überhaupt veilig thuis?"

Nou, daar is Danique de Jong dus klaar mee. Met hoofdletters. Zij roept niet zachtjes "zou het misschien iets veiliger kunnen?" Nee, zij zegt: "Wij eisen de nacht op." Alsof ze een festival organiseert waar iedereen welkom is, behalve engerds met verkeerde bedoelingen.

En eerlijk is eerlijk: het is bizar dat het anno 2025 nog nodig is om dit te eisen. We hebben elektrische auto's, AI die kan schrijven alsof-ie een mens is (hoewel, *knipoog*), maar een veilige route naar huis voor vrouwen? Blijkbaar een technologische doorbraak die nog op zich laat wachten.

De kracht van Danique zit 'm in dat doorpakken. Niet alleen roepen "dit moet anders", maar ook echt iets doen. Haar campagne is geen flyer die na een week in een keukenla belandt, tussen de pizzafolder en dat mysterieuze elastiekje waarvan niemand weet waar het

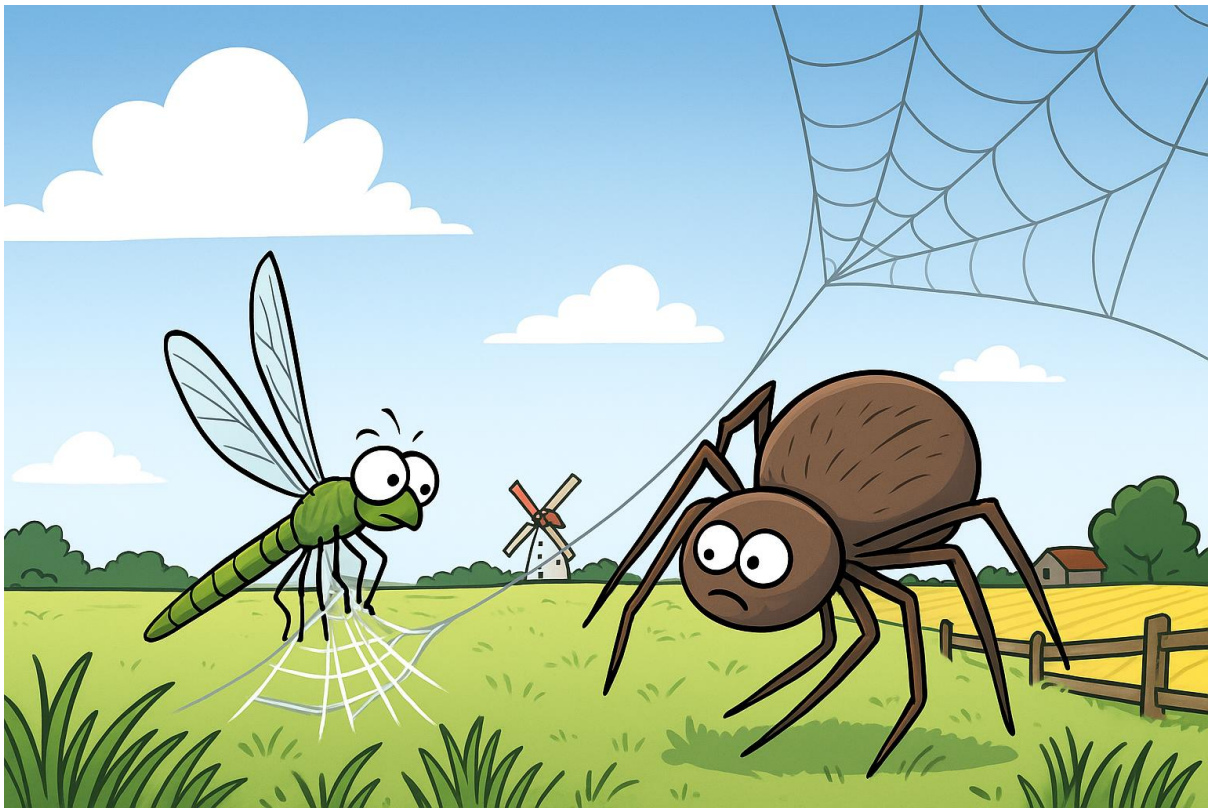
bij hoort. Nee, haar boodschap komt straks van snelwegmasten, stadsschermen en hopelijk in onze hoofden terecht: vrouwen hebben net zoveel recht op de nacht als mannen. Punt.

En ja, we mogen er ook een beetje om lachen. Want stel je voor dat de nacht straks écht wordt "geclaimd". Dat er bij elke straathoek een soort verkeersbord staat: "Welkom, hier mag u zonder angst wandelen, fietsen of dansen. Let op: loslopende mannen zonder zelfreflectie worden direct teruggestuurd naar huis."

Het is hilarisch én pijnlijk tegelijk. Want waarom moet je anno nu een campagne voeren om iets zo fundamenteels als *veilig thuiskomen*? Het laat zien dat dit geen vrouwenprobleem is, maar een maatschappelijk probleem.

Dus, Denkdingen van vandaag: de nacht hoort bij ons allemaal. Het is geen luxeproduct, geen privilege dat je kunt winnen met een bonuskaart. Het is een recht. Een vrijheid. En dankzij mensen als Danique schuiven we langzaam maar zeker naar een land waar de vraag "Ben je veilig thuisgekomen?" hopelijk ooit vervangen wordt door: "Was het een mooie nacht?"

DE WREDE SCHOONHEID VAN DE NATUUR

Ik stond laatst in mijn tuin, gewapend met een bakkie koffie en het vaste voornemen om de dag zonder trauma's door te komen. De zon deed wat zonnen doen: schijnen alsof het een sollicitatiegesprek had bij de zomer. Vogeltjes floten melodietjes die in een andere context perfect als ringtone hadden gekund. Kortom: het leven lachte mij toe.

Totdat ik mijn blik op een hoek van de tuin wierp. Daar, in een fragiel web, voltrok zich een spektakelstuk van evolutionaire efficiëntie. Een vlieg – zo'n optimistisch type dat net nog dacht: "Even wat nectar scoren, dan door naar het weekend" – hing te spartelen in zijde zo sterk dat zelfs de NAVO er jaloers op zou zijn.

En daar kwam de hoofdrolspeler: de spin. Niet gehaast, niet boos, maar met een kalmte waar elke mindfulness-goeroe nog wat van kan leren. Stapje voor stapje, alsof hij een catwalk liep voor Vogue Arachnida. Binnen drie minuten was het vliegje geen vliegje meer, maar een keurig ingepakt lunchpakket.

Ik stond erbij en dacht: *De natuur is wreed, maar wél esthetisch verantwoord.*
Geen dissonante kleuren, geen overbodig geweld. Alles klopt. Het web glinstert in het zonlicht alsof Swarovski er sponsoring op heeft geplakt. De spin doet geen moord, hij doet logistiek. En ik? Ik kijk met koffie in de hand, terwijl ergens in mijn hoofd een stem zegt: *Pieter, je eet zelf ook kipnuggets.*

De wrede schoonheid van de natuur is dat ze nooit excuses aanbiedt. De leeuw zegt niet "Sorry hoor" tegen de zebra. De storm stuurt geen pushbericht: *"Houd rekening met*

overlast." Alles gaat zoals het gaat, onverschillig en tegelijk zo doordacht dat je denkt: Wie schrijft deze scenario's?

Misschien is dat de les. Wij mensen willen grip, controle, garanties. Maar kijk naar de natuur: die draait al miljarden jaren zonder klachtenservice. Misschien moeten wij ook eens accepteren dat niet alles maakbaar is. Dat schoonheid soms pijn doet. En dat wreedheid soms gewoon een ander woord is voor balans.

Ik nam nog een slok koffie, keek naar de spin en dacht: *Prachtig… maar ik blijf wel binnen eten.*

PAPIER, PEN EN POST

Beste lezer,

Ergens in een la, verstopt onder vergeelde postzegels en een verlopen cadeaubon van de V&D, ligt nog een brief. Zo'n échte. Met handschrift dat nét te veel persoonlijkheid heeft om nog leesbaar te zijn. De inkt iets uitgelopen, omdat er misschien ooit een traan of een kop koffie overheen ging. En ik zeg u: dát ding, dat stapeltje papier met kreukels en vlekken, dát is de Rolls-Royce onder de menselijke communicatie.

Vergelijk het eens met een appje. Een appje is een opgefokte brommer met een lekke uitlaat: veel herrie, weinig inhoud. Een brief daarentegen komt met paard en wagen. Hij neemt de tijd. Hij wiegt je in slaap met zinnen die de ruimte krijgen, en hij ruikt zelfs nog een beetje naar degene die hem schreef. Probeer dát maar eens met een smiley of een gifje. U kunt nog zo'n dansende banaan sturen, hij ruikt nooit naar Chanel No. 5 of shag van Van Nelle.

Laten we eerlijk zijn: in de brief zit het detail. Het krabbeltje in de marge, de twijfel die door een doorgestreepte zin heen piept, de geur van ouderdomsinkt. Alles wat we in onze korte digitale zuchten zijn kwijtgeraakt. Het WhatsAppje zegt: *ik leef nog*. De brief zegt: *ik leef, ik adem, ik mis je, ik ben soms een beetje bang, en oh ja, ik heb een broodje kroket gegeten zonder jou*.

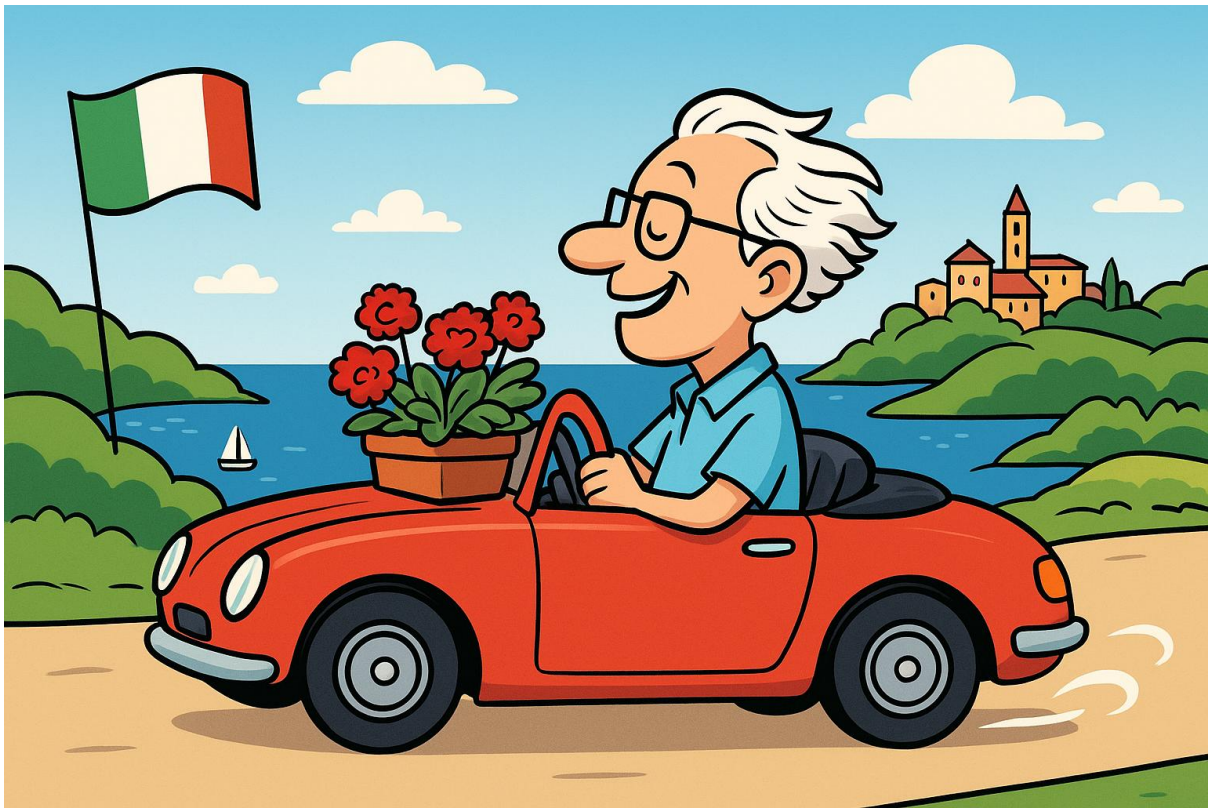
Dus ja, ik pleit hier, staand op de zeepkist van het daglicht, voor de terugkeer van de brief. Niet omdat ik tegen moderne middelen ben—ik ben zelf ook niet vies van een appje met

een verkeerd geplaatste aubergine-emoji—maar omdat we het detail nodig hebben om elkaar te begrijpen.

Dus schrijf. Koop papier, pak een pen (ja, dat rare staafje met vloeibare woorden erin), en schrijf. Misschien wordt uw brief wel nooit bezorgd, misschien belandt hij tussen de reclamefolders van de Lidl. Maar stel u voor dat iemand hem toch leest. Iemand die denkt: *goh, hier zit iemand in. Met gevoel. Met nuance. Met liefde.*

En als u het helemaal bont wilt maken: doe er een postzegel op. Dan weet de wereld pas écht dat u meent wat u schrijft.

NIET ACHTER, MAAR TUSSEN DE GERANIUMS BLOEIEN

Ah, de geranium.
Die vrolijke, kleurige balkondiva die zichzelf zo serieus neemt dat zelfs de hortensia er soms een minderwaardigheidscomplex van krijgt. En toch—arme geranium!—is zij ongewild in een spreekwoord gerold dat haar reputatie tot op de wortels heeft aangetast. "Achter de geraniums zitten": de nationale metafoor voor het leven dat stilvalt, de klok die tikt, en het mens dat slechts nog door de vitrage naar buiten gluurt.

Maar lieve mensen, wie heeft dit ooit bedacht? Een plant als symbool van passiviteit? Dan kent men de geranium duidelijk niet persoonlijk. Want die staat daar niet saai stil, nee, die knalt! Die bloeit rood, roze, oranje, soms zelfs paars—een vuurwerk van kleur. Het is alsof ze roept: *'Kom op, mens, doe wat met je leven, ik sta hier ook niet voor niks te shinen!'*

En toch, telkens als een werknemer tegen zijn pensioen aankijkt, klinkt het: *"Ik ga nog lang niet achter de geraniums zitten."* Alsof dat een dreiging is. Alsof er een geheime sekte van gepensioneerden bestaat die de dag slijt met het tellen van wolken en het corrigeren van voorbijlopende postbodes. Terwijl de realiteit vaak heel anders is: het échte werk begint dan pas. Reizen, fietsen, flamencodansen in Andalusië, misschien zelfs een cursus pottenbakken waarbij men meer klei in de haren heeft dan op de draaischijf.

Het probleem is niet de geranium. Het probleem is ons beeld van ouder worden. Wij hebben het plantje tot zondebok gemaakt van de menselijke luiheid. Terwijl zij daar enkel staat te bloeien, trouw, zomer na zomer, zonder ooit vakantie te nemen. De geranium verdient eerherstel!

Dus ja, ik pleit: laten we de uitdrukking omdraaien. Niet: *"achter de geraniums zitten"*, maar: *"tussen de geraniums bloeien"*. Laat dat het nieuwe pensioenideaal zijn. Want een leven dat kleurrijk, actief en vol beweging is, past perfect bij de vrolijke explosie die deze plant ons elk jaar weer schenkt.

En mocht u dan ooit écht achter een geranium belanden, zorg dat het tenminste in een cabriolet is, op weg naar Italië, met de wind in uw haar en de bloembak als dashboardversiering.

DE DANS VAN HET MISSCHIEN

Of: hoe onzekerheid ons leert walsen

Daar staat het dan. Midden op de vloer. Het woord *misschien*. Geen ja, geen nee, maar dat licht wankelende, wiebelende woord dat altijd op sokken verschijnt en in de verkeerde maat begint te schuifelen. Terwijl de rest van de zaal keurig in paren door de zekerheid walst, staat *misschien* in een veel te wijde broek te wachten tot iemand zegt: "Kom je mee?"

En natuurlijk doe ik dat. Ik laat me verleiden door dat halfslachtige, halfbeloftevolle wezen. En voor ik het weet, sta ik in een ongemakkelijke dans: één stap naar voren, twee stappen terug, een draai die nergens heen leidt, en dan weer stilstaan, met een gezicht dat zegt: *het zou kunnen… of niet.*

Het ongemak is enorm. We willen houvast, kaders, een duidelijk ritme.
Maar *misschien* speelt vals, gooit expres een extra noot in de maat, en knipoogt daarbij alsof het de normaalste zaak van de wereld is. Soms denk ik: trap dat woord van de dansvloer af, laat de zekerheden het toneel vullen. Maar zodra ik dat probeer, merk ik dat de muziek stilvalt. Want zonder misschien is er alleen ja of nee, zwart of wit, links of rechts. Een dans zonder spanning, zonder onverwachte wending.

En dáár zit de schoonheid. In het wiebelen, in de misstappen, in het plotselinge draaien dat je niet had zien aankomen. Onzekerheid maakt de dans levend. *Misschien* fluistert: "Durf je te walsen zonder te weten waar je uitkomt?" En als ik dan even niet te hard nadenk, voel ik de vrijheid van bewegen zonder plan, zonder eindstation.

De serieuze ondertoon is simpel: leven met onzekerheid is geen straf, het is een kunst. Het ongemak is echt, maar de schoonheid ook. Het vraagt moed om met *misschien* de vloer op te gaan, maar zonder dat woord blijven we stokstijf staan.

En dus buig ik lichtjes, reik mijn hand, en fluister: “Misschien… dans je met me?”

HET THEATER VAN HET WACHTEN – PREMIÈRES IN DE BUSHALTE

Daar zitten ze. Daar staan ze. Daar ijsberen ze. Allemaal spelers in een groot toneelstuk dat niemand geoefend heeft maar iedereen dagelijks opvoert: *Het Theater van het Wachten*. Geen entreegeld, geen pluche stoelen, geen programmaboekje. Alleen plastic kuipjes in een kille wachtruimte, een bushokje dat kraakt in de wind, of een treinstation dat ruikt naar koffie en vertraging.

Kijk maar eens goed: de man die steeds op zijn horloge kijkt en dan luid zucht, alsof de NS hem persoonlijk in de steek heeft gelaten – dat is de *tragische held*. De vrouw die drie keer achter elkaar in haar tas kijkt, zonder iets te vinden – de *komische noot*. En het kind dat rondjes draait om de prullenbak – pure *avant-garde*.

Het wachten zelf is nooit spannend, maar de voorstellingen zijn subliem. Een kuch wordt een dramatisch hoogtepunt, een blik opzij een subtiele liefdesscène, het opvouwen van een krant een klapstuk van mimiek. En de mobiele telefoon? Dat is het moderne toneelzwaard: men zwaait ermee, mompelt ertegen, speelt de eenakter *"Ik ben heel druk en belangrijk"* voor een publiek van toevallige voorbijgangers.

En dan is er dat heerlijke ongemak: niemand wíl in dit theater spelen, maar zodra de wachttijd begint, glijdt iedereen moeiteloos in zijn rol. We zijn acteurs tegen wil en dank, regisseurs zonder script, figuranten in elkaars stuk.

De serieuze ondertoon? Het theater van het wachten laat zien dat het leven zich niet alleen afspeelt in de grote gebeurtenissen, maar juist in de kleine tussentijdjes. Het zijn de minuten

waarin we geen grip hebben, waarin we overgeleverd zijn aan de klok, waarin we ontdekken hoe we omgaan met machteloosheid. Het wachten onthult wie we zijn: ongeduldig, verveeld, creatief, of verrassend mild.

En dan, ineens, komt de bus, de trein, de dokter. Het doek valt. Iedereen verlaat het toneel alsof er nooit gespeeld is. Geen applaus. Geen bloemen. Alleen stilte – en de zekerheid dat er morgen weer een première wacht, bij de halte om de hoek.

DE ZWAARTE VAN EEN LEEG BLAD

Wit weegt meer dan je denkt

Daar ligt het. Onschuldig, gladgestreken, wit als verse sneeuw: een leeg blad. Je zou zeggen: lichter dan dit wordt het niet. Geen woorden, geen zinnen, geen komma's, niets. En toch – probeer het maar eens op te tillen. Het voelt alsof je een baksteen optilt die vermomd is als A4. Een leeg blad weegt altijd méér dan een vol.

Het begint al zodra je erop kijkt. Het blad staart terug. Wit, wijd open, als een kat die je met halfgesloten ogen aanstaart en denkt: *Toe maar, maak een fout, ik heb de hele dag.* En daar zit jij, met je pen, je toetsenbord of je goedbedoelde creatieve energie. Je voelt hoe de leegte zich volzuigt met verwachtingen. Wat ga je schrijven? Wie ga je ontroeren? Hoe ga je de wereld veranderen?

Het blad zelf heeft intussen de allure van een diva. Het ligt op tafel alsof het wil zeggen: *Ik ben leeg, maar jij gaat dat niet lang volhouden. Bewijs je maar.* Elke seconde dat je wacht, wordt het zwaarder. Het is net als met stilte: vijf seconden is rustgevend, vijftig seconden is ongemakkelijk, vijf minuten is ondraaglijk.

En natuurlijk, zodra je eindelijk een eerste woord durft te zetten, is het alsof je een zware steen in beweging duwt. Maar dan, héél soms, begint het te rollen. Dan blijkt dat de zwaarte niet in de leegte zat, maar in de angst om haar te vullen. Het blad lacht je bijna uit: *Zie je wel, ik was nooit leeg – ik zat vol ruimte voor jou.*

De serieuze ondertoon? Leegte is niet niks. Leegte is een ruimte die vraagt om betekenis, en dat voelt loodzwaar. Niet omdat het blad iets eist, maar omdat jij voelt dat je iets achterlaat. En dáár zit de schoonheid: in het erkennen dat leegte zwaar mag zijn, omdat ze ruimte biedt voor iets dat nog geboren moet worden.

Dus ja, een leeg blad weegt zwaar. Maar til je het toch op, dan merk je dat het je niet naar beneden drukt, maar vooruit duwt. Misschien wankelend, misschien stuntelend – maar altijd in beweging.

DE SPIEGEL VAN DE ANDER

Over komische reflecties en pijnlijke waarheden

Het is een wonderlijk ding, dat spiegelen. Niet de badkamerspiegel, die je elke ochtend meedogenloos laat zien dat je haar vannacht een staatsgreep heeft gepleegd en je wallen met succes de macht hebben overgenomen. Nee, ik bedoel de spiegel die zich verstopt in de ogen van de ander. Daar sta je dan: vrolijk, charmant, zelfverzekerd — denk je. Totdat iemand je aankijkt en je plots beseft dat je meer weg hebt van een bezwete dweil die probeert te doen alsof-ie een musicalster is.

Want eerlijk is eerlijk: de ander houdt je genadeloos een spiegel voor. Soms een lachspiegel. Soms een scheerspiegel. Soms die akelige vergrotende spiegel waarin elk puistje uitvergroot wordt tot een Alpenmassief.

Neem die keer dat ik in volle overtuiging een grap vertelde — ik hoorde mezelf al op een cabaretfestival staan. Ik dacht: briljant! Maar de ander keek met een blik die zei: *"Is dit een sollicitatie voor het comité van flauwe woordgrappen?"* En hup, daar was de spiegel. Pijnlijk. Maar ook ontwapenend eerlijk.

Of die keer dat ik dacht stoer en onafhankelijk een zaal binnen te lopen, mijn pas ritmisch, mijn blik streng. Tot een vriendin achteraf zei: "Je leek meer op iemand die dringend naar het toilet moest, maar uit beleefdheid nog even wacht." Bam. Spiegel.

Het hilarische is: in die spiegel van de ander zie je dingen die je zelf nooit had bedacht. Je wordt een stripfiguur van jezelf, een karikatuur in het theater van het dagelijks leven. En ja,

dat doet soms zeer — maar het is ook bevrijdend. Want het laat zien dat je nooit zo'n strak geregisseerd zelfportret bent als je denkt.

De serieuze ondertoon? Je hebt die spiegel nodig. Zonder de ander blijf je gevangen in je eigen versie van jezelf, en die is vaak eenzijdig, wat opgesmukt, soms ronduit misleidend. Maar in de blik van de ander zie je zowel je lachwekkende kanten als je meest kwetsbare schoonheid.

En als je geluk hebt, vang je ineens een blik waarin je ziet dat je meer bent dan je dacht. Dat je straalt, juist met je scheve grappen, je onhandige pasjes en je kleine mislukkingen. Dat is de spiegel die niet alleen uitvergroot, maar ook verdiept.

En dus durf ik, met knikkende knieën, steeds weer in die ogen te kijken. Want in de spiegel van de ander zie je misschien niet wat je wílt zien, maar wel wie je écht bent. En soms… is dat veel mooier dan je dacht.

KREKELS

Er zijn geluiden die niet klinken, maar bewegen. De trilling van een warm grasveld bijvoorbeeld, als het avond wordt en de lucht een soort gloeiende cadans draagt. Daar, ergens tussen de spriet en de schemer, zitten krekels. Niet zichtbaar. Altijd aanwezig. Alsof ze de stilte optillen tot een ritme waar wij in mee mogen ademen.

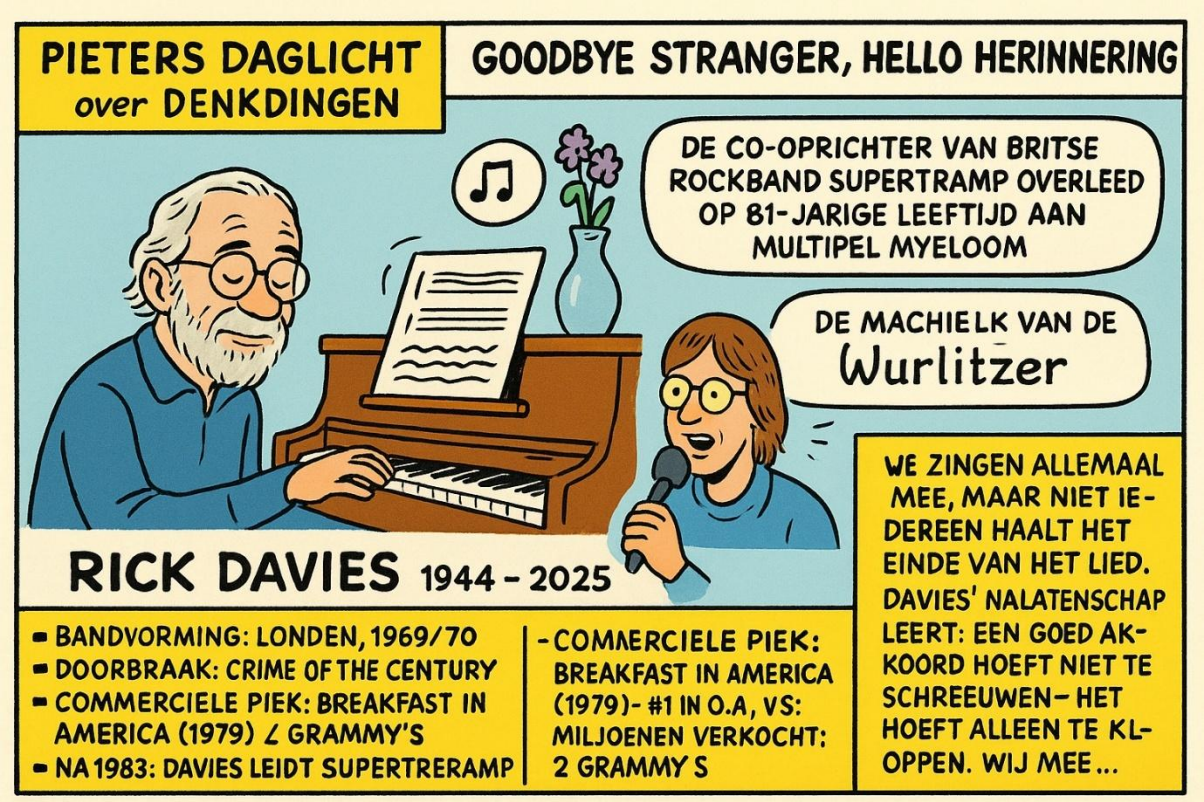
Een krekel is geen vogel, geen hond, geen roep die om aandacht vraagt. Het is een stem die niets wil behalve er zijn. Een herinnering dat er werelden bestaan die geen haast kennen. Dat een lied kan doorgaan zonder begin of einde.

Ik vraag me soms af: luistert de krekel ook naar zichzelf? Of is het zingen zo vanzelfsprekend, dat het niets anders kan dan zijn eigen tijd vullen met geluid? Misschien zijn wij daarin een beetje hetzelfde. Onze gedachten zingen waar ze kunnen. Niet altijd voor iemand, vaak gewoon omdat het moet.

Wat mij raakt in de krekel is dat hij niet kiest voor grootsheid. Geen schreeuw, geen heldere melodie die ooit in een concertzaal past. Maar een geritsel van aanwezigheid. Klein, eerlijk, dwars door de nacht hoorbaar. Alsof er gezegd wordt: de wereld is nooit helemaal stil, hoe donker het ook wordt.

En soms, als ik erop let, denk ik dat krekels niet zingen om gehoord te worden, maar om te laten voelen dat er iets leeft in het tussenruim van ons bestaan. Tussen dag en nacht, tussen ruis en rust. Ze herinneren ons eraan dat er altijd iets zingt, ook als wij onze oren sluiten.

“GOODBYE STRANGER, HELLO HERINNERING”

Zaterdag 6 september 2025 ging er een zacht licht uit op Long Island. Rick Davies - de brommende bariton achter Supertramp, meester van de Wurlitzer en co-architect van miljoenen autoritten - overleed op 81-jarige leeftijd aan de gevolgen van multipel myeloom. De man die ooit met één krasserige noot een stadion kon laten lachen én slikken, koos nu het stille. Zijn overlijden werd bevestigd door meerdere media; de meesten noemen zaterdag 6 september 2025 (sommige berichten noemen 5 september - een verschil dat vermoedelijk door tijdzones en berichtgeving komt). Wat zeker is: het was zijn laatste *take*, thuis, omringd door de echo van akkoorden die nooit echt verstommen.

Davies was geen man van glitter - eerder van groef. Geboren in Swindon, begon hij als drummer, maar vond zijn lot bij de toetsen. In 1969 zette hij een advertentie in *Melody Maker* en ontmoette Roger Hodgson. Die klik - het snoer tussen intuïtie en discipline - werd Supertramp. Hun vroegste platen sukkelden, tot *Crime of the Century* (1974) ineens de hemel openscheurde: “School”, “Dreamer”, “Rudy” - een film zonder camera. Daarna *Breakfast in America* (1979): een wereldhit met twee Grammy’s op de schoorsteenmantel en een verkoop die tot in de twintig miljoen liep. En ergens in dat succes zong Davies droogweg: “Bloody Well Right.” Je hoorde het: zo klonk Britse nuchterheid die swingt.

Waar Hodgson het licht liet schijnen door glas-in-lood (“The Logical Song”, “Give a Little Bit”), liet Davies de lamp bungelen boven de keukentafel: gruizig, menselijk, met koffiekringen. Zijn stem draagt “Goodbye Stranger”, “Bloody Well Right”, “Cannonball” - songs met een knipoog en een stomp in de maag. Het geheim: zijn Wurlitzer roffelde als een trein die niet te laat kán komen.

Toen Hodgson in ’83 vertrok, bleef Davies op de brug. Brother Where You Bound (met David Gilmour op de titeltrack) bewees dat koppigheid soms gewoon ruggengraat heet. En tóch: in 2015 werd een geplande tournee geannuleerd; de diagnose multipel myeloom tikte harder dan elke metronoom. In de luwte speelde hij nog met het dorpsbandje Ricky and the Rockets, want muziek is als water - het zoekt zijn weg. Sue Davies, zijn vrouw (sinds ’77) en vanaf ’84 ook manager, was de rots in het getij.

Luistergids voor een held in werklui-tenue

- “Goodbye Stranger” – Davies’ stoere bariton met een melodie die je ’s nachts in je achteruitkijkspiegel ziet meezwaaien.
- “Bloody Well Right” – cynisme dat danst; de Wurlitzer als boksbal.
- “Rudy” – een mini-epos; de trein rijdt door jouw hoofd.
- “Crime of the Century” (album) – de deur waar Supertramp doorheen brak.
- “Breakfast in America” (album) – de kroon, de kaart, de koffievlek.

Feiten in vogelvlucht

- Bandvorming: Londen, 1969/70; Davies + Hodgson na een *Melody Maker*-advertentie.
- Doorbraak: *Crime of the Century* (1974).
- Commerciële piek: *Breakfast in America* (1979), #1 in o.a. VS; miljoenen verkocht; 2 Grammy’s.
- Na 1983: Davies leidt Supertramp, o.a. *Brother Where You Bound* (1985) met Gilmour; hit “Cannonball”.
- 2015: geplande tour geannuleerd na kankerdiagnose.
- 2025: overlijden op Long Island, 81 jaar.

Denkdingen – de serieuze ondertoon

We zingen allemaal mee, maar niet iedereen haalt het einde van het lied. Davies’ nalatenschap leert: eenvoud is geen simpelheid. Een goed akkoord hoeft niet te schreeuwen—het hoeft alleen te *kloppen*. En als het klopt, kloppen wij mee: aan de deur van herinnering, de Top 2000 in ons eigen hoofd. Muziek troost omdat ze structuur geeft aan chaos; een Wurlitzer kan een reddingsboei zijn.

Vanavond, als je naar huis rijdt in dat warrige Nederlandse weer, zet *Paris* of *Breakfast in America* op. Fluister “Goodbye Stranger” en knik naar de lege passagiersstoel. Niet alles wat voorbij is, is weg. Sommige noten blijven. En sommige stiltes ook.

SCHURKEN

Er is een wonderlijke hiërarchie in de wereld van het kwaad. Alsof er een rangorde bestaat, een soort *Champions League der Schurken*. En laten we eerlijk zijn: Nederland kijkt graag mee, vanaf de bank, knabbelend aan een handje pinda's, terwijl ergens ver weg de wereld in brand staat.

Poetin, bijvoorbeeld. De man die zichzelf zo graag ziet als een tsaar, maar in feite de regisseur van een eindeloze tragedie is. Zijn oorlog tegen Oekraïne grenst aan het onwaarschijnlijke, een misdadig toneelstuk waarin tanks de hoofdrol spelen en mensenlevens slechts figuranten zijn. Een schurk van formaat, zonder twijfel.

Maar dan, wie de blik verschuift naar Gaza, ziet een nog duisterder tafereel. Want hoe wreed kun je zijn, als je de wetten van de menselijkheid – de wetten die na Auschwitz zijn geschreven, notabene om dit soort verschrikkingen te voorkomen – achteloos in de prullenbak gooit? Het humanitair oorlogsrecht is geboren uit de tranen en as van de Holocaust. En juist Israël, dat land van overlevers, dat volk van herinnering, schendt die wetten alsof het kruimels van tafel veegt. Het wringt, het schroeit, het snijdt.

En daar zitten wij dan. Verontwaardigd, natuurlijk. Mokkend en twitterend. Onmachtig. Want wat kunnen wij, kleine toeschouwers in een groot, bloedig theater? We doen wat we altijd doen: we kijken. We mompelen. We schudden het hoofd. En straks, als de wapens eindelijk zwijgen, marcheren we weer massaal de straat op met het vertrouwde refrein: "Dit nooit meer!"

Maar, o ironie, dát roepen we al sinds 1945. Sinds de kampen, sinds de honger, sinds de schaduw van wat een mens een mens kan aandoen. En telkens opnieuw blijkt dat "nooit" in de praktijk gewoon betekent: "tot de volgende keer."

De boodschap: een schurk herken je niet alleen aan zijn daden, maar ook aan ons zwijgen. Want zolang wij blijven toekijken, blijven zij spelen.

Gisteren ging Gerard Cox dood. Ja, u leest het goed. Gerard Cox, de man die ooit zei dat hij *“’t is weer voorbij die mooie zomer”* — en gelijk had hij, want nu is het voorgoed herfst in Rotterdam.

Laat ik eerlijk zijn: de dood van Cox is geen gewone overlijdensadvertentie waard. Die man was namelijk geen ster, maar een sterrenstelsel. Eén van die types die je het liefst op een verjaardag in de hoek zette met een glas te zoet sherry en dan gewoon de hele avond luisterde. Niet omdat hij zo bescheiden was, maar omdat hij tegelijk kon zeuren, zingen, lachen en vloeken op een toonhoogte die ergens tussen een psalm en een vismarkt in lag.

Ik bedoel: wie anders dan Cox kon met droge ogen zeggen dat Nederland eigenlijk niet deugde, maar dan zo zingen dat je de volgende dag alsnog de vlag uithing? Hij was een soort menselijke bitterbal: krokant van buiten, gloeiend heet van binnen, en je moest altijd oppassen dat je je tong er niet aan verbrandde.

Humor als moker en pleister tegelijk

Wat mij altijd trof in Cox, was dat hij nooit bang was om de waarheid te overdrijven. Als de politiek het liet afweten, maakte hij er een cabaretlied van dat je meezong, zelfs al ging het over je eigen ondergang. Hij had de gave om onze nationale zeurcultuur te verheffen tot kunst. Waar wij anderen ons geniepig ergeren aan de buren, maakte Cox er een lied van en verkocht er honderdduizend platen mee.

Maar achter al dat lawaai en die zelfspot zat altijd de serieuze boodschap: we zijn maar kleine mensen in een groot, soms belachelijk land, en juist daarom moeten we lachen.

Het afscheid

En nu is hij dus dood. Dat klinkt cru, maar bij Cox mag dat. Hij hield niet van mooipraterij. Hij zou ons uitlachen als we het over "een groot verlies" hebben. Sterker nog: hij zou waarschijnlijk vanuit de hemel — als hij daar tenminste binnenkomt — roepen: *"Jullie weten niet wat jullie missen!"*

Maar toch, ergens doet het pijn. Omdat met Cox ook een stukje van dat volkse, dwarse, Rotterdamse geluid verdwijnt. Het geluid dat zei: "Doe maar normaal, maar doe het zo hard dat iedereen het hoort."

De boodschap (want Denkdingen vraagt erom)

Dus wat leren we van de laatste grap van Gerard Cox?

1. Zeur hardop. Beter een lied van gemopper dan een stille knoop in de maag.
2. Maak het belachelijk. Als de wereld te groot is om te begrijpen, maak er een grap van en zing hem vals maar luid.
3. Wees onbeschaamd jezelf. Want wie dat doet, kan na zijn dood rekenen op een lach in plaats van een zucht.

En zo sluiten we af. Gerard Cox is dood, maar zijn stem echoot nog na in de kroegen, in de keukens, in de stad waar het altijd waait. Het is weer voorbij die mooie zomer, Gerard. Maar we zingen je door de winter heen.

REGEN!

Ach, regen. Het meest overschatte en tegelijk meest onderschatte natuurverschijnsel van ons kikkerland. Geen straaltje zon kan tippen aan de hoeveelheid gespreksstof die één enkele bui veroorzaakt. Wij Nederlanders zijn immers een volk dat het weer niet observeert, maar beoordeelt. En streng ook!

Valt er een drup, dan is het te nat. Blijft de drup uit, dan is het te droog. Waait het, dan klagen we dat het stormt. Waait het niet, dan mopperen we dat het benauwd is. Er is geen ontsnappen mogelijk: het weer is altijd fout, en wij zijn altijd slachtoffer.

Het weerpraatje is daarmee niet zomaar een gespreksonderwerp, het is een nationale cultuuruiting. Waar elders ter wereld mensen zich verheffen tot filosofische hoogten bij wijn of politiek, daar verheft de Nederlander zich in de rij bij de bakker tot meteoroloog van de koude grond. “Nou, als dit zo doorgaat, krijgen we natte voeten.” Alsof dat een ontdekking van Nobelprijsformaat is.

Maar, lieve lezer, onder dit vrolijk gemopper gaat een dieper mysterie schuil. Want terwijl wij weten dat wij geen enkele zeggenschap hebben over die ene wolk die boven de camping hangt, doen we toch alsof. We willen grip. Bestellen. Controle. Alsof regen een pizza is die je met een appje kunt laten bezorgen: “Graag een zonnetje met een dun randje wolken, en niet te veel wind alstublieft.”

De waarheid is natuurlijk even simpel als ongenadig: we kunnen het weer niet veranderen. Het klimaat misschien, ja, op de langere termijn. Maar dat duurt ons te lang. Wij willen nú droog haar, nú terrasweer, nú een barbecueavond zonder plensbui.

En dáár wringt het bonzende hart van deze Denkdingen: ons verlangen naar directe bevrediging, onze ongeduldige drang om de wereld naar onze hand te zetten, staat haaks op de traagheid van de natuur. Regen valt niet sneller of minder hard omdat wij zuchten.

De boodschap: wie vrede sluit met de regen, krijgt gratis de zon cadeau.

PRINSJESDAG

Prinsjesdag. De dag waarop Nederland zichzelf even in een verkleedkist wurmt, de paarden hun hoefijzers laten blinken en Den Haag verandert in een kruising tussen de Efteling en een politbureau. Het is de derde dinsdag van september, maar het voelt toch altijd een beetje als de eerste april. Want echt waar, waar gáát het nu eigenlijk om?

Zijn het de hoedjes? Absoluut. De dames van de Eerste en Tweede Kamer trekken hun beste creaties uit de kast, variërend van "bruiloft in Monaco" tot "ik heb een lampenkap uit de kringloop gehaald en op mijn hoofd gezet, en niemand die me tegenhield". Ondertussen schuiven de heren in kostuums die altijd nét een tikje te strak zitten na de zomerbarbecues. Als modecircus zou Prinsjesdag hoge ogen gooien in Parijs — als men daar ook van jute hoeden en polyester mantelpakjes hield.

Of draait het om de koets? Zeker. De Glazen Koets, ooit de Gouden Koets, maar ja — die staat tegenwoordig in de museumstalling omdat-ie in de verkeerde tijdsgeest glimt. Je ziet paarden die dapper door Den Haag draven, terwijl het publiek joelt alsof Ajax net scoorde. En ergens in die koets zit een koning, die eruitziet alsof hij liever gewoon op de fiets naar zijn werk was gegaan.

En dan de Troonrede. Daar zit het serieuze hart verstopt, maar oh, wat wordt het bedolven onder kant, veren en camera's. De koning leest een tekst voor die niet de zijne is — maar van ministers die doen alsof ze de toekomst in pacht hebben. Het is als karaoke zonder liedje: je moet het wel zingen, maar je hebt geen idee of het publiek mee wil doen.

De balkonscène daarna voelt als de afterparty van een bruiloft waar de taart op is: iedereen zwaait, niemand weet precies waarom, maar je doet toch mee. Het is folklore, en folklore mag nooit helemaal logisch zijn.

Maar — en hier komt de ondertoon — achter die hoedjes, paarden en glitter zit een bedoeling. Een land dat zichzelf één dag per jaar bijeenkijkt en zegt: "Kijk, dit is waar we staan, dit is waar we heen willen." De vorm is potsierlijk, maar de inhoud is bloedserieus: waar gaat ons geld heen, wie krijgt steun, wie moet even de broekriem aantrekken?

En misschien is dat wel het geheim van Prinsjesdag: de lach en de traan, de hoed en de nota, de koets en de crisis. Wij Nederlanders kunnen nou eenmaal beter mopperen over een hoedje dan over de miljoenennota. Want een hoedje is zichtbaar, en een begroting pas voelbaar als de energierekening komt.

Dus ja, Prinsjesdag is een toneelstuk. Maar het is wel óns toneelstuk. Een beetje over de top, een beetje hilarisch, soms volkomen belachelijk — en toch broodnodig. Want zonder die hoedjesdag zouden we misschien vergeten dat politiek niet alleen rekenen en regeren is, maar ook een circus waar we allemaal kaartjes voor hebben.

DE BOODSCHAP VAN DENKDINGEN

Lach om de hoedjes, maar luister naar de woorden. Want achter de veren en frutsels gaat de vraag schuil die ons allemaal raakt: hoe zorgen we dat het land niet alleen mooi uitgedost is, maar ook netjes gekleed in rechtvaardigheid?

DE GROTE POLARISATIEPARADE

Er zijn dagen dat ik denk: de Tweede Kamer is eigenlijk gewoon één groot circus, maar dan zonder popcorn. Je hebt de leeuwentemmers (die zichzelf premier wanen), de clowns (u mag zelf invullen), de trapezewerkers die zich van standpunt naar standpunt slingeren, en een publiek dat steeds harder roept: “Doe normaal!”

En dan dat woord dat iedereen nu in de mond neemt: polarisatie. Klinkt spannend, alsof er ergens een kerncentrale op springen staat. In werkelijkheid betekent het vooral dat politici elkaar nog nét niet de stropdas van de nek trekken. Alhoewel, op Twitter gebeurt dat allang – daar vliegen de virtuele stropdassen en scheldwoorden je dagelijks om de oren.

HET GROTE POLARISATIECIRCUS

Kijk, polarisatie is op zichzelf niets nieuws. Zelfs in de jaren vijftig stonden vaders en moeders al lijnrecht tegenover elkaar over de vraag of de televisie het einde van de beschaving zou betekenen (spoiler: ja, maar kijk eens hoeveel leuke spelshows we ervoor terug kregen).

Maar nu, anno 2025, lijkt het alsof we met z’n allen zijn ingeschreven voor de *Polarisatie-marathon*. Je ziet het in de Kamer: de één roept dat we de grenzen potdicht moeten gooien, de ander dat ze wagenwijd open moeten, en in het midden zit iemand die zegt: “Kunnen we er misschien gewoon een draaideur van maken?”

En wij, het volk, wij kijken ademloos toe. Nou ja, ademloos… vooral met een mond vol chips die in Nederland duurder zijn dan in België. Misschien verklaart dat onze woede.

SERIEUZE ONDERTOON (JAWEL, OOK HIER)

Onderzoek laat zien dat de meningsverschillen in Nederland eigenlijk niet eens zoveel groter zijn geworden. We denken alleen dat de kloof groeit, omdat de hardste roepers de meeste microfoons krijgen. Oftewel: polarisatie is soms meer *perceptie* dan werkelijkheid. Een soort optische illusie van de democratie.

Maar er schuilt wel gevaar. Want als je de ander alleen nog ziet als vijand, wordt het lastig om samen een brug te bouwen. En laten we eerlijk zijn: zonder bruggen zakken we met z'n allen in de gracht.

HOE LOSSEN WE HET OP?

Heel simpel. We halen het circus naar buiten. Zet politici samen in een escaperoom, zonder camera's, zonder Twitter. Geef ze één puzzel: "Bouw een kabinet." Degene die het hardst schreeuwt krijgt strafpunten, degene die luistert krijgt bonuspunten.

Of, radicaler nog: zet heel Den Haag eens in de Efteling. Laat ze samen in de Droomvlucht zitten. Wedden dat er wonderen gebeuren als Wilders en Klaver naast elkaar op een elfjesbankje landen?

EINDNOOT

Polarisatie is geen monster dat ons land opeet. Het is eerder een luidruchtige tante op een verjaardag: vermoeiend, maar ergens ook gezellig, zolang er iemand koffie blijft inschenken.

Dus ja, het debat is fel. Ja, de toon is harder. Maar uiteindelijk willen we allemaal hetzelfde: een leefbaar land, betaalbare boodschappen en politici die niet alleen ruzie maken, maar ook af en toe de vaatwasser uitruimen.

En als dát lukt, beste lezer, dan is er hoop. Zelfs in het Grote Polarisatiecircus.

OVER KAAS, KARRETJES EN DE ACM DIE DE BONNEN NAKIJKT

Beste Denkdingen-lezer, ga even zitten (maar niet té comfortabel — we hebben het over boodschappenprijzen, niet over bankfauteuils met gratis chocomelk). Stel je voor: een keurige instantie met een bril en een notitieblok — de ACM — die zegt: “Hé, wachten jullie even, want die karretjes in Nederland lijken duurder te rollen dan bij de buren.” En ja hoor: er gaat een officieel onderzoek van start.

Klinkt hoopvol, bijna heroïsch. Alsof iemand eindelijk de stofzuiger op de juiste zuigstand zet. Maar voordat u uw boodschappenkarretje als oorlogswinst gaat vieren: als er al iets mis is, dan duurt het vaak even voordat wij, de consumenten, daar iets van merken. De ACM zelf signaleert dat het onderzoek tijd nodig heeft en plant de rapportage pas voor volgend jaar zomer. Geduld, dus — en dat is geen grap.

Waarom nu pas? Omdat er signalen zijn — luid en duidelijk — onder andere van de Consumentenbond: hun peiling liet zien dat boodschappen in België, Duitsland en Frankrijk gemiddeld tientallen procenten goedkoper zijn voor veel A-merken (in sommige gevallen 12–20% of meer). Dat is het soort signaal dat een toezichthouder wakker maakt.

Een klein geschiedenislesje, in vijf hapklare stukjes: sinds de invoering van de euro in 2002 zijn prijzen natuurlijk verschoven — soms langzaam, soms met een smak. De laatste jaren zagen we dat voedselprijzen (en dan met name sommige categorieën) flinke sprongen maakten: coronaverstoringen, wereldwijde logistieke knopen en vooral de energie- en grondstoffenchockes na 2021–2022 zorgden voor een stevige tik in de prijsindex. Kort gezegd: het was geen rustig kabbelend riviertje, maar eerder een opeenvolging van flinke golven. (CBS en Europese data laten die scherpe stijgingen in 2022–2023 duidelijk zien.)

Maar zijn marktwerking en inflatie hetzelfde? Nee. Inflatie is de storm. Marktwerking is het dak — en soms ligt daar een lek. Als leveranciers, supermarkten of contracten zo in elkaar zitten dat prijsdalingen niet goed doorwerken of prijsstijgingen juist razendsnel naar de klant gaan, dan zit je in de problemen. De ACM wil nu precies dat mechanisme ontrafelen: winstmarges van leveranciers en supermarkten, inkoopvoorwaarden, prijsverschillen met buurlanden — het hele repertoire. Dat is niet zomaar even polshoogte nemen; dat is een marktdetective-serie in meerdere afleveringen.

En dan de macht op de winkelvloer. Onze supermarktmarkt is niet bepaald een bonte verzameling van kleine buurtsupermarktjes. Grote spelers hebben flinke marktaandelen (Albert Heijn alleen al is alweer goed voor meer dan een derde van de markt), en zo'n concentratie bepaalt mede hoe scherp prijzen worden gevoerd. Wilt u weten waar de ene euro blijft? Kijk niet alleen naar het schap; kijk ook naar wie de schappen beheert.

Het mysterie van de Goudse kaas die elders goedkoper ligt (u noemde het, en met recht): dat is een cocktail van factoren. Fabrikantenpriceing (A-merken), promoties (Nederland is kampioen 'bulkaanbiedingen'), btw- en accijnsverschillen, logistieke kosten, schaalvoordelen en soms… simpele marktstrategieën. De Consumentenbond toont dat vooral A-merken buitenslands goedkoper zijn; voor sommige versproducten en huismerken ligt het andersom. En de zuivelmarkt heeft ook haar eigen grillen — kaasprijzen schommelen door grondstof- en productietrends. Dus: ja, die Goudse kan goedkoper zijn in Frankrijk — maar het is niet per se een samenzwering met klompen en molens.

Terug naar de werkelijkheid: hoe lang? De werkwijze van de ACM laat zien dat marktonderzoeken zorgvuldig en stap-voor-stap gebeuren: informatieverzameling, conceptrapport, consultatieronde, definitief rapport — en pas daarna mogelijk aanbevelingen of handhaving. Dat neemt tijd — data moet worden gecheckt, partijen moeten reageren, en soms is wetgeving nodig. Kortom: verwacht niet dat morgen de kassabon een sprookje wordt. Verwacht wel dat er een pas op de plaats komt en, hopelijk, concrete voorstellen om marktknelpunten te fixen.

Moet de ACM altijd op het vinkentouw zitten? In een perfecte wereld ja — maar in de echte wereld heeft ook de toezichthouder prioriteiten, middelen en procedures. De afgelopen jaren is er wel extra aandacht en capaciteit gekomen, maar toezicht kost mensen en tijd, en je kunt niet elk gerucht gelijk omzetten in een grootschalig onderzoek. Meldingen, studies (zoals die van de Consumentenbond) en politieke druk (hoorzittingen, kamervragen) stapelen zich op en dwingen tot actie. Kortom: het is niet zozeer *nu pas*, het is *nu concreet*, en dat verschil is belangrijk.

Wat hoop ik? Dat de ACM niet verandert in een papieren tijger of een bureaucratisch stofdoekje, maar dat het onderzoek echt licht werpt op waar prijzen trager dalen of sneller stijgen dan zou moeten. En dat supermarkten, fabrikanten en politiek vervolgens niet in een lange polonaise van verklaringen verdwijnen, maar in een serie praktische stappen — meer transparantie, eerlijkere inkoopvoorwaarden, en ja, misschien minder showaanbiedingen en meer structurele prijsverlagingen.

Dus: houd uw kassabon bij de hand, lees hem als een liefdesbrief die soms onleesbaar is, maar laat u vooral niet bedotten door het charmerende flesje Fanta dat in Frankrijk plots wél zo vriendelijk lacht. De ACM heeft de lamp aangestoken; wij wachten af, lachen (om de

absurditeit) en hopen (op een eerlijkere prijs aan de kassa). En als het allemaal meezit? Dan hebben we volgend jaar zomer nieuws waar we weer met een kop koffie over kunnen lachen — of huilen — maar dan op z'n minst met feiten op tafel.

Met een knipoog, een karretje en een enigszins geplette doos melk,
— Pieters Daglicht (in gedachten)

PROTESTEREN OF RELLEN

Protesteren, lieve mensen, is zo oud als de mensheid zelf. Van Mozes die zijn volk door de Rode Zee protesterend naar de vrijheid leidde, tot Greta die met een kartonnen bordje de halve wereld in beweging kreeg. Protest is de zuurstof van de democratie. Het is het recht om te zeggen: *ik ben het er niet mee eens, en ik laat van me horen.*

Maar ergens, onderweg van het Malieveld naar de A12, gaat er iets mis. Heel erg mis. Want terwijl de één met een spandoek zwaait, de ander leuzen scandeert en een derde een thermoskan koffie meezeult, duiken er plots mannen met bivakmutsen, stenen en flessen op. Hooligans. Mensen die demonstraties behandelen alsof het een uitwedstrijd is tegen Feyenoord. “Clubrivaliteit aan de kant, red Nederland,” stond er op een vlag. Serieus? Alsof je met een vlag de democratie kunt repareren.

Daarmee wordt protest gereduceerd tot spektakel. De ME als tegenstander, de politieauto als doelwit, het partijkantoor als piñata. Het is geen protest meer, het is rellen. En het verschil tussen die twee is groter dan tussen een herfststorm en een oranje herfstblad dat sierlijk dwarrelt.

En ja, ik weet het. Het is verleidelijk om de relschoppers weg te zetten als hersenloos tuig. Maar eerlijk: mijn geduld raakt wel op. Want wie stenen gooit naar agenten, speelt niet meer mee in het spel van de democratie. Wie containers in de fik steekt en richting een kantoor duwt, zet zichzelf buitenspel. Dan helpt geen “tjonge, tjonge, dat mag niet hoor” meer. Dan moet je het voelen. In je portemonnee. In je rechten. Niet om je de mond te

snoeren, maar om je eraan te herinneren: protest is een voorrecht, geen vrijkaartje voor chaos.

De serieuze boodschap is simpel: protest is de motor van verandering, maar geweld is de rem die alles doet vastlopen. Je kunt niet tegelijk opkomen voor je mening én de samenleving terroriseren. Je kunt niet respect opeisen en tegelijk ramen ingooien. Dat is als roepen dat je de brandweer steunt terwijl je benzine op het vuur gooit.

Dus ja, protesteren moet. Rellen nooit. Want waar protest de zuurstof van de democratie is, daar is rellen de roetwolk die ons allemaal de adem beneemt.

HET DAPPERE OVERLEVEN VAN DE WEEKENDOPA

Het is zaterdag. De dag die ooit door de Schepper bedoeld moet zijn als rustdag voor de vermoeide mens, maar door Pieter en zijn soortgenoten is omgetoverd tot een nationale krachtmeting tussen tijd, planning en menselijk uithoudingsvermogen.

“Zoveel te doen. Ik heb nog zoveel te doen,” mompelt Pieter terwijl hij zichzelf in de spiegel moed inspreekt. Het gras kijkt hem uitdagend aan: een groene jungle die elke dag met centimeters groeit. De stoep ligt erbij als een slagveld na een herfststorm en de auto staat in een jas van stof waar je gerust ‘Was me!’ in kunt schrijven. En dat allemaal nog vóór 11.00 uur, want dan begint de eerste kleinkindwedstrijd.

De jongste voetbalt om 11.00 uur. Het andere kleinkind beukt zich om 12.00 uur door een rugbyveld heen. Natuurlijk niet in hetzelfde dorp, dat zou veel te gemakkelijk zijn. Nee, de ene speelt in Zandhoek, de ander in Kleiakker, en tussen die twee ligt een moeras van wegafsluitingen, omleidingsroutes en borden met “Hier geen doorgang!” – waarschijnlijk geplaatst door een sadistische wegbeheerder die op zaterdag niks beters te doen heeft.

Pieter stapt in de auto, start de motor en fluistert een kort gebed tot de god van TomTom: “O leid mij, gij digitale Mozes, door dit woud van rood-witte hekken.” Ondertussen trilt de telefoon: “Pap, vergeet je niet dat de slaapkamer nog behangen moet worden?” Natuurlijk! Behang! Want waarom zou je genoegen nemen met twee sportwedstrijden en een file, als je óók nog in de middag een kamer in pastelblauw kunt veranderen?

En dan dat raam dat geschilderd moet worden. Het kijkt Pieter smalend aan. “Kom je vandaag nog, of blijf ik scheef in mijn kozijn roesten?” En de lamp, die sinds vorige week in het donker hangt alsof hij zelf in staking is gegaan. Zaterdag, dag van het Grote Onderhoud.

Maar tussen alle hectiek door gebeurt er iets wonderlijks. Terwijl Pieter langs de lijn staat en de jongste zijn eerste doelpunt scoort, of de ander met modder tot achter de oren de rugbybal triomfantelijk in de try-zone legt, vergeet hij even het gras, het behang en de lamp. Dan ziet hij alleen die twinkelende ogen, dat plezier, die trots.

De boodschap? Zaterdag is niet de dag om je to-do-lijst te temmen. Het is de dag waarop de chaos je leert dat leven niet in perfecte planning past. Het gras groeit morgen ook nog, de stoep veegt zichzelf niet maar ligt er nog steeds, en lampen geven verrassend genoeg ook overdag geen licht.

Maar die ene goal van je kleinzoon, dat moment dat hij naar je zwaait met modder in zijn haar – dát gebeurt maar één keer.

Dus ja, een vrije zaterdag is druk. Hilarisch druk. Absurd druk. Maar vooral: gezellig druk.

DE HERFST - HET ZACHTE AFSCHEID VAN DE ZON

Het is weer zover. De zomer, die eindeloos leek en begon zo ongeveer toen de paashaas nog niet eens zijn eitjes had verstopt, is geruisloos verdwenen. Weg. Poef. Alsof iemand de warme zonnestralen in een doos heeft gestopt, er een postzegel op heeft geplakt en die retour gestuurd heeft naar Spanje.

En dan is daar ineens de herfst. Het seizoen van de *grote verwarring*. Want wie denkt dat de herfst zachtjes binnenkomt met een beetje kleur en een fris briesje, heeft het mis. Nee, de herfst stormt je huis binnen alsof hij te laat is voor zijn eigen feestje. Ramen rammelen, bladeren vliegen als confetti door de straat, en de regen slaat tegen je ruit alsof de wolken auditie doen voor een drumband.

Maar eerlijk is eerlijk: het is ook een seizoen van schoonheid. De bomen veranderen van kleur alsof ze een modeshow lopen voor Gucci Nature. Kastanjes vallen met een klap op je dakgoot en paddenstoelen duiken overal op – sommige zo groot dat je bijna verwacht dat kabouters er een hypotheek op hebben afgesloten.

Pieter loopt door het bos en denkt: “Dit is pas leven.” Tot hij uitglijdt over een natte eikel (van de boom, welteverstaan), zijn evenwicht probeert te bewaren en eruitziet alsof hij meedoet aan een experimentele dansvoorstelling. De hond van de buren kijkt hem aan met een blik van: “Serieus, dit is je beste move?”

En dan dat weer. Het ene moment loop je met zonnebril en jas open, het volgende moment giert de wind door je haren en ben je blij dat je de paraplu mee hebt genomen – die zich vervolgens opent als een parachute en je een halve meter optilt.

Maar de herfst heeft ook zijn warmte. De kachel gaat weer aan, het bokbier schuimt rijkelijk in het glas, en de eerste Beaujolais Primeur lonkt vanaf de wijnwinkel alsof hij fluistert: “Kom maar, ik troost je wel om het verlies van de zomer.” Het is de tijd van soep, van stamppot, van dekens op de bank en Netflix die vraagt of je nog leeft.

De serieuze ondertoon? De herfst leert ons dat niets blijft zoals het is. Alles verandert. De zomer lijkt eindeloos, maar glipt door je vingers. En juist dat maakt de herfst zo waardevol: hij dwingt ons om stil te staan, om te genieten van de kleuren, de geuren, het vallen en weer opstaan.

Dus ja, de herfst is nat, winderig en soms ronduit onhandig. Maar hij is ook rijk, warm en eerlijk. En diep vanbinnen weet Pieter: zonder de herfst zou je nooit beseffen hoe mooi de zomer eigenlijk was.

DE LUCHTVAARTMAATSCHAPPIJ VAN DE HERFST

Herfst. Het seizoen waarin de bomen besluiten hun garderobe massaal uit te hangen op straat, alsof er een gigantische modeshow aan de gang is. Oranje, rood, geel – het lijkt allemaal kunstig bedoeld, maar in feite is het gewoon opruimen. De boom denkt: “Doei bladeren, succes ermee, ik zie jullie in het voorjaar wel terug.”

En dan zijn daar de zaden. Vliegende, draaiende, zwevende, huppelende, springende zaden. Het is alsof Moeder Natuur een luchtvaartmaatschappij heeft opgericht: Air Flora International, met vluchtroutes van Esdoorn tot Orchidee. En geloof me, het is druk in het luchtruim boven je achtertuin.

Neem de esdoorn. Met zijn helikoptertjes, die vrolijk in schroefbewegingen naar beneden dwarrelen. Kinderen vangen ze, plakken ze op hun neus en roepen: “Kijk, ik ben een eenhoorn!” Terwijl de boom gniffelt: “Ha, jullie denken dat het speelgoed is, maar eigenlijk ben ik gewoon mijn kinderen aan het uitzetten. Succes ermee, plant je maar ergens in een sloot of een berm.”

Of de Orchidee, met zijn piepkleine zaadjes die zo licht zijn dat ze tot 100 kilometer verderop kunnen belanden. Stel je voor: een zaadje dat vertrekt in Gouda en eindigt in Groningen. Zonder OV-chipkaart. Zonder vertraging! NS, kijk en leer.

En dan het Vedergras, met zijn elegante veerstaarten die zich bij nat weer netjes oprollen en bij droogte sierlijk uitwaaieren. Alsof ze zeggen: “Vandaag een chique kapsel, morgen weer

los in de wind." Sommige van die zaden boren zichzelf zelfs de grond in, met een soort geduldige breakdance-beweging. Wie heeft er een schop nodig als je zelf kunt inparkeren?

Maar de mooiste vind ik misschien wel de tropische zweefvliegers, de Zanonia's, die als miniatuurzweefvliegtuigen door de lucht glijden. Je ziet ze bijna op Schiphol landen, gate B12, "passagiers voor de tropen graag boarden."

En zo dwarrelt, vliegt, zweeft en spint het plantenrijk vrolijk verder. Voor ons oog vaak een spel, voor de natuur pure noodzaak. Want elk zaadje is een gok, een loterij. Misschien beland je in vruchtbare grond en groei je uit tot een trotse boom. Misschien eindig je op het fietspad en word je platgereden door een bakfiets.

De serieuze ondertoon? De herfst en zijn vliegende zaden vertellen ons iets fundamenteels: leven is loslaten. Je weet nooit waar je terechtkomt, maar zonder dat loslaten kan er ook nooit iets nieuws groeien.

Dus als je deze herfst weer een esdoornhelikoptertje ziet dwarrelen, lach erom, plak hem gerust op je neus, maar bedenk ook: daar vliegt de hoop op nieuw leven.

OOK DAT NOG

Er was eens een televisieprogramma dat zich voordeed als de goedgeklede tante op bezoek bij de buren: scherp, een tikje plomperig, en altijd bereid om de vinger in de spreekwoordelijke pap te steken. Dat heette *Ook dat nog!* — een satirisch-consumentenpanel dat van 1989 tot 2004 menig zondagavond domineerde en kon rekenen op miljoenen kijkers die met popcorn en indignatie voor de buis zaten.

Als kind van zijn tijd was het origineel bedoeld als publieke therapie: de camera als nagelvijl voor bureaucratie, het panel als therapeut met een microfoon. Er werd gelachen om flaters, gefronst om slechte service en soms — heel soms — veranderde er iets. Het concept was trouw aan zijn Britse oudoom *That's Life*, maar met een Hollandse neiging om eerst te lachen en daarna pas het vingerwijzen serieus te nemen.

En nu is het terug. Dat is geen nieuws meer; dat is nostalgie in hergebruik, geperst in de vorm van prime-time. KRO-NCRV blaast het stokoude format nieuw leven in, met Herman van der Zandt als presentator en een fris panel van Jelka van Houten, Stefan de Walle, Margôt Rôs en Nabil Aoulad Ayad. Menig artikel kondigt de terugkeer aan alsof het een verloren ring is die uit de modder werd gevist — verheugd, licht sentimenteel en met een vleugje commercieel optimisme.

Maar hier komt Pieter, met zaklamp en sarcasme: de vraag is niet of *Ook dat nog!* terugkeert, maar of ons televisiegenot dat nog kan bijbenen. Want de tijden zijn veranderd. Waar de oude show het nog van scherpe observatie en serieuze verontwaardiging moest hebben, lijkt het hedendaagse televisielandschap te claimen dat volume = kwaliteit. Meer decibellen,

minder verdieping; luider lachen, stiller nadenken. De nieuwe afleveringen lijken geboren uit het idee dat als iets harder wordt afgespeeld, het automatisch dieper snijdt. De werkelijkheid zegt: hard geluid bedekt vaak gebrek aan materiaal.

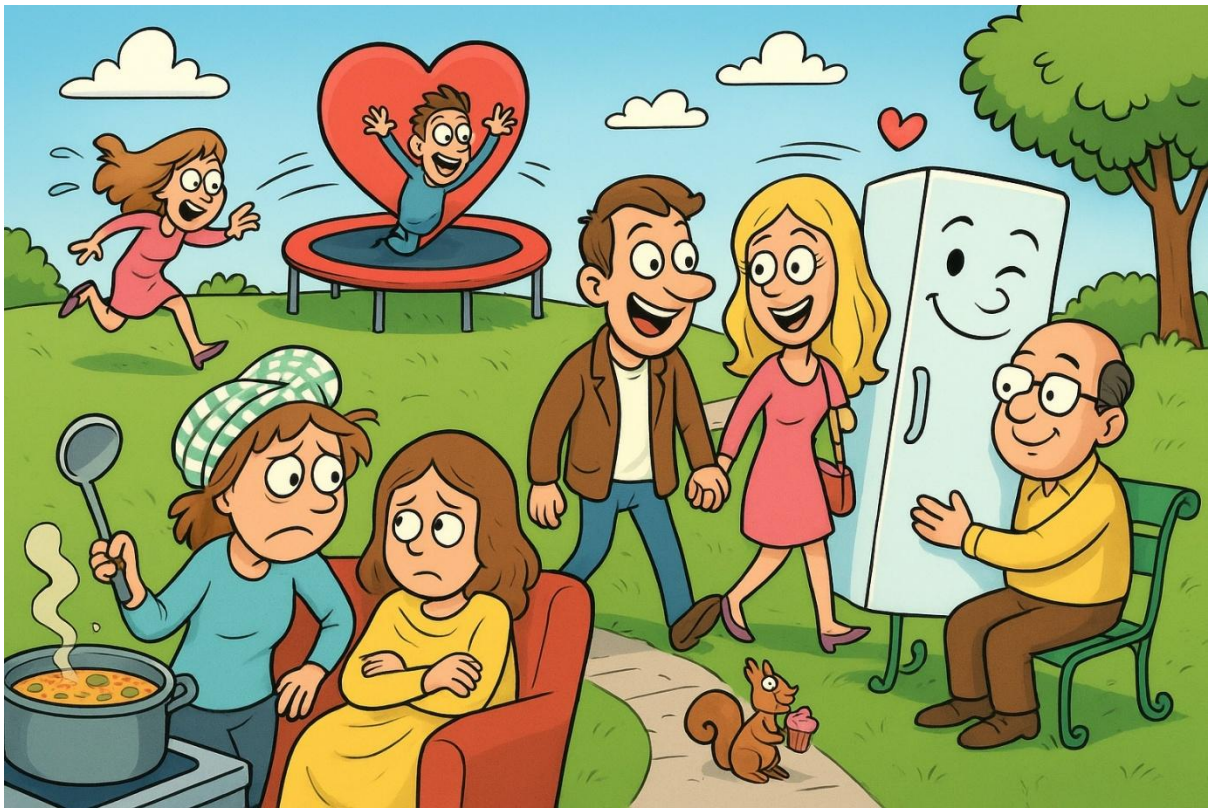
Laten we het anatomisch ontleden (niet zwaarder dan nodig, Pieter is geen slager maar soms wel kritisch). De klassieke kracht van *Ook dat nog!* lag in zijn vermogen om échte consumentenfrustraties te laten zien — met dossiers, getuigen en die subtiele mix van spot en medeleven. De revival pakt hetzelfde dossier, maar voegt er knallende graphics en een panel met acteertalent aan toe. Dat is prima — toneel kan scherp zijn — maar als de grap vooral bestaat uit geluidsniveau en tempo, verliezen we het genezende element: de kans dat iemand écht iets verandert. Want satire die alleen schreeuwt, is vaak gewoon lawaai.

Toch: nostalgie heeft charme en een missie. Herintroducties kunnen waardevol zijn — ze maken vergeten thema's weer zichtbaar en bieden een podium voor nieuwe stemmen. Als de makers het lef hebben om de oorspronkelijke nieuwsgierigheid te combineren met hedendaagse diepgang (minder decibels, meer verifieerbare feiten; minder punchline, meer opvolging), kan deze terugkeer meer worden dan een reclamestunt voor het verleden. Maar als het eindigt als een decibelwedloop om onze aandacht, dan is het slechts een echo van wat ooit relevant was.

Dus mijn advies — niet als criticus met opgeheven vingertje maar als buurman met een zaklamp: laat het programma zijn oude hart herontdekken. Breng terug de dossiers met tanden, de voorbeelden die bijblijven, en ja — houd de humor — maar stop met het idee dat harder automatisch beter is. Satire is geen stadionconcert; het is een microscoop die kapotte dossiers vergroot en kleine onrechtvaardigheden zichtbaar maakt. Als *Ook dat nog!* die microscoop opnieuw neemt en niet alleen het geluidsmixpanel, dan zullen we weer luisteren — serieus én met dat ondeugende lachje.

En mocht het misgaan? Dan hebben we tenminste weer iets om over te klagen — en dat zou ironisch genoeg precies het soort consumentenkwestie zijn waar *Ook dat nog!* ooit recht op had: de klant klaagt, de camera noteert, en de samenleving kijkt. Luid of zacht — geef mij maar de versie die iets verandert.

WAT IK VAN DE LIEFDE WEET (MET KNIPOOG)

Ik vroeg mijn moeder wat ze weet over liefde.
Ze stond op één been in de keuken, een pan soep in de lucht, een theedoek in haar haar, en zei: "Jongen, liefde is zoals deze soep: soms te zout, soms te waterig, en soms spat het in je gezicht terwijl je denkt dat alles onder controle is."

Ik knikte alsof ik het snapte, maar eigenlijk dacht ik: mijn moeder en liefde, dat is een soort geheime taal waarbij de grammatica ontbreekt.

Toen vroeg ik mijn vader wat hij weet over liefde. Hij stond op de trap, sokken met gaten, een oude voetbal in zijn hand. "Liefde," zei hij plechtig, "is zoals een penalty nemen met een cactus in je schoen: je doet je best, je gaat ervoor, en soms… ja, soms gaat het mis en krijs je van de pijn."

Ik dacht: oké, dit gaat goed. Dit gaat helemaal goed.

En toen ontmoette ik een man die zijn jeugdvriendin weerzag. Ze stonden oog in oog, en het leek alsof de jaren verdwenen. Maar plotseling kwam er een eekhoorn langs met een mini-cupcake in zijn poot. "Zie je," zei hij, "liefde is dat: dat er altijd iets onverwachts tussenkomt, iets kleins, iets geks, iets dat je hart ineens doet stuiteren."

Dan was er de vrouw die op een date kwam… met een wekker in haar hand. Ze zette hem op tafel, keek naar de secondewijzer en zei: "Als ik dit niet binnen twintig minuten perfect weet, is het voorbij."

En ik dacht: ja, dit is liefde anno nu, liefde met een stopwatch en een stresslevel van tien. En toch, ondanks de absurditeit, glimlachten ze allebei, want liefde is ook gewoon blijven glimlachen terwijl je het niet begrijpt.

En ik?

Ik liep door de stad en zag overal kleine bewijsjes van liefde: een oma die haar kat voorlas, een jongen die een confetti-explosie organiseerde voor zijn vriendin op het station, een stel dat een kangoeroe probeerde te kussen.

Liefde is chaos, lawaai, mislukte plannen en absurde acties… en toch het mooiste wat er is.

Dus wat ik van de liefde weet?

- Dat het pijn kan doen, lachen kan veroorzaken, kangoeroes kan betrekken.
- Dat het blijft bestaan als je niet weet hoe.
- Dat het voorbij tijd, regels en gezond verstand gaat.
- Liefde kent geen grenzen, geen sekse, geen logica.
- Het is gewoon blijven, stommelen, lachen en soms huilen… samen.
- En als je geluk hebt, dan weet je het: alleen als iemand bij je is, weet je iets van liefde.

En dat, lieve mensen, is alles wat ik weet.

HET LIEFDESLAANTJE

Capelle aan den IJssel. Stad van water, wind en winkelcentra. Maar daar, verscholen tussen de 's-Gravenweg en de Abram van Rijckevorselweg, kronkelt een pad dat niet alleen door voeten, maar ook door harten wordt bewandeld: het Liefdeslaantje.

Daar waar ooit jongetjes met vetkuiven en meisjes met suikerspinkapsels heimelijk kusten onder de zwarte elzen, daar waar de nacht de romantiek een handje hielp, ligt nu een pad vol tegels. Maar niet zomaar tegels! Geen grijze stoepstenen die hondenbezitters vervloeken en wielrenners negeren. Nee: dit zijn liefdestegels, met namen, data en boodschappen die klinken als een duet van André Hazes en Eros Ramazzotti.

En jawel hoor, op donderdag 25 september was het weer raak: 67 nieuwe stellen mochten hun liefde laten vereeuwigen in gebakken klei. Alsof Cupido zelf zijn pijlen had ingewisseld voor een tegeltang en een veiligheidshelm. Wethouder Eric Faassen reikte de felicitaties uit, alsof hij de opperpriester van de liefde was – mét een oranje sjerp als liturgisch gewaad.

Er was een stel bij dat exact 50 jaar getrouwd was. Vijftig! Dat is langer dan de gemiddelde politieke carrière in Capelle, langer zelfs dan de houdbaarheid van een Tupperware-doosje. Hun tegel ligt er nu tussen de andere 500+ liefdesklinkers. Samen vormen ze een mozaïek van herinneringen, een stoep vol sentiment, een pad dat niet naar Rome, maar naar het hart leidt.

En ach, hoe mooi was het tafereel. Stelletjes met een tegel in de hand, zoekend naar een plekje. Alsof ze op Tinder swipe-ten naar links en rechts, maar dan in stoepvorm. Dan komen de mannen van Stadsbeheer met hun kniebeschermers en strakke knieën: hop, tegel erin, liefde vereeuwigd.

Het Liefdeslaantje is niet zomaar een pad, het is een levend archief van affectie. Elke tegel fluistert een verhaal. Van jonge tortelduifjes tot oude knarren, van eerste zoen tot gouden ring. Het is een reminder dat liefde, hoe broos soms ook, tastbaar kan worden gemaakt in steen.

En hier, beste lezer, zit de serieuze ondertoon: In een wereld die steeds sneller tikt, waar relaties soms korter duren dan een potje Candy Crush, zegt het Liefdeslaantje: *stop even, vier wat je hebt, leg het vast, maak het blijvend.* Want liefde is geen wegwerpproduct. Het is een laantje dat je samen bewandelt – soms strompelend, soms huppelend, maar altijd met de hoop dat je tegel er straks ook bij ligt.
Dus mocht u binnenkort in Capelle zijn, loop het pad af. Kijk naar de tegels. Lach om de teksten, pink een traan weg bij de jubilea. En onthoud: ook u kunt er ooit liggen. Nou ja, uw tegel dan. Uzelf liever niet.

HET KABOUTERBOS

Stel: ik loop door het Schollebos, de zon hangt laag, het mos is nat, de lucht ruikt naar natte bladeren en belofte. Dan hoor ik plotseling een tak kraken — nee, geen eekhoorn, geen kind dat roept, maar een kabouter. Hij is niet echt, natuurlijk, maar zijn schaduw wel, geslepen uit hout uit een boom die al zijn beste tijden had gehad. Hij staat daar, tussen het groen, als een wachtpost van sprookje én van vergankelijkheid.

Kabouters in het bos! (Ja, want waarom zou fantasie niet realiteit mogen zijn, al is het in hout gesneden.) Ze glimlachen uit de stammen, stokende kabouters met baarden, mutsen, ongelooflijke snorren. En paddenstoelen naast hen, als kleine lampjes op het mos, rood met stippen of schichtig bruin. Soms denk ik dat het bos fluistert: "Kijk naar wat is geweest, en waardeer wat nu is."

Ik beeld me in: een kabouter met kettingzaag (ja, gek toch?), zorgvuldig cirkelt hij om een zieke boomstam, ziet hij potentie: een bosgeest hier, een uil daar. Hij rolt op zijn knieën door mos, fluistert: "Jij wordt een kabouter! Nee, niet nu — eerst een beetje drogen in de zon, anders splijt je baard." De paddenstoelen applaudisseren zacht met lelijke gele hoedjes (als ze hoedjes hadden). Kinderen rennen rond, wijzen, lachen, roepen: "Kabouter! Kabouter!" Als het leven zelf even stopt met rennen.

Want onder al die vrolijkheid ligt iets groters:

- Vergankelijkheid en hergeboorte: bomen worden ziek, moeten soms wijken, maar krijgen hier een tweede leven — in figuren, herinnering, kunst. Net zoals wij soms iets los moeten laten, maar iets nieuws kunnen creëren.

- Verbinding mens-natuur: een route als deze trekt je uit je telefoon, uit je kop, terug naar aarde, hout, mos. Je leert over bomen, soorten, over wat ziek zijn betekent, wat standvastigheid is, wat schoonheid is in imperfectie.
- Duurzaamheid: zieke bomen gebruiken in plaats van afvoeren. Kunst maken van wat anders misschien afval zou zijn. Een statement dat zelfs in het 'einde' schoonheid zit, een doel.
- Gemeenschap: dit project begon klein, met de hobby van een boomverzorger, groeide uit, werd gedragen door gemeente en inwoners. Er is eigenaarschap. En dat geeft betekenis.

BOODSCHAP

Kijk om je heen, zelfs in het ogenschijnlijk alledaagse bosstuk. Er liggen verhalen op de loer. Laat de fantasie toe. Kabouters, bosgeesten, paddenstoelen — ze zijn mogelijk in ons denken, in onze kunst, in ons hart. Onderhoud wat kwetsbaar is. Soms zijn we, net als bomen, ziek, kapot of verweerd — maar ook wij verdienen een tweede leven. Koester verbinding — met natuur, met andere mensen, met jezelf.

Dus ik hef mijn denkhoed, wandel over mos, fluister tegen kabouters: *"Dank dat jullie er zijn, hout van gisteren, hoop voor morgen."*

WAT IS HET SCHOLLEBOS & DE KABOUTERROUTE?

Even in de feiten, want de wereld fancificeert niet zonder fundament:

- Het Schollebos is het grote stadsdeelpark van Capelle aan den IJssel. Meer dan 100.000 bomen, wandel- en fietspaden, speelplekken zoals Ravottia, de Watervallei, klimtoestellen, een pannenkoekenhuis. "Groene hart van Capelle" wordt het genoemd.
- Er is een Kabouterroute sinds juni 2023: 6-kilometer wandelpad met ongeveer 23 sprookjesachtige houten figuren (kabouters, bosgeest, uil, paddenstoelen etc.), allemaal uitgesneden uit bomen die al ziek of slecht waren — een tweede leven voor hout dat misschien anders weggegooid zou worden.
- De route is goed toegankelijk, en je kunt 'm inkorten als je liever geen hele kilometers maakt.
- Extra pluspunt: educatief karakter, natuurbeleving, duurzaamheid (gebruik van hout van zieke/slechte bomen).

HERFST IN VLOEIBARE VORM

Pieter daglicht sprankelt, de bladeren waaien, de kou sluipt langs de ramen — en daar, in het halfduister, glinstert een amberkleurig glas met schuim: bokbier. Laat me je meenemen in een over-the-top ode aan bokbier, waarin Pieter mag drinken (ja, met of zonder alcohol), de herfstzege inzet, en elke slok betekenis krijgt.

DENKDINGEN & DRANK

Pieter zit aan tafel, kaarslicht flikkert, stilte alleen onderbroken door het zachte getinkel van een glas. Hij denkt. Over jaargetijden, tijd, het alledaagse, het bijzondere. En dan schenk je bokbier in. Plots is de wereld anders. De geur van mout, karamel, geroosterd brood — soms zelfs koffie en chocolade als basalt in je gedachten. Omdat bokbier niet zomaar bier is: het is herfst, het is traditie, het is warmte in vloeibare vorm.

WAT IS BOKBIER EIGENLIJK?

Denk aan:

- Bokbier (of bockbier) is een sterk seizoensbier, meestal met een alcoholpercentage tussen zo'n 6,0% en 7,5%. Soms hoger, vooral bij dubbelbocks.
- Het bier komt van oorsprong uit Duitsland — de naam veronderstelt Einbeck, later overgenomen door Beieren.

- Kenmerken: donkere koper-, robijn- tot donkerbruine kleur; moutige tonen met zoet-karamel; soms fruitig of licht geroosterd / gebrand; een zekere balans tussen zoetheid en bitterheid.
- Herfstbok is de bekendste variant in Nederland: seizoensbier dat traditioneel vanaf oktober ("de eerste week van oktober" of "eerste oktoberweken") tot in de winter (soms tot februari) wordt verkocht.
- Lentebok is de tegenhanger in de lente: iets lichter, frisser, soms minder zoet.

Dubbelbock: de bokbier-superheld

Ja, Pieter kent 'm: de dubbelbock. Wanneer bokbier zichzelf oprekt, meer mout, meer sterkte, meer intensiteit.

- Alcohol vaak boven 7% (soms ver daar boven).
- Smaakprofielen nóg rijker: extra tonen van chocolade, donker fruit, karamel, geroosterde mout. Soms zelfs een beetje koffie of cacao bereikbaar in de afdronk.
- Dubbel betekent: zwaarder, voller, minder "licht slurpen"—meer contemplatief nippen. Je houdt je glas, je ruikt, proeft, denkt. Pieter houdt ervan.

Voorbeelden uit de praktijk (om van te watertanden, al dan niet met nuchtere tong)

- Gulpener Herfstbock: 6,5%, intens, rond en uitgebalanceerd met bitter en zoet, tonen van ingekookte stroop en kruiden.
- Brand Dubbelbock: robuust, karamelzoet, dieprode kleur, krachtige gebrande moutsoorten.
- Pelgrim Dubbelbock: zo'n dikke volle ervaring met subtiele tonen van koffie en chocolade en met 8% alcohol.
- Uddelaer Dubbelbock: ook stevig; geeft een boterzachte body tegen de kou.

MET OF ZONDER ALCOHOL?

Zelfs als je kiest voor een alcoholvrije variant — want ja, die bestaan steeds meer — kun je veel van de smaaksensaties vangen: moutige aroma's, de zoetheid, de karamel, de kleur. Zeker wel: zonder de alcoholpunch, maar met alle denkzaamheid over wat vervluchtigt, wat overblijft, wat herinnering is.

OVER DE TOP (MAAR MET SERIEUZE ONDERTOON)

Stel je voor: Pieter, in een cape gemaakt van vallende herfstbladeren, zit op een troon van pompoenen. Hij heft een majestueuze dubbelbock, laat het licht dansen in het glas, proost op universum en boekenkast. Hij neemt een slok, en denkt: "Alles wat ik dacht te weten over licht en zwaarte, zoetheid en scherpte, zit in deze ene slok." De herfstwind blaast tegen het raam, een blad dwarrelt binnen, raakt de rand van zijn glas. "Kijk," zegt Pieter, "de wereld is vergankelijk, dit blad zal vergaan — maar dit bokbier behoudt zijn smaak, zijn karakter. Alsof het de ziel van de herfst zelf in zich draagt."

We vergeten vaak stil te staan bij vergankelijkheid, bij verandering van seizoenen — van buiten én van binnen. Bokbier nodigt uit tot vertragen, tot reflectie. Want terwijl het buiten kouder wordt, kunnen we binnen warmte scheppen — in gesprekken, gedachten, gedeelde momenten.

DE BOODSCHAP

- Geniet bewust. Of je nu drinkt of nuchter blijft: proef aandachtig, geniet van textuur, geur, kleur.
- Vier seizoenen. Herfst met zijn mist, dalende zon, vallende bladeren, mag gevierd worden — bokbier is daarvoor perfect.
- Verbinding. Met vrienden, met familie, met jezelf. Een glas bokbier is zelden alleen; het nodigt uit tot gesprek.
- Tijdelijkheid én continuïteit: herfstbok komt terug, jaar na jaar, net als vallen en opstaan. Bokbier is traditie én vernieuwing (denk aan brouwers die experimenteel worden met gist, mout, smaken).

Dus, hef je glas. Laten we proosten op bokbier, op Denkdingen, op het moment - op dat wiebelende blad dat eeuwig valt. Want als de dagen korter worden, is dit glas licht.

Skol!

PADDENSTOELEN

Ergens in de schemering, daar waar het mos zacht gloeit en de herfstige lucht naar natte bladeren en heimwee ruikt, daar springt hij opeens op: een paddenstoel. Plop! Alsof de aarde zelf een grapje maakt. Een soort *kabouterlifter* die zijn duim uitsteekt naar de kosmos.

Ik, Pieter, sta stil. Want een paddenstoel is nooit zomaar een paddenstoel. Het is een *denkding* bij uitstek. Je ziet een rood met witte stippen-exemplaar en denkt meteen aan sprookjes, kabouters met snorren tot op hun tenen en een zingende eekhoornkoor. Of je vindt een bruine zwam, die je doet twijfelen: eetbaar of eindstation?

Stel je voor: een reusachtige champignon die als paraplu boven een terras hangt. Mensen zitten eronder, bestellen latte macchiato's, terwijl de ober — een cantharel in een vlinderdas — vraagt of je room of suiker wilt. In de hoek zingt een boleet een smartlap: *"Mijn steel is krom, mijn hoed is plat, maar jij, jij bent mijn paddo-schat."*

En toch: ergens achter die hilariteit schuilt de ernst. Want paddenstoelen zijn de stille opruimers van de wereld. Terwijl wij druk zijn met onze agenda's, LinkedIn-updates en herfstdecoratie bij de Action, breken zij in stilte bomen af, recyclen ze leven tot nieuw leven. Paddenstoelen zijn de filosofen van het bos: onzichtbaar ondergronds verbonden in een web van draden, het *Wood Wide Web* — ja, zo heet het écht.

En hier ligt de les: we zijn allemaal paddenstoelen. Nou ja, niet letterlijk (behalve oom Karel die na drie bokbieren verdacht veel op een eekhoorntjesbrood lijkt). Maar figuurlijk: we

leven in netwerken, verbonden door onzichtbare draden van relaties, herinneringen en wederzijdse steun. Zonder die verbinding verpulvert het leven.

Dus wanneer ik buk en een kleintje zie, net door het blad heen, denk ik: "Dag, collega-denker." Want de paddenstoel leert ons nederigheid. Hij verschijnt, verdwijnt, en intussen houdt hij het bos draaiend.

DE BOODSCHAP

- Lach om het absurde (een kabouter in een te kleine broek is altijd goed).
- Geniet van het wonderlijke (wie heeft ooit bedacht dat er iets zo moois uit rottend hout kan groeien?).
- En vergeet niet: ook wij zijn deel van een netwerk. Misschien zie je de draden niet, maar ze zijn er wel.

Dus, hef je denkhoed, steek je paddo-duim op en zeg zachtjes tegen de herfstlucht: "Dank u, paddenstoel, voor het daglicht in het donker."

Welkom bij ‘Wonderlijk gemaakt’ 2.0

Vandaag stak ik mijn hoofd door het gordijn van het internet en viel er pardoes een artikel in mijn schoot: de lesmethode *Wonderlijk gemaakt* krijgt een update… en heeft géén standpunt meer over zelfbevrediging.

Geen standpunt! Over iets waar de gemiddelde puber úren, werkelijk úren, veldonderzoek naar verricht!
Geen standpunt, terwijl elke middelbare scholen-wc de geur van AXE-deodorant en zweet in zich draagt als een levende voetnoot.

Je moet weten: ergens, in een kantoortje vol onderwijsambtenaren, heeft een commissie waarschijnlijk een velletje op tafel gehad:
- Standpunt over God: ja.
- Standpunt over de schepping: jazeker.
- Standpunt over seksualiteit in grote lijnen: toch wel handig.
- Standpunt over zelfbevrediging: hmm… laten we dat eens… *open laten*.

Zo open, dat een heel leger jongeren nu met meer vragen dan antwoorden richting hun toekomst trekt.

Want het blijft een wonderlijk iets: zodra de dingen spannend en ongemakkelijk worden, gaan wij volwassenen ineens woorden wegmoffelen achter vage formules als "je moet zelf je weg vinden" of "dat bespreken we later wel". Terwijl de puber denkt: later?? Ik ben zestien! Hoeveel later moet dit nog??

En eerlijk is eerlijk: het is ook hilarisch. Een onderwijsmethode die heet *Wonderlijk gemaakt* en precies daar waar het écht spannend wordt roept: "Tja jongens… succes ermee!" Het is als een kookboek met prachtige foto's en vervolgens bij het hoofdstuk *sauzen* alleen maar schrijft: *mayo kan je gewoon kopen bij de supermarkt*.

Maar.
Onder die lach schuilt iets groters, iets ongemakkelijks: het gaat er niet om of een lesmethode een feitenrubriek "Voor of tegen" moet opnemen – het gaat erom dat we jongeren serieus nemen. Dat we niet alleen maar standpunten durven oplepelen over schepping, cultuur of identiteit, maar óók over dat lijf waar zij elke dag in rondlopen.

Want niets laat zoveel zien dat iemand *wonderlijk gemaakt* is, als dat lijf dat voelt, verlangt, onderzoekt en soms niet weet wat het ermee aan moet. Dáár mogen volwassenen richting geven, ook als dat schuurt met ons eigen ongemak.

Dus mijn daglicht van vandaag: laten we ophouden het moeilijkste stuk van de puzzel te laten liggen.
Durf, lach erover als het moet, wees over de top in je verhalen – maar zwijg niet. Jongeren hebben geen lesmethode nodig die "geen standpunt" heeft; ze hebben volwassenen nodig die écht met ze meedenken, meelachen en, vooral, meegaan in de worsteling.

Want anders zijn we geen wonderlijk gemaakte gidsen, maar wonderlijk afwezige toeschouwers.

EEN PLEISTERTJE OP DE ARM, EEN DEKEN VOOR DE SAMENLEVING

Er zijn prikken en er zijn prikken. De prik van de mug, die je wakker houdt terwijl hij in de nacht een all-you-can-eat buffet organiseert. De prik van de roos, die je leert dat schoonheid altijd een prijsje heeft. En dan… de coronaprik. De prik die ooit begon als de Heilige Graal van de moderne geneeskunde. Het wonder waar we maandenlang met ingehouden adem op wachtten, alsof we op een nieuwe aflevering van een cliffhanger-serie zaten te wachten.

Weet u nog? Die tijd dat we met z'n allen thuis zaten, bananenbrood bakten en complottheorieën deelden alsof het kattenfilmpjes waren. We wilden *die prik*. NU! Waarom duurde het zo lang? Waarom zat het nog in het laboratorium en niet in onze arm? Iedereen mopperde: *"Ze moeten opschieten! Dit kan toch niet!"*

En toen… jawel… kwam hij. Het vaccin. Een flesje hoop met een naaldje eraan. En wat gebeurde er? Twijfel. Argwaan. Angst. Alsof iemand ineens had gezegd dat je alleen de Efteling in mocht via de Python, maar dan achteruit en geblinddoekt. *"Is het wel veilig?" "Word ik straks magnetisch?" "Kan ik nog wel kindertjes krijgen?"* De fantasie kende geen grenzen.

En Pieter? Pieter keek naar zijn arm, keek naar de prik, en dacht: *"Kom maar op, ik ben al jaren proefkonijn voor de jaarlijkse griepprik. Wat kan mij nou gebeuren?"* Ja, ik haalde hem. En niet alleen voor mezelf. Want eerlijk is eerlijk: ik ben geen superheld. Maar ik weet wel dat als ik de prik haal, ik de kans kleiner maak dat ik mijn buurvrouw, mijn vrienden, of de slager op de hoek een virus cadeau doe dat niemand op zijn verlanglijstje had staan.

Want daar zit de kern, lieve lezer. Vaccineren is geen wedstrijd in stoer doen of twijfelen. Het is een oefening in solidariteit. Natuurlijk, je kunt zeggen: *"Ach, ik krijg toch maar een snotneus."* Maar wat als jouw snotneus de domino is die bij iemand anders leidt tot een ziekenhuisbed? Precies. Het gaat niet alleen om jou, het gaat om ons.

Toch blijft het komisch, die prikdag. Mensen die met samengeknepen ogen de stoel in schuiven, alsof de naald van staalbalken gemaakt is. De stoere types die zeggen: *"Oh, ik voel niks hoor!"* maar drie seconden later flauwvallen als een soufflé die te hard tegen de ovenwand is geduwd. En dan het opluchtingsmoment: het pleistertje, de koffie, en de wetenschap dat je het weer gedaan hebt.

Maar achter de lach schuilt een serieuze ondertoon. We hebben geleerd dat vrijheid soms betekent: even op de tanden bijten voor het grotere geheel. Dat verantwoordelijkheid er niet uitziet als een superman-cape, maar als een pleistertje op je bovenarm.

Dus ja, ook dit jaar liet Pieter zich prikken. Niet omdat hij het zo leuk vindt om zijn bovenarm bloot te geven in een sporthal met tl-licht, maar omdat het voelt als een klein gebaar met een groot effect. En misschien, heel misschien, omdat hij weet dat echte vrijheid niet zit in het weigeren van een prik, maar in het kunnen zeggen: *"We deden dit samen."*

Dus hef het glas — of liever, de mouw — op de coronaprik. De prik die ons herinnert dat soms de kleinste naald de grootste boodschap draagt: zorg voor elkaar.

HET ABSURDISTISCHE LOT VAN DE MAKREEL

De makreel! Wie had ooit gedacht dat een relatief eenvoudige, zilveren vis, zo alomtegenwoordig in de Albert Heijn-koelvitrine, ooit het middelpunt van internationale diplomatie, politieke onenigheid en existentiële angst zou worden? Maar hier zijn we dan: Denkdingen daglicht – editie makreel, waar de humor bitter is, de overdrijving grandioos, en de boodschap… nou ja, die is eigenlijk doodserieus.

Stel je het even voor: een school makrelen, glimmend en onschuldig, zwemmend in de Noordoost-Atlantische Oceaan, als een zwerm vliegende schaatsers op het ijs. Ze bewegen elegant, synchroon, bijna choreografisch. En dan komt daar de mens, met zijn trawlnetten en supertrawlers, een soort visserijversie van een gigantische stofzuiger, die besluit dat hij deze perfect georganiseerde balletvoorstelling met een enkele ruk uit elkaar zal trekken. Het is een klassieke scène van Peter Pan, maar dan zonder happy ending: de makrelen groeien niet meer aan, ze zijn uitgeput, overbevissing is de boeman en wij? Wij kijken toe terwijl we ze in blik gooien.

Het is bijna tragikomisch hoe snel een makreel van goedkoop, alledaags voedsel op ons bord verandert in een zeldzaam artefact. ICES, de internationale club die visstandbeheer serieus neemt, zegt: „Sorry, jongens, het gaat slecht met Scomber scombrus. Maximaal 174.000 ton in 2026, en dat is een verlaging van 70 procent!” Ze voelen zich een beetje als de strenge schooldirecteur die net heeft ontdekt dat de hele klas met stiekem smartphones speelt. En inderdaad, elke nieuwe quota is een schoolrapport voor de visserij: een onvoldoende voor Noord-Europa, een waarschuwing voor de rest van de wereld.

En de visindustrie? Ach, wat een soap. De Schotten springen op de barricades, roepend dat ICES overdreven voorzichtig is, alsof je je oma ervan moet overtuigen dat haar zelfgebakken cake echt niet giftig is. Tegelijkertijd zuchten Nederlandse vissers: „Als er geen makreel in Amsterdam ligt, blijven schepen stil en bemanningen zitten." Een scenario dat klinkt als een absurde komedie, maar helaas is het leven van de makreel hier de serieuze ondertoon: onze consumptiepatronen, onze internationale politiek en onze onwil tot samenwerking brengen een soort in gevaar.

En dan, halverwege deze vistragikomedie, realiseren we ons dat dit niet zomaar over vis gaat. Het gaat over duurzaamheid, over hoe we omgaan met de wereld om ons heen, en hoe korte termijn winst – blik na blik makreel – ons op de lange termijn in de problemen brengt. De makreel is een soort zilveren boodschapper, zwemmend tussen humor en tragedie, tussen surf & turf en wetenschappelijke rapporten, tussen vissticks en beleidsnota's.

Dus de volgende keer dat je een makreel in je winkelwagentje legt, denk dan even aan die schitterende zwerm in de oceaan. Denk aan ICES, aan Noord-Europa, aan Schotse vissers die zich als een clan verdedigen. En denk aan jezelf, want ja, ook jij bent onderdeel van dit Denkdingen-moment: een hilarische, over-the-top, absurd-serieuze lofzang op een vis die ooit gewoon… een makreel was.

En onthoud: als zelfs de makreel een rode lijst kan halen, dan is er misschien hoop dat wij ook leren zwemmen in een wereld die te klein wordt voor onze hebzucht.

Het is weer Kinderboekenweek

De Kinderboekenweek! Elk jaar weer die glorieuze periode waarin volwassenen collectief besluiten dat lezen niet alleen goed voor je is – net als spruitjes of vitamine D-tabletten – maar dat het óók nog eens leuk kan zijn. En dan zie je het gebeuren: scholen die veranderen in literaire circussen, bibliotheken die exploderen van de kleurige slingers en vaders die in pyjama's met drakenprint voorlezen alsof ze zojuist auditie doen voor de toneelschool van Stanislavski.

Want laten we eerlijk zijn: lezen is geen verplicht huiswerk, geen muffe bezigheid waarbij je het stof van een vergeeld boek blaast terwijl je denkt "Had ik maar een Netflix-abonnement in 1853". Nee, lezen is reizen zonder koffer, verdwalen zonder Google Maps, lachen zonder cabaretier en huilen zonder ui.

Denk aan Pippi die een paard optilt alsof het niets is, Dolfje die bij volle maan ineens wolvenkriebels krijgt, of Pluk in zijn rode kraanwagentje die ons stiekem leert dat je met een beetje eigenwijsheid en veel fantasie de wereld mooier kunt maken. Of, wat denk je van Rutger, Thomas en Paco', dé succesvolle en prijswinnende Kinderboekenserie. Kinderboeken zijn een vrijbrief om absurde werelden te betreden waarin alles kan – én waarin de grootste ernst soms schuilt in een grap.

Want dát is de verborgen kracht van de Kinderboekenweek. Achter al die gekkigheid, pratende dieren en vliegende tovenaars zit een boodschap die je als ouder, opa of toevallige voorbijganger op een boekfeestje niet mag missen: kinderen leren dat je met taal niet alleen

kan communiceren, maar ook kan dromen. En dromen zijn, zo weten wij stiekem allemaal, het ruwe materiaal van de toekomst.

Dus ja, lezen is leuk. Soms hilarisch, soms spannend, soms ronduit knotsgek. Maar bovenal is lezen het bewijs dat de verbeelding het laatste vrije stukje grond is waar geen projectontwikkelaar, algoritme of aanbesteding ooit grip op krijgt.

En dáárom, lieve lezer, moeten we de Kinderboekenweek koesteren alsof het een schatkist is. Want in elk kind dat giechelt om een pratende beer, griezelt bij een enge heks of zachtjes wegdroomt bij een avonturier in de woestijn, groeit een mens die later begrijpt dat fantasie geen luxe is, maar een eerste levensbehoefte.

SAMEN PUZZELEN

Week van het Opvoeden 2025

De opvoeding. Dat grote houten bordspel zonder handleiding, met meer stukjes dan de doos belooft en soms opvallend veel stukken die op de grond onder de bank verdwijnen. Stel je voor: een nationale week waarin we allemaal collectief op onze knieën kruipen en die verdwenen stukjes opzoeken. Juist ja — van 13 tot en met 19 oktober 2025 is het weer zover: de *Week van de Opvoeding*, dit jaar gelabeld als 'Samen puzzelen'. Niet dat we nu allemaal massaal legpuzzels gaan leggen (hoewel: waarom niet?), maar omdat opvoeden ~~altijd~~ een samenstel van stukjes is — energie, werk, slaaptekort, de school, de buurvrouw met haar gouden raad, opa die stiekem snoep in de jaszak stopt - en niemand hoort dat in z'n eentje te doen.

Laten we eerlijk zijn: opvoeden is soms een puzzel met duizend stukjes waarvan je er één per week correct op z'n plek krijgt. En nét wanneer je denkt dat je de rand hebt gemaakt — *klik* — blijkt dat er nog twee hoeken ontbreken. De Week van de Opvoeding nodigt uit om die hoeken samen te leggen: ontmoeting, ervaringen delen en elkaar inspireren - in buurthuizen, CJG's, scholen en (jawel) online praattafels. Het idee is niet om perfecte ouders te creëren, maar handvatten, ademruimte en af en toe een ander perspectief.

Dus hoe ziet dat 'samen puzzelen' er praktisch uit? Denk aan bijeenkomsten waar je leert hoe je puber en ouder tegelijk blijft — zonder dat het een professioneel worstelmatch wordt -, ontmoetingsontbijten waar ouders hun mooiste mislukte recepten en opvoedfailles delen (met foto's, ter verontwaardiging), en themasessies over hoogbegaafdheid, mentale

veerkracht of digitale opvoeding. Overal in het land organiseren gemeenten en centra voor jeugd & gezin kleinschalige events: instuiven, kenniscafés, kookworkshops waar kinderen de pannen mogen panikeren en ouders leren hoe los te laten zonder direct in hyper-parent-modus te schieten. Kortom: van praktisch tot filosofisch, van knutseltafel tot oudercafé.

Nu even serieus (en dat bedoel ik serieus-serieus, niet gezwind-lach-serieus): opvoeden is geen individuele highscore. Het is een sociaal project - met pleisters, noodtelefoonnummers, adviezen waar je niets mee doet en adviezen die je leven veranderen. De Week van de Opvoeding geeft ruimte om te zeggen: "Ik weet het niet" zonder dat de ander direct een pedagogisch onderzoeksrapport tevoorschijn haalt. En dat is goud waard. Want in die verstrooide gesprekken ontstaan vaak de oplossingen die geen goeroe ooit op een conferentie zal prediken.

Maar laten we het even niet té braaf maken. Stel je een ouderavond voor waarin een groep ouders een levensgrote puzzel probeert te leggen - blinddoeken verplicht, want waarom niet - en de facilitator fluistert: "Spreek in ik-boodschappen." Paniek. De peuter gooit z'n stukje in de mandarijnendoos en opa improviseert een theorie over opvoeden met figuurlijke kaasblokjes. Hilariteit gegarandeerd. En als we dan toch lachen: lachen *helpt*. Het doet het lastige werk even lichter voelen en opent vaak de deur naar echte verbinding. (P.S. vrijwillige mandarijnensponsers altijd welkom.)

Even praktische info voor de mensen die niet van theatrale metaforen leven maar wel van concrete plannen: de landelijke organisatie komt van het Nederlands Jeugdinstituut (NJi), dat de Week van de Opvoeding coördineert en ondersteunend materiaal en een stappenplan aanbiedt voor organisaties die zelf iets willen organiseren. Lokale CJG's en gemeenten vullen dit op maat in met bijeenkomsten van 13–19 oktober (en sommigen rekken het uit tot de herfstvakantie voor gezinnen). Dus: wanneer je zin hebt in een praatje, een workshop of gewoon een kop koffie met andere ouders - er is hoogstwaarschijnlijk iets in jouw buurt.

De serieuze ondertoon? Die is simpel: opvoeden is kwetsbaar werk. Het is politieke én menselijke zorg; het verdient publieke aandacht, goede ondersteuning en een samenleving die zegt: "We doen dit samen." De Week van de Opvoeding is geen wondermiddel - het vervangt geen structurele hulp of beleidsverbetering - maar het is als die ene goede buur met een ladder als je daklekkage krijgt. Je hoeft niet meteen een heel nieuw systeem van sluitende jeugdzorg uit te vinden; soms volstaat het om te weten waar je terechtkunt met vragen, wie er met je mee wil denken en dat er collega-ouders zijn die exact datzelfde stukje kwijt zijn.

Dus hier mijn ongevraagde, hartelijke en licht dramatische oproep: ga puzzelen. Niet alleen de kinderpuzzel (die stukjes van de een miljoen stukjes - weet je wel), maar vooral de sociale puzzel. Maak een afspraak met die lastig-door-de-week-ouder, bel je buurvrouw, loop binnen bij het CJG en zeg: "Mag ik jouw puzzelstuk zien?" Deel je mislukte tips, vraag om advies en geef weer wat je hebt geleerd. De Week van de Opvoeding is hét moment om dat te oefenen — met humor, met vallen en opstaan, en met de wetenschap dat niemand ooit een volledig meesterwerk neerlegt zonder hulp.

En mocht je het echt willen vieren: organiseer je eigen mini-puzzelavond. Zet een berg legpuzzels neer, een pot thee, wat koekjes, en een bordje: *"Hier mag geadviseerd worden, maar niet opgelaten."* Belooft weinig, levert veel op.

Tot slot: onthoud dit - opvoeden is geen scorebord, het is een estafette. Je draagt het stokje, geeft het door, rouwt om een stuk dat je nog niet hebt gevonden en juicht als er samen ineens een hoekje past. De Week van de Opvoeding 2025 nodigt je uit om die estafette met anderen te lopen. Kom opdagen. Breng een stukje. En als je een verkeerd stukje meeneemt: geen ramp. Leg het volgende, en lach erom.

Pieters' Daglicht, met een grote knipoog, een net iets te dramatische blik in de verte en een tas vol puzzelstukjes.

HET GROTE ONUITSPREKELIJKE VAN DE VROUWENMOORD

Ik zat laatst in de trein – altijd een prima plek om te doen alsof je nadenkt over Grote Filosofische Zaken, terwijl je in werkelijkheid gewoon probeert te achterhalen waarom iemand tegenover je een knuffelpanter in zijn rugtas vervoert – en ineens dacht ik: hoe kan het toch dat we in dit land een Nationaal Programma tegen Stikstof hebben, maar geen Nationaal Programma tegen mannen die vinden dat hun vriendin eigendom is?

Femicide. Het woord alleen al klinkt alsof er een heavy metalband op Lowlands staat. Maar nee hoor, het is gewoon de doodserieusste, meest huiveringwekkende Denkdingen-categorie die er bestaat. En toch… ik kan het niet laten er met een rare grijns naar te kijken. Want stel je voor dat je als man zó graag de baas wilt zijn, dat je besluit: *dan maar moord*. Serieus? Je krijgt al een punthoofd als de vaatwasser verkeerd ingeruimd is, en je denkt: "ik los dit op door haar voorgoed het zwijgen op te leggen"? Dat is niet machismo, dat is domheid in driedubbelkwadraat.

En toch gebeurt het. Wekelijks. In Nederland. Vrouwen die verdwijnen, vrouwen die worden weggemaaid uit het leven, door mannen die hun liefde verwarren met een abonnement op Ziggo. "Opzeggen is geen optie, mevrouw!" — zo klinkt het, maar dan in bloedserieus gevaar.

En daar zit 'm de wrange grap. Want hoe vaak zie je het niet in soaps, reality-tv of bij B&B Vol Liefde: een man die met z'n oogopslag zegt: "Ik ben eigenlijk heel lief hoor," terwijl z'n jaloezie groener is dan het gras in een kunstmatige voetbalbak. We lachen erom, we vinden

het aandoenlijk, tot het dus níet meer aandoenlijk is. Tot er namen in de krant staan. Tot er kinderen zijn die hun moeder niet meer hebben.

Dus ja, ik maak er grappen om. Over mannen die hun innerlijke Tarzan niet in bedwang hebben en denken dat *Jane* van hun is, met ketting en slot. Over de belachelijkheid van bezitsdrang. Maar onder de grappen ligt een bloedserieuze boodschap: liefde is geen eigendom. Liefde is geen koopcontract. En zeker geen dodemansknop.

Misschien moeten we wel een nieuw soort rijbewijs invoeren: een Liefdesbewijs. Voor je een relatie begint, eerst drie lessen in jaloziebeheersing, één praktijkexamen in 'nee is nee', en een verplichte theorieles over "hoe laat ik iemand vrij zonder zelf kapot te gaan". Zakken? Jammer joh. Eerst herexamen in empathie.

Want dat is het: empathie. Het simpele vermogen om te voelen dat de ander een ander is, met een eigen leven, eigen dromen, eigen grenzen. Het medicijn tegen femicide. Misschien is het niet zo grappig als een knuffelpanter in de trein, maar wél iets waar we elke dag een Denkdingen-oefening van kunnen maken.

Dus: lach erom, huil erom, maar vergeet vooral niet te beseffen: het is geen grap dat er vrouwen sterven omdat mannen niet leren loslaten.

En laat dát het daglicht zijn van vandaag.

DE PLUKTUIN DIE ER NIET IS (MAAR ER TOCH EEN BEETJE WÉL IS)

Lieve mensen,

Er zijn van die plekken waar de wereld even klopt. Waar de bijen zoemen zonder werkdruk, waar kinderen zonder schermpje weten wat een aardbei is, en waar een mens – met of zonder tuinhandschoen – weer even contact maakt met iets wat we gemakshalve "de natuur" noemen, maar eigenlijk gewoon "de rest van het leven" is.

Zo'n plek heet een pluktuin.

En laat ik maar meteen met de hark in huis vallen: wij hebben er in Capelle géén. Geen pluktuin. Geen veld met wuivende bloemen waar je met een rieten mandje en een romantische glimlach een boeket kunt samenstellen dat de lucht van juli vasthoudt. Geen plek waar je per ongeluk verliefd wordt op een vlinder of een courgette.

Nee, in Capelle moet je het doen met de supermarkt. En daar staan ze dan, die zielige tulpen met hun stengels als uitgeperste rietjes, in een plastic omhulsel dat ruikt naar logistiek en nachtwerk. En dan zegt het kaartje: *"Vers van het land!"* — wat natuurlijk waar is, alleen dat land ligt meestal in Kenia, Spanje of ergens waar de zon iets enthousiaster is dan bij ons.

Toch, als ik mijn ogen een beetje dichtknijp en mijn fantasie aanzet, *zie* ik het voor me. Een Capelse pluktuin. Niet eentje met keurige paadjes en entreeprijzen, maar gewoon op een verloren grasveld tussen de flats. Een plek waar mevrouw Van Dorp uit de Bermweg met haar rollator een paar zonnebloemen komt knippen ("voor bij het graf van Henk, hij hield zo

van geel"). Waar kinderen leren dat aardbeien niet vanzelf in plastic bakjes groeien. En waar ik zelf, in een onbewaakt ogenblik, een roos probeer te redden van een onhandige bij die zich vergist heeft in een petunia.

Want laten we eerlijk zijn: een pluktuin is niet zomaar een lap grond met bloemen. Het is een oefening in delen. Delen met de aarde, met de seizoenen, met de regen die soms te veel en soms te weinig komt. Delen met elkaar.

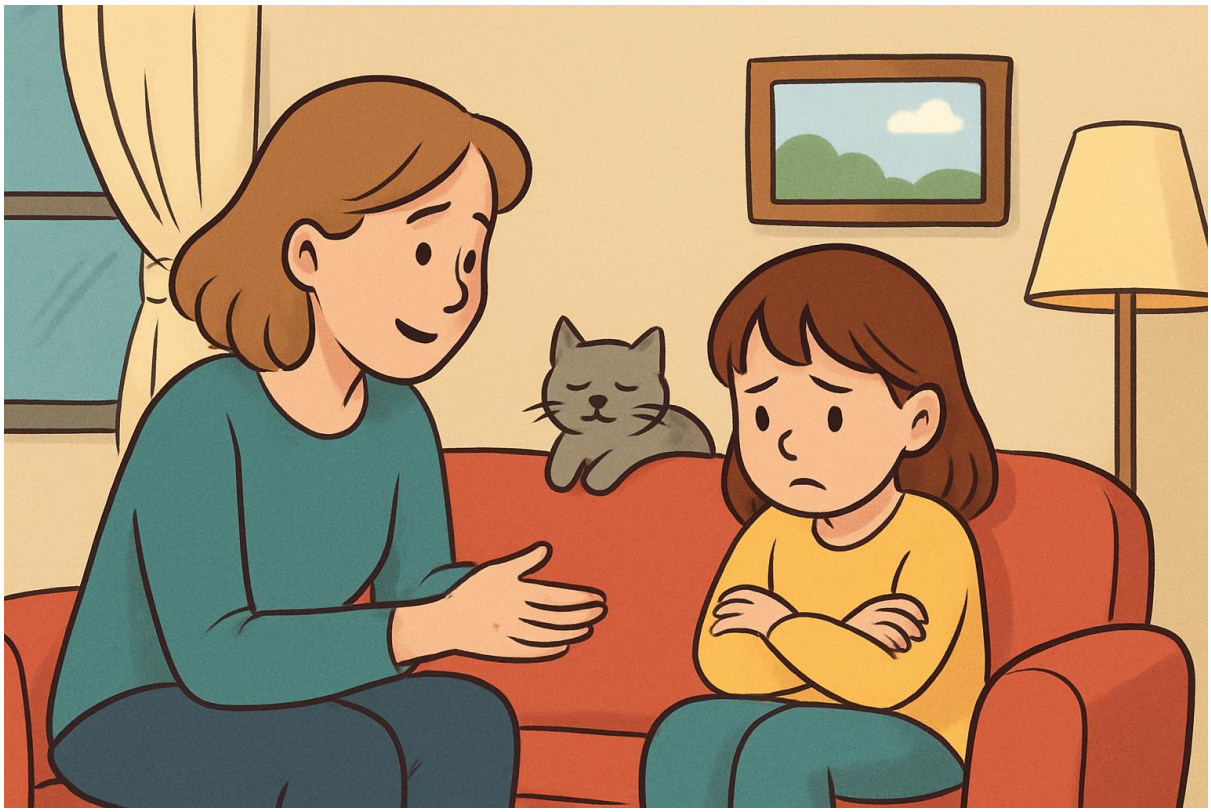
En misschien – ja, misschien – is dat precies wat Capelle nodig heeft. Geen nóg een parkeerplaats of woonblok met "parkzicht", maar een stukje grond waar mensen elkaar weer even aankijken zonder haast, zonder beleid, zonder beleidsnotitie over samenleven. Gewoon met een schaar, een glimlach en een emmer water.

Tot die tijd stel ik voor dat we het anders doen: we maken van onze eigen straat een kleine pluktuin. Zaai iets in een vergeelde plantenbak, geef een bloem weg aan de buurvrouw die je anders alleen hoort stofzuigen, of plant een zonnebloem tussen het trottoir en de stoeptegel (het kan echt).

Want de mooiste pluktuin is misschien wel de tuin van het goed kijken.

En eerlijk gezegd: als ik door Capelle loop en iemand glimlacht zonder reden, dan denk ik – daar, *daar*bloeit iets.

“LAAT ME NIET LOS”

Er zijn van die weken dat Nederland zich ineens iets *herinnert*. De Week van de File, de Week van het Geluk, de Week tegen het Zwerfaval. En dan, ergens half november, die week die stil klinkt nog voor ze begint: de Week tegen Kindermishandeling.

Je hoort geen fanfare. Geen slingers. Alleen een zacht geritsel van mensen die even niet weten wat ze moeten zeggen.

Ik zat erover te denken, aan mijn keukentafel, met een kop lauwe thee en een kat die demonstratief zijn rug toekeerde (ook een vorm van opvoeding, trouwens). Wat zeg je over iets dat eigenlijk te groot is om over te praten? Hoe maak je bespreekbaar wat juist altijd achter die voordeur blijft?

Ik dacht aan vroeger. Aan de juf die zei: “Wat knap dat je dat vertelt.” En aan die andere juf die zei: “Daar praten we nu even niet over.”
Twee zinnen, twee werelden. De ene opent een deur, de andere sluit er één.

“Laat me niet los,” is het thema. Mooier kun je het niet zeggen. Want dat is precies wat mishandeling doet — het loslaten, het niet gezien worden, het onzichtbaar maken. En het tegengif is even simpel als ingewikkeld: *blijf kijken*. Ook als het ongemakkelijk is. Juist dan.

Ik ken mensen die dat kunnen, die met één blik zien dat er iets niet klopt. Niet uit nieuwsgierigheid, maar uit menselijkheid. Ze vragen niet meteen: “Wat is er aan de hand?” maar gewoon: “Hoe gaat het met je?”

Soms is dat genoeg om de stilte een barst te geven.

Toch blijft het moeilijk. Want kindermishandeling is niet alleen een probleem van *ander*emensen. Het woont in onze straten, zit in onze klassen, speelt zich af op de bank waar gister nog *Heel Holland Bakt* werd gekeken. Het is niet zwart-wit, het is vaak grijs — en dat maakt het zo verraderlijk.

En toch.
Ik geloof dat we, ondanks alles, beter worden in kijken. In luisteren. In niet te snel oordelen. Misschien niet elke dag, maar steeds iets vaker. Want ergens diep vanbinnen weten we allemaal wat een kind bedoelt met: "Laat me niet los."

Het is geen smeekbede. Het is een opdracht.

Een opdracht aan jou, aan mij, aan iedereen die wel eens wegkijkt omdat het pijn doet om te zien.
Want als je even blijft, even luistert, even niet loslaat — dan gebeurt er iets wonderlijks.
Dan breekt er een straaltje licht door de voordeur van de stilte.

En dat is precies waar deze week over gaat.

Niet over schuld, maar over moed.
Niet over cijfers, maar over mensen.
En over die ene zin die misschien alles kan veranderen:

"Ik ben er nog."

HET MAX ORKEST EN DE KUNST VAN HET ONGEGENEERD MEELEVEN

Er zijn van die tv-momenten waarop je hart een kleine hup maakt. Waarop je denkt: *ja hoor, hier is het leven nog gewoon in majeur gestemd.* En zo'n moment was er weer, dankzij het Max Orkest. Wat een zaligheid. Wat een menselijkheid in maat en melodie.

Daar stonden ze, die vrolijke verzameling van violen, trompetten en tederheid. Geen strak geregisseerd spektakel met vuurwerk of hologrammen, maar echte mensen, met echte rimpels, echte passie en af en toe een bril die scheef zakt bij het inzetten van een hoog D'tje. En eerlijk: dáárvoor blijf ik thuis.

Het Max Orkest is televisie als een warme kruik op een gure dag. Je voelt de liefde door de buis stromen — alsof iemand tegen je zegt: *kom maar, het mag allemaal weer even zacht.*
De eerste violist glimlacht alsof hij heimelijk verliefd is op de altviool, de slagwerker telt net iets te luid mee (niemand die het erg vindt), en het publiek wiegt mee in een collectieve golf van herkenning.

En daar tussen de noten door — ja hoor, daar is het wonder: echtheid.
Geen filter, geen hippe soundbite, geen "contentstrategie" (wat een woord), maar muziek die zegt: *we doen ons best, en dat is genoeg.*

Het mooie van het Max Orkest is dat het de kunst van het meeleven herstelt.
Waar de wereld buiten toeterend en scrollend voorbijraast, klinkt hier een menuet van menselijkheid.

De dirigent zwaait niet met autoriteit, maar met aanstekelijke overgave. Zijn stokje lijkt meer een toverstaf dan een dirigeerstok. Een tikje naar links – daar komt een glimlach. Een zwiep naar rechts – daar vloeit een traan.

En ergens halverwege, als de klarinet zich zachtjes mengt in het samenspel, realiseer ik me: dit is geen orkest.
Dit is een metafoor.
Een levend bewijs dat het leven, hoe rommelig ook, beter klinkt als iedereen een beetje meedoet.

De altviolen mogen mopperen, de trompetten mogen opscheppen, de harp mag stiekem een extra noot aanslaan – als het samenkomt, klinkt het mens.

Dus ja, het Max Orkest.
Hartverwarmend, hilarisch in zijn ernst, en ontroerend in zijn eenvoud.
Televisie die je eraan herinnert dat de mooiste muziek niet uit perfecte stemmen komt, maar uit imperfecte mensen die besluiten het tóch samen te doen.

En zo scheen het daglicht vandaag over: de kunst van samen klinken – ook al speel je soms een beetje vals.

FRANCIS MET DE GOUDEN LONGEN (EN HET ZILVEREN HART)

Er zijn zangeressen, en er is Francis van Broekhuizen.
Zij zingt niet – zij ontketent.
Waar anderen hun stembanden gebruiken, lijkt Francis haar hele ziel door een klankgat te persen, inclusief de reserves die eigenlijk bedoeld waren voor de volgende incarnatie.

Ik zag haar laatst op televisie. Ze kwam op, zwaaiend alsof ze een cruiseschip binnenliep, en nog vóór de presentator "Welkom" kon zeggen, had ze al drie verhalen, vier emoties en een halve aria gedeeld. Het was alsof Maria Callas, Youp van 't Hek en de buurvrouw van nummer 14 samen een espresso teveel hadden genomen en besloten hadden: "We gaan het leven vieren."

Wat een vrouw.
Wat een geluid.
Wat een mens.

Francis is niet zomaar een sopraan. Ze is een weersverschijnsel.
Als ze zingt, buigen de kamerplanten spontaan mee. De buurhond, die anders bij elk geluid aanslaat, gaat eerbiedig liggen luisteren. En ergens, diep in de coulissen van de hemel, legt zelfs een engel even zijn harp neer om te zeggen: "Wacht effe, wat gebeurt daar beneden?"

Maar het mooiste van Francis is niet haar stem (al is die van het type: *kun-je-ermee de wolken openscheuren? Ja dat kan*). Het mooiste is dat haar hart meezingt.

Ze is groot, gul, grappig, en totaal ongeschikt voor het leven in kleine doosjes. Geen hokjes, geen deftigheid. Ze is de menselijke variant van een open raam: alles komt binnen, alles mag eruit.

En ergens tussen haar zelfspot, haar lachbuien en haar opera's, sluipt een boodschap mee.
Een fluistering, verpakt in een uitroep:
Wees wie je bent. En doe dat met volle stem.

Want dat is wat Francis doet.
Ze houdt van mensen, met een soort liefde die niet keurig knikt maar uitbundig knuffelt.
Ze lacht niet *om* de wereld, maar *met* haar — en soms *voor* haar, als de wereld het zelf even niet redt.

Dus ja, Francis van Broekhuizen.
Zij is het levende bewijs dat kunst niet iets verhevens is voor zalen met fluwelen stoelen, maar iets dat begint bij een mens die durft te zeggen: *"Ik hou van jullie, allemaal, zelfs al zingen jullie vals."*

En misschien is dat wel de diepste wijsheid van deze operadiva in spijkerbroek:
Dat de toon van het leven niet zuiver hoeft te zijn —
zolang hij maar echt is.

DE EGELBURCHT

Misschien zou dit nieuws mij niet zijn opgevallen, als ik niet toevallig deze week, tijdens een wandeling met Nacho – onze beagle met het orakelachtige talent om naast natuurlijk zijn eigen eten, álles te ruiken – plots op het fietspad, vlakbij mijn huis, een egeltje zag dribbelen. Dribbelen ja, want egels lopen niet. Ze dribbelen, alsof ze in hun hoofd een onzichtbare beat horen. Een soort *hedgehog house music*.

Ik bleef staan. Nacho ook. Alleen met een andere reden. Nacho dacht: "Een speelkamaraad"!
Ik dacht: "Symbool!"

Want zo'n egel, dat is geen gewoon dier. Dat is een levensles met pootjes. Een rollend raadsel op stekels. Een zacht wezen dat zich juist door zijn scherpe buitenkant weet te redden in een harde wereld.
Een egel *weet:* wie zich te vaak blootgeeft, wordt geplet door de maatschappij of een fietsband.

En toen las ik dus het nieuws:
"Egels krijgen luxe onderkomen in het Knabbelbos bij Elim."
Ik dacht eerst: *nou, dat zal dan wel een soort tiny house zijn met een regenwateropvang en zonnepanelen op het mosdak*. Maar nee, het bleek een heuse egelburcht. Een soort Fort Knox voor stekelige introverten.
Met kamers! Tunnels! En zelfs – zo stel ik het me voor – een minibar met kattenbrokjes en biologische wormen op sap.

De initiatiefneemster, klimaatburgemeester Judith Duinkerken (prachtige naam voor een egelvriendin overigens), vertelde dat het slecht gaat met de egel. Dat er steeds minder groen is, steeds meer tegels, en dat egels dus eigenlijk de dupe zijn van onze 'onderhoudsarme tuinen'.
Wij hebben grind, zij hebben honger.

Daar stond ik dan, met Nacho. En ik dacht: *hoeveel egels zouden er eigenlijk in mijzelf wonen?*
De kleine, die zich oprolt bij kritiek.
De grote, die 's nachts stilletjes ronddoolt tussen ideeën.
De vermoeide, die een burcht zoekt in de drukte van de dag.

Misschien zijn we allemaal een beetje egel geworden. We bouwen muurtjes, leggen tegels om ons hoofd, en laten niemand meer binnen zonder afspraak. En als iemand ons wil helpen, steken we eerst de stekels op. Uit voorzorg.
En toch – diep vanbinnen – willen we allemaal hetzelfde: een plekje om te schuilen.

Daarom ontroert zo'n egelburcht me. Niet alleen omdat het goed nieuws is voor de natuur, maar omdat het iets zegt over ónze natuur.
Dat er mensen zijn die nog tijd maken om iets te bouwen voor een dier dat ze niet eens kennen. Dat kinderen nog bladeren aandrukken voor een beest dat ze misschien nooit meer zien. Dat is beschaving.
Niet in een beleidsnota, maar in een bos bij Elim.

En zo liep ik verder, met Naco aan de lijn en de egel in mijn hoofd.
Hij verdween in de berm, ik in gedachten.
Misschien moeten we allemaal eens een eigen egelburcht bouwen – van rust, vriendelijkheid en wat losgelaten oordelen.
Met een tunnel naar de buitenwereld, voor als iemand tóch binnen wil komen.

Want geloof me: een beetje beschaving begint niet bij de mens, maar bij het moment dat een egel besluit dat het veilig genoeg is om zich uit te rollen.

EEN DAK IS GEEN LUXEARTIKEL

Laatst, toen ik op mijn balkon stond met een kop koffie (die ik op heroïsche wijze nét niet liet vallen), besefte ik het ineens: wat een wonderlijk ding eigenlijk, dat dak boven mijn hoofd. Het kraakt soms een beetje in de storm, het lekt licht existentialistische gedachten als het regent, maar het is er. Altijd. En dat is – hoe je het ook wendt of keert – een zegen.

Want terwijl ik daar stond te staren naar de wolken boven Capelle aan den IJssel (met de poëtische naam 'Cumulus Pluvius van de vierde etage'), dacht ik aan de Ethos-tellingen. Die nuchtere cijfers die ons telkens weer om de oren slaan met de harde realiteit: dat er in Nederland, het land van baksteen en hypotheekrenteaftrek, duizenden mensen zijn zónder dak. Niet alleen mannen met een rugzak en een verleden, maar ook moeders met kinderen, jongeren met dromen, vaders met gebroken plannen.

En dan denk ik: hoe is het in hemelsnaam mogelijk dat wij, kampioen polderen, participeren en vergaderen, er nog steeds niet in slagen iedereen een stukje hemel op een paar dakpannen te gunnen?

Misschien is het tijd om het anders te doen. Minder praten *over* dakloosheid, meer bouwen *aan* thuis. En dat hoeft niet altijd in beton. Een thuis begint met iets veel kleiners: een deur die openstaat, een buur die vraagt hoe het gaat, een gemeente die niet wegkijkt, een corporatie die durft te vertrouwen.

Dus ja, het is fijn om een dak boven je hoofd te hebben. Maar het wordt pas echt waardevol als we ervoor zorgen dat iedereen er één heeft.
Ook in Capelle aan den IJssel.

Want een dak is geen luxeartikel.
Het is de basis waarop dromen kunnen rusten.

EEN BUITENGEWOON GESPREK

Hebt u het gezien? *Een Buitengewoon Gesprek*? Niet?! O, dan hebt u wat gemist. Terugkijken! En niet achteloos, hè – niet met één oog op de telefoon en het andere op de pizzadoos. Nee, met aandacht. Zoals je luistert naar iemand die écht iets te zeggen heeft. Want wat daar gebeurt, dames en heren, is… ja, hoe zal ik het zeggen… buitengewoon.

We zijn het bijna vergeten: dat een gesprek iets anders is dan een meningsuitwisseling met een stopwatch. Dat een stilte ook iets zegt. Dat je iemand kunt aankijken zonder dat er direct een *quote* of een *soundbite* in de lucht hangt. In *Een Buitengewoon Gesprek* gebeurt het allemaal. Daar zitten mensen – echte mensen! – tegenover elkaar. En soms, heel soms, is het alsof ze elkaar zelfs proberen te begrijpen.

Ik weet niet hoe het met u zit, maar ik vond dat een verademing. Politici die niet zenden maar zuchten. Journalisten die niet hakken maar haperen. Gesprekken waarin de pauzes langer duren dan de antwoorden. Het leek wel… menselijk!

En dat brengt me bij een gevaarlijk idee. Wat als we álle praatprogramma's voortaan zo zouden doen? Stel het u even voor: Op1, met tien minuten stilte na de eerste vraag. *Jinek* waarin de gast even moet nadenken – en dat dat mág. *Nieuwsuur* waar de journalist zegt: "Weet u, ik begrijp u eigenlijk niet helemaal, maar ik wil het graag wél begrijpen." Wat een revolutie zou dat zijn!

We hebben het gesprek geautomatiseerd. We praten in formats, in frames, in meningen van 140 tekens. We discussiëren alsof we vechten voor een plek in een talkshow-panel. En ondertussen verdampt de dialoog als een plas regenwater op een te hete stoeptegel.

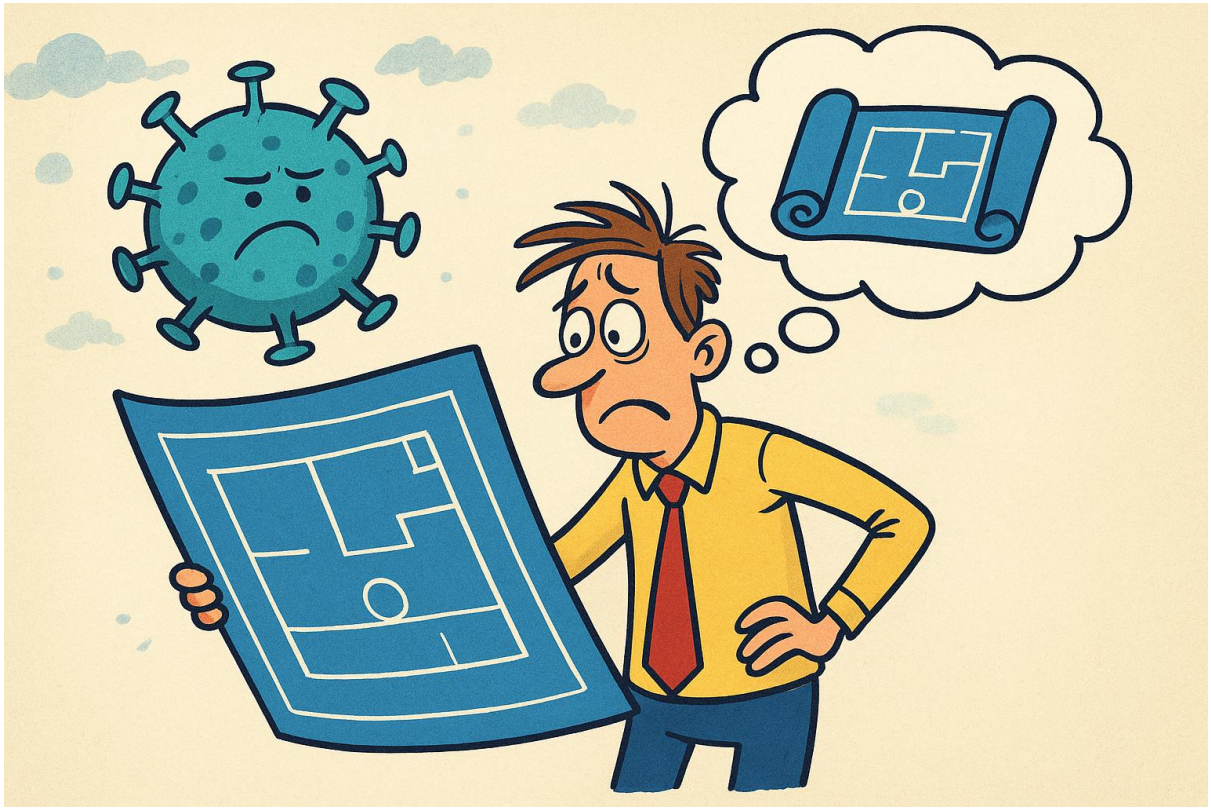
Wat ik zo mooi vind aan *Een Buitengewoon Gesprek* is dat het de mens terugbrengt in het gesprek. Geen verbale bokswedstrijd, maar een dans. Geen verbale mitrailleurs, maar nieuwsgierigheid. En ja, soms gaat dat traag. Soms ongemakkelijk traag. Maar weet u wat? Echte ontmoetingen zijn altijd een beetje ongemakkelijk. Dat is de prijs van echtheid.

Wat zouden praatprogramma's ervan opknappen als ze die menselijkheid zouden toelaten. Minder meningen, meer momenten. Minder gelijk, meer geluister. Minder stellingnames, meer stilte.

Dus ja, hebt u het gezien? Nee? Dan hebt u niet alleen een programma gemist – u hebt misschien ook even gemist hoe een echt gesprek voelt.

En dat, beste lezer, is pas *buitengewoon.*

DE VLOEK VAN DE BLAUWDRUK

Nederland kampt met een hardnekkig virus.
Nee, geen griep, geen hoestje, geen nieuwe variant uit een onwaarschijnlijke Chinese markt.
Nee, ik heb het over iets veel besmettelijkers: blauwdrukdenken.

Het begint altijd onschuldig.
Ergens, in een gemeente ver weg of juist angstig dichtbij, doet iemand iets briljants.
Een project dat werkt. Een samenwerking die lukt. Een plan dat niet alleen op papier klopt, maar ook in het echte leven.
Mensen blij, wethouders trots, consultants in vervoering.

En dan gebeurt het.
Er wordt een rapport geschreven. Een infographic gemaakt. Een PowerPoint van 83 dia's.
En iemand zegt: "We moeten dit landelijk uitrollen!"

Daar begint de ellende.

Want Nederland is gek op uitrollen. We rollen alles uit.
Beleid, pilots, zorgmodellen, burgerinitiatieven — als het maar rolt.
We zijn als kleuters met een pannenkoek: zodra die ergens mooi rond is, willen we hem over de hele tafel smeren.

Maar wat werkt in Veghel, werkt niet automatisch in Veendam.
Wat in Oss bloeit, kan in Oegstgeest verdorren.
Niet omdat mensen daar dommer zijn, maar omdat de bodem anders is.
De context. De geur van de grond. De kleur van de koffie bij het overleg.

En toch blijven we geloven in het heilige model.
We denken dat als we de handleiding maar volgen, het succes vanzelf komt.
Dat als we maar exact dezelfde tafelschikking, vergadertijden en projectnamen gebruiken, de magie zich herhaalt.
Maar magie laat zich niet standaardiseren.

Ik was laatst bij een bijeenkomst waar iemand met glanzende ogen zei:
"Ons nieuwe project is gebaseerd op het *Rotterdamse model*, maar dan in *Tilburgse context*."
Ik kon alleen maar denken:
Dat is als zeggen: "We hebben een giraffe gekruist met een goudvis — hij kan niks, maar hij ziet er interessant uit."

Blauwdrukdenken is ons nationale zelfbedrog.
We doen alsof succes iets is wat je kunt kopiëren op A4-formaat, in drievoud, met een stempel erop.
Maar succes zit zelden in het papier — het zit in de mensen.
In de relaties, de timing, de energie, de toevallige klik tussen twee mensen die elkaar verstaan zonder PowerPoint.
De echte blauwdruk zit dus niet in een document, maar in de context.
In het lef om te kijken, te luisteren, te voelen.
En om te zeggen: dit werkt hier, omdat het *hier* is — met deze mensen, op dit moment.

Dus de volgende keer dat iemand zegt: "We moeten dit landelijk uitrollen," stel dan één vraag:
"Hebben we ook het weer, de geuren, de humor en de mensen meegestuurd?"

Want zonder dat alles is een blauwdruk niets meer dan… ja, precies:
blauwdrukdenken — de IKEA-handleiding van de hoop.

Er zijn van die momenten in het leven waarop je denkt: *hoe moeilijk kan het zijn?* Zo'n gedachte die meestal voorafgaat aan een ramp van bescheiden proporties. En bij mij begon het – hoe kan het ook anders – met behang.

Niet zomaar behang, nee, het soort dat de vorige bewoners met religieuze toewijding hebben aangebracht. Laag op laag, lijm op lijm, alsof ze vreesden dat ooit een storm, een oorlog of een zwager met een verfkwast hun wand zou bedreigen.

Daar sta je dan, met je plan voor een frisse start. Een nieuw begin. Een moderne tint op de muur. En een behangafstomer in de hand – dat sissende instrument van hoop en wanhoop tegelijk.

Eerst voelt het nog heroïsch. De stomer sist, de muur dampt, jij zweet – een mens en zijn machine, samen tegen de muur van het verleden. Het lijkt bijna poëtisch. Totdat je ontdekt dat het behang zich gedraagt als een ex die niet kan loslaten. Hoe meer je trekt, hoe harder het zich vastklampt. En toch ga je door. Want je hebt een missie.

Na tien minuten zie je de eerste strook loskomen. Je juicht! Tot je beseft dat er nog 23 vierkante meter te gaan is, en de stomer begint te proesten als een astmatische theeketel. En daar, op dat punt, ontstaat het Grote Denken.

Ik realiseerde me: *behang afstomen is het leven zelf.*

Je begint enthousiast. Je denkt: dit wordt mooi, dit wordt nieuw, dit wordt míjn muur. Maar al snel kom je de oude lagen tegen. Restjes lijm van beslissingen uit het verleden. Kleuren die ooit trendy waren, maar nu doen denken aan babyvoeding. En elke keer als je denkt dat je bij de kern bent, blijkt er nog een laag onder te zitten.

Zo werkt het ook met mensen. Met jezelf. Met relaties. We plakken laag over laag. Patronen, verwachtingen, herinneringen, overtuigingen. Tot iemand – of jijzelf – besluit: het is tijd voor iets nieuws. En dan begint het stomen.

Dat gaat niet zonder gedamp en gevloek. Er komt stoom uit je oren, tranen in je ogen, en op een gegeven moment denk je serieus: *ik laat het gewoon zo*. Maar dan, ergens halverwege, zie je het blanke pleisterwerk van jezelf tevoorschijn komen. Rauw, eerlijk, kaal. En daar zit de schoonheid.

Ik stond op een trap, bezweet en met stukjes oud bloemenbehang in mijn haar, en dacht: misschien is dit wel de zuiverste vorm van meditatie. Niet met wierook of mantra's, maar met een spatel in de hand.

Want eerlijk: wie behang kan afstomen zonder zijn geloof in de mensheid te verliezen, is verlicht.

Dus ja, het is een vreselijk klusje. Maar misschien, heel misschien, is het precies wat we af en toe nodig hebben: alles wat niet meer bij ons past losweken – laag voor laag – tot we weer durven ademen tegen een frisse, lege muur.

En als het klaar is… dan ruikt het naar stoom, naar lijm en naar nieuw begin. Daarna een biertje. Of twee. Want ook verlichting heeft dorst.

DE TRAGE TRIOMF DER SLAKKEN

Er zijn dagen dat ik het tempo van het leven niet meer bijhoud. De mail piept, de telefoon trilt, de buren hebben een elektrische fiets met standje raket, en ik – ik struikel over mijn eigen haast. En dan, op zo'n dag, kruipt er ineens een slak mijn pad op. Niet zomaar een slak, maar een glimmend, slijmerig wondertje van traagheid. Een buikpotige met levenswijsheid, zeg maar.

Ik stop. De slak niet. Die schuift gewoon door, in wat ik alleen maar kan omschrijven als een serene, onwrikbare slow motion. En ergens tussen het mos en mijn ongeduld fluistert hij – of zij, of allebei, want de meeste slakken zijn hermafrodiet, en dat is al meer zelfredzaamheid dan ik op een gemiddelde maandag op kan brengen – iets onverstaanbaars. Maar ik voel de boodschap: "Rustig aan, Pieter. We komen er wel."

En daar begint het. Het grote denken over kleine dingen. Over de slak als symbool van beschaving.

Want denk eens even na: de slak draagt zijn huis altijd bij zich. Geen hypotheek, geen energielabel, geen funderingsproblemen. En als het weer tegenzit, trekt hij zich gewoon even terug in zijn eigen woonkamer. Geen gezeur over thuiswerken of reistijd. De slak is altijd thuis.

De naaktslak – dat is dan weer een ander verhaal. Die heeft zijn huis verkocht, waarschijnlijk in de oververhitte woningmarkt van de tuin, en is nu vrij als een vogel, maar dan zonder vleugels en met een slijmspoor. Ook een keuze.

En weet je wat ik nog mooier vind? Slakken hebben de buik letterlijk als motor. Niet dat opgeblazen gedoe van borst vooruit en kin omhoog – nee, gewoon: buik naar beneden, aarde voelen, contact met de werkelijkheid. Ze glijden voort op hun eigen zachtheid. Dat is toch pure poëzie in beweging?

Toch moeten we de slak niet onderschatten. Onder dat glibberige uiterlijk schuilt een oeroude oerkracht. Ze stammen uit het Cambrium, ruim 500 miljoen jaar geleden. Toen waren wij nog niet eens een goed idee in de schepping, en zij slopen al rond, langzaam maar zeker, alsof ze wisten: "Wij hebben geen haast, wij worden gidsfossielen."

En dat zijn ze nu dus ook. Gidsfossielen! De ultieme prestatie van traagheid. Anderen worden vergeten, maar de slak wordt in steen vereeuwigd. Dat is pas een carrièrepad.

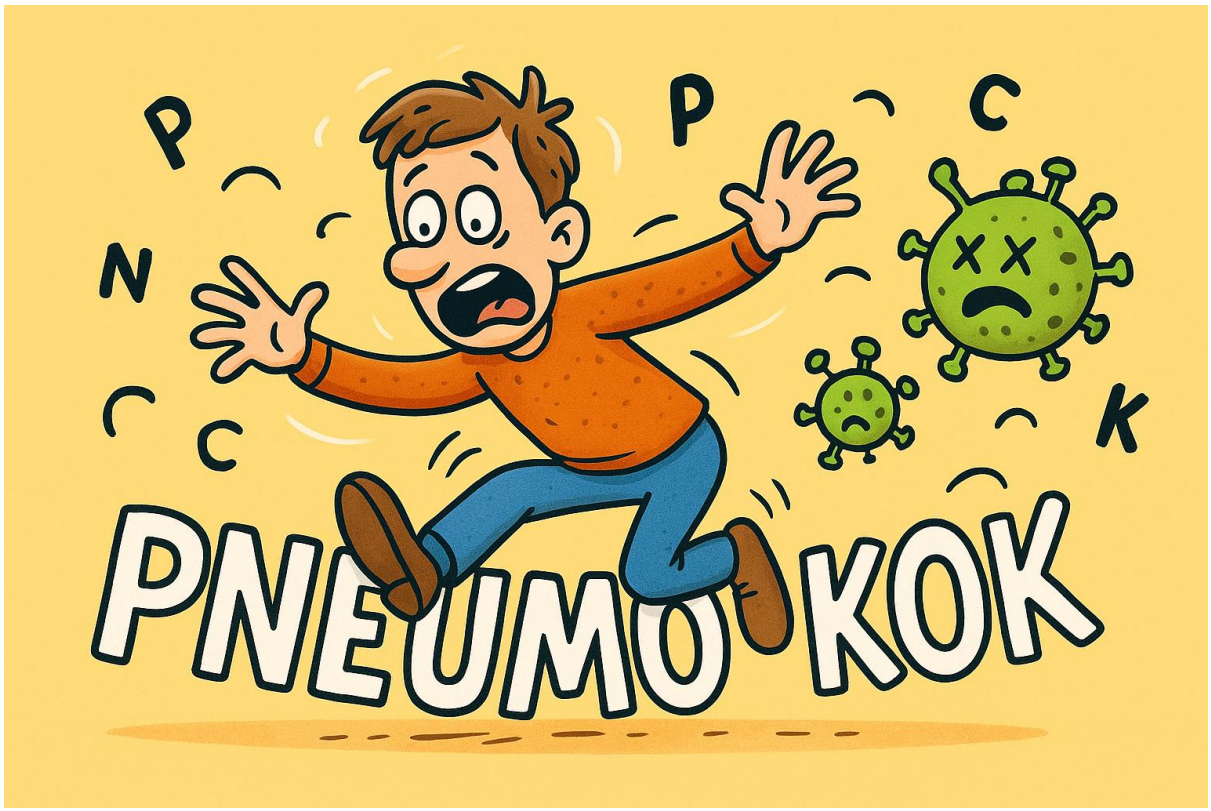
Toch, eerlijk is eerlijk: de slak heeft het niet makkelijk in deze tijd. Maairobots, zout, en mensen die hun stoep per se 'schoon' willen. Alsof een glinsterend spoor van bestaan iets vies is. Nee, dat is levenslust in vloeibare vorm! Een herinnering dat er nog iets beweegt dat niet door wifi of algoritme wordt aangestuurd.

En dan die paring… Twee slakken die elkaar besnuffelen met voelsprieten, cirkelen, draaien, wachten, voelen. Soms urenlang. Pure traag-romantiek. Geen swipe, geen filter, geen haast. Alleen slijm, zinnen en wederzijds begrip.

Misschien moeten wij mensen wat meer slak worden. Wat meer buik, wat minder borst. Wat meer glijden, wat minder jakkeren. Wat vaker denken: "Als ik er vandaag niet ben, dan morgen wel."

Dus ik buig me weer over mijn kleine vriend, daar op het tuinpad. Hij kijkt niet op, niet om. Hij gaat. En ik besluit: vandaag doe ik het ook wat rustiger aan. Niet omdat ik lui ben. Maar omdat ik onderweg ben naar mijn eigen gidsfossielstatus. Langzaam. Glorieus. En met een spoor dat mag blijven glimmen.

DE PNEUMOKOK EN HET ONZEGBARE LEVEN

Sommige woorden klinken alsof ze speciaal zijn uitgevonden om over te struikelen.*Pneumokok* is er zo één.

Het is niet eens een woord dat je achteloos uitspreekt – het moet voorzichtig, met beleid, alsof je een porseleinen theepot in je mond probeert te verplaatsen zonder iets te breken.

Pneumokok. Nog voor je halverwege bent, klinkt het alsof je zelf al een lichte infectie hebt.

Ik hoorde het voor het eerst in de wachtkamer van de huisarts, waar altijd iemand hoest alsof hij auditie doet voor een longontsteking. Daar zat ik dus, tussen tijdschriften uit het jaar dat men nog geloofde dat chiazaad wonderen deed, en toen zei de assistente: “U moet zich laten vaccineren tegen pneumokokken.”

Ik knikte, maar mijn brein was al aan het struikelen. Pneumo-wát?
Het klonk als iets wat je per ongeluk inademt tijdens het oppompen van een luchtbed.

Thuis probeerde ik het te begrijpen. De pneumokok, leerde ik, is een bacterie. Een klein, rond wezentje dat ergens diep in je longen feest kan vieren zonder uitnodiging. En daar, tussen het googelen en het griezelen door, dacht ik ineens: dit is een perfect symbool voor het moderne bestaan.

Want zeg nou zelf – zijn we niet allemaal een beetje besmet geraakt met iets wat we niet kunnen zien, maar wel voelen? Een *pneumokok van het dagelijks leven*?

We ademen zoveel binnen: verwachtingen, meningen, prestatiedruk, de rochel van social media. En voor je het weet, zit je figuurlijk te hoesten op andermans idee van succes.

De pneumokok is wat mij betreft de onzichtbare metafoor voor alles wat ongemerkt binnenkomt en zich nestelt. Een verkoudheid van de ziel. Je merkt het pas als je er al half ziek van bent. En dan kun je nog zo'n dikke trui aantrekken, maar het helpt niks – sommige kou zit vanbinnen.

Ik stel me die bacterie voor als een klein driftig mannetje met een helm op en een vlaggetje: "Wij eisen de longen op!" En ergens daarachter roept een stem: "Hé, rustig aan, het is maar een mens!" Maar de pneumokok kent geen genade. Hij is de bureaucratie van het microleven: onzichtbaar, koppig, en moeilijk uit te roeien.

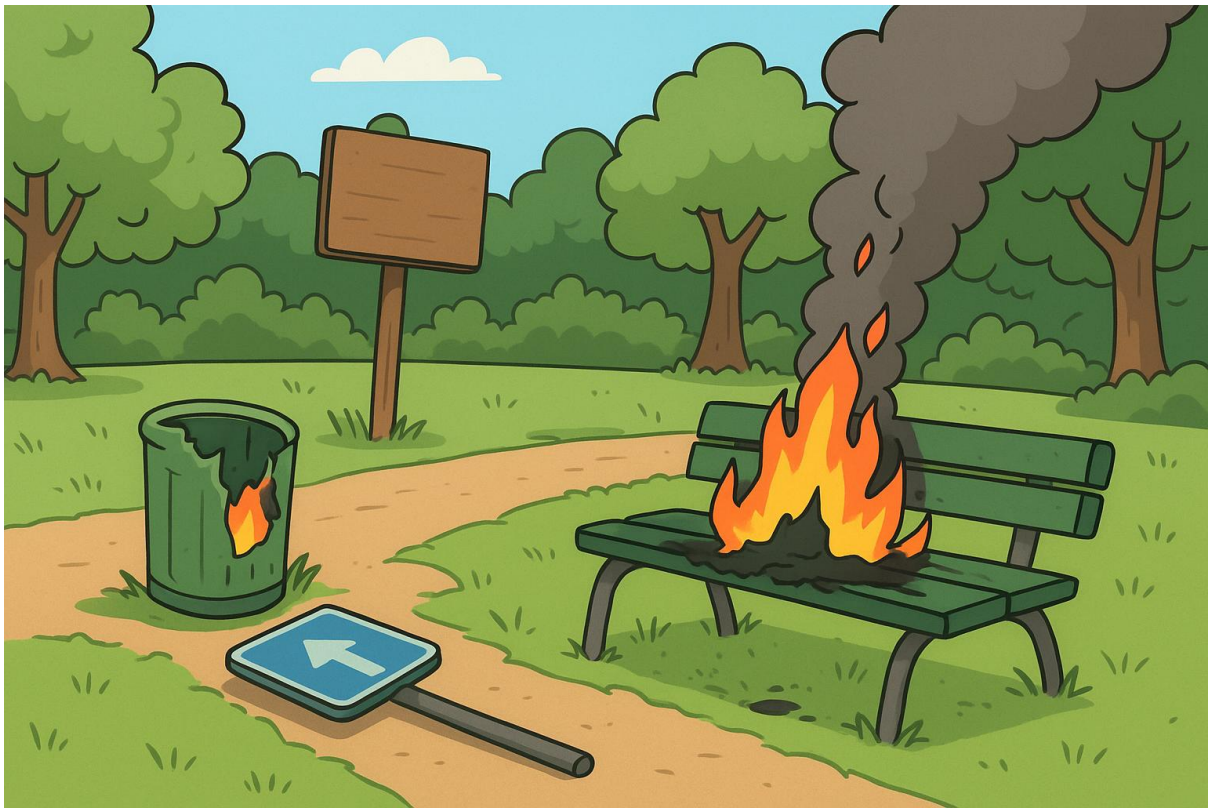
Toch, hoe ellendig ook, de pneumokok heeft iets leerzaams. Hij herinnert ons eraan dat kwetsbaarheid bij het leven hoort. Dat ademen nooit zonder risico is. En dat we, hoe goed we ons ook beschermen, altijd openstaan voor iets dat ons even neerhaalt – om daarna weer sterker op te staan.

Dus ja, ik heb me laten prikken. Tegen de echte pneumokokken, bedoel ik. Maar de symbolische variant? Die draag ik met liefde. Want af en toe een kleine infectie van verwondering, van kwetsbaarheid, van *even niet zo sterk zijn* – dat houdt een mens levend.

En als ik het woord nu hoor, glimlach ik. Niet omdat het minder lelijk klinkt, maar omdat het me eraan herinnert dat zelfs het moeilijkste, meest struikelwaardige woord – net als het leven zelf – beter te dragen wordt als je er even om kunt lachen.

Pneumokok. Een lettergreep te veel. Een bacterie te klein. Maar een levensles op longformaat.

VERNIELZUCHT

Ik wandel vaak door het Schollebos. Een stukje rust in een wereld die steeds harder lijkt te schreeuwen. Maar tegenwoordig voelt het daar soms alsof ik in een oorlogsgebied wandel waar het leger bestaat uit verveelde personen met te veel energie en te weinig huiswerk.

Routebord omvergetrokken. Prullenbak aan gort. Bankje in brand. En ik maar denken: *"Was dit wat men bedoelde met de Beweging naar voren?"*

Het is werkelijk verbazingwekkend hoe vindingrijk sommige mensen zijn in het kapotmaken van dingen. Een bankje demonteren met blote handen — dat vergt kracht, doorzettingsvermogen, en een zekere vorm van… ambitie. Had diezelfde energie in een opleiding gestoken, en we hadden nu drie extra timmermannen gehad en een bankje méér in plaats van minder.

Ik zou ze willen ontmoeten, die helden van de duisternis. Niet om ze uit te schelden, maar gewoon… om te begrijpen. Wat gaat er door iemand heen op het moment dat hij een prullenbak aansteekt? Is dat een roep om aandacht? Een protest tegen de consumptiemaatschappij? Of gewoon een slecht getimede creatieve impuls: "Kijk, mam, ik maak vuur!"

Wat mij nog het meest fascineert: ze doen het in stilte. Geen briefje, geen handtekening, geen pseudoniem. Gewoon *bam* — prullenbak kapot, en weg.
De ultieme anonieme kunstvorm. Maar dan zonder schoonheid, zonder boodschap, zonder nagedachte. Een daad zonder handtekening is als graffiti zonder kleur.

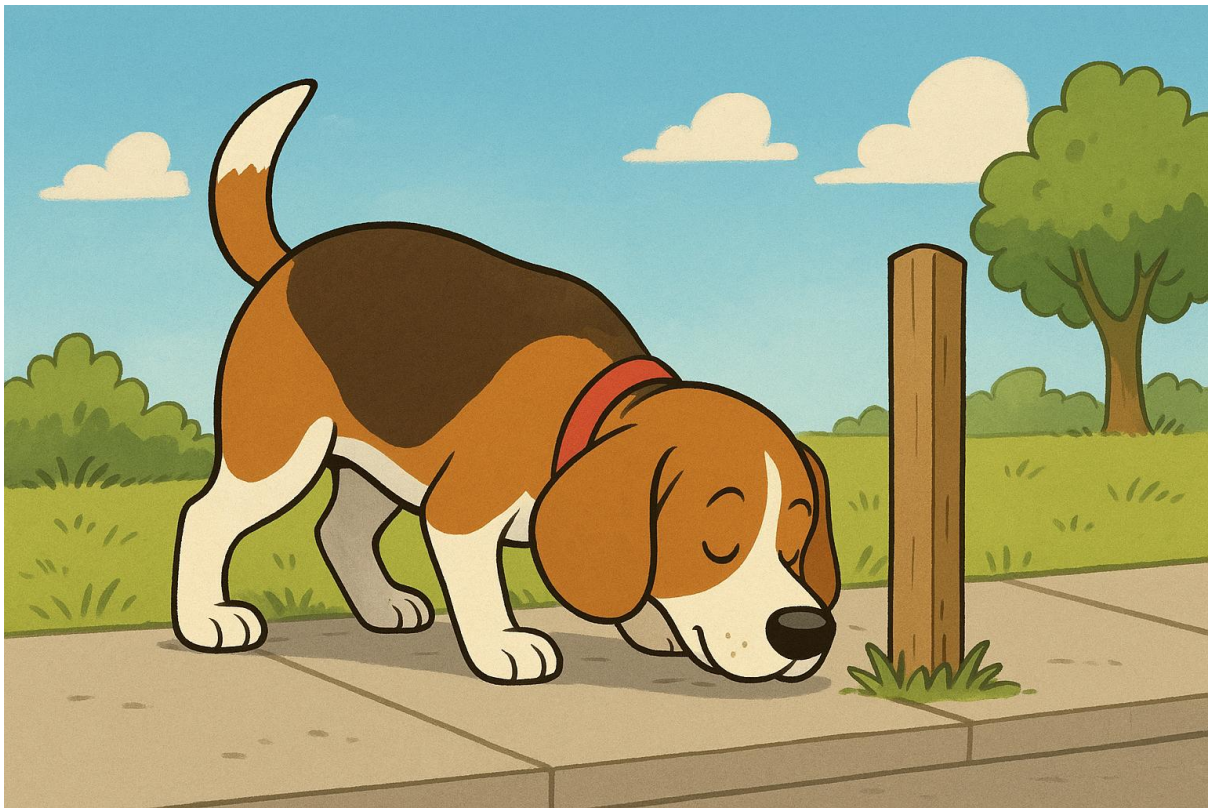
Ik zou willen dat één van hen eens opstond. Gewoon één. Dat hij zei: "Ja, ik was het. En ik was boos. Boos op het leven, op het systeem, op mijn wifi die weer uitviel." Dan konden we praten.

Want boosheid is begrijpelijk. Boosheid hoort bij het mens-zijn. Maar iets kapotschoppen lost niks op. Het lucht misschien op, maar alleen heel kort — net zolang tot je beseft dat je daarna nóg meer stuk hebt gemaakt: niet alleen een prullenbak, maar ook een stukje van de wereld waar we samen voor zorgen.

Misschien is dat wel wat me het meest raakt: Dat we iets wat van *ons allemaal* is, behandelen alsof het van *niemand* is. Terwijl het eigenlijk precies andersom is. Alles wat je in het bos tegenkomt — van bankje tot boom — is door iemand bedacht, gemaakt, onderhouden. Door mensen die hun tijd hebben gegeven, zodat anderen er even konden gaan zitten, of iets konden weggooien in plaats van laten slingeren.

Dus als je ooit iemand ziet met een lucifer, een schop of een overdaad aan frustratie: geef hem dan een knuffel. Of beter nog — geef hem een kwast. Laat hem iets moois maken in plaats van kapot. Want wat je aandacht geeft groeit. En wat je trapt, dat breekt.

SNUFFELEN

Nacho, onze beagle, is een professioneel snuffelaar. Niet zomaar een snuffelaar, nee — een gepassioneerde, gecertificeerde, internationaal erkende neuswerker. Als er ooit een Olympische discipline “luchtverkenning” komt, krijgt hij goud. Zonder twijfel.

Hij snuffelt overal. Aan gras, aan stoeptegels, aan paaltjes, aan lucht, aan schaduwen van lucht. En natuurlijk — daar moeten we eerlijk over zijn — aan andere honden. Op plekken waarvan ik dacht dat zelfs *innige relaties* een zekere terughoudendheid zouden betrachten. Maar nee hoor, Nacho duikt er vol in. Rechtstreeks. Zonder gêne. Zonder vragenlijst, zonder toestemming van de Autoriteit Persoonsgegevens.

In de mensenwereld is dat anders. Wij snuffelen niet meer. Wij “netwerken”.
Wij “doen onderzoek”. Wij “verkennen mogelijkheden tot samenwerking”.
Maar echt even snuffelen — nieuwsgierig zijn naar wie de ander is, zonder doel, zonder agenda — dat is verdacht geworden. Voor je het weet heb je een klacht aan je broek (die je daarna inderdaad beter goed ophoudt).

En dat terwijl snuffelen zoveel moois in zich draagt. Het is de oerste vorm van interesse. De meest pure variant van *zeg, wie ben jij eigenlijk?* Wij doen dat met LinkedIn-profielen, checkgesprekken en PowerPoints. Honden doen het met hun neus. Ze ruiken wat er speelt. Letterlijk.

Soms denk ik: wat als wij mensen ook weer een beetje zouden durven snuffelen? Niet fysiek — laten we het gezellig houden — maar zó, in de geest van het snuffelen. Even proeven wie

er tegenover je staat. Een vraag stellen zonder direct te willen overtuigen. Een ontmoeting die ruikt naar nieuwsgierigheid, niet naar angst.

Nacho leert mij dat snuffelen ook een vorm van vertrouwen is. Hij stopt zijn neus in het onbekende, in de hoop dat het meevalt. En als het niet meevalt?
Dan gromt hij even, schudt zich uit, en gaat gewoon verder met snuffelen.
Geen drama, geen ingezonden brief, geen moreel debat over grenzen en intenties. Gewoon door.

Misschien is dat wel de boodschap van vandaag: Snuffel wat meer. Aan het leven, aan elkaar, aan ideeën. Ruik wat er leeft. En als iets stinkt — tja, dan weet je tenminste dat je neus nog werkt.

HET ROODBORSTJE

Er is een moment in het jaar – meestal net als ik denk dat ik het allemaal weer een beetje op orde heb – dat het roodborstje verschijnt. Niet zomaar een roodborstje, nee, *mijn*roodborstje. Tenminste, dat denk ik. Elk jaar opnieuw.

Hij zit daar, op de tuinstoel, als een klein, roodbruin bolletje met ogen die zeggen: *"Zo, daar ben ik weer. En jij? Ben jij een beetje wijzer geworden sinds vorig jaar?"*

Ik geef geen antwoord, want je weet hoe dat gaat als je tegen vogels praat. Eerst vinden de buren het aandoenlijk, dan gaan ze je vermijden, en voor je het weet sta je in het wijkkrantje onder de rubriek "Bijzondere buurtbewoners".

Maar dat roodborstje laat zich niet negeren. Het tikt tegen mijn ruit, zó geduldig, dat ik soms denk dat het een cursus mindfulness heeft gevolgd. Riktiktik. En dan moet ik altijd weer denken aan dat ene gedicht dat ik ooit schreef — toen ik nog dacht dat ik begreep wat een roodborstje was: een wintergast, een beetje melancholie met vleugels. Maar inmiddels weet ik beter. Het roodborstje is geen vogeltje. Het is een metafoor met pootjes.

Want eerlijk: wat doet dat diertje daar anders dan een beetje nieuwsgierig kijken, tikken tegen de wereld, en hoop houden dat er iets van broodkruimels of begrip te halen valt? Is dat niet precies wat wij ook doen?

We fladderen door de dagen, stoten af en toe tegen een ruit, schrikken van ons eigen spiegelbeeld, en proberen dan maar weer een vriendelijk deuntje te zingen — om de schijn op te houden dat we weten wat we doen.

Soms denk ik: het roodborstje is de *levenscoach van de natuur*. Zo'n klein, opgeblazen vogeltje dat eigenlijk zegt: "Je hoeft niet groots te zijn om betekenis te hebben. Gewoon een beetje rondfladderen, op tijd zingen, en niet vergeten vriendelijk te kijken, ook als het vriest."

En eerlijk: hij heeft gelijk. Waar wij onze tijd vullen met agenda's, belrondes en strategische sessies over de toekomst van de mensheid, heeft het roodborstje het allemaal al lang door. Die weet: de toekomst is nu, en een worm is een kans.

Toch heeft hij iets melancholisch, dat vogeltje. Alsof hij elk moment klaarstaat om in te grijpen als het universum te stil wordt. Als een kleine boodschapper van de overkant. Soms landt hij vlak voor me, kijkt me aan met die blik die alles en niets tegelijk zegt, en dan voel ik het: Er is meer tussen hemel en heg.

Misschien is dat wel de boodschap van het roodborstje: dat het leven niet draait om grootse daden, maar om kleine ontmoetingen. Om even blijven staan, kijken, en luisteren naar dat zachte *riktiktik* dat zegt: "Ik ben er nog. Jij ook?"

En zo denk ik: als ik ooit terugkom als dier — laat me dan een roodborstje zijn. Klein, nieuwsgierig, onverschrokken. Tikkend tegen ramen van mensen die vergeten zijn hoe wonderlijk gewoon de dag kan zijn. En als ze me dan wegslaan of wegwuiven, zing ik gewoon een toontje hoger. Want zo gaat dat met roodborstjes, en met mensen die proberen het goede te blijven zien.

Riktiktik. Daar begint de dag.

DE GRANNIES VAN AMSTERDAM

Er zijn van die ochtenden dat de zon opkomt alsof ze zich even heeft verslapen. Een beetje slordig, met haar haren nog in de war, maar vastbesloten om er toch iets moois van te maken. En precies zo'n ochtend trof ik ze: de Grannies van Amsterdam.

Officieel zijn ze bejaard. Maar dat woord "officieel" kun je bij hen beter in de prullenbak gooien — daar waar ook het begrip "actieve senioren" ligt, naast de ongebruikte breinaalden en de folders van de scootmobielbeurs.

Want Mug (79), Tonneke (68), Lorraine (74), Jocelyn (74) en Joanita (79) doen niet aan leeftijd. Ze doen aan leven. En hoe!

DE REVOLUTIE VAN DE GERANIUMS

Achter de geraniums? Geen denken aan. Ze vinden die bloemen spuuglelijk. "Geraniums zijn voor mensen die opgeven," zegt Mug, terwijl ze met een hand een cappuccino omhooghoudt en met de andere haar knalroze zonnebril rechtzet. "Wij zijn niet van het opgeven. Wij zijn van het doorgaan. En van prosecco voor twaalf uur. Omdat het kan."

Tonneke knikt, met die blik die alleen vrouwen hebben die het leven al drie keer van dichtbij hebben gezien en het steeds vriendelijk doch resoluut hebben teruggestuurd. "Weet je wat het is," zegt ze, "de maatschappij wil ons graag rustig, dankbaar en een beetje vermoeid zien. Nou, dat zijn we dus niet."

DE KUNST VAN HET NOG LANG NIET KLAAR ZIJN

Lorraine – ooit ballerina, nu fervent line-dancer in de Jordaan – verklaart het geheim van hun energie. “We plannen gewoon geen eindtijd,” zegt ze. “Zolang het leven doorgaat, gaan wij ook door. En als iemand vraagt of dat nog wel kan op onze leeftijd, zeg ik: we hebben de jaren, jij hebt de smoesjes.”

Joanita knikt instemmend, haar oorbellen wiebelen gevaarlijk bij het lachen. “Mensen denken dat ouder worden iets is dat je overkomt. Maar wij doen het gewoon op onze manier. Met lippenstift, muziek, en af en toe een dansje op een tafel. Of onder een tafel. Hangt van de wijn af.”

VRIENDSCHAP ALS MEDICIJN

En dan is er dat moment waarop ze even stilvallen — een zeldzaam verschijnsel, maar het gebeurt. Jocelyn legt haar hand op die van Mug en zegt zachtjes: “Weet je wat echt helpt tegen alles? Vriendschap. Niet de vriendschap van een kerstkaart of een like op Facebook, maar de vriendschap van iemand die ziet dat je mascara uitgelopen is en zegt: laat maar, dat hoort bij de look.”

Ze lachen. En in die lach zit alles wat telt.

DE ONDERTOON VAN DE LACH

Want ja, ze zijn hilarisch. Ze zijn over the top. Ze doen dingen die hun kinderen ongemakkelijk maken en hun kleinkinderen fantastisch. Maar achter die uitbundigheid schuilt iets groters: de weigering om onzichtbaar te worden.

Ze bewijzen dat menselijkheid – echte, warme, ongeremde menselijkheid – het mooiste is wat we hebben. En dat vriendschap niet alleen het medicijn is tegen eenzaamheid, maar tegen het hele idee dat je ooit “klaar” zou zijn met leven.

Dus als je vandaag een groep dames ziet die luidruchtig lachen in een Amsterdams café, de serveerster bij de hand nemen om te vragen hoe háár dag is, en ondertussen een selfie maken met een toerist die denkt dat hij in een film is beland — zwaai dan even.

Je kijkt niet naar een stel bejaarden.
Je kijkt naar vijf vrouwen die weigeren te stoppen met schitteren.

En geloof me: dat is het mooiste daglicht wat er is.

DE PREUTSHEID VAN HET ONTDOEN

Ik geef het eerlijk toe: ik ben een kind van de jaren zestig, en dus in theorie geboren in de tijd van vrije liefde, open relaties en het idee dat kleren eigenlijk vooral hinderlijk waren. In de praktijk was ik echter dat kind dat zich op het strand ongemakkelijk voelde als iemand z'n badpak ook maar éven te laag droeg. Ik was, om het maar eens ouderwets te zeggen, preuts.

Preuts met een hoofdletter P. En dat ben ik nog steeds een beetje — al probeer ik het netjes te verbergen onder een laagje ironie en een goedgekeurde handdoek.

DE BEVRIJDING DIE IK MISTE

Terwijl de rest van de wereld zich in de jaren zeventig en tachtig losdanste uit hun textiele ketenen, stond ik met een coltrui bij het kampvuur te denken: *"Zal ik mijn sokken uittrekken*

of is dat al te gewaagd?" De wereld bevrijdde zich van knellende normen, maar ik bleef vooral worstelen met knellend ondergoed.

En toen ik eindelijk dacht dat de jeugd van tegenwoordig alles durfde — de generatie van TikTok, OnlyFans en glitterbikini's — kwam ik tot een verrassende ontdekking: ze zijn preutser dan ooit.

DE PREUTSHEID VAN DE NIEUWE TIJD

"Bloot?!" roept mijn neefje van 19 als hij op het strand iemand topless ziet. "Dat is toch raar, ouwe mensen die dat doen?" Ik probeer hem uit te leggen dat dat vroeger doodnormaal was. Dat er hele gezinnen door de duinen renden met niets dan een handdoek en een gevoel van vrijheid. Hij kijkt me aan alsof ik net heb bekend dat ik vroeger in de bakkerij werkte in mijn onderbroek.

En aanraken? Vergeet het maar. De jeugd appt liever een emoji dan een arm om iemand heen te slaan. Ze sturen elkaar hartjes, duimpjes, aubergines en perziken — maar raken elkaar nauwelijks nog echt aan.

DE NIEUWE ZEDIGHEID

Het lijkt wel alsof we een nieuwe preutsheid hebben uitgevonden: digitaal, correct, geparfumeerd met filters. We tonen alles, behalve wat echt dichtbij is. We delen foto's van onze lichamen, maar durven onze kwetsbaarheid niet te laten zien. We weten exact hoe we eruit moeten zien, maar niet meer hoe we iemand moeten aankijken zonder iets te verbergen.

En dus, terwijl ik daar zit in mijn veilige zwembroek uit 1994, realiseer ik me dat mijn preutsheid inmiddels bijna charmant ouderwets is. De nieuwe preutsheid is veel geraffineerder — verpakt in zelfbescherming, schaamte en algoritmen.

EEN BEETJE BLOOT VANBINNEN

Misschien is het tijd om preutsheid een nieuwe betekenis te geven. Niet als angst voor bloot, maar als verlangen naar echtheid. Een gezonde preutsheid die zegt: *"Niet alles hoeft zichtbaar, maar wat zichtbaar ís, mag echt zijn."*

Want eerlijk is eerlijk: er is iets moois aan het bewaren van mysterie. Aan het stapje terug, de trilling van de hand vlak vóór de aanraking. Dat kleine stukje ongemak dat vertelt: hier gebeurt iets menselijks.

Dus ja, ik ben nog steeds een beetje preuts. Ik doe het licht uit voordat ik in de spiegel kijk, en ik ben blij dat handdoeken nog steeds bestaan. Maar misschien, heel misschien, is preutsheid niets anders dan een vorm van zorg — voor jezelf, voor de ander, en voor wat nog niet vanzelfsprekend is.

Want soms moet je niet alles laten zien. Soms moet je gewoon even laten voelen.

HET GROTE BREIWERK VAN HET BESTAAN

Mijn moeder breide alsof ze de wereld bijeen kon houden met twee pennen en een bol wol. En misschien deed ze dat ook wel. Elke steek een gebed, elke toer een poging om het leven glad te strijken. “Niet te strak, jongen,” zei ze altijd, “anders trekt het krom.” Dat gold voor truien, maar achteraf gezien ook voor relaties, meningen en werkdruk.

Mijn vrouw breit bij tijd en wijle ook. Intensief. Dan verdwijnen de pennen onder haar handen alsof ze in trance is. Ik durf op zo’n moment nauwelijks adem te halen, bang dat ik de draad breek — niet die van de wol, maar die van haar concentratie. Breien, zo heb ik geleerd, is heilig. Een vrouw met breinaalden in haar handen is niet iemand om tegen te spreken. Zeker niet als ze aan een mouw werkt.

En nu… nu is het de jeugd. De generatie die multitaskt, streamt, swipet en scant alsof het leven een snelkookpan is. Ze breien! Met dezelfde handen waarmee ze TikToks maken en cappuccino-art scheppen. Daar zitten ze dan, met hun koptelefoons en kruissteken, alsof ze in een moderne variant van de Huishoudschool beland zijn. Alleen zonder de juffrouw die “recht is recht en averecht is averecht” roept — dat doet YouTube nu.

Het schijnt te helpen bij stressvermindering, zeggen ze. Ach, dat geloof ik meteen. De wereld draait sneller dan een wolklos in de centrifuge. Dan is breien een daad van verzet. Elke steek een middelvinger naar de haast. “Wacht even wereld, ik zit in mijn derde toer.”

En ik zie het al helemaal voor me. De coffeeshop (rare naam eigenlijk voor een drugsshop) verdwijnt langzaam uit het straatbeeld. Daarvoor in de plaats komt de *knit-shop*. Binnen ruikt

het naar wol en kamillethee. Geen gebonk van housemuziek, maar het geruststellende geklik van breinaalden. Jongeren zitten in kringetjes, high van hun eigen rust. De enige trip die ze nog maken is van recht naar averecht.

De ME hoeft straks niet meer met pepperspray op pad, maar met bolletjes wol. “U bent omsingeld! Geef u over, en hier is een patroon voor een muts.” En als iemand écht onhandelbaar is, tja, dan wordt hij stevig ingebreid.

Maar onder al die hilariteit schuilt iets moois. Breien is misschien wel het ultieme antwoord op een tijdperk van losgeraakte draden. Alles is vluchtig, digitaal, tijdelijk. Maar een trui — een echte, handgemaakte trui — die blijft. Daar zit tijd in, aandacht, concentratie. En liefde.

Misschien is dat wel wat de jeugd intuïtief aanvoelt. Dat de wereld beter draait als we haar een beetje bij elkaar breien. Niet te strak, niet te los. Gewoon met geduld en een glimlach.

Dus als ik straks ergens een jonge vent met oordoppen en een breinaald zie, denk ik niet meer: *wat is de wereld veranderd.* Nee, ik denk: *kijk, daar wordt aan gewerkt.*

Een steek tegelijk.

DE MANOSFEER – EEN WARME WIND OF EEN KOUDE TOCHT?

Ik kende het begrip niet. Wellicht ben ik daarvoor te oud geworden. Maar toch — toen ik het voor het eerst hoorde, dacht ik aan een soort hip wellnessresort. Zo'n plek waar mannen met ontbloot bovenlijf in linnen broeken Tai Chi doen, terwijl een zachte stem zegt: *"Voel je innerlijke oerkracht, maar laat het niet lekken op de bank."*

Maar nee hoor. De *manosphere* bleek iets anders. Geen geur van wierook of etherische oliën, maar van testosteron, ongeduld en digitale zweetvoeten.

DE DIGITALE MANCAVE

De manosfeer is, zo leerde ik, een verzameling van online grotten waar mannen elkaar ontmoeten om te praten over "echte mannelijkheid". Daar delen ze tips over discipline, succes, dating, fitness en het heroveren van hun "plek in de natuur". Het klinkt een beetje als een survivalcursus met een PowerPointpresentatie erbij.

En eerlijk is eerlijk: dat eerste laagje — dat van zelfontwikkeling en verantwoordelijkheid nemen — klinkt niet verkeerd. Wie kan er nu bezwaar hebben tegen een beetje zelfdiscipline? Tegen het idee dat je beter kunt worden, sterker, wijzer, rechter in je rug?

Totdat je iets dieper de grot inloopt.

Daar, achter de fitnessinspiratie en de foto's van mannen die stoïcijnse citaten posten bij zonsondergangen, begint het te rammelen. De toon verandert. De wind draait. En voor je

het weet, zit je in een digitale kring waarin vrouwen worden beschreven als obstakels, relaties als oorlogen, en gevoelens als zwakte die je moet uitbannen met koude douches en eiwitshakes.

DE MANNENGRIEP VAN HET DENKEN

Het lijkt een beetje op een verkoudheid die begint met een klein kuchje van onzekerheid — en eindigt in een longontsteking van wantrouwen. Een ideologische mannengriep, zeg maar.

Want daaronder zit vaak iets heel menselijks: het verlangen om gezien te worden. Jongens, mannen, vaders die hun plek zoeken in een wereld waarin het oude script van "de stoere kostwinner" niet meer past, maar het nieuwe nog niet helder is.

En zoals het gaat bij elke groep die zich verloren voelt, is er altijd wel iemand met een microfoon die roept: *"Ik weet de weg!"* Alleen jammer dat die weg soms rechtstreeks naar de afgrond leidt.

DE MAN, DE MYTHE, DE MISVATTING

De ironie is dat de manosfeer pretendeert mannen te bevrijden — maar ze juist opsluit in een nieuw soort keurslijf. Een waar je niet mag huilen, niet mag twijfelen, niet mag luisteren, tenzij het naar een man met een podcastmicrofoon is.

En ergens op de achtergrond hoor ik dan mijn grootvader fluisteren, met een borrel in de hand: "Jongen, een echte vent durft te twijfelen." Hij was onderwijzer, geen influencer, maar hij had wel gelijk.

EEN BEETJE LUCHT IN DE SFEER

Dus misschien is dat de uitdaging van deze tijd: de lucht weer uit de manosfeer laten. Niet door mannen te veroordelen, maar door ze ruimte te geven om mens te zijn.
Mannen met gevoel. Met falen. Met humor. En soms met een slecht humeur, dat ook.

Want de wereld heeft geen behoefte aan meer stoere mannen die roepen hoe stoer ze zijn.
De wereld heeft behoefte aan gewone mannen die af en toe zacht durven zijn —
en dat niet zien als zwakte, maar als wijsheid.

Of, om het met een knipoog te zeggen: Niet elke man die verdwaalt, is zwak. Sommigen hebben gewoon geen goed werkende kompas-app.

NASCHRIFT VAN PIETER POTTENKIJKER

De manosfeer. Een luchtstroom van stoerdoenerij en onzekerheid, vermengd met een vleug YouTube-wijsheid. Misschien moeten we er niet tegenin blazen, maar er gewoon een raam in zetten. Voor wat frisse lucht.

WAAR EEN GROET AL GOUD WAARD IS

Er was eens een stoeptegel. Geen bijzondere stoeptegel, geen tegel met een spreuk of een QR-code die naar een participatieplatform leidde. Nee, gewoon een tegel. Grijs, licht verzakt, en op regenachtige dagen met een lichte zuigende werking richting schoenen van onoplettende passanten. Deze tegel lag er al jaren. En toch, als je goed keek, had hij alles meegemaakt wat er toe doet in een buurt.

Op die tegel groette mevrouw Van Dongen elke ochtend haar overbuurman: “Dag Joop, nog natte kranten vandaag?” Op die tegel struikelde een scholier, om vervolgens een hand te krijgen van een onbekende man met een plastic tasje vol halflege AH-bonusaanbiedingen. Op diezelfde tegel bleef een hond wachten — keurig, zonder riem — terwijl zijn baasje even bijpraatte met de postbode over het leven, de liefde en de levertijd van Bol.com. Die tegel was, kortom, getuige van alledaagse attentheid.

DE ONOPVALLENDE HELDENDAAD

We leven in een tijd waarin mensen hun eigen voordeur vaker zien dan elkaars gezichten. Waar begroeten verdacht lijkt (“wat wil die van me?”) en glimlachen zonder reden als een vorm van wantrouwig optimisme wordt beschouwd. Toch zijn het juist die minieme momenten van contact die de lijm vormen van onze samenleving.

Monique Kremer, wijze vrouw van de Universiteit van Amsterdam, noemt dat *ontwerpen voor alledaagse attentheid*. Geen stenen stapelen, maar mensen laten stilstaan. Niet nog een

fontein of kunstwerk, maar een bankje waar je durft te zitten zónder dat iemand denkt dat je iets geks van plan bent.

DE BANKJESBRIGADE

Stel je voor dat we in elke wijk een *bankjesbrigade* zouden hebben — gewone burgers met als missie: "Een praatje per dag houdt de afstand weg." Ze zetten bankjes net even schuiner, zodat mensen elkaar *moeten* aankijken. Ze plaatsen prullenbakken op strategische posities — dicht genoeg voor gemak, ver genoeg om even te moeten lopen (met kans op een spontane conversatie).

En waarom stoppen bij bankjes? Laten we ook *de HEMA-aanpak* omarmen: de enige plek waar je in de rij spontaan een levensverhaal krijgt aangereikt tussen de rookworsten en de sokken. De HEMA is al decennia lang een onofficiële universiteit van menselijke warmte — waar iedereen gelijk is, tenzij je het laatste tompouceje pakt.

VAN BELEID NAAR BELEEFDHEID

Gemeenten, ontwerpers, corporaties: jullie zijn welkom in deze revolutie van de kleine gebaren. Bouw geen "smart city", bouw een *aardige stad*. Vergeet de "doorsneeburger" — die bestaat alleen in PowerPoints. Ontwerp voor de twijfelaar, de stille buur, de moeder met drie boodschappentassen en een kind dat altijd net de verkeerde kant op rent.

En wij, gewone burgers? Wij hoeven geen beleid te maken, wij hoeven alleen even te groeten. Een blik te delen. Een klein knikje, een minieme glimlach — het zijn investeringen met een onwaarschijnlijk hoog rendement in menselijkheid.

SLOTLICHT

Dus morgen, als je over de stoep loopt — let eens op die ene tegel. Misschien is het er wel één van de sociale soort. Misschien wacht hij gewoon op een groet, een lach, of een kort "alles goed buur?". En wie weet, misschien begint daar — op die grijze, verzakte tegel — de wederopbouw van de beschaving.

Er is iets geks met Allerzielen. Het is die ene dag in het jaar waarop we kaarsen aansteken voor de doden, maar stiekem vooral hopen dat ze niet *te enthousiast* terugzwaaien. Want zeg nou zelf – we willen ze dichtbij, maar niet té dichtbij. Een beetje symbolisch dichtbij, liefst met een waxinelichtje ertussen en een veilige arm lengte van het mysterie der eeuwigheid.

Toch is het een prachtige dag. De lucht ruikt naar vochtige aarde, de hemel heeft dat grijzige licht dat zelfs stoere mannen melancholisch maakt, en de supermarkt verkoopt ineens meer chrysanten dan bier. Overal mensen met tassen vol bloemen en herinneringen. En daar tussendoor, zoals altijd, die ene verdwaalde man die dacht dat het *Allerhielen* was en zijn wandelschoenen wilde zegenen.

Allerzielen is een dag waarop het leven even op zijn tenen loopt. We doen ons best om eerbiedig te zijn, maar de kaarsen waaien om, de lucifers breken af, en iemand roept steevast “Hee, jij ook hier?” bij een graf waar stilte op bezoek was. Toch klopt dat allemaal. Want herdenken is niet netjes – het is rommelig, eerlijk, vol liefde en gemis, en soms ook een onbedoelde giechel omdat tante Riek ooit zei dat ze liever gecremeerd werd dan nog één keer de schoonfamilie moest zien.

Het mooie is: we doen dit allemaal samen. Gelovigen, ongelovigen, zoekenden, dwalenden. De dood heeft geen voorkeur voor lidmaatschap of kerkkoor. En dus branden de kaarsen in rijen en kringetjes, net als de gedachten. We noemen namen. We halen verhalen op. We praten tegen foto’s alsof ze antwoorden kunnen. En ergens, diep vanbinnen, weten we dat

ze dat doen – niet met woorden, maar met herinneringen die ons zachtjes terugfluisteren: *"Ik ben hier nog, in jou."*

Er is iets ontroerends aan de manier waarop mensen het donker verlichten. Alsof we het duister niet willen verslaan, maar willen troosten. En misschien is dat wel de kern van Allerzielen: het leven troosten om wat het moest loslaten.

Dus ja, ik steek mijn kaars aan. Niet te plechtig, niet te zwaar. Ik noem wat namen, vergeet er één, en bedenk dan dat vergeten ook een vorm van herinneren is – want het laat zien dat ik leef. En leven is precies wat zij mij hebben geleerd.

En als ik dan in het flakkerende licht naar de vlam kijk, zie ik ze allemaal: mijn vader, die nog steeds zijn wenkbrauw optrekt als ik sentimenteel word. Mijn oma, die zegt dat ik mijn sjaal om moet doen. En zelfs mijn oude buurvrouw, die ik nooit goed kende maar wier geur van appeltaart ineens weer voorbij waait. Ze zijn er allemaal, zonder enig gedoe. En ik, ik sta daar met koude handen, een warm hart, en een glimlach die zegt: *"We hebben het samen best goed gedaan, hoor."*

Want dat is Allerzielen. Een beetje tranen, een beetje lachen, een beetje geklungel met kaarsen. En vooral: leven met hen die ons zijn voorgegaan – niet als schaduw, maar als licht.

Of: hoe we bang werden voor onze buren die brood bakken.

Ik stond van de week in de supermarkt, bij het schap met de humus. Achter me een man met een kar vol bier, chips en een gezicht dat schreeuwde: *ik heb het internet gelezen*. Hij zuchtte zwaar, keek me aan en zei: "Ze nemen alles over, hè."

Ik dacht eerst dat hij het over de toegenomen hoeveelheid olijven had. Maar nee, hij bedoelde: *migranten*. "Ja," zei ik, "die pakken gewoon je winkelkar af, laten je paspoort verdwijnen en voor je het weet, ben je zelf asielzoeker in de rij bij de Jumbo."

Hij lachte niet. Hij was serieus. En daar begon het dus: mijn persoonlijke missie om de waarheid te factchecken, want als de angst sneller reist dan het licht, dan moet iemand de zaklamp even aanzetten.

DE GROTE BANG

Het idee dat migranten Nederland onveiliger maken is een soort hardnekkige stadslegende, vergelijkbaar met "van te veel drop krijg je kanker" of "Mark Rutte gaat écht weg".

Iedereen kent iemand die iemand kent die *weet* dat "het steeds erger wordt".
Maar zodra je de cijfers erbij haalt – van bijvoorbeeld het CBS, de politie en het WODC – dan blijkt het allemaal wat minder spannend dan het in de kroeg klonk.

Ja, sommige groepen migranten zijn oververtegenwoordigd in misdaadstatistieken. Maar weet je wie dat ook zijn? Jongeren. En mannen. En vooral: jonge mannen zonder baan of perspectief – ongeacht waar hun wieg stond.

Als we eerlijk zijn, dan is het dus niet *Ahmed uit Aleppo* die het probleem is, maar *Arnold uit Almelo zonder stageplek en toekomstbeeld*. Het zijn broers in pech, niet in kwaad.

DE GROTE VERWARRING

Maar goed, cijfers en nuance doen het slecht in de talkshows. Daar is het makkelijker te roepen dat "het vroeger beter was". Vroeger, toen je je fiets gewoon op straat kon laten staan. (Je weet wel, die fiets waar geen slot op zat omdat je hem *in je achtertuin van vier hectare* had staan, in 1973, in een dorp waar niemand iets stal behalve de dominee die het overspel van de buren stal.) We zijn niet onveiliger geworden, we zijn onzekerder geworden. En dat is een wezenlijk verschil.

DE GROTE SPIEGELFOUT

Ik sprak laatst een agent, een echte, met een pen, een pet en een portie gezond verstand. Hij zei: "De meeste criminaliteit komt van mensen die hier al jaren wonen. Alleen valt dat niet op, want die heten Kees."

Bam. Daar ging mijn idee van de buitenlandse boef. Het bleek gewoon de buurman te zijn met een BMW van twijfelachtige herkomst en een oprijlaan vol excuses.

DE GROTE GEMENE DELER

We willen allemaal hetzelfde: Veiligheid. Een beetje fatsoen. En een goedgevulde koelkast (met of zonder humus). Maar in plaats van elkaar te wantrouwen, zouden we eens moeten kijken wat ons verbindt. Want de meeste migranten willen helemaal geen ellende. Ze willen gewoon een leven. Net als jij en ik. Ze willen werken, hun kinderen zien lachen, en niet voortdurend de boeman van het journaal zijn.

DE GROTE AFSLUITER

Dus, lieve mensen: Als iemand je weer toefluistert dat "het allemaal door de migranten komt", vraag dan even: "Heb je daar cijfers van, of alleen een onderbuik?" Want onderbuiken zijn geweldig voor barbecue en bitterballen,maar rampzalig als kompas voor beleid. En weet je wat Misschien is Nederland niet onveiliger geworden, maar gewoon onzekerder over wie we willen zijn.

Misschien moeten we eens ophouden met schreeuwen over grenzen, en beginnen met praten over ruimte — ruimte om te leven, om elkaar te leren kennen, en om te ontdekken dat de ander zelden het probleem is, maar meestal gewoon iemand met honger, hoop, en een betere humusrecept dan jij.

Tot zover Pieters Daglicht over Denkdingen.
Factcheck: angst maakt meer kapot dan migratie ooit heeft gedaan.

En daar zaten we dan, op de bank. De uitslagenavond achter de rug, de chips op, de analyses begonnen. Nederland had weer gestemd, en het leek alsof half Twitter een politieke opleiding had gevolgd bij de universiteit van de onderbuik. De democratie had gesproken, zeiden we. Maar wat zei ze eigenlijk? En belangrijker nog: wie luistert er?

We zijn dol op verkiezingen. Het is een beetje als karaoke: iedereen mag even roepen wat hij vindt, meestal vals, soms verrassend zuiver, maar aan het eind klappen we beleefd – behalve voor die ene die écht vals zong. Dan zeggen we: "tja, dat moest toch kunnen?" terwijl we heimelijk hopen dat hij de volgende ronde overslaat.

Maar nu de stembussen dicht zijn en de stemmen geteld, begint het pas. Het echte werk. Niet alleen voor de politici die zich in coalitiegesprekken wringen als haringen in een ton, maar ook voor ons. Want democratie is geen toeschouwerssport. We zijn geen publiek dat vanaf de tribune toekijkt hoe een handvol politici de wedstrijd speelt. We *zijn* het veld. En soms de scheidsrechter. En eerlijk gezegd ook af en toe de hooligan.

Pericles, de Griekse staatsman die al 2500 jaar dood is maar nog altijd zinniger spreekt dan menig talkshowgast, zei ooit in zijn beroemde grafrede: *"Onze grondwet heet een democratie omdat zij in de handen is van velen, niet van enkelen."*

Dat klinkt prachtig, maar het is ook verdomd onhandig. Want velen, dat zijn wij allemaal – met onze meningen, onze mokken, onze Facebookposts en onze brunchgesprekken. En met

“in de handen van velen” bedoelde Pericles niet: “iedereen mag roepen wat hij wil en dan is het klaar.” Nee. Hij bedoelde: *iedereen draagt verantwoordelijkheid*.

Democratie is geen buffet waar je alleen neemt wat je lekker vindt. Ze vraagt soms dat we iets laten staan, omdat een ander er honger naar heeft.

Zijn wij bereid om dat te doen? Om onze persoonlijke vrijheid – dat heilige recht om te zeggen “ik doe wat ik wil” – af en toe in te ruilen voor iets groters: gelijkwaardigheid, saamhorigheid, een samenleving die niet breekt als de wind even ongunstig staat?

Pericles prees zijn Atheners omdat ze, ondanks hun vrijheid, bereid waren te dienen. Omdat ze begrepen dat vrijheid pas betekenis heeft als ze gedeeld wordt. Wij lijken dat soms te vergeten. We verwarren vrijheid met gelijk krijgen, democratie met doorduwen, debat met decibel.

En dus stel ik vandaag, in het nabeeld van die verkiezingsavond, een eenvoudige vraag: Durven we nog te verliezen – een mening, een privilege, een beetje comfort – zodat het geheel kan winnen?

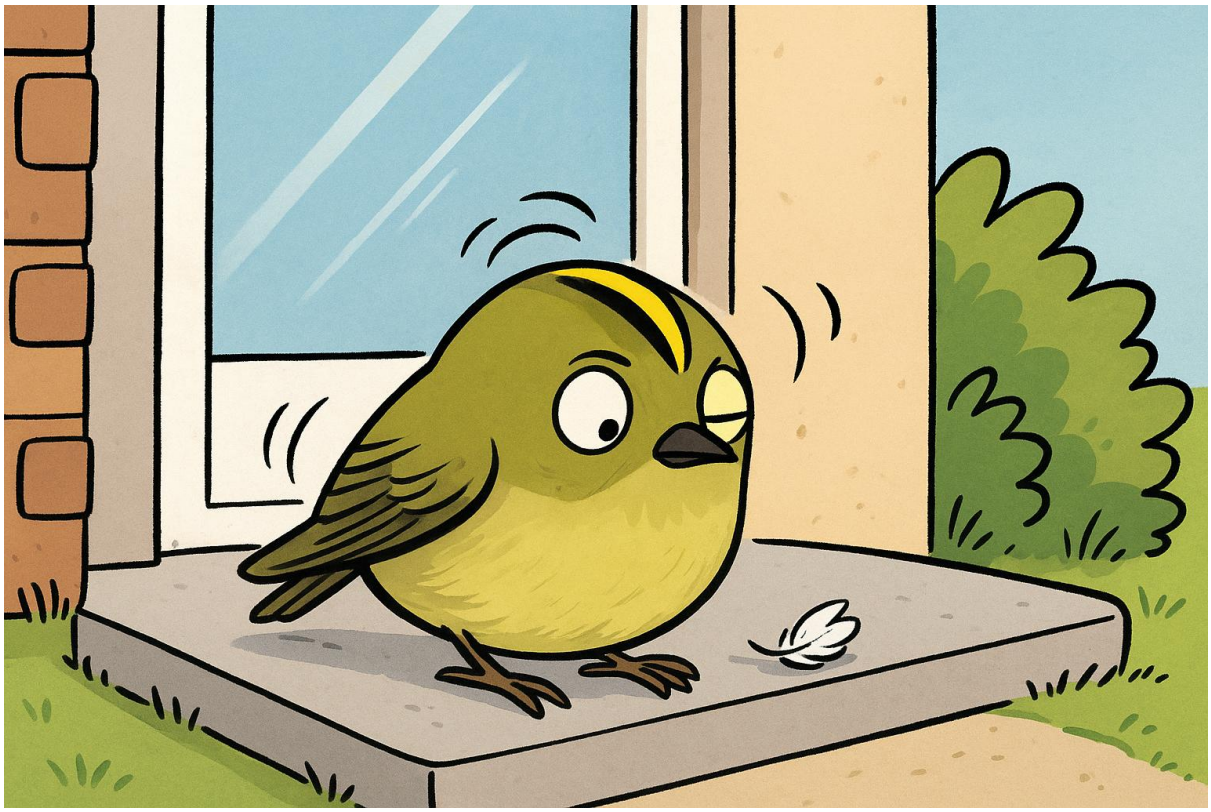
De democratie is geen machine die vanzelf loopt. Ze is een kwetsbaar organisme dat zuurstof nodig heeft: vertrouwen, aandacht, en af en toe een oprechte “sorry, je hebt misschien een punt.”

Dus laten we de komende tijd niet alleen roepen wat er allemaal misgaat in Den Haag, maar ook eens zachtjes vragen: wat kan ik zelf doen, hier, vandaag, in mijn straat, mijn stad, mijn stem?

De verkiezingen zijn voorbij. De democratie begint nu pas. En, zoals Pericles zou zeggen - als hij vandaag leefde, waarschijnlijk met een goede kop koffie en een slechte wifi-verbinding - : *“Eer de vrijheid, maar dien de gemeenschap.”*

Daar zit het verschil tussen stemmen en samenleven. En daar, precies daar, begint het echte werk.

HET GOUDHAANTJE

Hij zat daar. Precies op de stoep, voor onze tuindeur. Een plukje olijfgroen met een gouden streepje grandeur op zijn kop – alsof hij een miniatuurkoning was die zijn kroon was kwijtgeraakt. Het goudhaantje. Het kleinste vogeltje van Europa, zo klein dat je bijna verwacht dat hij een piepstemmetje heeft dat alleen honden kunnen horen.

Hij keek me aan. Of beter gezegd: zijn oogjes deden dat trillerige knipperen dat vogels doen als ze even niet weten waar ze zijn. Vermoedelijk was hij tegen het glas gevlogen. Tja, dat overkomt de besten — ikzelf heb ook wel eens een denkbeeldige glazen deur gemist in het leven.

Mijn eerste impuls was direct: handelen! Theatraal en vol zorgdrang. *"Breng een theedoek!"*riep mijn innerlijke dierenvriend. *"Bel de dierenambulance!"* riep mijn rationele paniek. En mijn vrouw, altijd het tegenwicht van mijn binnenbrandende hulpverlener, zei rustig: "Zullen we hem gewoon even laten zitten?"

Dat *even laten zitten* is een zinnetje dat ik vaker zou moeten oefenen. Want daar zat hij dus. Niet dood. Niet kapot. Gewoon… even dizzy. Een vogeltje met een kleine hersenwolk. En na een minuut of tien, alsof hij zichzelf weer in de lucht had gedownload, vloog hij op. Geen bedankje, geen evaluatieformulier, geen nazorg. Gewoon hup, de dennenbomen in, op weg naar nieuw gevleugeld rumoer.

En daar, tussen stoep en lucht, gebeurde iets in mij wat je gerust een mini-epifanie kunt noemen. Want wat doen wij in het sociaal domein? Precies dat. We zien iets dat stilzit, we

vermoeden ellende, en we vliegen er bovenop met beleidsnotities, interventieplannen en een complete toolkit van goede bedoelingen. Terwijl het goudhaantje misschien gewoon even dizzy is.

Soms heeft iemand geen opvanghuis, interventieteam of doorverwijzing nodig. Soms is het genoeg om even te wachten, te kijken, en de natuur zijn loop te laten.
Even zitten. Even ademhalen. Even niet oplossen.

Het is het moeilijkste wat er is, dat niet-doen. Zeker voor mensen die hun bestaansrecht ontlenen aan het helpen. Maar juist in dat wachten zit soms de echte zorg: het vertrouwen dat herstel vanzelf komt.

Ik keek nog één keer naar het plekje waar het goudhaantje had gezeten. Een klein pluisje lag er nog, als bewijs van zijn korte aanwezigheid. En ik dacht: ja, misschien zijn we in het sociaal domein allemaal een beetje goudhaantje — en een beetje degene die toekijkt. Soms botsen we tegen het glas van het systeem, duizelen even, en hebben we iemand nodig die níét meteen grijpt, maar gewoon even laat zijn.

En daarna? Dan vliegen we weer.

Denkding van de dag: Niet elke klap vraagt om hulp. Soms is de grootste zorg: het vertrouwen dat iemand zelf weer opvliegt.

DE RESTZETEL EN HET STOELENDANSSYNDROOM

De restzetel. Alleen al het woord klinkt alsof je hem beter niet te hard kunt aanraken. Zo'n zetel die ergens in een hoek van de Tweede Kamer staat, een beetje wiebelt, met een poot die ooit bij het verplaatsen is afgebroken en provisorisch is vastgezet met ducttape en politieke wilskracht. Een zetel waar niemand echt op durft te gaan zitten, maar waar iemand tóch op moet, omdat de kieswet het zegt.

Je kunt het je zo voorstellen: de avond van de verkiezingen. Spanning in de studio, tellers met wallen tot aan hun kin, en daar, in de laatste regel van het Excel-bestand, verschijnt hij… *de restzetel*. Niemand weet van wie hij is. Er wordt druk gerekend, gespeculeerd, gegoocheld met gemiddelden, en ergens roept iemand: "Hij zou zomaar naar de Partij voor de Geknipte Stem kunnen gaan!"

Een restzetel voelt een beetje als de bonuskoek in een halflege trommel. Je verwacht hem niet, hij is ietsje kruimelig, maar hé — het is tóch een koek. "We hebben een extra zetel!", roept de partijleider met het soort enthousiasme dat alleen mensen met mediatraining kunnen opbrengen. Terwijl de rest van Nederland denkt: "Ja, maar… wat *is* dat dan eigenlijk?"

En dat is de crux. Een restzetel is politiek schuim: wat overblijft als de macht al verdeeld is, maar de wiskunde zegt dat er nog iets moet borrelen. Een rekenkundig cadeau, een toevalstreffer met gevolgen. Want die ene extra stoel, die ene minieme verschuiving, kan een coalitie maken of breken. En dat allemaal door een handvol stemmen — of een rekenformule waar zelfs wiskundeleraren een hardnekkige tic van krijgen.

Toch is het ook een fascinerend symbool van onze democratie. Van het feit dat *iedere stem telt*. Zelfs de vergeten stem, de "ik ga toch maar even stemmen want ik moet nog naar de supermarkt"-stem, kan ervoor zorgen dat ergens een politicus een extra stoel krijgt om op te zitten — of op te wippen.

Maar laten we eerlijk zijn: het woord "restzetel" heeft iets triests. Alsof je op een feestje te horen krijgt: "De stoelen zijn eigenlijk op, maar we hebben nog een krukje in de gang." Of dat je in een restaurant aankomt en de ober zegt: "We hebben nog één tafel vrij, vlak naast de wc."

En toch, ergens diep van binnen, is de restzetel ook een poëtisch fenomeen. Hij zegt iets over hoe wij met elkaar omgaan. Over hoe we proberen recht te doen aan ieder stukje stem, hoe klein ook. Over dat er in een land waar iedereen zijn zegje wil doen, zelfs de kruimels meetellen.

Dus moet je blij zijn met een restzetel? Ja, misschien wel. Niet omdat het een toonbeeld van macht is, maar juist omdat het laat zien dat democratie nooit helemaal af is. Ze wiebelt, kraakt, en soms valt er een poot af — maar hij blijft staan, op het wonderlijke evenwicht van stem, rekensom en hoop.
En mocht je er ooit op terechtkomen — op die restzetel met het losse pootje — wees dan niet bang. Zit rechtop. Zeg iets zinnigs. En vooral: houd je evenwicht.

DE ZWARTE VRIJDAG VAN DE WAANZIN

Ergens tussen Sinterklaas en de eerste kerststress in, duikt hij elk jaar weer op als een hyperactieve koopjesduivel in een glitterpak: Black Friday. Een dag die ooit bedoeld was voor een bescheiden korting op een broodrooster, maar inmiddels is uitgegroeid tot een internationaal volksfeest van verleidingen, verzendkosten en verwarde bezorgers.

Black Friday. Alleen al de naam klinkt alsof er iets dramatisch staat te gebeuren. En dat klopt. Want zodra de klok middernacht slaat, verandert de mensheid in een georganiseerde sprinkhanenzwerm met bonuskaart. TikTok-filmpjes lichten op, Instagram gonst, en ergens in een buitenwijk klapt een server van *meubelsmetkorting.nl* onder het gewicht van duizenden virtuele winkelwagentjes.

Vroeger duurde Black Friday één dag. Eén! Nu strekt het zich uit over weken. Weken waarin je mailbox kreunt onder de subjectregels: “NU OF NOOIT!”, “ALLEEN VANDAAG!”, en – mijn favoriet – “Black Friday pre-deals early access voor premium members”. Als dit nog even doorgaat, begint de editie van 2026 waarschijnlijk ergens rond Pasen.

En daar sta je dan. Op 23 november, in je pyjama, met drie tabs open en je hartslag op 120. Je wilde alleen even kijken naar een lamp. Maar voordat je het weet, heb je een leren poef, twee kussens, een luchtbevochtiger in de vorm van een pinguïn en een eetkamerset aangeschaft. “Want ja,” fluistert het koopduiveltje op je schouder, “het is nu 60% korting.”

De volgende ochtend sta je tussen de dozen. De postbezorger heeft een burn-out, de kat zit in de kartonnen berg, en jij vraagt je af: *waarom?* Waarom heb ik in hemelsnaam zes nieuwe kussens nodig? Je had er al acht. Maar hé — deze waren *met fluwelen afwerking*.

Toch moeten we eerlijk zijn: er *zit* ook iets zinvols in deze gekte. Black Friday helpt gezinnen die eindelijk die bank of lamp kunnen kopen waar ze al maanden voor sparen. Bedrijven draaien extra omzet, en de economie tikt weer wat harder. En laten we eerlijk zijn — wie houdt er niet van een goed koopje?

Maar onder die feestelijke façade van percentages en promoties schuilt iets dat schuurt. De onzin van het onstuitbare willen hebben. Het idee dat geluk even te koop is – zolang het maar met korting is. En dat we pas tevreden zijn als het in een doos past.

Misschien moeten we Black Friday niet afschaffen, maar *herdenken*. Een soort "Grijze Vrijdag", waarop we rustig ademen, één product kopen dat we écht nodig hebben, en de rest van de dag besteden aan het repareren van wat we al hebben. Of gewoon, gek idee, een wandeling maken. Zonder pakketje in de hand.

Dus als je dit jaar op 28 november weer verleid wordt door die glimmende knop met "Nog 3 stuks op voorraad!", denk dan even aan Pieters Wet van de Koopkracht: "Wat je niet koopt, hoef je niet te retourneren." En wie weet… misschien is dat wel de beste deal van allemaal.

DE KERSTMAN EN HET MYSTERIE VAN DE RINKELENDE BEL

Kerst is nog een beetje ver weg. Althans, dat dacht ik, totdat ik vanochtend – op 1 november – bij het openzetten van mijn raam niet het gekwaak van eenden hoorde, maar het rinkelende geluid van belletjes. Geen engelenkoor, geen rendier met ADHD, maar gewoon buurman Jan, die in een rood pak over straat liep te hijgen met een bel aan zijn broek. “Voorbereiding,” riep hij met een gezicht dat zowel kerstvreugde als zuurstofgebrek uitstraalde. “De Santa Run komt eraan!”

De Santa Run. Een jaarlijks verschijnsel dat Capelle-West in één middag transformeert van een bescheiden woonwijk in een winterse aflevering van *De Groeten van Max*. 170 kerstmannen en -vrouwen, vorig jaar nog. Een peloton rode jasjes dat zich voortbeweegt alsof ze allemaal net iets te veel kerststol hebben geproefd. De een loopt, de ander strompelt, weer een ander denkt dat het een danswedstrijd is. En iedereen lacht. Want dat is het idee: het is een *fun run*. Geen strijd om de snelste tijd, maar om wie het hardst “Ho Ho Ho” kan roepen zonder in een kramp te schieten.

En dit jaar wordt het nog beter. Want voor slechts vijf euro krijg je niet alleen deelname, maar ook een heus kerstmannenpak dat je na afloop mag houden. (Alsof iemand het na drie kilometer zweet en glühweindamp nog terug zou willen brengen.) En natuurlijk kun je je omkleden in het buurtcentrum. Daar waar normaal gesproken biljartballen tikken en filterkoffie pruttelt, wordt dan de rode zee van Capelle geboren.

Ik stel me zo voor: om klokslag drie uur verzamelt zich een vrolijke stoet op het startpunt. Sommigen met baard recht, anderen met baard scheef, en een enkeling met baard in de

mond. Een kind in buggy kijkt verbaasd naar zijn vader die eruitziet als een kruising tussen de Kerstman en een tomaat met hoogmoed. Ergens vooraan roept iemand: "We doen het voor de gezelligheid!" en precies dáár gaat het om.

Want dat is het wonder van de Santa Run. In een wereld waar we vaak rennen zonder precies te weten waarom, rennen hier mensen met een doel dat eigenlijk geen doel is: samen plezier maken. Geen prestatiedrang, geen Strava-record, geen applaus van een coach aan de zijlijn. Gewoon samen de kou in, met een belletje aan je kont en een glimlach onder je nepsnor.

Misschien is dat wel de diepere boodschap van dit alles. Dat kerst, ondanks alle toeters, bellen en Black Friday-aanbiedingen, in wezen begint op momenten als deze. Wanneer mensen zich vrijwillig belachelijk maken voor een goed doel – of gewoon voor de lol. Wanneer je even niet hoeft te presteren, maar alleen hoeft te *zijn*.

Dus ja, kerst is nog een beetje ver weg. Maar wie de Santa Run ziet, weet: het kerstgevoel is al aan het inlopen. En eerlijk is eerlijk – als je ergens in Capelle-West op 20 december een rood pak over straat ziet waggelen, met dampende bril en verdwaalde bel, zwaai dan even. Misschien ben ik het wel.

Want ook ik heb me ingeschreven. Niet om te winnen. Maar om te rennen richting iets wat we allemaal soms kwijt zijn: gezelligheid met een hartslag.

DE EVERGREEN-TOPDUIZEND EN DE GEUR VAN OUDERWETS GELUK

Er zijn weken in het jaar die je voelt aankomen. De klok is verzet, de bladeren liggen als gebakken chips over het trottoir, en ergens tussen de geur van natte jassen en kruidnoten klinkt plotseling *"Du"* van Peter Maffay uit de keukenradio. Dáár is-ie weer. De Evergreen Top 1000. De jaarlijkse herfstdouche van muzikale melancholie, waar je in stapt met een mok thee, een fleecekleed en een vaag gevoel dat alles vroeger misschien niet beter, maar in elk geval melodieuzer was.

Ik stem altijd met de ernst van een diplomaat. Alsof het gaat om de toekomst van de mensheid, terwijl het in werkelijkheid draait om de vraag of *"Avond"* van Boudewijn de Groot dit jaar weer boven *"Nights in White Satin"* eindigt. Mijn stemlijst ziet eruit als een cultureel testament: *The Cats*, *Adamo*, *Rob de Nijs* en natuurlijk *Simon & Garfunkel*, want wie kan ooit door een tunnel rijden zonder bij *The Sound of Silence* even religieuze gevoelens te krijgen?

De Evergreen Top 1000 is geen lijst. Het is een tijdmachine met een jankorgel. Eén akkoord van Ramses Shaffy en ik zit weer aan de keukentafel van mijn moeder, die zegt: "Doe dat nou niet zo hard, straks valt het servies weer uit de kast." Eén refrein van *"Una Paloma Blanca"*en ik zie mijn oom Henk op een campingstoel met een blikje Grolsch in de hand en een zonnehoed op, waarvan de elastiek altijd nét te strak zat.

En dan die presentatoren. Tegenwoordig Bert Haandrikman, Hans Schiffers, Daniël Dekker, Henk van Steeg, Bert Kranenborg en Simone Walraven, de platenridders van de nostalgie. Alsof ze persoonlijk over elk nummer hebben gewaakt terwijl het oud werd. "Hier is hij

dan," zegt Bert, "op nummer 342, The Tremeloes met *Silence Is Golden*." En ik denk: ja, Erik, behalve bij mijn buren.

Wat ik het mooiste vind, is dat iedereen tijdens die week zijn eigen soundtrack van het leven herontdekt. We zingen vals mee, we huilen om zinnen die we al duizend keer gehoord hebben, en we herinneren ons mensen die allang weg zijn, maar in die drie minuten weer even meezingen. Muziek als een hand op je schouder.

Toch is er een serieuze ondertoon in al die vrolijke weemoed. Want die liedjes vertellen ons dat we nog steeds geraakt willen worden door iets eenvoudigs: een melodie, een stem, een herinnering. Terwijl we tegenwoordig alles meten in views, clicks en algoritmes, stemt de Evergreen Top 1000 ons af op iets veel menselijkers. Gevoel.

Dus ja, lach gerust om die oubollige lijst. Maar kijk uit: voor je het weet, zit je met een traan in je ooghoek en een koekje in je hand, fluisterend mee met *"Testament"* van Boudewijn de Groot, terwijl je denkt: *verdomd, dit is het leven – gewoon op 45 toeren.*

En als dat geen evergreen is, dan weet ik het ook niet meer.

DE VERKENNER

Ze hebben weer een verkenner. De fractievoorzitters hebben vergaderd, getwijfeld, koffie gedronken, elkaar heimelijk beoordeeld op hun stropdas, en uiteindelijk besloten: *Wouter Koolmees, dat is 'm.*

Ik geef toe: ik was een beetje teleurgesteld. Niet omdat ik mezelf zo'n groot staatsman vind, maar omdat ik op jonge leeftijd al bij de verkennerij zat. Ik wist hoe je een kampvuur maakt, hoe je de wind leest, en – misschien nog belangrijker – hoe je de kortste route naar de kantine vindt. Dat zijn vaardigheden die in Den Haag niet zouden misstaan.

Maar goed, ze kozen voor Wouter. En eerlijk gezegd: dat is geen slechte keuze.
Wie de baas is van de Nederlandse Spoorwegen weet tenminste wat *vertraging* betekent. In een politiek landschap waarin niemand meer met elkaar in dezelfde coupé wil zitten, is dat goud waard. De man heeft dagelijks te maken met mensen die elkaar de schuld geven van een vertraagde verbinding - precies wat hem nu weer te wachten staat.

De term *verkenner* is trouwens een wonderlijk woord. Het klinkt avontuurlijk, bijna romantisch. Een man met een verrekijker, een veldfles en een moreel kompas dat altijd richting compromis wijst. In werkelijkheid is het natuurlijk gewoon iemand die voorzichtig probeert te ontdekken wie met wie wil spelen in de zandbak zonder dat er iemand een schep tegen het hoofd krijgt.

En dan hebben we nog die andere betekenissen van het woord. Een verkenner in het leger, die vijandelijk gebied moet betreden. Of de Windows Verkenner, die altijd vastloopt als je

net iets belangrijks probeert te vinden. Beide lijken me een uitstekende metafoor voor de komende weken in Den Haag.

Toch geeft de naam Koolmees hoop. Een koolmees is een nieuwsgierig vogeltje, dartelend, onderzoekend, en nooit bang om zijn kop in een vreemd gaatje te steken (figuurlijk dan). Hij fladdert overal rond, zingt vrolijk, en vindt zelfs in de winter nog een kruimeltje optimisme. Als Wouter iets van zijn gevederde naamgenoot meeneemt, dan komt het misschien nog goed met dit land.

Dus ja, ik had het graag zelf gedaan - met een veldboekje in de hand, een loep op de politiek, en een tentje achter het Binnenhof. Maar eerlijk is eerlijk: met Wouter Koolmees hebben we de juiste verkenner. Hoop ik. Wens ik. En mocht hij toch verdwalen - dan weet hij tenminste hoe hij een spoorboekje leest.

DE WET DBA

Lieve lezer, pak een kop koffie (of thee, dat mag ook) en leun achterover. Want we gaan het vandaag hebben over iets wat klinkt als een avondcollege over belastingrecht - maar eigenlijk draait om iets veel groters: vrijheid, ondernemerschap, publieke taak én… ongemakkelijke vergaderingen met controle-en-administratie. Ja, écht.

WAT IS DE WET DBA?

De Wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties, kortweg de Wet DBA, werd ingevoerd om helderheid te scheppen over de verhouding tussen zelfstandige opdrachtnemers (zoals zzp'ers) en hun opdrachtgevers. Het doel: voorkomen dat er schijnzelfstandigen zijn — mensen die feitelijk als werknemer werken, maar formeel als zelfstandige worden ingehuurd.

De kern: opdrachtgever én opdrachtnemer zijn samen verantwoordelijk voor de aard van de relatie. Vanaf 1 januari 2025 is het handhavingsmoratorium beëindigd en geldt: actief toezicht door de Belastingdienst.

WAAROM DIT GEREGELD MOEST WORDEN (EN TOCH OOK WEER NIET)

Aan de ene kant: hartstikke begrijpelijk. Wanneer een zelfstandige feitelijk werkt alsof hij of zij deel is van de organisatie, uren registreert, werkt onder leiding, geen eigen risico draagt - dan roept de maatschappij: "Wacht even, waar is hier het onderscheid?" Aan de andere kant: de uitvoering bleek een chaos van modelovereenkomsten, onzekerheden, en een wetskader dat niet toereikend werd gevonden door tal van betrokkenen.

DE GEVOLGEN - IN DE LICHTE, ÉN IN DE WAT MINDER LICHTE VARIANT

In de wereld van plattelandsgemeenten, zorginstellingen en onderwijs, waar jij volop in zit, hebben de gevolgen van de Wet DBA merkbare impact:

- Detacherings- en verloningsbureaus ruiken hun kans: omdat opdrachtgevers liever via tussenpersonen werken dan zelf het risico pakken, nemen de marges toe.
- Zelfstandigen: die staan voor keuzes — probeer je de zelfstandige route te blijven volgen? Of ga je in loondienst of via een duur tussenbureau? En wat als je opdrachten verloren gaan omdat opdrachtgevers schrikken voor de risico's?
- Overheden, publieke instellingen, sociaal domein: administratieve lasten nemen toe. Elke samenwerking moet getoetst worden, gecheckt, gewogen. Soms wordt er teruggekrabbeld omdat de risico's te groot zijn - met als gevolg: kernfuncties dreigen verzwakt te raken in zorg, onderwijs en sociaal domein.
- Bestuurlijk en politiek: het beleid is inconsequent. Er is erkenning dat de Wet DBA niet optimaal is, dat herziening nodig is. Maar toch wordt er gehandhaafd. Waarom? De logica is vaag, de uitvoerbaarheid soms betwijfeld.

POLITIEKE EN BESTUURLIJKE INCONSISTENTIE

Het is haast komisch (als je niet zelf ondernemer bent) dat het beleid luid uitroept: "Handhaving! Geen toegeven meer!" - terwijl parallel daaraan allerlei partijen zeggen: "Ja, maar de wet moet tóch ook worden aangepast."

- Het handhavingsmoratorium werd beëindigd per 1 januari 2025.
- Maar het wetsvoorstel Wet VBAR ('Verduidelijking Beoordeling Arbeidsrelaties') is in voorbereiding - op z'n vroegst 1 januari 2026.
- Datzelfde moment zegt de Belastingdienst: let op, wij handhaven streng. En opdrachtgevers: huh? Hoe dan wel?

Dit spanningsveld zorgt voor bestuurlijke risico's: onduidelijkheid, inconsistentie, oneerlijke behandeling en dat in een sector waar vaak al weinig ruimte is voor experiment, veiligheid of flexibiliteit.

ONEERLIJKE BEHANDELING VAN PUBLIEKE ORGANISATIES?

In jouw werkveld - sociaal domein, gemeenten, zorginstellingen - is het bijzonder relevant. Er zijn signalen dat sommige ministeries of rijksdiensten uitzonderingsafspraken zouden hebben gemaakt of boetes accepteren om hun bedrijfsvoering veilig te stellen. Dat roept vragen op:

- Zijn er geen uitzonderingsafspraken of ontheffingen voor ministeries/rijksdiensten in het kader van de Wet DBA?

- Indien wèl: wat is de beleidsmatige/juridische basis daarvan? Waarom gelden uitzonderingen voor de rijks-sector en niet voor zorg/onderwijs/andere publieke instellingen?
- Wordt publiek geld gebruikt om boetes of naheffingen voor rijksdiensten/ministers te betalen?
- Waarom kiest het kabinet voor strikte handhaving, ondanks erkenning dat de wet fundamentele herziening behoeft?
- Waarom wordt er niet gekozen voor verlenging van de coulanceregeling totdat er een uitvoerbaar wettelijk kader is?
- En: hoe beoordeelt u het risico dat dit beleid leidt tot verlies van capaciteit in maatschappelijke sectoren én grotere afhankelijkheid van commerciële bureaus?

OPROEP

Laten we het helder zeggen: dit gaat niet alleen over wet- en regelgeving, en ook niet alleen over de fiscale kant van het verhaal. Dit gaat over de kracht van lokaal, maatschappelijk, betekenisvol werk - en de vraag of we hier met ons allen ruimte blijven houden voor zeggenschap, kwaliteit en verbinding.

Daarom roep ik op:

- Verleng de coulanceregeling totdat er een robuust, uitvoerbaar kader is voor de Wet DBA of diens opvolger.
- Zorg dat behandeling eerlijk is voor alle sectoren: rijk, gemeenten, zorginstellingen, onderwijs, sociaal domein.
- Transparantie: maak duidelijk welke rol rijksdiensten/ministeries hebben in uitzonderingen, ontheffingen of boetebetalingen.
- Houd oog voor risico's in maatschappelijke kernfuncties: verlies geen capaciteit, creëer geen afhankelijkheid van slechts commerciële tussenpersonen.
- Werk aan praktische, toegankelijke checks voor zelfstandigen én opdrachtgevers, zodat ondernemerschap én publieke taak hand in hand kunnen blijven gaan.

AFSLUITING IN DAGLICHT-STIJL

Zie je het voor je? Een zelfstandig professional - vol enthousiasme, eigen werkmethode, vrijheid om te kiezen - komt aan bij een gemeente of zorginstelling. Ze worden verwelkomd, gaan aan de slag, en *poef* ineens is er een blauwe envelop van de Belastingdienst. Of de opdrachtgever huivert voor het risico en zet de zzp'er aan de kant. Ondertussen probeert de directeur van een zorginstelling uit te vogelen of het goedkoper is om een detacheringsbureau in te schakelen dan zelf die ingewikkelde wetgeving te beheersen.

Het is absurd. En toch echt.

Maar het hoeft geen soap te worden. Het kan anders: als we met moed, vertrouwen en zin voor verband kijken - zoals jij in het sociaal domein al zo vaak doet - dan maken we dit werkveld sterker in plaats van zwakker. Het vraagt geen nieuw model, geen extra laag

papier. Het vraagt: helderheid, verbinding, verantwoordelijkheid - en ja, ook een beetje rebel zijn tegen de onnodige regels die vrijheid verstikken.

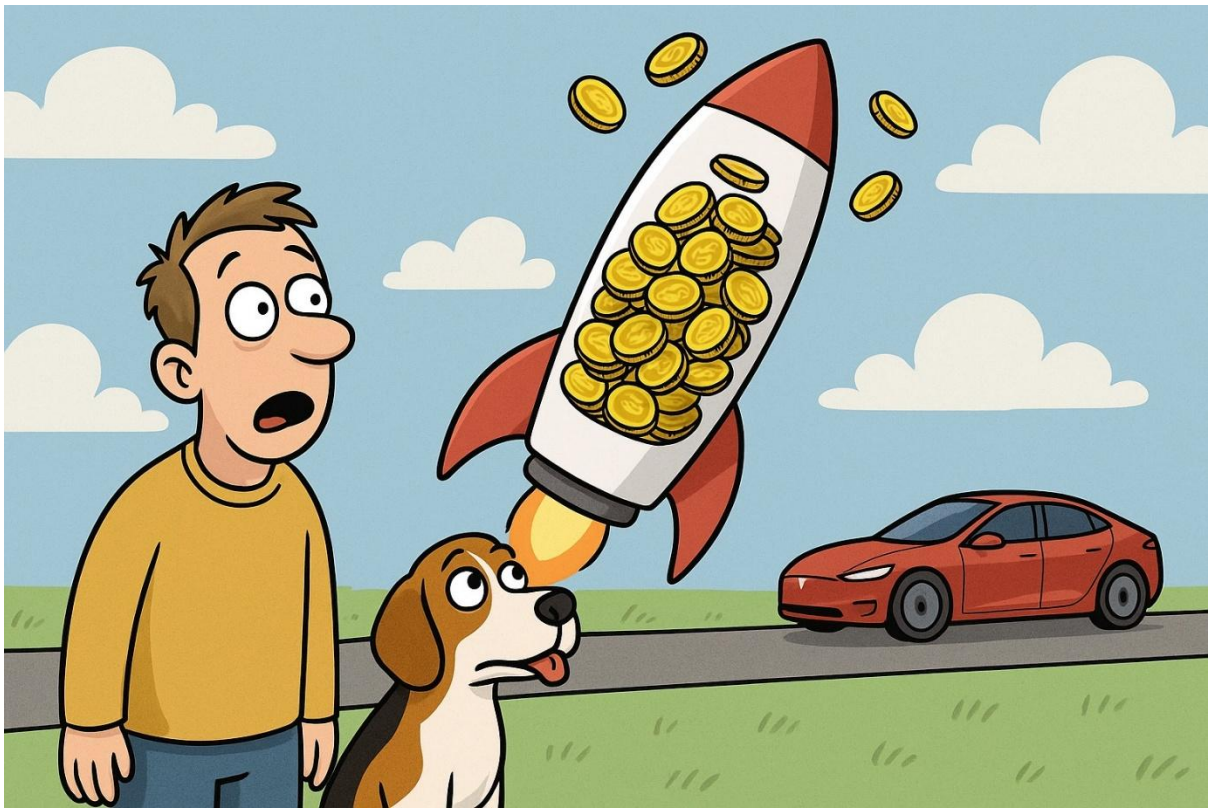
Dus: laten we ervoor zorgen dat de Wet DBA niet alleen een lijst van checkboxes wordt, maar een springplank naar samenwerking waarin zelfstandige krachten én publieke doelen elkaar versterken. Want uiteindelijk werken we met mensen, niet met regels.

Tot het volgende Daglicht-moment - en mocht je zin hebben in een extra kop koffie: ik sluit graag opnieuw aan.

Met warme groet en een knipoog,

Pieter Pottenkijker

WIE IS ER NU GEK?

OVER BELONING, BALLONNEN EN BILJOENEN.

Soms lees je iets in de krant waarvan je denkt: dit kan niet waar zijn. En dan blijkt het waar te zijn, maar nog erger. Aandeelhouders van Tesla hebben ingestemd met een *megabeloning*voor Elon Musk.Waarde: tot **1 biljoen dollar.**
Dat is een 1 met twaalf nullen. Of, zoals wij in Nederland zeggen: genoeg geld om elk dorp een eigen Elon te geven.

Ik las het bericht, zette mijn koffie neer, en vroeg aan mijn beagle Nacho: "Wie is er nu gek, jongen? Hij, of wij?" Nacho keek op, geeuwde, en likte aan zijn poot. Hij had gelijk.

DE WERELD OP ZIJN KOP (OF OP ZIJN RAKET)

Laten we eerlijk zijn: Elon Musk is geen man, hij is een genre.Hij schiet auto's de ruimte in, koopt sociale media alsof het pakjes boter zijn, en heeft meer kinderen dan sommige basisscholen leerlingen. Hij noemt zijn zoon "X Æ A-12" — een naam die klinkt als een printerfout in de gemeentelijke administratie. En nu krijgt hij dus een beloningspakket dat zó groot is, dat je het niet meer kunt bevatten zonder zuurstofmasker.

1 biljoen dollar. Om dat te verdienen, moet een Nederlander die modaal verdient ongeveer **25 miljoen jaar** werken. Of, in Musk-termen: een paar PowerPoints over "AI-robots die emoties leren" presenteren.

DE AANDEELHOUDER IN ONS ALLEMAAL

Maar goed, de aandeelhouders stemden vóór. 75 procent zelfs. Blijkbaar dachten ze: *Geef die man een miljard, anders rijdt hij weg in zijn eigen raket en komt hij nooit meer terug.* En dat zou natuurlijk een ramp zijn. Wie zou er dan nog zorgeloos kunnen tweeten over complotten, nazi's en elektrische auto's met een ziel?

Tesla-voorzitter Robyn Denholm waarschuwde: "Als we hem niet belonen, gaat hij weg." Alsof ze het over een peuter heeft die dreigt zijn emmer zand mee naar huis te nemen. Het is management-by-chantage op galactisch niveau.

DE BELONINGSINFLATIE VAN DE WAANZIN

We leven in een tijd waarin verpleegkundigen applaus krijgen, leraren een stakingsdag, en CEO's een fortuin. Misschien moeten we het omdraaien.

Laat Elon eens een week op een zorgafdeling meedraaien. Zonder autopilot. Zonder robot. Zonder bonus. Gewoon met menselijke fouten, vermoeidheid en een salarisspecificatie die "klein maar eerlijk" heet. Dan praten we daarna nog eens over "waardecreatie".

EEN IDEE VAN NACHO

Nacho kwam met een beter idee — al dan niet per ongeluk, want hij lag erbij te dromen. Wat als we voortaan **alle beloningen in hondenbrokjes** uitbetalen? Dan is iedereen blij, de lucht schoner, en de economie eerlijker. Elon mag zijn raket houden, maar dan moet hij hem wel zelf uitlaten.

HET GEKNAL VAN NOVEMBER

Het is pas november. De bladeren vallen nog, de pepernoten liggen nog in hun plastic jasje, en ergens op een verlaten parkeerplaats staat al iemand met een aansteker in de hand te grijnzen. Want ja hoor — het eerste vuurwerk is alweer gesignaleerd. Alsof de mensheid collectief besloten heeft: *laten we het nieuwe jaar gewoon alvast beginnen, maar dan zonder goede voornemens.*

Ik liep vanavond met mijn beagle, Nacho — een filosoof met flaporen — toen het eerste knalletje door de straat klonk. Hij keek me aan met ogen die zeiden: *Waarom? Waarom doen jullie dit, twee maanden te vroeg?* Ik had geen antwoord. Want hoe leg je een hond uit dat sommige mensen blijkbaar vinden dat adrenaline uit een illegaal rotje meer waard is dan het gemoedsrust van een hele wijk?

Nacho kroop tegen mijn been. Hij trilde. Ik dacht: dit is geen nieuwjaarsnacht, dit is een oorlogsfilm zonder ondertiteling.

DE MENSELIJKE VONK

Begrijp me niet verkeerd: ik hou van vuurwerk. Tenminste, van de romantiek ervan. Van die ene knal om twaalf uur, gevolgd door een kus, een glas champagne, en het besef dat we het weer een jaar hebben volgehouden. Maar wat ooit symbool stond voor nieuw begin, lijkt nu verworden tot een oefening in collectieve doofheid.

Ergens in een schuurtje staat een puber met een aansteker in de aanslag. Naast hem een doos vol Chinese gelukswensen in poedervorm. En hij denkt: *Wat kan er nou misgaan?* Nou, Jan, *alles.*

Want terwijl jij met een vlammetje speelt, vlucht er ergens een kat onder een bed, springt er een paard door een hek, en ligt er een bejaarde met een hartslag van 180 onder zijn dekbed te bidden dat het snel januari wordt.

EEN INDRINGEND BEROEP

Dus bij dezen, namens Nacho, mijzelf en alle trillende snorharen van Nederland: **bewaar het vuurwerk voor oud en nieuw.** Gebruik het gezonde verstand — als dat nog niet verknald is — en geef je buurt, je buren en vooral de dieren even ademruimte.

Want als het straks inderdaad *voor het laatst* mag, laten we er dan in godsnaam iets moois van maken. Geen wekenlange knalfuif, maar één nacht van licht, kleur en samenzijn.

En mocht je nou echt niet kunnen wachten: steek een kaarsje aan. Dat knalt niet, maar het verlicht wel.

NACHO'S NIEUWJAARSGEDICHT

in de nacht van oud naar nieuw
als het vuurwerk donderen gaat
bibberen van angst de honden

ogen van de trouwe viervoeters
smeken hun bazen en bazinnen
met een verlangen naar rust

waar vuurwerk wordt ontstoken
blaffen zij de symfonie van angst
in de schaduw van het lawaai

waar zij altijd de baas trouw zijn
als sterren aan de hemel staan
lijkt vanavond ieder hen vergeten

daar waar het oude jaar eindigt
wensen zij daarom hun baasjes
een nieuw jaar zonder kabaal

TINDER VOOR KOEIEN

OVER ROMANTIEK IN DE STAL, RIETJES IN DE VRIEZER EN DE WONDERLIJKE WERELD VAN LIEFDE OP BESTELLING

Ik weet niet hoe het bij u zit, maar ik dacht altijd dat liefde iets was tussen twee zielen, een blik, een zucht, een vonk. Tot ik laatst een veehouder hoorde zeggen: “Ja, ik moet vanmiddag nog even swipen voor Bertha.”

SWIPEN. VOOR. BERTHA.

En ik dacht nog: misschien is Bertha een buurvrouw met een zwak voor boerenkool. Maar nee hoor - Bertha was een koe, en die stond op het punt haar ideale partner te vinden via Tinder voor koeien, officieel beter bekend als: *kunstmatige inseminatie*.

DE ROMANTIEK VAN DE RIETJES

In de wereld van de koeien gaat daten dus net even anders. Geen kaarslicht, geen vioolmuziek, geen ongemakkelijke gesprekken over hobby’s (“Ik graas graag, jij?”). Nee, hier begint het allemaal met een catalogus. Een echt boekje, met foto’s van trotse stieren, elk met een profieltekst waar menig Tinder-gebruiker nog wat van kan leren: “Stier #427 ‘Hercules van Houtwijk’ – uitstekende bevruchtingsresultaten, sterke achterhand, hoge melkproductie, lage celgetallen.” Dat klinkt toch een stuk betrouwbaarder dan: “Rico, 34, houdt van avontuur, fitness en spontane roadtrips.”

Als je even doorbladert, kom je hele families tegen. Stieren met namen als *Topgun, Delta Mozart, Big Bang* - het lijkt wel de line-up van een dancefestival. En de veehouder? Die zit ernaast, serieus te vergelijken, te rekenen, te dromen. Een match moet niet alleen klikken, maar ook renderen. Liefde mag dan blind zijn, maar de melkproductie niet.

De grote dag
Zodra de keuze is gemaakt - de swipe naar rechts is gezet, zogezegd - worden de 'rietjes' besteld. Dat zijn kleine buisjes met ingevroren sperma, zorgvuldig bewaard in vloeibare stikstof. En dat spul, dames en heren, kan dertig jaar bewaard blijven.

DERTIG JAAR!

Dat betekent dat er op dit moment misschien nog rietjes van stieren in de vriezer liggen die geboren zijn in de tijd dat *Doe Maar* op nummer 1 stond. Een stier uit 1983 kan dus vandaag nog vader worden. Dat is geen voortplanting meer, dat is tijdreizen met een staart.

DE LIEFDE IN UITVOERING

Dan komt het moment suprême: de koe is tochtig. Dat zie je aan haar gedrag - ze is onrustig, loeit wat vaker, en staat letterlijk stil als een andere koe op haar springt. Dat heet "staande tocht". (Dat zou bij mensen een heel andere connotatie hebben, maar goed.)

Op dat moment komt de veehouder met zijn inseminatiepistolet. Ja, zo heet dat ding echt. Een metalen buisje, waarmee het ontdooide sperma voorzichtig in de baarmoeder wordt gebracht.

En dan, als alles goed gaat, volgt de stilte. De hoop. De verwachting. De koe kijkt voor zich uit, kauwt wat nonchalant door, en ergens in haar buik begint misschien wel nieuw leven te groeien.

Geen rozen, geen serenade, geen diner bij kaarslicht - maar wel iets dat je gerust *de essentie van liefde* kunt noemen: vertrouwen dat er iets moois ontstaat uit een zorgvuldig gekozen verbinding.

DE SERIEUZE ONDERTOON

Want hoe hilarisch het ook klinkt - Tinder voor koeien is óók een ode aan zorg, kennis en aandacht. Elke match is een bewuste keuze, gebaseerd op gezondheid, duurzaamheid, erfelijkheid en de toekomst van een kudde. Er zit liefde in, maar ook wetenschap. Er zit efficiëntie in, maar ook hoop.

En ergens, diep vanbinnen, zit daar de les voor ons allemaal: We kunnen lachen om kunstmatige liefde, maar we doen er zelf niet veel anders aan.
We vergelijken, kiezen, filteren, rekenen, twijfelen, en hopen dat het ergens klikt. Misschien is het verschil tussen mens en koe kleiner dan we denken - behalve dat wij zelden worden beoordeeld op onze 'sterke achterhand'.

Dus ja, als iemand zegt: “Ik ga even Tinder voor koeien doen,” knik dan begrijpend. Want achter die droge zin schuilt een eeuwenoude waarheid: de zoektocht naar de juiste match, met verstand van zaken - en een beetje hart erin.

Met warme groet,
Pieter

DE ECHO VAN JAN PAPARAZZI

Er zijn mensen die praten. Er zijn mensen die luisteren. En dan is er Jan Paparazzi.

Jan is niet zomaar een prater. Nee, Jan is een verbal tsunami, een spraakwaterval met discobalglitters. Als je zijn stem hoort, lijkt het of de zon zelf een microfoon heeft gekregen. Zijn lach galmt als een opgewekte storm over de polder, zijn woorden rollen als knikkers door een lege aula - tik, tik, tok - en niemand weet precies waar het eindigt. Ook Jan niet.

Van maandag tot en met donderdag vult hij de ether met *klimaatneutrale kletsjes* (want gewone kletsjes zijn tegenwoordig verboden), een karrevracht aan gezelligheid en Nederlandstalige liedjes die zo warm zijn dat je je verwarming een standje lager kunt zetten. En dan, als de klok 17:45 tikt — *Benny Neyman!* Een klassieker, een parel, of een vergeten stukje muzikaal marsepein. Jan kondigt het aan alsof hij persoonlijk Benny nog aan de bar heeft uitgezwaaid, met een traan en een halve bitterbal.

Om half zeven volgt *Half Zeven Half Zacht*. Een rubriek waarin Jan een vergeten plaat draait, vaak met een verhaal dat begint bij 1973 en eindigt ergens bij een frietkraam in Valkenburg. Niemand weet precies hoe, maar het klopt altijd op de Paparazzi-manier: chaotisch, charmant, en totaal van de hak op de tak.

En dan, op vrijdagmiddag bij Radio 5… Daar zit hij weer, met een microfoon in zijn hand en een glimlach zo breed dat de mengtafel er jaloers van wordt. Hij interviewt gasten, althans — hij probeert het. Hij stelt de vraag, knikt ernstig, en geeft vervolgens zélf het antwoord.

In drievoud. Met voorbeelden. En een anekdote over 1998. Zijn gasten zitten er een beetje bij als standbeelden van goed fatsoen, wachtend op hun kans om “inderdaad” te zeggen.

Jan luistert niet — nee, Jan beleeft. Hij luistert naar zijn eigen echo, want daar zit volgens hem de waarheid verstopt. En eerlijk is eerlijk: soms heeft hij gelijk. Want in zijn woordenstroom zit altijd iets echts, iets liefs, iets menselijks. Achter het lawaai van zijn vrolijkheid schuilt een man die mensen wil raken. Misschien niet door te luisteren, maar door te laten voelen dat ze gehoord mogen wórden - al is het dan even via zijn mond.

Jan Paparazzi is de menselijke radio: ruis, warmte, muziek, chaos en hart in één. Hij is de DJ van de menselijke spraakverwarring. De kletskoning van de comfortzone. En als er ooit een hemel is met een microfoon, dan hoor je daar vast: “Goedenavond dames en heren, u luistert naar de eeuwige Jan Paparazzi Show, met vandaag — jawel! — mijzelf.”

En ergens in dat eeuwige geluid klinkt iets zachts, iets warms, iets wat we allemaal herkennen: de behoefte om gehoord te worden, zelfs al zijn we de enige die het hoort.

Pieters Daglicht over Denkdingen
– waar zelfs het lawaai een boodschap heeft.

DE DIKKE BANDEN VAN DE JEUGD

Of: hoe de fatbike ons collectieve evenwicht aan het testen is

Er was een tijd dat kinderen gewoon op een fiets reden. Een fiets met dunne bandjes, een terugtraprem, en een bel die het vooral goed deed als je hem níet nodig had. Je trapte jezelf naar school, naar de sport, en naar je eerste verkering toe – meestal met tegenwind en altijd met waardigheid. Maar die tijd is voorbij.

Tegenwoordig gonst het door de straten: een laag gebrom, een elektrisch gezoem, een gevoel dat ergens tussen vrijheid en chaos zweeft. De fatbike is gekomen. En niet zomaar een fiets — nee, een levensgevoel op dikke banden. Een kruising tussen een e-bike, een scooter, en een dreumes op steroïden.

DE FATBIKE ALS STATUSSYMBOOL

Voor jongeren is de fatbike wat de walkman was voor de jaren tachtig, de scooter voor de jaren negentig, en de vape voor het schoolplein van nu: onmisbaar. “Iedereen heeft er een,” zeggen ze, terwijl ze met 32 km/u door de Dorpsstraat zoeven, vaak met z’n tweeën op één zadel. Buddyseat, zonnebril, AirPods, en een houding van: *ik ben de toekomst, dus ga uit de weg, verleden.*

De ironie? De toekomst heeft een goedkoop aluminium frame, een batterij die brandgevaarlijker is dan een gourmetstel op tweede kerstdag, en remmen die het soms even “moeilijk hebben” als de bestuurder zelf.

DE OPVOERCULTUUR

Want ja, opvoeren is kinderspel. Even een draadje los, een appje downloaden, een knopje inhouden, en voilà — je hebt een illegale brommer zonder verzekering, zonder helm, zonder grenzen. De jeugd noemt het “stoer”. De politie noemt het “gevaarlijk”. En ouders… die noemen het “handig, zolang hij maar zelf naar school gaat”. Totdat zoonlief met 45 per uur over een drempel vliegt die door de gemeente ooit bedoeld was om snelheid te minderen. Dán is het ineens minder handig.

DE ILLUSIE VAN VRIJHEID

Er zit iets ontroerends in, dat moeten we eerlijk zeggen. Jongeren die willen bewegen, die zelf kiezen voor vervoer, die niet in de bus willen zitten met muffe jassen en te veel Axe. Maar er zit ook iets tragisch in: de fatbike is vrijheid in de uitverkoop. Een vrijheid op batterijen, geproduceerd in een fabriek ver weg, met onderdelen die nog net niet van blik zijn gemaakt. Je koopt er een gevoel bij, maar geen toekomst.

DE STRAAT ALS SURVIVALBAAN

Wie op een willekeurige zaterdagmiddag in de stad kijkt, ziet het tafereel:
Fatbikes zwermen als bijen door de winkelstraten. Ze sjezen langs kinderwagens, honden, bejaarden met rollators, en elkaar. De trottoirs zijn inmiddels neutraal terrein verklaard. Iedereen let op iedereen, behalve de bestuurder zelf. De politie kan het niet meer bijhouden — letterlijk niet, want hun fietsen halen de 25 km/u niet.

EN TOCH…

Er is iets ontwapenends aan een fatbike vol modder, met een jongen van vijftien die zijn vriendin achterop heeft, armen om zijn middel, haren in de wind. Even geen scherm, geen TikTok, geen stress. Alleen zij, hij, en een accu die het hopelijk nog tien minuten volhoudt.

Daarin zit de kern van het probleem én de schoonheid. De fatbike is de rebellie van een generatie die wil bewegen in een wereld die stil lijkt te staan. Die vrijheid zoekt, maar veiligheid vergeet.

SLOTGEDACHTE: DE DIKKE BAND ALS DUNNE GRENS

Dus ja, lach om die dikke banden, zucht om die opvoeringen, en mopper gerust als er weer eentje over de stoep scheurt. Maar begrijp ook dat er iets groters achter zit: een generatie die letterlijk probeert vooruit te komen.

Misschien moeten we niet alleen de fatbike afremmen, maar ook even stilstaan bij wat we die jongeren eigenlijk wél gunnen. En tot die tijd? Doe in elk geval een helm op. Niet omdat het moet, maar omdat het leven al riskant genoeg is — zéker met dikke banden.

De dikke banden van de jeugd
Pieters Daglicht over Denkdingen

DE FAZANT

Ergens tussen het winkelcentrum De Terp en het laatste restje polder van Capelle aan den IJssel, waar de wind nog nét even de kans krijgt om over een sloot te strijken, woont hij. Meneer De Fazant. Parmantig. Paraderend. Alsof hij elk moment auditie moet doen voor een musical die nooit geschreven zal worden.

Je ziet hem daar, tussen de scholletjes, met z'n borst vooruit en z'n blik alsof hij de burgemeester van de berm is. Hij hoeft niks te zeggen – zijn houding zegt alles. "Ja, ik bén mooi. En jij niet."

Ik kwam hem laatst tegen toen ik, geheel onbedoeld, een existentiële wandeling maakte langs de Slotlaan. Ik dacht na over de toestand in de wereld, over grootspraak, over hoe mensen elkaar te lijf gaan met meningen waar zelfs de dominee van zou blozen. En toen kwam hij.
De Fazant. Tjokvol kleur, flair, en volkomen ongeïnteresseerd in de sores van de mensheid.

Hij stak de straat over alsof hij recht had op voorrang van de evolutie. Auto's stopten. Mensen keken. En hij – hij liet zijn veren waaien in de herfstwind. Het was geen lopen meer. Het was *optreden*.

Ik zag hem en dacht: dáár heb je nou het verschil tussen een fazant en een mens. De fazant *is gewoon*. De mens *vindt van alles*.

Wij zouden dat ook eens moeten doen: gewoon een beetje rondlopen met de borst vooruit, zonder ons druk te maken over wat men er allemaal van vindt. De fazant twijfelt niet aan zijn veren. Hij vraagt geen goedkeuring van een eend. Hij post geen selfie met #NoFilter om te bewijzen dat hij écht zo mooi is. Hij *is*.

Maar tegelijkertijd, diezelfde fazant is ook een druktemaker van jewelste. Als je goed luistert, hoor je hem roepen vanuit de struiken. Niet zomaar een roep, maar zo'n oerknal van zelfvertrouwen: "KIE-KER-RRRR!" Het geluid van een vogel die zegt: "Dit is míjn slootkant. Jij mag blijven zolang ik dat duld."

Er zit iets tragikomisch in. Want onder die trots schuilt ook een beetje angst.
Hij weet dat hij mooi is – maar hij weet óók dat hij opvalt. En in een wereld met vossen, auto's en Capelse honden betekent opvallen niet altijd iets goeds.

Misschien is dat de les van de fazant. Wees niet bang om te schitteren, maar vergeet niet dat schoonheid ook kwetsbaar maakt.

En zo liep ik verder. De fazant verdween in het riet, ik in mijn gedachten. En ik dacht: Wat zou de wereld er anders uitzien als we allemaal een beetje fazant zouden durven zijn – trots, eigenzinnig, een tikkie overdreven, maar met een serieuze boodschap: Je mag gezien worden. Zelfs in Capelle aan den IJssel. Zeker daar.

SLOTGEDICHT – FAZANTOLOGIE

In Capelle, tussen sloot en stoep,
waar wind en winkelwagens groeten,
loopt hij — een heer met kleurenkoep,
die nooit z'n pas zal moeten toetsen.

Hij weet niet van beleid of strijd,
geen stress, geen mail, geen overleg;
hij leeft zijn pracht in vrolijkheid,
met elke veer als eigen zeg.

Dus kijk, als hij weer oversteekt,
en alles even stil laat staan —
dat jij dan met zachte glimlach spreekt:
zó trots mag ik ook door het leven gaan.

ONTSPULLEN: EEN HUIS IN DE FRONTLINIE

Je huis is een oorlogszone, alleen hebben wij dat nooit zo genoemd. Er staan stapels van alles wat ooit leuk was, handig leek of "ooit nog van pas gaat komen". Die stapel tijdschriften van 2007 bijvoorbeeld — wie weet ooit een vliegtuigmodel uitknippen? Niet doen. Die verzameling knikkers, die je oma je gaf? Sorry oma, ze stuiteren niet meer, ze liggen je pad te versperren.

Ontspullen is eigenlijk een soort gevecht tegen jezelf. Je opent een lade en denkt: "Wat heb ik hier eigenlijk allemaal verzameld?" Een vergeten kerstornament in de vorm van een eekhoorn? Check. Een sok die op magische wijze solo door de kast zwerft? Check. Een USB-stick met alleen foto's van je kat in verschillende moods? Triple check.

En hier komt de 20/20 regel in actie. Als je het kunt vervangen voor minder dan $20 binnen 20 km, mag het weg. Vertaling: die rare appelmoeslepel van je tante in Wisconsin? Weg. Die ene mok waar je "Best. Boss. Ever." op staat, gekocht bij een winkel die allang failliet is? Weg. Nee, het voelt soms alsof je jezelf pijn doet, maar onthoud: dit is de mentale equivalent van een detox.

Begin klein, zegt iedereen. Een lade, een plank, een hoek van de kast. Klinkt makkelijk, totdat je beseft dat die lade vol zit met… je jeugd. Een rubberen eend van je 5e verjaardag, een stapel verjaardagskaarten van mensen die je inmiddels bent vergeten… En daar sta je dan, half huilend, half giechelend, terwijl je je realiseert: ja, sommige dingen kun je echt niet wegdoen. De kunst is weten wat blijft en wat gaat, zonder dat je woonkamer verandert in een aflevering van "Hoarders: Extreme Edition".

Humor is essentieel. En koffie. Heel veel koffie. Want je zult een paar vondsten tegenkomen die je doet afvragen: “Wie koopt dit? Wie bewaart dit? Waarom?” Maar aan het einde van de rit, als die lade leeg is en je de bodem eindelijk ziet, voel je een soort heilige triomf. Niet alleen heb je ruimte gewonnen, maar ook overzicht, rust en een diep, spiritueel besef: jij bent baas over je spullen. Niet andersom.

Dus gooi, geef weg, recycle, maar vooral: lach om jezelf. Want ontspullen is niet alleen schoonmaken. Het is overleven. Het is vrijheid in ladevorm.

Tip van Pieter: Begin klein, begin vandaag. En onthoud: als je ooit nog een sok vindt die er uitziet alsof hij uit 1998 komt… eh… misschien is het tijd voor therapie.

DE DAG DAT IK KNOPFLER WEER HOORDE (OF TENMINSTE ZIJN SCHIM)

Er zijn van die avonden waarop je denkt: *zo, dit is het dan*. En dat dacht ik dus, op 12 november 2025, ergens tussen een walm van bier, aftershave en pure nostalgie in Ahoy Rotterdam. Want daar stond ik. Niet bij Dire Straits, nee — die zijn al decennia geleden verdwenen in de mist van de Britse belastingdienst en goed fatsoen — maar bij *The Dire Straits Experience*. En dat was, ik zeg het maar eerlijk, een ervaring met een hoofdletter E.

Op het podium: zes heren die eruitzagen alsof ze óf net van een golfbaan kwamen, óf net een pak hadden gewonnen bij een bingo-avond in de pub. Maar zodra ze begonnen te spelen, verdween elk cynisme als sneeuw voor de zon. *Telegraph Road* opende de avond — en ik zweer het: ik voelde mijn hartslag synchroon lopen met de drum. De man naast me, type 'Accountant met midlife-Mojo', pinkte een traan weg nog vóór het tweede couplet.

En toen kwam hij: Terence Reis. De man die Mark Knopfler niet *is*, maar op een onverklaarbare manier *wordt*. Dezelfde fluisterende stem, dat nonchalante getokkel, die zucht alsof elke noot te zwaar weegt om hem te zingen. Ik sloot mijn ogen, en ja hoor — ik was weer vijftien. Ik stond in mijn tienerkamer met een cassetterecorder die vastliep bij "Sultans of Swing", terwijl ik probeerde de gitaarsolo te playbacken met een plastic tennisracket.

Chris White, de oude saxofonist van de échte Dire Straits, stond erbij met een glimlach van iemand die het allemaal al eens heeft meegemaakt, maar nog steeds niet begrijpt hoe het publiek *weer* zo uit zijn dak kan gaan bij *Your Latest Trick*. En eerlijk: die saxofoon klonk niet als een kopie, maar als een tijdmachine. Bij elke noot vloog ik een decennium terug. En voor

ik het wist, zat ik geestelijk weer in 1985, met een permanentje van de buurvrouw voor me en de geur van goedkope shag om me heen.

De show was niet zomaar een tribute, het was een reanimatie. Een liefdesverklaring aan een tijd waarin gitaarsolo's langer mochten duren dan sommige huwelijken, en waarin een man met een zweetband nog gewoon respect afdwong. *Money for Nothing* klonk alsof MTV nog steeds muziek uitzond. En bij *Brothers in Arms* was de zaal even één groot knooppunt van weemoed. Mensen hielden elkaars schouders vast. Sommigen fluisterden zachtjes mee, anderen stonden stokstijf stil — alsof ze de hemel wilden laten horen dat we er nog zijn.

En toen dacht ik: dit *is* de kracht van muziek. Dat je met zes mannen op een podium, veertig jaar later, nog steeds een zaal vol vreemden kunt laten geloven dat het 1985 is. Dat de wereld nog overzichtelijk was, je je vrienden kon bellen zonder abonnement, en dat je met een goed gespeelde gitaarlick je ziel kon redden.

Na afloop stond ik buiten, met koude handen en een warm hart. Ik hoorde iemand zeggen: "Tja, het was geen Knopfler, hè."
Nee, dacht ik. Maar als de geest van Mark daarboven een beetje heeft meegeluisterd, dan heeft hij goedkeurend geknikt.

Want *The Dire Straits Experience* is geen coverband. Het is een herinnering die nog leeft, een echo met een hartslag. En soms, heel soms, is een echo mooier dan het origineel. Of zoals een man achter me riep tijdens de laatste noot van *Sultans of Swing*: "Godver, dit is beter dan therapie!"

Ik kon hem geen ongelijk geven.

DE DAG DAT SINTERKLAAS WEER KWAM AANWAAIEN

Er is een moment in het jaar waarop de werkelijkheid even ophoudt met bestaan. Een moment waarop verkeersregels vervagen, logica zich een week verlof permitteert en Google Maps spontaan begint te zweten. Dat moment heet: *de intocht van Sinterklaas*.

Want ja hoor - hij is er weer. De goedheiligman. De man met meer taken dan een gemiddelde minister, maar vreemd genoeg met minder stress. Hoe hij het doet? Niemand weet het. Het universum zelf blijft er stil van. Wetenschappers krabben zich achter hun oren, quantumfysici halen hun axiomatische schouders op, en mijn buurvrouw - normaal vrij stellig - besloot er wijselijk even over te zwijgen.

Want daar rijdt hij dan: op zijn schimmel, die er elk jaar uitziet alsof hij in de sportschool heeft doorgetraind, terwijl ik al buiten adem raak van het openen van een zak kruidnoten. Daar staat hij op podia, op daken, in winkelcentra, op het ijs en soms zelfs in de bouwmarkt - waar hij waarschijnlijk een nieuwe staf koopt omdat de oude weer in een kinderkapsalon is blijven hangen.

En overal waar hij verschijnt gebeurt iets wonderlijks. Kinderen kijken omhoog met ogen die wij volwassenen inmiddels kwijt zijn tussen onze e-mails en verplichtingen. Ze geloven. Werkelijk geloven. Niet “even voor de vorm”, maar vol en bruisend, alsof hun hart een slinger ophangt in hun borstkas en zegt: *hup, magie aan!*

En ja, daar zijn dan de Pieten. Zwarte, gekleurde, roetveeg, regenboog, glitter—wat er ook door de discussie van het jaar heen komt gefietst. Je kunt er een boek over schrijven, een

spelshow aan wijden of er een debatavond opzetten met drie gespreksleiders, maar één ding staat overeind: de kinderen maakt het geen moer uit. Zij zien helpers. Avonturiers. Acrobaten die snoep strooien alsof elke dag hun laatste strooiconcert is.

En intussen staan volwassenen te mopperen, te fronsen, te posten op sociale media, alsof het feest speciaal voor hen is georganiseerd. Maar laten we eerlijk zijn: geen enkel kind heeft ooit gezegd: "Papa, ik vind dit geen aantrekkelijk maatschappelijk discours." Nee. Ze zeggen: "Komen ze al?"

En precies dáár zit de kern van ons probleem én onze oplossing. We vergeten soms dat Sinterklaas een kinderfeest *is*. Een feest waarin volwassenen vooral decorstukken zijn: figuranten met een pinpas.

Maar zodra de Sint de hoek om komt rijden - per boot, auto, fiets, tractor of teleportatie-apparaat - gebeurt er iets dat we eigenlijk zelf zouden moeten koesteren: kinderen krijgen even het voorrecht om de wereld te zien zoals hij had kunnen zijn. Een beetje gek, een beetje warm, een beetje onbegrijpelijk, maar vooral: een beetje goed.

Dus laat hem binnen, die Spaanse importheilige. Laat hem strooien met pepernoten, laat de Pieten salto's maken, laat de schimmel met zijn hoefjes tikken op straatstenen die daar nét iets vrolijker van worden.

En laten we één ding afspreken, in alle hilariteit, chaos en kruidnootstof: hoe we het ook doen, hoe we het ook noemen, hoe we het ook aanpassen - laten we het een feest van en voor kinderen houden.

Want als we dat verliezen, verliezen we iets wat onszelf allang ontsnapt is:
het vermogen om een wereld te zien waarin iemand zomaar tegelijk in Amsterdam, Zutphen, Den Helder én achter de kassa van de Albert Heijn staat - en niemand vraagt hoe dat in hemelsnaam kan.

Behalve volwassenen. Die vragen dat altijd.

DE ONZICHTBARE HELD MET DE AFWASBORSTEL

Ergens tussen het openen van de koelkast en het zoeken naar een schone sok, drong het ineens tot me door: *Ben ik nou… een mantelzorger?*

schrok ervan, alsof iemand me had betrapt op het eten van de laatste stroopwafel. Mantelzorger - dat klonk zo… professioneel. Zo georganiseerd. Zo iemand-met-een-map-en-een-schema. Terwijl ik vooral iemand ben die simpelweg *doet wat nodig is*. Zonder hesje. Zonder certificaat. Zonder dat iemand bij de gemeente er een stickerboekje voor heeft.

Maar goed: de definitie liegt er niet om. *Onbetaalde en vaak langdurige zorg voor zieke familieleden of vrienden.* Als je het zo leest… ja, dan was (ben?) ik er ook één. Maar eerlijk? Ik heb me nooit zo gevoeld. Ik voelde me gewoon… tja, iemand die bleef staan toen het leven even ging liggen.

En natuurlijk, het is soms lastig. Soms zwaar. Soms zo ingewikkeld dat je jezelf betrapt op het fluisteren van teksten als: "Waarom hebben ze hier nog geen handleiding voor?" Maar toch: ik deed het. En ik doe het nog steeds wanneer nodig. Niet heroïsch. Niet groots. Gewoon, omdat het vanzelfsprekend voelt.

Wat helpt? Niet een applaus. Niet een symposium. En ook niet zo'n Keurig Geregeld Mantelzorgcompliment-mandje waarin drie bonbons zitten, een folder en een geurkaars die ruikt naar *Lichte Teleurstelling*.

Wat helpt, is dit: Iemand die even luistert. Iemand die even meegaat. Iemand die zegt: “Zal ik dat kopje even voor je vasthouden?” Niet om iets over te nemen. Maar gewoon, even bijspringen.

En dan heb je de overheid. Ach, die liefdevolle organisator van dingen die niemand vroeg. De gemeente die met de allerbeste bedoelingen respijtzorg, complimentjes, bijeenkomsten en thema-avonden bedenkt. Je weet wel - avonden met koffie in kartonnen bekers en iemand die *heel enthousiast* vertelt hoe belangrijk mantelzorg is, terwijl de helft van de aanwezigen eigenlijk te moe is om die zin af te luisteren.

Niks mis mee, werkelijk waar. Maar wat ik echt nodig had? Tijd. Aandacht. Een mens. Geen flyer. Geen beleidsregel. Geen compliment in de vorm van een kortingsbon voor een pannenkoekrestaurant dat al drie jaar failliet is.

En daar zit hem precies de kern. Mantelzorg is geen functie. Geen rol. Geen vrijwillige verplichting in een keurig beleidskader met vijf pijlers en een evaluatiecyclus. Mantelzorg is wat er gebeurt wanneer liefde besluit dat wegkijken geen optie is. Mantelzorg is wat er ontstaat als je niet telt hoeveel je geeft, maar waarom je geeft. Mantelzorg is menselijkheid, niet georganiseerd, niet afgebakend, niet in een Excelbestand te vangen.

Misschien moeten we het woord maar eens vergeten. Of in ieder geval ontdoen van zijn officiële glans. Misschien moeten we weer gaan zien wat het echt is: een hand op een schouder. Eén pan soep. Eén nacht die je even deelt. Een glimlach die zegt: “Je hoeft het niet alleen te doen.”

Er zijn onzichtbare helden. Ze dragen geen capes. Ze dragen meestal gewoon een afwasborstel.

En ik? Ik ben er één van, zonder dat ik het doorhad. Misschien jij ook. En weet je? Het is precies goed zo.

RIJKE STINKERDS

Er zijn woorden die je als kind al hoort en waarvan je later denkt: *Hoe zijn we hier in hemelsnaam aan gekomen?* "Rijke stinkerds" bijvoorbeeld. Alsof miljonairs permanent rondlopen in een wolk van middeleeuwse blauwe kaas. Alsof je, zodra je bovenmodaal verdient, automatisch een geuraroma krijgt dat doet denken aan een vergeten lunchbox in juli.

Maar nee, lieve lezer. De herkomst van deze uitdrukking is – uiteraard – net zo onlogisch, verwarrend en heerlijk menselijk als de meeste dingen in onze taal.

DE KERK, HET GRAF EN DE DOE-HET-ZELF DEODORANT VAN DE MIDDELEEUWEN

Er gaat een prachtig verhaal rond dat rijke mensen vroeger *onder de kerk* begraven werden, en dat de dampen van hun ontbindingsproces door de kerkvloer heen walmden tijdens de dienst. Dat de pastoor daar stond te preken, terwijl de welgestelden beneden zachtjes lagen te nabranden. Een verhaal dat zó beeldend is dat je het bijna ziet: rijke lieden die na hun dood nog steeds de sfeer weten te verpesten.

Maar helaas – zoals bij zoveel schitterende folklore – klopt er geen hout van. Hoogleraar Nicoline van der Sijs van het Meertens Instituut veegde dit verhaal fijntjes van tafel. Ze kwam geen enkele *rijke stinkerd* tegen in de middeleeuwse bronnen. Geen verwijzing. Geen klank. Niet eens een verdwaalde voetnoot vol muffe lucht.

Bovendien werd iedereen in de kerk begraven, behalve zelfmoordenaars en ongedoopte kinderen. En de kans dat je als kerkganger het eau de cadaver van je medeburger rook, was minimaal: er lag gewoon een laag aarde tussen.

Kortom: prachtige anekdote. Historisch waardeloos. Net als het idee dat beleidsnotities ooit leesbaar zullen worden.

PARFUM ALS ROOKGORDIJN? OF: RIJKE MENSEN DIE TE LEKKER ROKEN

Dan is er nog de theorie dat rijke mensen vroeger zo onder de parfum zaten, dat ze "stinkend" werden genoemd. Een soort 18de-eeuwse influencer die zichzelf natspoot om de geur van drie maanden niet wassen te maskeren.

Maar ook dat valt in duigen. Want, zoals Van der Sijs fijntjes opmerkt: parfum was juist bedoeld om stank te verdrijven. Je ging niet *meer* ruiken, maar *minder*. Bovendien was lichaamsgeur toen niet bepaald sociaal onderscheidend. Iedereen dampte. De een naar arbeid, de ander naar luxe, maar dampen deden we collectief.

Dus nee. Ook dit verhaal mag in de prullenbak naast de theorie dat beleidsneutraliteit bestaat.

DE ECHTE WAARHEID: STINKEND ALS SUPERLATIEVENMACHINE

De oplossing blijkt – zoals vaak – verrassend simpel. "Stinkend" heeft helemaal niets met geur te maken. Het was gewoon een versterkend bijwoord. *Stinkend veel. Stinkend rijk. Stinkend vol.*

In de 18de eeuw was "stinkend" dus eigenlijk wat "vet veel", "belachelijk rijk" of "giga overdreven" nu is. Een taalkundig lachgaspatroon waarmee alles nét even wat uitbundiger wordt. En dát, lieve lezer, maakt de uitdrukking "rijke stinkerd" eigenlijk briljant.

EEN SERIEUZE ONDERTOON (WANT ANDERS IS HET GEEN DAGLICHT)

Waarom vinden we termen als "rijke stinkerd" eigenlijk zo lekker? Misschien omdat het ons de mogelijkheid biedt om macht, geld en succes op een veilige manier een klein tikje te geven. Niet om af te straffen, maar om te relativeren. Om te zeggen: *"Jij mag dan financieel boven ons zweven, maar taal is van iedereen. En in taal mag je gewoon even een stinkerd zijn."*

Het houdt ons scherp. Het houdt de boel menselijk. Want achter iedere rijke stinkerd zit een mens die net zo onzeker, chaotisch en te chanteren is als wijzelf. Alleen met een grotere hypotheek en een accountant die *alles* kan relativeren. En daarmee is de uitdrukking precies wat taal zo mooi maakt: een speels duwtje tegen de schenen van het leven.

SLOTGEDACHTE

Dus de volgende keer dat iemand roept: "Die rijke stinkerd!", glimlach dan even.
Je weet nu dat het niks met geur te maken heeft. Het is simpelweg een eeuwenoud compliment in vermomming. Je bent niet stinkend. Je bent *stinkend rijk*. En eerlijk is eerlijk:

wie van ons zou daar nou echt bezwaar tegen maken? *Behalve misschien de kerkgangers uit de folklore, maar die bestaan gelukkig niet.*

IS NEUTRALITEIT EEN KEUZE?

Waarin Pieter zich afvraagt of evenwicht misschien gewoon een goed gebalanceerde illusie is.

Er zijn van die ochtenden waarop je je koffie vastpakt en denkt: *Vandaag blijf ik neutraal. Vandaag ben ik een Zwitsers zakmes van onbevooroordeeldheid.* Maar nog voordat de eerste slok de bodem van mijn ziel bereikt, blijkt neutraliteit een mythischer begrip dan de gemiddelde zelfhulpgoeroe op Instagram.

Want laten we eerlijk zijn: in het publieke domein - dat gezellige universum van wethouders, belangenbehartigers, buurtapps, beleidsnotities en de buurman die altijd nét iets te veel weet - is neutraliteit soms even haalbaar als een regenboog vangen met een visnet. Theoretisch grappig, praktisch kansloos.

DE ILLUSIE VAN HET MIDDEN

Ik heb me vaak afgevraagd: waar *is* dat midden toch? Iedereen roept altijd: “We moeten de balans vinden!” Nou, beste mensen, ik ben inmiddels op leeftijd om te zeggen: *Ik heb dat ding nog nooit gezien.*

Het midden lijkt op de sok die altijd in de wasmachine verdwijnt. Je weet dat het ergens moet zijn, je blijft zoeken, maar ondertussen loopt iedereen rond met één bloot moreel voetje. En de wasmachine van het publieke debat jengelt ondertussen vrolijk door: *"Volgende ronde!"*

DE BELANGENPOLONAISE

Wie het publieke domein wil begrijpen, moet eigenlijk eens een avondje carnavalsmuziek aanzetten. Er zijn zoveel partijen, zoveel voorkeuren, zoveel ritmes – je zou er bijna een polonaise van kunnen maken.

Aan de hand nemen? Prima. Maar welke hand? En wie staat er links? En waarom houdt de persoon achter je de schouders zo krampachtig vast?

Iedereen wil hetzelfde: gehoord worden, serieus genomen worden, en liefst ook nog een beetje gelijk krijgen. En jij staat ertussen als een soort menselijke verkeersregelaar met een fluohesje van morele verwarring: *"U mag door! Nee wacht, toch niet! Oh, u ook! Oei, botsing… blijft u kalm, het is slechts beleid!"*

NEUTRALITEIT: HET YOGAMATJE VAN DE POLITIEK

Soms probeer ik het écht. Dan ga ik zitten, sluit mijn ogen, adem diep in… en probeer me voor te stellen dat ik neutraal ben.
Binnen twee seconden popt er een gedachte op: *"Maar wat vindt belanghebbende 4B hier eigenlijk van?"* En hup, weg is de rust, opgestookt door een innerlijke belangencoalitie die geen moment stil wil zijn.

Neutraliteit is dus niet zozeer een keuze, maar meer een houding waarvoor je dagelijks op moreel onderhoud moet. Een soort yoga, maar dan zonder rust, zonder muziek en met meer stakeholders.

MAAR TOCH… IETS VAN WIJSHEID

En hier komt dan de serieuze ondertoon (ik beloof, hij doet geen pijn): Misschien is neutraliteit niet het ontbreken van een standpunt, maar het vermogen om je eigen standpunten tijdelijk op te tillen, om vanuit bovenaf te kijken naar het speelveld. Niet om alles gelijk te maken – dat lukt toch nooit – maar om empathie te hebben voor de mensen die in die polonaise zitten en allemaal denken dat ze vooraan lopen.

Misschien is neutraliteit dus geen Zwitserse berg van puur objectief graniet, maar meer een wankel keukentrapje waarop je héél even boven het gedoe kunt uitkijken – net lang genoeg om te zien dat iedereen zijn best doet, hoe onhandig ook.

SLOTMIJMERING

Dus is neutraliteit een keuze? Ja. Een herhaalbare keuze. Een keuze die je elke dag opnieuw maakt, vaak met het wantrouwen dat het toch weer mislukt, maar tóch steeds weer probeert. Net als het zetten van goede koffie. Net als luisteren zonder direct te antwoorden. Net als hopen dat de buurman vandaag zijn bladblazer overslaat.

En het mooie is: iedere keer dat je het probeert, al is het drie seconden lang, ontstaat er iets van ruimte. En in die ruimte kan het zomaar gebeuren dat belangen elkaar even niet bevechten, maar aankijken.

Heel eventjes. Net lang genoeg om te beseffen dat midden soms geen plek is, maar een moment.

EEN ODE AAN DE GEMEENTELIJK BRIEVENBUS

Waarin Pieter even leunt tegen het oranje stalen wonder, en het wonder terugleunt.

Er zijn van die dingen in het leven waarvan je niet wist dat je er dankbaar voor moest zijn. De zon. De mogelijkheid tot koffie vóór negen uur 's ochtends. En de gemeentelijke brievenbus. Ja, die oranje rechthoekige monoliet op de hoek van de straat, dat zwijgende altaar van gemeentelijke hoop, frustratie en soms zelfs poëzie.

Ik heb 'm altijd al indrukwekkend gevonden. Dat komt vooral doordat hij permanent lijkt te wachten. Een brievenbus heeft geen haast. Een brievenbus kent geen stress. Een brievenbus staat letterlijk doodstil, dag in dag uit, alsof hij zeggen wil: *'Rustig aan jongen, het leven is al snel genoeg.'*

HOOP – DE HOOGGESPANNEN VARIANT

Er is een bepaald soort mens dat zijn hele toekomst in een envelop stopt. Ik heb dat zelf ook gedaan. Je schuift een formulier, aanvraag of bezwaar in de gleuf, en precies op dat moment komt het zinderende idee op dat *dit* de brief is die alles gaat veranderen.

Je hoort het klonkende *floep* van papier dat naar beneden glijdt en denkt: *Daar gaat-ie. Mijn toekomst op A4. Godspeed, dappere vriend.*

Dat moment is pure hoop. Niet dat je er iemand mee wakker kunt maken, maar in de stilte na de floep lijk je toch een klein hemels koortje te horen: "Misschien wordt het goedgekeurd…"

FRUSTRATIE – DE CATEGORIE ‘WAAROM DUURT DIT ZES WEKEN?’

De brievenbus ziet ook onze minder glorieuze momenten. Die keren dat je driemaal checkt of je de postzegel wel rechtsboven hebt geplakt, of je je handtekening niet bent vergeten, of je toch niet per ongeluk het verkeerde formulier hebt ingeleverd.

En na drie weken wachten denk je: *Misschien moet ik bij die brievenbus langs. Misschien zit mijn brief er nog in. Misschien heeft hij koudwatervrees gekregen.*

Maar daar staat hij weer: onverstoorbaar, rechthoekig, en niet van plan je ook maar één aanwijzing te geven. De gemeentelijke brievenbus oordeelt niet. Maar hij lacht wel inwendig, dat weet ik zeker.

POËZIE – EN DIE IS VAN ONS ALLEMAAL

Wie goed kijkt, ziet dat een brievenbus eigenlijk een bundel gedichten is die nog moet worden gepubliceerd. Iedere brief is een zin, iedere envelop een strofe. Er zit spanning in, verlangen, bureaucratische vervoersbewijzen voor het menselijk bestaan.

Een brievenbus is daarmee het mooiste literaire apparaat dat de gemeente ooit heeft neergezet. Het is de verzamelplek van menselijkheid, verborgen in muffe enveloppen, ongeopend maar vol betekenis.

WAT LEERT DIT ONS?

Misschien dit: dat we in onze haastige levens soms vergeten dat betekenis ook schuilt in de kleine, stille dingen. In wachttijd. In hoop. In onuitgesproken verwachtingen. In het feit dat een gemeentelijke brievenbus – hoe vreemd ook – onze verhalen bewaart.

En dus, wanneer ik weer langs zo’n oranje bak loop, tik ik even tegen de zijkant. Voor de zekerheid. Als groet. Als dank. En misschien een beetje als verontschuldiging voor al die brieven die ik er *niet* in heb gegooid uit pure administratiemoeheid. Misschien denkt hij dan: *“Ach jongen, doe maar rustig. Ik ben er wel. Ik wacht wel.”*

En dat, lieve lezer, is meer dan sommige mensen van zichzelf kunnen zeggen.

DE SCHOONHEID VAN MISVERSTANDEN

Waarin Pieter ontdekt dat verwarring soms meer verbindt dan helderheid ooit voor elkaar krijgt.

Er zijn van die dagen waarop ik een gesprek inloop met de heilige overtuiging dat ik volstrekt begrijp wat de ander bedoelt. En dan – luttele seconden later – sta ik daar met dezelfde blik als een goudvis die probeert te begrijpen waarom hij nat is. Misverstanden, lieve lezer. Ze besluipen je sneller dan een buurtkat die denkt dat jouw tuin zijn territorium is.

Maar hoe irritant ze soms ook zijn, ik begin langzaam te geloven dat misverstanden misschien wel het mooiste zijn wat communicatie te bieden heeft. Ja, ik weet het – het klinkt als iets wat alleen zelfverklaarde zenmeesters in linnen broeken durven te beweren, maar laat me het uitleggen.

HET BEGINT ALTIJD ONSCHULDIG

Misverstanden ontstaan nooit explosief. Het zijn eerder kleine scheefgezakte stoeptegels in een gesprek. Je struikelt erover zonder dat je het doorhebt.

Je denkt dat iemand zegt: “Ik maak het even licht.” En wat blijkt? Ze bedoelden de verlichting van de vergaderagenda, niet het aanzetten van de lamp. Of: “Kun jij dat dossier even oppakken?” Ik dacht dat het een metafoor was. Bleek dat het letterlijk op de grond lag. Sommige collega’s zijn ook zo praktisch dat het pijn doet.

MISVERSTANDEN ALS MENSELIJKE GPS

Maar hier komt het mooie: een misverstand dwingt ons om *opnieuw te beginnen*. Om te vragen: "Wacht even, wat bedoel je nu écht?" En precies daar, in dat wankele moment waarop niemand nog precies weet wie wat hoort, zegt of snapt – daar ontstaat menselijkheid.

We laten onze façade even zakken. We geven toe dat we niet onfeilbaar zijn, dat we soms luisteren via een soort mentale telefooncentrale uit 1973. En de ander ziet dat. En glimlacht. En samen herbedenk je de route.

Misverstanden zijn de omleidingen van het leven. Je komt langzamer aan, maar je ziet wel mooier landschap.

DE MISVERSTAND-MARATHON IN VERGADERINGEN

In iedere vergadering zit minstens één misverstand dat zich vermomt als genuanceerd standpunt. "Dus jij zegt eigenlijk dat we dit nooit moeten doen?" "Nee, ik zei: *soms niet altijd per se wel*. Groot verschil."

Het kost daarna twintig minuten om te achterhalen of dat betekent dat de actie doorgaat, pauzeert, uitstelt, versnelt of in een la wordt gelegd tot het volgende bestuurlijke tijdperk. Maar hé – we hebben wél met elkaar gesproken. En dat is toch het hele idee van menselijkheid: dat we ploeterend proberen te begrijpen wat de ander bedoelt, terwijl we inwendig bidden dat de notulenmaker iets logics opschrijft.

HET MISVERSTAND ALS SOCIALE SMEEROLIE

Misverstanden zorgen voor verhalen. En verhalen… maken ons verbonden.
Iedere keer dat we iets verkeerd horen, verkeerd interpreteren of totaal verkeerd uitvoeren, ontstaat een klein venstertje naar mildheid. We lachen. We relativeren. Soms huilen we een beetje van binnen, maar dat is ook communicatie, al is het 2.0.

En zo wordt het menselijk verkeer minder een strak geasfalteerde snelweg, en meer een kronkelpad met prachtige zijwegen, onverwachte ontmoetingen en af en toe een kuil waarin je enkelsympathie ondergaat.

EEN SERIEUZE BOODSCHAP (MET ZACHTE POTLOODRANDJES)

Misschien is dit wel de kern: Perfecte communicatie is een illusie. Een soort unicorn met een beleidsnotitie in zijn ene hoef en een kop cappuccino in de andere. Maar wanneer we de schoonheid van misverstanden zien – de ruimte die ze geven om eerlijk te zijn, om opnieuw te beginnen, om samen te zoeken – dan blijkt dat verwarring eigenlijk de brandstof is van echte verbinding. Misverstanden maken ons zacht. Ze maken ons nieuwsgierig. Ze maken ons… tja… mensen. En dus, wanneer ik weer eens iets totaal verkeerd heb begrepen – wat gemiddeld drie keer per dag gebeurt – glimlach ik maar.

Misschien is het gewoon de wereld die zegt: *"Rustig aan, Pieter. Het hoeft niet perfect. Alleen echt."*

OVERSTEKENDE TOEKOMST

Er zijn van die ochtenden waarop je navigatie plots besluit dat jij vandaag een stadstour verdient. Niet gevraagd, niet besteld, maar wél gekregen. Zo reed ik afgelopen week, nog half slapend, door België. Daar waar de bakker om 06.30 uur al waffer-deeg staat te kneden, en de katholieke heiligenbeelden je vanaf elke gevel aanstaren alsof je moet biechten dat je te hard rijdt.

Maar goed, ik liet me gewillig door onbekende dorpskernen leiden. En dáár gebeurde het: een klein moment van verwondering dat zich vastklampte aan mijn stuur als een koppige kleuter aan de glijbaan.

Overál zag ik ze: verkeersbrigadiers. Niet één, niet twee, maar hele legioenen. Een soort ordelijke Belgische infanterie, uitgerust met fluohesjes, stopborden en een blik in de ogen die zei: *"Laat een kind door, of gij zult het weten."*

Ze stonden bij zebrapaden als levende schuttingen tegen automobilistische roekeloosheid. Ze knikten vriendelijk, ze zwaaiden, ze hielden hele verkeerslawines tegen alsof het niets was. En toen zag ik de kinderen. Allemaal in knalgele hesjes. Zélfs de pubers, en dat zijn toch doorgaans mensen die nog liever in een vulkaan springen dan opvallen.

Op hun hesjes stonden teksten als: *"Zie mij." "Ik word graag gezien." "Het leven is al ingewikkeld genoeg - laat me veilig oversteken."* (die laatste verzin ik, maar hij zou uitstekend passen).

En ik dacht: Hoe dan?! Hoe krijgt België voor elkaar wat wij in Nederland alleen tijdens een landelijke campagne van drie weken doen, waarna iedereen weer vrolijk in zwartgrijze onzichtbaarheid de straat op gaat? Hier, net over de grens, was het alsof neongele veiligheid een nationale identiteit is.

DE GELE REVOLUTIE

Wat zou het mooi zijn als wij dat ook meer in ons straatbeeld zouden zien. Geen kinderen die als ninjas in het ochtendduister de weg oversteken, maar kleine lichtbakens van hoop. Signalerende jeugd. Jongelui die niet onder een vrachtwagenhoekspiegel verdwijnen, maar áchterin het netvlies van elke automobilist branden als een herinnering: We zijn zuinig op onze toekomst.

En laten we eerlijk zijn: als pubers in België vrijwillig een gele hes aantrekken, dan kunnen onze Nederlandse pubers dat ook. Ja, ze zullen mopperen. Ja, ze zullen zeggen dat het niet cool is. Maar laten we wel wezen: crocs waren ook niet cool, en tóch lopen ze ineens iedereen voor de voeten.

DE SERIEUZE ONDERLAAG (DIE WE NIET MOGEN VERGETEN)

Onder alle humor ligt één simpele waarheid: Verkeersveiligheid is geen luxe, maar een levensverzekering voor onze jeugd.

We kunnen roepen dat kinderen beter moeten opletten. We kunnen hopen dat automobilisten zich gedragen. We kunnen vertrouwen op de Heilige Maagd Maria van de Middelbare School Oversteek.

Maar een knalgeel hesje, een verkeersbrigadier die trots zijn stopbord heft, een zichtbare cultuur van “wij geven om onze kinderen” - dat maakt verschil.

En dat verschil gaat niet over regels of boetes, maar over mentaliteit: Dat we het samen doen. Dat we verantwoordelijkheid zien, niet alleen verkeer. Dat iedere automobilist even denkt: *Ik rijd niet langs kinderen. Ik rijd langs onze toekomst.*

TOT SLOT

Toen ik verder reed, zag ik een jongetje met een hesje waarop stond: *“Merci dat ge mij ziet.”* En ik voelde een klein steekje van ontroering, gevolgd door een stevige duw tegen mijn Nederlandse nuchterheid.

Laat die gele golf maar komen. Laat onze straten maar oplichten. Laat ons, heel simpel, niet alleen harder rijden, maar vooral beter kijken.

En wie weet, ooit… Misschien zegt een kind hier dan ook: “Dankjewel dat je me zag.”

OVER IRRITANTE RECLAME EN ANDERE AKOESTISCHE FOLTERMETHODEN

Laat ik eerlijk zijn. Ik heb niks tegen reclame. In theorie. In de praktijk is het natuurlijk een soort cultureel erfgoed van het niveau *"Wie heeft dit ooit goedgekeurd?"*—maar toch, ik gun de mensheid best af en toe een goed bedoelde commercial.

Maar dan… die Lidl-reclame. Ja, precies die. Die waarin ze in een soort jubelmodus verkondigen dat ze *de beste* zijn in groente, fruit… én brood. Alsof iemand backstage hysterisch heeft geroepen: *"Collega's! We moeten enthousiaster! De mensen moeten voelen dat onze prei van binnen straalt!"*

Je ziet een vrolijke medewerker achter een krattenmuur van tomaten, druiven en dingen die vermoedelijk ooit knollen waren. En hij straalt. Té hard. Zo hard dat ik het gevoel krijg dat hij elk moment met volle overtuiging gaat zingen: *"Broooood, het leeft!"*

En dan die stem. Die behaaglijke voice-over die klinkt alsof hij net een mand sinaasappels heeft omhelsd. Een stem die fluistert: *"Lidl is de beste…"* en dat dan herhaalt tot je bijna begint te twijfelen of je niet persoonlijk gefaald hebt in je keuze voor paprika's.

Ik weet niet wie erbij Lidl heeft bedacht dat *dit* het moment was om de loftrompet over brood te steken, maar ik stel me zo voor dat er een marketingmanager in een vergaderkamer stond met een PowerPoint waarin op de eerste slide alleen stond: "BROOD!!!"

En dat iedereen toen knikte, omdat niemand durfde te zeggen dat dit klonk als een megalomaan bakkerscomplot.

En natuurlijk, ik gun Lidl best een prijs voor het beste brood. Of de beste broccoli. Of de meest ontspannen mandarijnen. Maar waarom moet ik het weten op een toon alsof ze me zojuist hebben verteld dat ze de Nobelprijs voor Verswaren hebben gewonnen?

Er zit iets fascinerends in irritante reclame. Je ergert je, je moppert, je praat erover – en uiteindelijk kent iedereen de boodschap. En precies dát is de serieuze ondertoon van dit hele verhaal: irritante reclame *werkt*. Het wringt, schuurt, zingt rond in je hoofd als een koortje van te enthousiaste citroenen… maar het blijft hangen.

Misschien is dat wel het grootste raadsel van onze moderne tijd: we haten reclame, maar ons brein klampt zich vast aan irritante jingles alsof het informatie van levensbelang betreft. Mijn pincode vergeet ik weleens. Een willekeurige supermarktjingle? *Nooit.*

Dus ja, Lidl… jullie zijn de beste in groente, fruit én brood. Ik weet het.
We weten het allemaal. Misschien zelfs de buren. Misschien inmiddels zelfs hun hond. Maar vrienden, kunnen we het de volgende keer *ietsje* zachter brengen? Mijn oren hebben ook nog recht op privacy.

Tot het volgende Daglicht – waar we opstaan, kijken, en ons weer afvragen waarom brood tegenwoordig schreeuwt.

Zijn we nou helemaal van de pot gerukt?

Er zijn ochtenden waarop ik wakker word, mijn krant opensla, een slok koffie neem en denk: *We zijn collectief door de bodem van de beschaving gezakt*. Dat is geen kleine bodem, hoor. Dat is zo'n industriële betonnen vloer waar normaal alleen heftrucks op mogen rijden. En toch: krak, weg.

Want blijkbaar - ik zeg *blijkbaar*, want mijn hersenen weigeren dit klakkeloos te geloven — schreeuwen, bedreigen en soms zelfs slaan mensen tegenwoordig de hulpverleners die hen proberen te redden, genezen of beschermen.

Zijn we nou helemaal van de pot gerukt?

DE WERELD OP Z'N KOP

Het is alsof je op een brandend schip staat, de brandweer arriveert met sirenes en daadkracht, en jij roept: "HEE! KUN JE EVEN WEGGAAN, JE STAAT IN MIJN ROOKBEELD!"

Of je ligt op de grond met je enkel in een hoek die zelfs een yogaleraar zou verbieden, en dan zeg je tegen de ambulancebroeder: "Kom niet zo dichtbij, hoor, ik heb een persoonlijke aura!"

We zijn het spoor bijster. En niet zomaar een beetje. Dit is niet: "Oh, ik ben bij station Zwolle uitgestapt in plaats van Assen". Nee, dit is: "Ik wilde naar Appie voor een zak chips, maar ik sta nu op het vliegveld van Reykjavik met een ijsbeer naast me."

HET WONDERLIJKE MISVERSTAND

Wat bezielt ons? Zijn we vergeten dat hulpverleners *aan onze kant* staan? Mensen die in het holst van de nacht opstaan omdat iemand anders een rotdag, een hartaanval of een woede-uitbarsting heeft. Mensen die hun koffiemok nog niet eens hebben neergezet voordat ze op een melding af moeten.

En dan worden ze… uitgescholden? Aangevallen? Bedreigd?

Het is alsof je naar een restaurant gaat, je maaltijd verbrandt en je vervolgens de kok slaat omdat *je zelf besloot het bord 20 minuten te negeren*.

DE ONDERTOON (JA, DIE SERIEUZE)

Agressie tegen hulpverleners is geen probleem "ergens daar buiten". Het is een maatschappelijk lek. Een barst in onze gezamenlijke omgangsvormen. Wanneer de mensen die ons in leven houden niet meer veilig zijn, wankelt de veiligheid van ons allemaal. Beschaving begint niet met wetten, maar met hoe we elkaar behandelen. En als we dat al niet meer kunnen opbrengen voor de mensen die letterlijk hun leven in de waagschaal leggen voor het onze… ja, dan mogen we ons collectief even schamen. Met schaamrood tot achter de oren. Liefst ook een beetje jeuk.

TOT SLOT - EEN KLEINE GEDACHTEOEFENING

De volgende keer dat je een politieagent, verpleegkundige, brandweerman, ambulancebroeder of crisishulpverlener ziet:
denk dan even dit: *"Zij kiezen er vrijwillig voor om te doen wat ik zelf niet durf."* En dát verdient respect. Geen gescheld. Geen gespuug. Geen gefrustreerde vuisten.

Dus: adem in, adem uit, tel tot tien, en doe eens lief. We zijn het aan hen verplicht. En aan onszelf.

DE KNARRENHOF

Een warm bad met een gemeentelijke koude douche

Er zijn van die woorden die je eigenlijk alleen fluisterend kunt uitspreken. “Knarrenhof”, bijvoorbeeld. Het klinkt als iets tussen een middeleeuws gilde en een gezellige camping voor mensen die hun heupen liever sparen voor de dansvloer dan voor het klussen. Maar vergis je niet: achter die vrolijke naam gaat een woonrevolutie schuil waar je u tegen zegt. Een revolutie die, zo blijkt, op sommige gemeentehuizen dezelfde energie oproept als een zakje knettersnoep in een stiltebibliotheek.

WARM WONEN, KOUD BELEID

De Knarrenhof is zo’n plek waar je eigenlijk meteen wilt intrekken, zelfs al ben je 38 en verslaafd aan afhaal-ramen. Want het is daar alsof het leven even zachtjes in de schaduw gaat zitten om je te vertellen dat het allemaal wel goed komt.

Gordijnen die dicht blijven? Buurvrouw Piet heeft een sleutel. Heup gebroken? De spelletjesclub haalt je gewoon op. Rugpijn? Buurman Bert start de auto al voordat je “Auw” hebt gezegd.

Het is wonen met ingebouwde omkijkmodus. Een soort sociale airbag, die zich vanzelf ontplooit als het nodig is. Het klinkt als sprookjesstof, maar het werkt. Mensen blijven

gezonder, langer thuis, gelukkiger én – dit klinkt als muziek in elke gemeenteraad – goedkoper.

Maar zodra dat woord *grondzaken* valt, bevriest alles. Want ja, een Knarrenhof levert minder euro's per vierkante in dan de zoveelste premium-luxe-urban-loft-revolutie van 65 m² met een marmeren deurklink. En gemeenten moeten "meer met minder", dus de excelletjes tekenen protest aan. De ambtenaar grondzaken ruikt direct verlies, de stedenbouwkundige denkt: "Tsja, parkeren…", en de afdeling verkeer begint spontaan te trillen.

Ondertussen staat de wethouder vrolijk te knikken bij de presentatie van de Knarrenhof alsof hij net persoonlijk vrede in het Midden-Oosten heeft bereikt.

EEN MISSIONARIS IN EEN LEASEAUTO

Dan heb je nog Peter Prak, de heilige pater van het hofwonen. Hij rijdt door Nederland als een zendeling met bouwtekeningen in zijn kofferbak, predikt de gevolgen van vergrijzing, sociale eenzaamheid en de kracht van samen.

Iedereen vindt hem sympathiek. Iedereen knikt. Iedereen klapt. En dan komt hij… in de Klem. (In mijn hoofd altijd met hoofdletter K.) Grondzaken zegt: "Te weinig opbrengst." Stedenbouw: "Lastig in verkeer." Parkeren: "Waar laten we de auto van tante Sjaan?" Het is alsof je een romantisch diner probeert te plannen maar je schoonfamilie elke reservatie blokkeert.

EN TOCH GROEIT HET HOF

Ondanks al die systeemstress, groeit de Knarrenhof. Dertien hoven staan er al. Twintig komen eraan. Dertig liggen in de week. 63.000 mensen staan op de wachtlijst, starend naar hun telefoon alsof elk moment dat ene belletje kan komen: "Er is plek. Uw hofje wacht."

Maar Prak zegt het zelf: het is een druppel op een gloeiende plaat. Een plaat die – laten we eerlijk zijn – inmiddels door klimaatverandering bijna permanent staat te sissen.

DE SERIEUZE NOOT ONDER HET GEKRAS

We kunnen erom lachen, en dat mag ook. Want de Knarrenhof klinkt soms als een romantisch junglekamp voor vitale zeventigers met een spelletjesverslaving. Maar de boodschap is bloedserieus: we hebben woonvormen nodig die gezondheid, samenhang en doorstroming versterken. Niet over tien jaar. Nu.

Gemeenten redeneren vanuit "grond en geld". Maar in de Knarrenhof draait het om "grond en geluk". En als er íets is dat we in dit land mogen herwaarderen, dan is het wel de winst die niet in euro's is uit te drukken: minder eenzaamheid, meer samenleven, en zeven extra gezonde jaren. Wat is dát je waard?

TOT SLOT – EEN ZACHT DUWTJE

Misschien moeten gemeenten iets leren van de bewoners zelf. Kijk even om. Loop over de drempel bij elkaar binnen. En durf iets goeds te doen dat niet meteen in een spreadsheet past. Want soms is het enige wat nodig is voor verandering… een beetje Hofhouding.

En een missionaris in een auto die zich nooit laat tegenhouden door een ambtelijke file.

PATAT IN DE SLOOT – EEN DENKDING VAN FORMAAT

Ik stond vanochtend met een nog halfslap frietje in mijn hand – iemand had het op de fiets verloren, vermoedelijk in een existentiële crisis tussen "airfryer of snackbar" – toen ik dacht: *is dit het nou?* Gaan wij de planeet redden met patat? Wordt de wereld schoner naarmate onze vingers vetter zijn? En begrijp ik nou écht goed dat als wij maar genoeg patat eten, er genoeg aardappelschillen overblijven om PFAS uit ons water te filteren?

Het soort gedachte dat je alleen krijgt als je op een zondagochtend te lang naar een sloot kijkt.

HET BEGON ALLEMAAL AAN HET MARINETERREIN

Een idyllisch stukje Amsterdam waar hipsters op paddleboards langs dobberen met namen als Finn, Jinte en *Hydroxyethylcellulose*, en waar mensen met een shot gember in de hand elkaar toeknikken alsof ze zojuist het wereldleed persoonlijk hebben opgelost.

Daar, pal tegen de kademuur, ligt een groen eilandje. Een soort drijvende volkstuin van Moeder Natuur, maar dan met een geheim ingrediënt: patatschillenplastic. Ja, u leest het goed. Biologisch afbreekbare zetmeelplaten die ooit begonnen als de restanten van een veel te grote XL-friet van een dagje Efteling.

En daar hangen ze dan, de mosselen. Twee tot vier liter water per mossel per dag filterend, vrolijk slurpend aan stikstof, fosfaat en – als luxe dessert – PFAS. Het is alsof iemand een

luxe wellness-resort voor schelpdieren heeft ontworpen. Mossel Spa & Wellness. Arrangement met modderbad inbegrepen.

PATAT IN DE SLOOT ALS LEVENSFILOSOFIE

Ik moet eerlijk zeggen: het idee bevalt me. Je eet friet. Je houdt schillen over. Je maakt er een zetmeelstructuur van. Je hangt die in de sloot. De mosselen duiken er bovenop. En hop! De wereld wordt schoner. Een soort kringlooplogica waar zelfs de strengste docent biologie van in katzwijm zou vallen.

En het gaat verder. In havens, sloten, lagunes en zelfs op plekken waar dijkverzwaring en klimaatstress elkaar een ongemakkelijke hand geven, blijken deze patatplaten een soort biologische IKEA-bouwpakketten voor natuurherstel. Alleen dan zonder vloekmomenten en verloren schroefjes.

Er ontstaan oesterbanken. Zoutmoerassen. Schorren (wat ik tot voor kort alleen als persoonlijkheidskenmerk van een oom kende). En in de luwte groeit nieuw leven. Vogels eten, vissen kijken ineens beter door het water, en blauwalg krijgt een soort maatschappelijk tegenwindje waar je u tegen zegt.

MAAR DAN KOMT DE VRAAG VAN DE DAG

Is dit dan de toekomst? Een wereld waarin we allemaal verplicht wekelijks een patatje mayo moeten eten – puur uit ecologische verantwoordelijkheid? “Sorry dokter, ik wéét dat het ongezond is, maar ik doe het niet voor mezelf. Ik doe het voor de schorren.”

En eerlijk… het heeft iets moois. Dat één van onze meest primaire guilty pleasures – patat – via een omweg de waterkwaliteit verbetert. Dat onze oer-Hollandse behoefte aan knapperige koolhydraatstaafjes ineens *zachtjes fluistert: je bent goed bezig*.

DE BOODSCHAP ONDER DE MAYOVLEK

We lachen erom, natuurlijk. Patat in de sloot – het klinkt als een slecht idee van een student die na middernacht nog “één biertje” dacht te kunnen. Maar onder die knipoog zit iets belangrijks: de natuur blijkt ongelofelijk veerkrachtig als je haar een beetje helpt. Niet met beton, hekken of technologische tovenaarskunsten…maar met slimme, zacht werkende materialen die meegolven met water en wind. Of dat nu van patat is gemaakt of niet – dat doet er eigenlijk minder toe. Het gaat om de gedachte dat herstel mogelijk is als we de juiste condities scheppen. Zelfs al begint het met een frietje.

TOT SLOT

Mocht u binnenkort dus langs een Amsterdamse gracht wandelen en een dobberend eilandje zien vol riet, brandnetel en mosselenthousiasme, denk dan even aan deze wijsheid: Waar patatschillen drijven, kan hoop wortelen. En als we dan tóch de planeet aan het redden zijn – neem er gewoon een snackkroket bij. Dat mag.

PFAS eruit, joie de vivre erin.

OVER DE MARKT DER KERSTIGHEID

Ik weet niet precies wanneer het begonnen is, maar ergens halverwege november begint er in mij een soort jaarlijks gegrom dat alleen verklaard kan worden door het naderen van kerstmarkten. Ik ruik ze voordat ik ze zie. Niet omdat ik een soort menselijke rendierneus heb ontwikkeld, maar omdat heel Nederland tegen die tijd ineens naar warme wijn gaat ruiken. Glühwein: het enige drankje waarvan je tegelijkertijd dronken, verkouden en religieus kunt worden.

En dan loop ik daar weer. Over die houten vlonders die altijd een tikje wiebelen, alsof ze je willen waarschuwen: *"Ga terug. Ga naar huis. Je kunt dit nog stoppen."* Maar nee. Ik ben koppig. En bovendien was ik dit jaar vastbesloten het anders te doen. Minder cynisch. Meer kerstgevoel. Meer overgave. Minder gemor.

DAT GING PRECIES VIER MINUTEN GOED.

Na vier minuten stond ik namelijk achter iemand met een kerstmuts waarop lichtgevende rendieroortjes wiebelden. Oortjes. Die lichtgaven. Bij iedere stap. En ik dacht: *ik ben een volwassen mens, ik kan hier doorheen ademen.* Maar toen draaide die persoon zich om en bleek dat de muts ook jinglebells had. Die spontaan afgingen bij ieder hoofdknikje. Daar ging mijn rust.

En toch… toch fascineert het me. Die kerstmarktmechaniek. Het begon ooit als een plek voor ambachtelijke kerstspullen – handgesneden kerststalletjes, kaarsen die nog warm waren van de maker, stoere wollen sokken die naar schapen en onverzettelijkheid roken.

Tegenwoordig verkopen ze er dezelfde decoratieve houten rendieren die ik ook bij de Action zie, alleen dan vier keer zo duur en met een touwtje eraan zodat je ze 'authentiek' kunt ophangen aan je boom.

Maar goed, ik liep verder. Wafels, poffertjes, churros. Altijd churros. In december eet Nederland meer churros dan Spanje, maar dat terzijde. Kinderen renden gillend rond met chocoladevlekken in de vorm van abstract expressionistische kunst op hun jassen. Ik zag een kerstman op een krukje zitten, zichtbaar in een midlifecrisis, en een koor dat moedeloos „Stille Nacht" inzette voor de achttiende keer die middag.

EN TOEN… GEBEURDE HET.

Tussen de drukte, de suikerspinnen en de gehaaste gezinnen, zag ik een ouder echtpaar. Hand in hand. Ze stonden bij een kraam met houten engeltjes – echt ambachtelijk dit keer, van zo'n type vakman dat waarschijnlijk nog met zijn ogen dicht een beitel kan vasthouden. De man keek naar zijn vrouw, gaf haar een engeltje aan, en ze lachte. Geen grote, theatrale lach. Zo'n kleine. Zo eentje die alleen tussen twee levenspartners past. En ik dacht: *dit is het dus.*

We zijn collectief een beetje de weg kwijt rond kerst. We rennen onszelf voorbij in een wolk van kaneel, hysterie en lichtslurpend naaldhout. We jagen op sfeer alsof het een Black Friday-aanbieding is, terwijl het echte spul – de eenvoud, de warmte, de ontmoeting – gewoon midden op zo'n wiebelende houten vlonder staat en even naar je glimlacht.
Ik liep die dag uiteindelijk met lege handen naar huis. Geen rendier, geen geurkaars, geen kerstbal in de vorm van een avocado (die bestaan, ja). Wel een soort zacht gevoel dat ik niet kon thuisbrengen. Misschien was het vrede op aarde. Misschien was het gewoon de glühwein.

Maar ik geloof dat ik het volgend jaar weer gewoon doe: over de markt der kerstigheid dwalen. Kijken naar mensen die proberen iets van het leven te maken, één kraampje tegelijk. En met een beetje geluk hangt er dan iemand mistletoe boven mijn hoofd. Hopelijk zonder jinglebells.

DE OLIEBOL EN HET NATIONALE BAKBEEST

Het eerste herfstblad is nog niet gevallen, of daar duikt-ie alweer op: de oliebollenkraam. Als een soort seizoensgebonden paddenstoel met frituurdampen in plaats van sporen. Je loopt nietsvermoedend door het winkelcentrum en *BÁM!* - daar staat hij. Met vlaggen, lichtjes, en een uitbater die eruitziet alsof hij al sinds augustus in een wolk van poedersuiker heeft gestaan.

En dan begint het. Het grote bakken. Het grote testen. Het grote vergelijken.

VAN NATUREL TOT "WIE-HEEFT-DIT-BEDOELD?"

Het assortiment is inmiddels zo breed dat je bijna een menukaart in drie talen nodig hebt. Er zijn:

- naturel oliebollen (voor de puristen)
- krentbollen (voor mensen die graag doen alsof dit gezonder is)
- appelbollen (voor sportieve Nederlanders die hun fruitinname serieus nemen)
- room-gevulde oliebollen (voor wie in december al een dieetplafond heeft bereikt)
- hartige oliebollen (voor mensen die duidelijk in een identiteitscrisis zitten)

Ik zag laatst zelfs een *tiramisu-oliebol*. Dat is geen innovatie meer, dat is wanhoop.

DE AD-OLIEBOLLENTEST – NATIONALE STRESS IN POEDERSUIKER

Terwijl wij ons vrolijk volproppen, begint voor oliebollenbakkers de meest zenuwslopende periode van het jaar: De AD-Oliebollentest. Dat is niet zomaar een test. Nee. Dat is de *Champions League van het frituurvet.* De *Tour de France van de krenten.* De *Oscars van het bolletje deeg dat altijd net te heet is.* Wie wint, krijgt eeuwige roem. Wie verliest, krijgt een sneer, een zucht en drie jaar reputatieschade. In sommige families wordt er minder heftig gereageerd op een verloren erfeniskwestie dan op een onvoldoende in de oliebollentest.

MAAR WAAROM ZIJN WE ER ZÓ GEK OP?

Misschien omdat de oliebol staat voor iets dat we met z'n allen steeds meer nodig hebben: warmte, eenvoud en een beetje troost.

In een wereld die draait op deadlines, dashboards en digitale hectiek, is er iets ontroerend rustgevend aan een bolletje warm, zacht, zoet deeg met een dun laagje sneeuw van poedersuiker. De oliebol zegt eigenlijk: *"Stop even. Neem een hap. Adem uit. Het jaar is bijna klaar."* En dat maakt 'm, ondanks alle poespas, misschien wel het meest mensvriendelijke stukje traditie dat we hebben.

HET IJZELT!

Nachtvorst, nationale hysterie en de oer-Hollandse oerkreet

Elke winter is het weer raak. Zodra het kwik ook maar *een fractie* onder nul zakt, ontwaakt in de Nederlander een oerinstinct dat eeuwen heeft gesluimerd. Een instinct dat zegt: "Je moet nu. Meteen. Schaatsen. Op. Natuurijs." Dat ijs is er dan helemaal niet, maar dat maakt ons niks uit. Wij zijn een volk dat toekomst ziet waar niets is. *Optimistisch tot op het bot*, en in januari is dat bot altijd lichtelijk bevroren.

DE NATIONALE SCHAATSTREK

En dan komen ze tevoorschijn: de schaatsen. Glimmend, scherp… of in ieder geval het idee ervan. Soms liggen ze al sinds 1997 in het vet, toen ome Henk in een opwelling dacht: *"Dit wordt weer zo'n winter!"* Niet dus. Maar bij de eerste nachtvorst schuiven we de kast open alsof we een historische schatkamer betreden. "Schat, waar heb jij die noren gelaten?" "Onder de kerstballen!" "Maar die liggen op zolder!" "Nou, dan moet je daar dus zijn!" Hele huwelijken zijn gesneuveld op dit punt.

KOEK & ZOPIE – HOLLANDSE HORECA OP IJS

Binnen 24 uur verrijzen her en der koek-en-zopietentjes. Niemand weet wie ze bouwt. Niemand heeft ze besteld. Ze *zijn* er gewoon. Alsof Nederland een soort magische wintermythologie heeft waarin tentjes spontaan uit bevroren slootkanten groeien. Daar worden vervolgens:

• snert-emmers ter grootte van regentonnen
• warme worsten in de categorie ‘bedenkelijke herkomst’
• en glühwein die eigenlijk gewoon warme siroop is
uitgedeeld aan iedereen die beweert *“dat het ijs al bijna staat.”*

DE HELDEN VAN DE NACHT

Als de koorts écht toeslaat, beginnen de schaafbanen aan hun jaarlijkse wedstrijd: *Wie heeft als eerste natuurijs dat nét dik genoeg is om een muis op te laten landen?* Hele nachten rijden ze rond met lampenkappen op hun hoofd en zelfgebouwde ijsmachines die klinken als een kruising tussen een oude tractor en een brommer uit de jaren 80. En dat allemaal om de volgende ochtend trots te kunnen zeggen: “We hebben twee millimeter gewonnen!” Dat is in Nederland hetzelfde als een Olympische medaille.

DE SERIEUZE ONDERTOON – WAAROM DOEN WE DIT EIGENLIJK?

Nachtvorst is meer dan kou. Het is ons collectieve verlangen naar eenvoud. Naar buiten zijn. Naar glijden, lachen, vallen, opstaan. Naar iets dat niet digitaal, gepland of geprotocolleerd is.

In een wereld vol agenda’s en Teams-meetings heeft nachtvorst iets rebels:
Het legt de boel plat en zegt: *“Ga nou eens naar buiten. Doe eens gek. Leef een beetje.”* En misschien… héél misschien… herinnert het ons eraan dat plezier soms net zo dun is als dat eerste laagje ijs: breekbaar, spannend en alleen te beleven als je het durft te betreden.

OVER SNEEUW, CHAOS EN HET NATIONALE TALENT VOOR OVERDRIJVEN

Het hoeft maar twee vlokken te sneeuwen in Nederland of we zijn meteen een land in *staat van beleg*. Het KNMI roept code geel—want dat vinden we gezellig klinken—en heel Nederland besluit simultaan in paniek de schaatsen te slijpen, winterbanden te googelen en een foto van hun tuin te maken met de tekst: *"Kijk nou toch eens!"*

Ik reed vanochtend door Zoetermeer – een stad die al bij motregen in complete existentiële verwarring raakt – en zag hoe één centimeter sneeuw het verkeer reduceerde tot iets wat ik alleen kan omschrijven als: een stoet twijfelende pinguïns met rijbewijs. Bestuurders hurkten over het stuur alsof ze zelf de banden waren die grip moesten zoeken.

SPOORWEGEN IN CRISISMODUS

Onze treinen zijn er ook nooit klaar voor. Een blad op het spoor? Problemen. Regen? Problemen. Sneeuw? Dan gaat het hele land op de knieën. De NS roept dan altijd iets kalmerends als: *"Door wisselstoringen rijden er minder treinen. Of geen treinen. Of misschien één trein, maar die gaat naar een andere bestemming dan u. We wensen u een prettige reis."* En wij knikken dan alsof dat volkomen logisch is. *Ja, nee, tuurlijk, de wissels zijn verkouden.*

SNEEUWBALLEN, GLIJPARTIJEN EN NATIONALE SOLIDARITEIT

Het mooiste is hoe sneeuw ons verandert in een volk van vallende volwassenen. Je kunt de status van een sneeuwdag meten aan het aantal mensen dat vlak voor je ogen een soort improvisatiedans doet op een bevroren stoeptegel. Een dans die altijd eindigt in het schaamrood op de wangen en de zin: *"Ik stond gewoon even niet goed."* Ja, vriend, niemand staat goed op sneeuw. Dat is juist de lol.

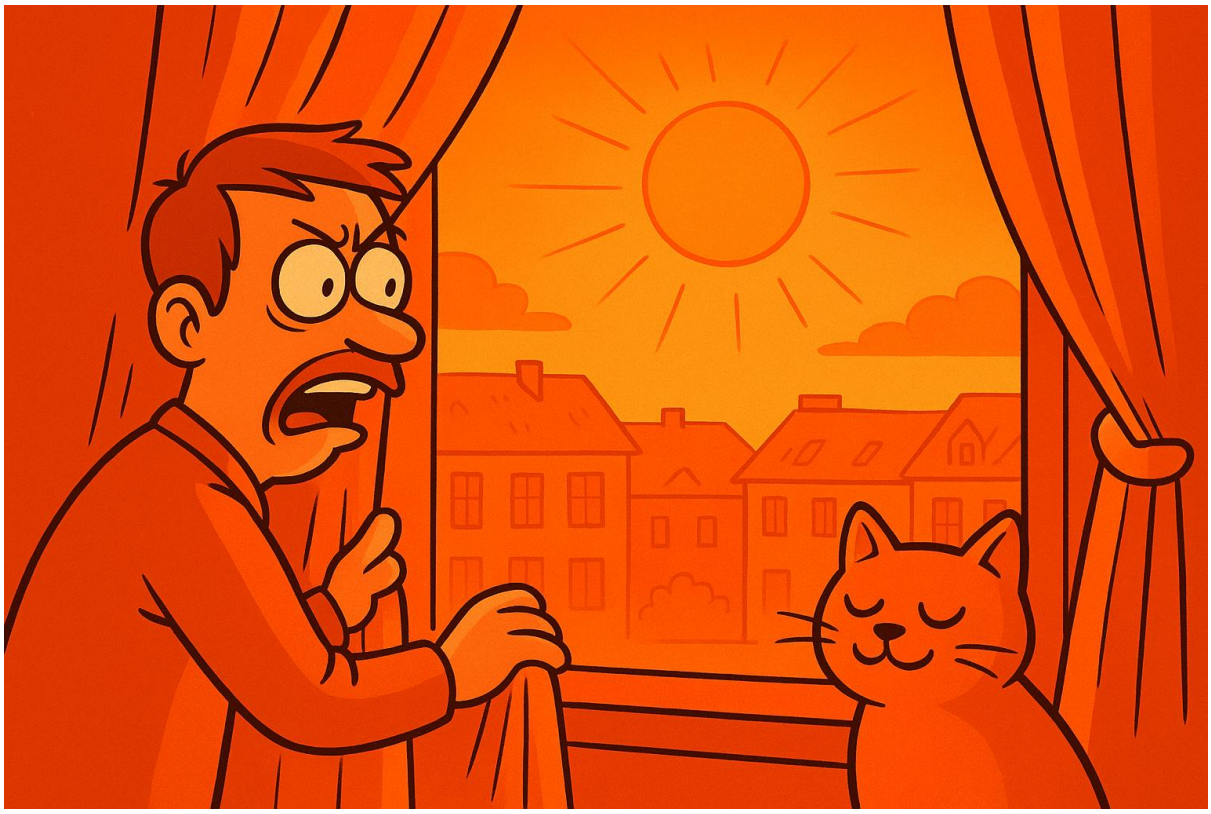
Maar sneeuw doet ook iets moois: buren die elkaar normaal negeren als twee katten die dezelfde mand niet willen delen, gaan ineens samen trottoirs vegen. Kinderen bouwen sneeuwpoppen met mutsen die verdacht veel lijken op die van hun vader. En zelfs de chagrijnigste Nederlander – die hardnekkige soort die zelfs glimlacht alsof het pijn doet – moet toegeven dat het winterlicht iets magisch doet.

WAAR GAAT DIT NOU EIGENLIJK ÉCHT OVER?

Sneeuw is ons jaarlijkse reality-check. Het zegt: *"Rustig aan. Je hebt minder controle dan je denkt. En dat is oké."* We leven in een land waar we alles plannen, regelen, monitoren, evalueren en dan nog eens optimaliseren. Tot er sneeuw valt. Dan ligt het systeem plat en zijn we gedwongen iets te doen waar we collectief een hekel aan hebben: accepteren dat het even niet perfect loopt.

Misschien is dat de serieuze ondertoon van deze witte ellende: Soms moet het dagelijks leven even in de slipstream, zodat je kunt ontdekken dat het niet erg is om een beetje te schuiven, te glijden of te vallen. Zolang je maar weer opstaat. Liefst lachend. En met droge sokken.

DE ORANJE OVERDRIJVING

Het begon allemaal toen ik op 25 november mijn gordijnen openschoof en dacht dat de zon een persoonlijke vendetta tegen mij had. Alles was oranje. De lucht, de gevels van de buren, zelfs mijn kat – die normaal een respectabele muizengrijze uitstraling nastreeft – leek een subtiel mandarijntje te zijn geworden. Ik kneep mijn ogen samen, keek nog eens goed, en toen viel het kwartje: *Orange the World*was weer begonnen.

En zoals altijd schoot ik in mijn favoriete emotionele toestand: een combinatie van lichte paniek, licht cynisme en een zwaar gevoel van urgentie met een vleugje theatrale overdrijving. Want dat mag, in deze tijd van het jaar.

DE 16 DAGEN WAARIN ALLES MOET

Er zijn mensen die beginnen aan de 16 Dagen van Actie alsof het een soort spirituele bootcamp is: ze posten, ze doneren, ze debatteren, ze lopen demonstraties met een oranje sjaal die elke seconde dreigt te klitten, ze bezoeken tentoonstellingen en ze zetten in hun keukenlamp een filter waardoor alles op pompoensoep lijkt.

Ikzelf houd het doorgaans bij een subtieler ritueel: ik probeer geen cynische opmerkingen te maken, maar geef mezelf toestemming om wél over de top te gaan in mijn betrokkenheid. Dat helpt, want geweld tegen vrouwen en meisjes stopt niet doordat wij met z’n allen aan

de randen van onze sociale mediaprofielen wat oranje glitter linten hangen. Het stopt omdat we blijven praten, blijven handelen en blijven weigeren om het als “normaal” of “onveranderbaar” te accepteren.

DE ORANJE GLOED VAN BEWUSTWORDING

Toch heeft die overdaad iets. Eén keer per jaar kleurt de wereld alsof ze in een gigantische sinaasappelpers is gevallen en ineens ziet iedereen het: Dit gebeurt nog steeds. Overal. Elke dag. Het geweld. De schaamte. Het zwijgen. De verhalen die achter gesloten deuren blijven hangen als te zware jassen aan een kapstok die maar niet afbreekt.

En ineens vragen mensen door. Ineens worden er vragen gesteld op plekken waar normaal alleen de koffiemachine het woord voert: “Wat kunnen wíj doen?” “Hoe zorgen we voor een veilige omgeving voor iedereen?” “Waarom is dit nog steeds nodig?”

Dat laatste is een vraag die zo pijn doet dat je er even stil van wordt. Maar stil zijn we al te lang geweest. Dus hup: toch maar weer die oranje sjaal om.

ONGEMAKKELIJKE BETROKKENHEID

Natuurlijk gaat het niet altijd soepel. Ik liep laatst langs een gebouw dat in fel oranje licht baadde. Een groep voorbijgangers vroeg zich af of het een foutje in de kerstverlichting was. Een vrouw naast me fluisterde ernstig: “Ze willen awareness creëren.” Een man antwoordde: “Awareness voor wát? Dat de gemeente te veel geld heeft voor spotlights?”

Ik heb hem mijn meest indringende Pieters Daglicht-blik gegeven – half vaderlijk, half dreigend, volledig teleurstellend – en zei: “Voor geweld tegen vrouwen en meisjes. Om het te stoppen.” Hij knikte en zei: “Oh… ja… dat dan ook.” En zo ontstond, daar ter plekke, één minuscuul moment van bewustwording. Kleine stapjes. Oranje stapjes.

DE SERIEUZE ONDERLAAG

Wat ik ermee wil zeggen is dit: We kunnen lachen, overdrijven en onszelf verliezen in een soort mandarijngekleurde massahysterie, maar de boodschap is bloedserieus. Want voor miljoenen vrouwen en meisjes wereldwijd is geweld geen campagne, geen kleur, geen lampje in november. Het is dagelijkse realiteit. En dat moet stoppen.

DE OPROEP (IN PIETERS STIJL, MAAR ZONDER OMWEGEN)

Dus als je iets wilt doen – echt iets – doe dan dit: Stel vragen. Luister naar verhalen. Ondersteun organisaties die het werk doen, zoals het Trust Fund to End Violence against Women. En spreek je uit, ook als niemand erom vraagt. Juist dan.

En als de straat, de kerk, het gemeentehuis, de schoorsteen van je overbuurvrouw of zelfs je kat in het oranje staat: glimlach. Niet omdat het gezellig is. Maar omdat het een lichtpunt is tegen de duisternis. En ja, misschien een tikje over de top. Maar soms moet je nu eenmaal een hele wereld oranje kleuren om zichtbaar te maken wat zó lang onzichtbaar is gebleven.

Pieter groet u. In heldere, onmiskenbare daglichttinten. Vandaag: oranje.

Waarom mijn hart jaarlijks in de fik vliegt (op standje geriefelijk)

Er zijn van die weken waarop je denkt: *ik zou mezelf best even in bubbeltjesplastic willen wikkelen*, gewoon om de wereld met zijn gedoe buiten te houden. En dan – precies op dat soort momenten – begint hij weer: de Evergreen Top 1000 van NPO Radio 5. Alsof iemand in Hilversum op een rood fluwelen knopje drukt met de tekst "Geluksgevoel: AAN".

Laat ik het maar eerlijk zeggen: ik zou willen dat er élke week een evergreen top 1000 was. Niet omdat ik verslaafd ben aan nostalgie (alhoewel: mocht iemand een plek hebben waar ik in jaren '70-behang kan reïncarneren, bel me), maar omdat die muziek oorverovend en hartenstrelend is. Het is de beste vorm van tijdreizen zonder dat je er een dure accu, een flux capacitor of een ontheffing van de RDW voor nodig hebt.

Zodra de eerste akkoorden van *Nights in White Satin* door mijn kamer dwarrelen, schiet mijn brein in een soort innerlijk diavoorstellingsmodus. Mooie momenten. Minder mooie momenten. De eerste kus, de eerste break-up, de dag dat mijn buurman een luchtgitaarwedstrijd tegen zichzelf hield (en won). Alles glijdt voorbij in een kabbelende rivier van herinnering en harmonieën. En het mooiste? Het stroomt allemaal vanzelf. Alsof de muziek zachtjes op de deur klopt en fluistert: "Mag ik even binnenkomen? Ik heb iets voor je meegenomen… het heet rust."

Buiten is het misschien koud, het soort kou waarbij je denkt dat je adem wolkjes vormt van pure wanhoop, maar binnen voelt het alsof de kachel heerlijk brandt op standje *geriefelijk*. Dat standje bestaat officieel niet op thermostaten, maar iedereen die de Evergreen Top

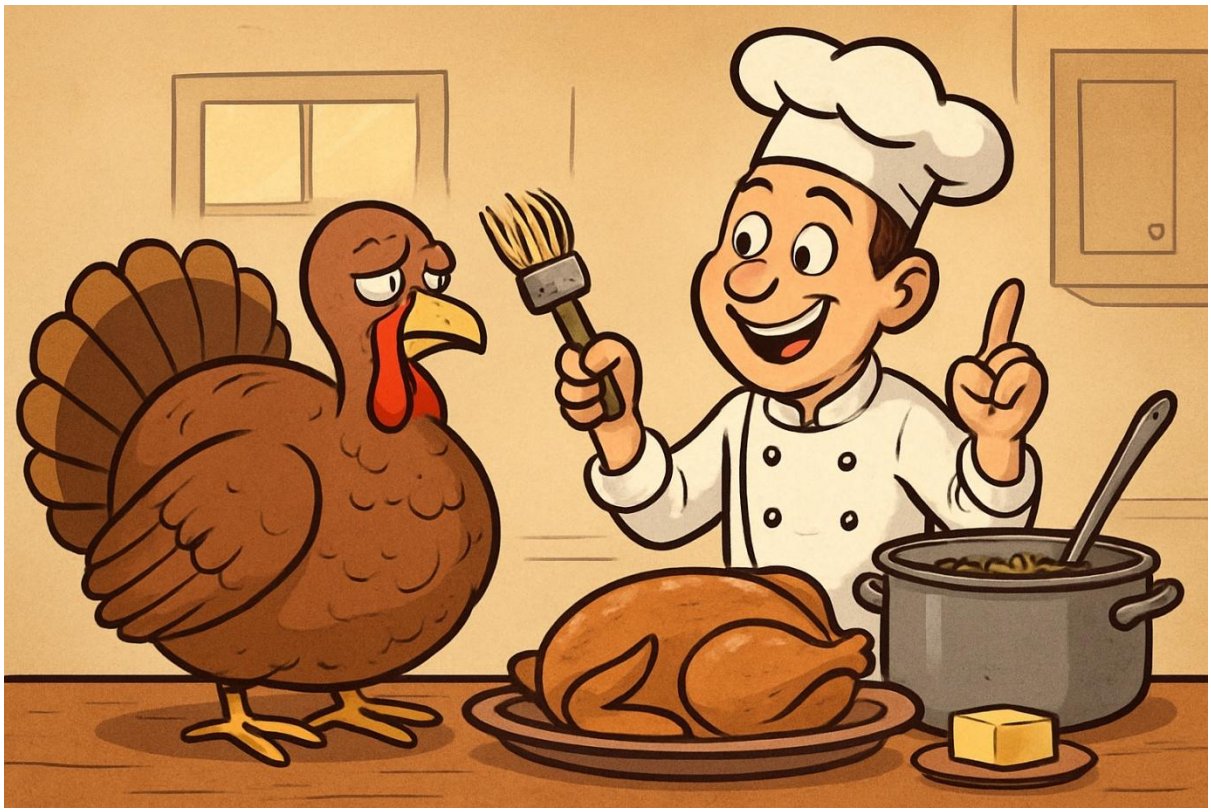
1000 luistert weet precies welk gevoel ik bedoel. Het is dat moment waarop je mok thee nét niet te heet is, de kat zich zonder overleg op je schoot neervlijt en je innerlijke criticus besluit: *Nou vooruit, ik hou even mijn mond.*

Toch – achter al dat zalige gezoem van muziek schuilt een serieuze ondertoon. De Evergreen Top 1000 is onze jaarlijkse geheugenopfrisser dat we blijkbaar collectief behoefte hebben aan liedjes die iets wezenlijks raken. Liedjes die geen algoritme nodig hebben om "je voelt het in je hart en niet in je heupen" te herkennen. In een wereld vol meningen, snelheidsrecords en schreeuwende pixels is het bijna revolutionair om even gewoon te *luisteren*.

En misschien is dát waarom ik er elke week wel eentje zou willen. Niet vanwege de hits. Niet vanwege de nostalgie. Maar omdat het ons eraan herinnert dat we mensen zijn, met herinneringen die schuren, glanzen, lachen, kraken en zingen.

Tot die tijd wacht ik braaf tot volgend jaar. Verwarmd, ontroerd, en licht teleurgesteld dat mijn persoonlijke nummer 1 – het geluid van krakende trapleuningen in jaren '60-flatjes – nog steeds niet genoteerd staat. Maar dat komt nog wel. Evergreens groeien tenslotte langzaam, maar ze gaan lang mee.

DE KALKOEN DIE WIST DAT HIJ GEROOSTERD WAS

Er zijn van die dagen dat je wakker wordt, naar de wereld kijkt en denkt: *"Wie heeft dit eigenlijk bedacht?"* En op nummer één van die filosofische rariteitenlijst staat zonder twijfel: de kalkoen. Niet de vogel zelf - die doet gewoon zijn best om een beetje waardig over het erf te waggelen - maar de totale maatschappelijke choreografie rondom dat majestueuze, maar tamelijk sullige beest.

Want ergens, ooit, tijdens de eerste oogstvieringen in Noord-Amerika - terwijl pioniers stoeiden met honger, kou en waarschijnlijk een ernstig tekort aan degelijke sokken - moet iemand hebben gezegd: *"Kijk, een kalkoen! Groot, luid en niet overdreven slim. Die nemen we."* En omdat tradities zich nu eenmaal graag vastklampen aan het eerste beste idee dat met voldoende overtuiging uitgesproken wordt, zitten de Verenigde Staten en Canada nu eeuwen later nog steeds jaarlijks met een gigantische gebraden vogel op tafel.

En wij, nuchtere Nederlanders? Wij doen niet aan Thanksgiving - maar we zagen de kalkoen en dachten: *"Gezellig! Bewaren voor kerst."*

DE RITUELEN VAN DE VOGEL

Elke kalkoen is het pronkstuk van zijn eigen bestaan: één dag per jaar staat hij letterlijk in het middelpunt van de belangstelling. Daarna… minder. Maar tot dat glorieuze moment wordt hij met de eerbied behandeld die normaal is voor staatshoofden en royalty: ingevet, gemasseerd, ingewreven met boter, zout, peper, tijm, rozemarijn - kortom, het betere

wellness-arrangement. Alleen de hot stones ontbreken nog, en eerlijk gezegd denk ik dat sommige hobbykoks ze heus al eens hebben overwogen.

Daarna volgt *de vulling*. De buikholte van de kalkoen wordt gezien als een culinair Airbnb: broodkruim, ui, salie, appel, gehakt… alles mag erin, zolang het maar op mysterieuze wijze "de smaak verrijkt" en niet naar een mislukte experimentenmiddag op de basisschool ruikt.

In sommige huishoudens wordt de kalkoen traditioneel gebraden. In anderen wordt hij gerookt, gegrild, gemarineerd of - en dit verdient een apart hoofdstuk in het handboek van de mensheid - *gefrituurd*. Als je ooit een volwassen man in paniek hebt zien rondrennen omdat zijn tuin in brand staat dankzij een bevroren kalkoen die in een pan heet vet werd geplonsd, dan weet je: de mens is tot veel in staat wanneer hij gelooft dat het "extra knapperig" wordt.

HET COMPLETE KALKOENKOOR

Maar eerlijk is eerlijk: de kalkoen staat niet alleen. Hij wordt omringd door zijn hofhouding. Zoete aardappelen, sperziebonen, aardappelpuree, cranberrysaus - een hele diplomatieke delegatie van bijgerechten die dienen om de kalkoen nóg meer tot zijn recht te laten komen. En dan, als iedereen al half in coma zit van de eerste helft van het diner, komt er dessert: pompoentaart en pecannotentaart. Wat een mens op dat punt eigenlijk nodig heeft, is een stretcher en een vriendelijke fysiotherapeut. Maar nee, we gaan dóór. Want traditie.

EN DE SERIEUZE ONDERTOON?

Die zit verstopt tussen de kruimels broodvulling en de glanzende jus. Want Thanksgiving - of bij ons kerst - is meer dan een maaltijd met de diameter van een traineeship bij de cardioloog. Het is een moment om stil te staan bij dankbaarheid. Bij familie. Bij samen zijn, in al zijn schoonheid en knusheid en soms ook licht hysterische chaos.

En stiekem is de kalkoen, hoe potsierlijk zijn rol ook lijkt, een soort ambassadeur van die gedachte geworden. Hij fluistert ons toe (nou ja, vóór het braden dan): *"Beste mensen, maak het gezellig. Lach. Strijk de plooien glad. Deel het eten, deel een verhaal, deel een stilte. Het leven is kort, maar de tafel is groot genoeg voor iedereen."*

TOT SLOT

Dus wanneer we met kerst weer die trotse, enigszins overmoedige kalkoen op tafel zetten, laten we hem dan niet alleen zien als een culinair project van drie uur en twee verbrande ovenwanten, maar als een warm, humorvol symbool van alles wat ons verbindt. En dan, als je daar zo zit met je mes en vork in de aanslag, fluister je zachtjes: *"Dank je wel, kalkoen. Voor alles. Vooral voor het feit dat ik morgen restjes heb voor een sandwich."*

Zo hoort het. Zo is het traditie. En zo blijft de kalkoen - hoe onhandig ook - onze vrolijke, gevleugelde begeleider richting de dankbaarheid.

en het feit dat Sinterklaas er nog gewoon is

Er is iets vreemds aan de hand in Nederland. Iets dat ieder jaar weer gebeurt en waar we collectief instinken, alsof het de eerste keer is dat iemand een gourmetstel aansteekt zonder eerst het raam open te zetten. Sinterklaas is nog niet eens jarig - de man staat nog op de drempel van z'n eigen surprise-feestje, omringd door dichtgesmeerde wc-rollen en wasknijpers die straks een gedicht tot leven moeten wekken - maar de Nederlander… die is al láng gevlogen. Richting kerst.

Het begint altijd onschuldig. Een enkel lichtsnoertje dat ergens in november bescheiden om een regenpijp hangt. Zo'n onschuldig soort kerstverlegenheid: "Nee hoor, ik ben helemaal niet vroeg, ik ben gewoon… voorbereid." Twee dagen later hangt dezelfde regenpijp in een zee van licht die verdacht veel lijkt op de startbaan van Schiphol, maar dan met betere ambiance.

En dan… de huiskamers. Oh, de huiskamers. Het is nog geen vijf december, maar de kerstboom staat bij velen al in vol ornaat te stralen alsof hij auditie doet voor de rol van *Hoop*in een nieuwe kerstfilm. De ballen glimmen, de piek priemt fier de hemel in (of het plafond in, afhankelijk van de bouwperiode van je woning) en ergens op de achtergrond zoemt een elektrische trein rond de stam - een aanschaf die "voor de kinderen leuk is", maar die in werkelijkheid vooral papa's competitiedrang voedt.

De adventskransen doen ook dapper mee. Vier kaarsen, elk een symbool voor geduld, bezinning, verwachting… en de onvermijdelijke race naar de kerststress. Want ja, vanaf het

moment dat de eerste kaars brandt, begint ook het Grote Aftellen. En aftellen, dat doen we in Nederland alsof het een nationale sport is: “Hoeveel dagen nog?” “Hoeveel weekenden nog?” “Hoeveel keren moeten we nog naar de supermarkt voordat iedereen denkt dat we een hamstercomplex hebben?”

En zodra de eerste snippertjes kerstgevoel zich in de lucht mengen - een geur van dennennagels, kaneel en een tikje paniek - komt het allerbelangrijkste kerstvraagstuk op tafel: Wie gaat waar naartoe? Een vraag die elk jaar weer even onschuldig begint, maar eindigt in een logistiek huzarenstukje waar Defensie jaloers op zou zijn. “Wij doen eerste kerstdag bij mijn ouders, tweede bij jouw zus, derde - oh wacht we hebben helemaal geen derde kerstdag—hoe lossen we dit op?” Mensen beginnen spreadsheets te maken. Vergaderschema’s. Draaiboeken. *Kerst is geen feest maar een operatie-inzet geworden.*

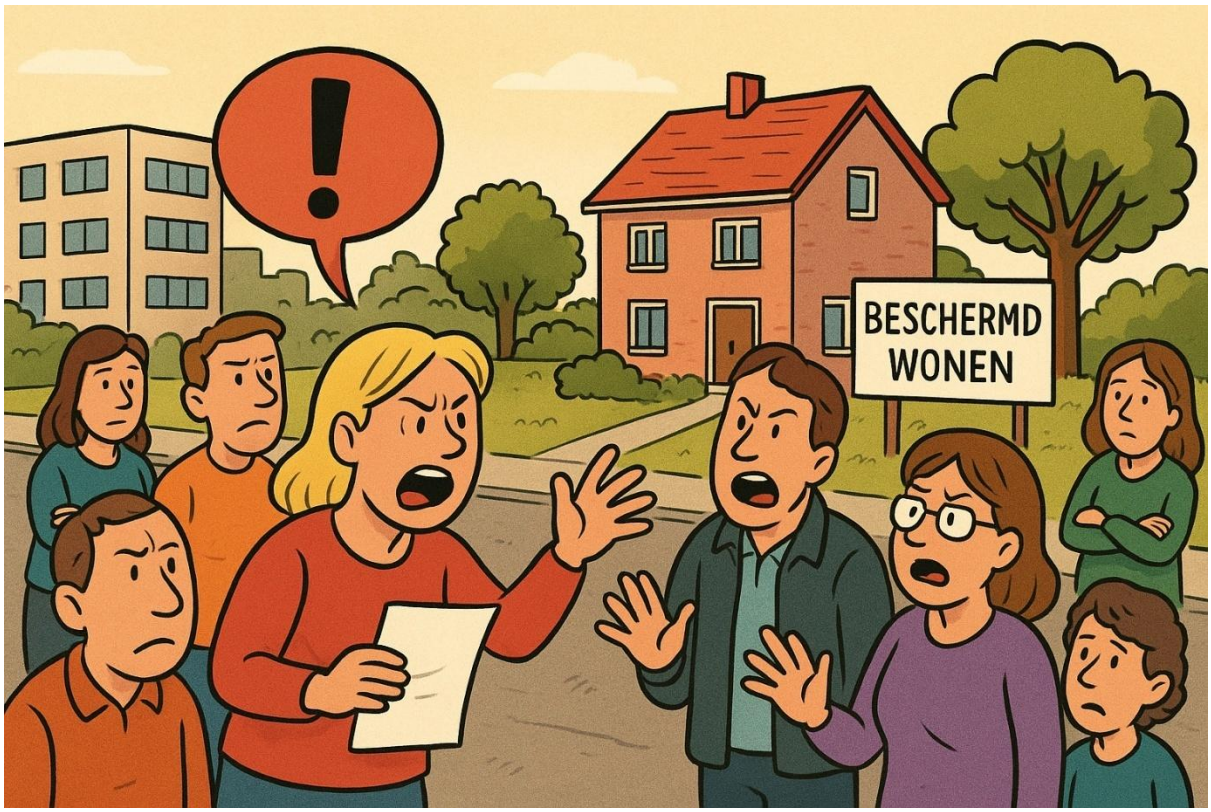
En dan het menu. Nooit zijn mensen zo creatief, vastbesloten en hopeloos tegelijk als tijdens het kerstmenu-overleg. “We doen iets makkelijks dit jaar.”
Vier uur later: een drieluik van carpaccio in drie texturen, gevuld hert in cranberryreductie en een dessert dat alleen gemaakt kan worden met behulp van een keukenmachine, drie au bain-marie’s en een graad in moleculaire gastronomie. En tegen die tijd dat de avond daadwerkelijk aanbreekt is iedereen te vol, te moe of te opgebrand om nog te kauwen zonder risico op een kortsluiting.
Maar toch… toch gebeurt er iets. Langzaam. Tussen de lichtjes, de drukte, de boodschappen, de schema’s, het nerveuze geplan, het gelach, de chaos, de gourmetlucht die in elk vezeltje van je kleding gaat zitten alsof het parfum is dat z’n kans schoon ziet…Daar groeit het. *Het kerstgevoel.*

Dat kleine, warme, zachte vonkje dat zegt: “We doen dit omdat we ernaar verlangen om samen te zijn.” Voor even. Om licht te maken in donkere dagen.
Om terug te keren naar iets eenvoudigs, iets zachts, iets dat niets te maken heeft met deadlines, menu’s of wie de schoonmaak doet na de gourmet-bijna-brand.

En misschien - heel misschien - is dat wel waarom we er zo vroeg mee beginnen. Omdat we snakken naar dat gevoel. Omdat we wéten dat het ergens tussen de gekte te vinden is. En omdat we hopen dat het dit jaar net iets langer blijft hangen.

Maar laten we, voor we met z’n allen massaal de laatste ballen in de boom hangen, één ding niet vergeten: Sinterklaas is *nog steeds in het land*. De man staat op het punt een surprise te openen waar hij drie uur naar heeft zitten zoeken in de schuur. Gun hem die eer. Zet een stoel klaar. Schuif een wortel naar Amerigo/pardon *Ozosnel*. En laat het kerstgevoel nog héél even sudderen, als een stoofpotje dat nét niet klaar is.

Want kerst komt heus wel. Maar Sint…Die is maar één keer jarig.

Boze buurtapps en het onbekend dat altijd net even slechter lijkt.

Beste lezer,

Er zijn van die momenten waarop je de buurtapp opent en denkt: *"Zou ik niet beter emigreren naar een stil klooster in de Ardennen?"* Maar nee hoor, daar staat-ie alweer: de digitale noodklok, luid en schel als een slecht gestemde kerkbel.

"28 woningen voor mensen met zware psychiatrische problemen!!! 😡 Een schande!!"

Op dat moment neemt Pieters Daglicht een teug koffie, haalt diep adem en denkt: *Och hemel, het is weer zo'n dag in Fascinatio.*

Want laten we eerlijk zijn: de toon waarop sommige buurtgenoten zich tegenwoordig uitlaten, lijkt soms rechtstreeks geschreven door een verontruste wichelroedeloper die drie espresso's te veel heeft gedronken. We zijn bang. Onzeker. En, jawel: onbekend maakt onbemind. En als iets onbekend is, wordt het in de buurtapp binnen vijf minuten opgeblazen tot een maatschappelijk probleem ter grootte van de kernfusie van Chernobyl.

HET GROTE BESCHERMD-WONEN-SPOOKVERHAAL.

Het gaat dus om 28 woningen. Beschermd wonen. Begeleiding dag én nacht. Mensen die werken aan hun herstel. Geen verslavingsproblematiek. Geen tbs. Geen horrorfiguren uit een nachtelijk Netflix-universum.

Maar zet de woorden *psychische kwetsbaarheid* in een bericht, en ineens ziet men voor zich: Achtervolgingen door struiken, begeleiders die in ninja-stand de wijk rondsluipen, en bewoners die massaal ontsnappen alsof het de seizoensfinale van *Prison Break* is. Terwijl… dat is helemaal niet de situatie. Maar paniek is nu eenmaal een efficiënte boodschapper. Het klopt vaak niet, maar hij rent wel het snelst.

DE WETHOUDER EN DE BUURMAN

Tijdens de inloopavond sprak de wethouder de inmiddels befaamde woorden: *"Je weet ook niet of je buren psychische problemen hebben."* Zeker, dat viel niet handig. Maar de man probeerde vast iets te zeggen over menselijkheid, diversiteit, inclusie - en dat iedereen wel eens iets heeft.

Maar woorden hebben de neiging om anders te landen dan ze opstijgen. In dit geval landden ze als een betonblok op een porseleinen servies.

Feit: Er is al gepraat. Best veel eigenlijk. WOP-bijeenkomsten. Klankbordgroepen. Bezoeken aan een vergelijkbare woonvorm. Informatiebijeenkomsten. Een inloopavond waar iedereen welkom is, inclusief vragen, zorgen en kritische kanttekeningen. De gemeente heeft, voor een gemeentelijke organisatie die vaak draait op ambtelijke traagheid, opmerkelijk veel gedaan om mensen te betrekken.

Maar ja. Een boze buurtpost verspreidt zich nu eenmaal sneller dan een goed gedocumenteerde samenvatting van een klankbordgroep.

HET GROTE ONBEKENDE

Weet je wat het is? We vinden het eng, omdat we het niet kennen. Wurmen in onze maag. Vraagtekens in ons hoofd. Zorgelijke fronsen die ons gezicht als vanzelf in de stand *"Er kan elk moment iets misgaan"* zetten.

Maar hier komt de serieuze, warme kern van Pieters Daglicht: Beschermd wonen gaat over mensen. Echte mensen. Niet over gevaren of overlast.

Niet over dossiers en labels. Maar over onze kinderen, onze vriendinnen, onze broers, onze vaders, onze moeders — en soms, ja, over onszelf. Psychische kwetsbaarheid is geen exotisch verschijnsel. Het is zo menselijk als ademhalen.

LATEN WE EVEN EERLIJK ZIJN…

Als één ding zich wreekt, dan is het het gebrek aan ontmoeting. Want ga eens kijken bij zo'n woonvorm. Praat eens met iemand die er woont. Zie de rust, de begeleiding, de dagelijkse structuur, de mensen die met vallen en opstaan werken aan herstel. Je ziet geen chaos. Geen gevaar. Geen ellende. Je ziet… mensen.

HUMOR OP Z'N DAGLICHTS

Stel je voor dat we de logica van de boze buurtposts zouden toepassen op andere zaken:

- *"Wat? Een nieuw kinderdagverblijf in de wijk? Daar kakken ze gewoon in hun broek! Zonder voorafgaande inspraak! Schande!"*
- *"Hou op! Een sportvereniging? Straks rennen ze door de wijk! Met ballen! Wie garandeert onze veiligheid?"*
- *"Er komt een supermarkt! Straks staan er mensen naast je die hagelslag kopen alsof er niets aan de hand is!"*

Kortom: als we alles zouden benaderen zoals soms in de buurtapp gebeurt, liep niemand meer buiten zonder helm, beschermpak en een buurtveiligheidsprotocol in drievoud.

Wat laten we zien aan elkaar? Woede? Wantrouwen? Verzuring? Of durven we, heel voorzichtig, te kijken naar de mens achter de woorden *beschermd wonen*?

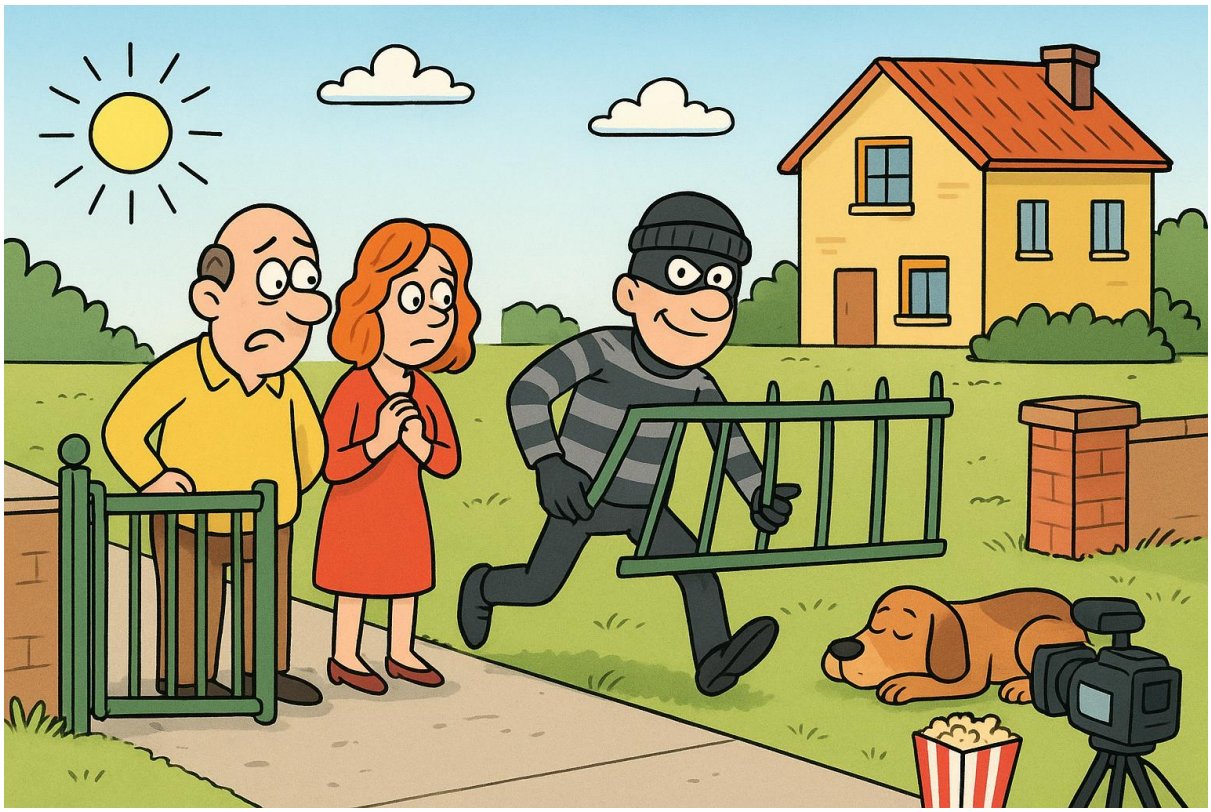
De bewoners zijn geen indringers. Geen risico-objecten. Geen abstracte categorie uit een beleidsstuk. Het zijn mensen die ondersteuning nodig hebben. Mensen die, met de juiste begeleiding, gewoon een leven willen opbouwen. Precies zoals jij. Precies zoals ik.

SLOTWOORD

Het is goed om zorgen te uiten. Maar laten we dat doen vanuit verbinding, niet vanuit angst. Met nieuwsgierigheid, niet met woede. Met menselijkheid, niet met verwijdering. Want als één wijk het kan - met al die regenboogzebra's, nieuwbouwblokken, studenten, gezinnen, creatievelingen en zondagse koffielopers - dan is het Fascinatio wel.

Laten we het onbekende leren kennen. Want alleen dan wordt het onbeminde bemind.

DIEFSTAL AAN DE BERMWEG

of: Hoe een hek verdween, en gelukkig niets anders

Er zijn van die ochtenden waarop je denkt dat de wereld gewoon met je meeloopt. Dat de zon netjes opkomt, dat je koffie niet overkookt, en dat hekken – jazeker: hekken – hun morele plicht vervullen door simpelweg te blijven staan waar ze horen. Maar niet aan de Bermweg. Niet bij Felix en Marjan.

Afgelopen nacht is daar een hek *ontvreemd*. Niet verschoven. Niet omver geduwd. Nee, zomaar *verdwenen*, alsof het door een enthousiaste illusionist was weggeslepen uit de werkelijkheid. Misschien met glitterjas, misschien met rookmachine, dat houden de camera's geheim. Want ja – de honden zwegen in alle talen. Die lagen erbij alsof ze auditie deden voor de titel *Slaapkampioen 2025*. De camera's daarentegen? Die draaiden op volle toeren, popcorn erbij, klaar voor hun eigen true-crime-serie.

En dan vraag je je af: wat moet je met een hek? Je kunt er niet mee gourmetten. Je kunt het niet op Marktplaats zetten zonder gênante vragen te krijgen ("is het vatbaar voor roest?" "pech dat het van iemand anders is?"). En je kunt er al helemaal geen vrienden mee maken op een huisfeest.

Het is allemaal ongein en gedoe. Gedoe dat niemand vroeg en niemand nodig heeft. Een hek stelen is zo'n beetje de sudoku van de criminaliteit: het kost moeite, het levert niks op, en uiteindelijk kijk je vooral naar jezelf met de vraag: "Waarom heb ik dit in vredesnaam gedaan?"

Maar – en hier komt de serieuze ondertoon waar ik als Pieter Pottenkijker mijn literaire kruisje bij sla – we mogen blij zijn dat het maar een hek was. Want stel je voor dat de dief een andere 'aanwinst' had gezien. Een levendige, slimme, charmante vrouw des huizes bijvoorbeeld. Een vrouw die binnenkort – maar dat vertellen we fluisterend, want het is nog niet voor de grote klok bestemd – een nieuwe stap in haar leven zet.

Ik zeg het zo voorzichtig mogelijk: het huis kent binnenkort een bijzondere gebeurtenis die je niet wilt laten verstoren door lieden die met vreemd hekwerk onder de arm rondstruinen. Want als die dame des huizes was meegepakt, dan was er gedonder geweest. Niet een scheutje gedonder, nee: een volle pan vol, borrelend en overkokend. Dan was Capelle te klein geweest. Dan had de politie een crisisteam opgetuigd. Dan had Felix – normaliter een vriendelijke man – zichzelf in tien minuten ontwikkeld tot een mengvorm van Rambo en een boze imker.

Dus laten we eerlijk zijn: Een gestolen hek is vervelend, ja. Onzinnig, zeker. Maar in de schaal van ellende valt het onder de categorie *"adem in, adem uit, nieuw hek kopen, klaar"*.

En laten we hopen dat de dader zich ergens zit te schamen. Met dat hek naast zich. Zonder enig idee hoe je zo'n ding terugbrengt zonder dat het opvalt. Dat is hun straf al.
En wij? Wij blijven waakzaam. Al is het maar om de rust, de liefde en de aanstaande festiviteiten aan de Bermweg te beschermen. Want sommige dingen zijn onvervangbaar. Hekken niet.

NIET KLEIN TE KRIJGEN (OOK AL ZIJN ZE KLEIN)

Ik zat dus weer eens televisie te kijken. Dat doe ik niet vaak, want meestal eindig ik zappend in een existentiële crisis bij *Help, mijn man is klusser!* of *Lang Leve de Liefde* (waar ik me afvraag: hoe lang precies?). Maar afgelopen week bleef ik haken. En niet zomaar haken, nee - *volledig vastgezogen* aan het scherm. Het programma heette *Niet klein te krijgen*.

En daar zaten ze. Geen BN'ers met meningen, geen influencers met ringlampen, maar kinderen. Kinderen met kanker. En wat deden ze? Lachen. Dansen. Bouwen aan hun toekomst alsof het een LEGO-set van hoop was.

Ik keek. En ik lachte. En ik slikte. En toen moest ik weer lachen. Want wat een kracht! Terwijl ik mezelf die ochtend nog zielig vond omdat mijn koffie lauw was, zag ik een meisje van tien haar chemopaal aaien alsof het een kat was. "Ik noem hem Pim," zei ze. En Pim, dat was dus haar infuus. *Pim!* Daar kan ik met mijn cappuccino-gesoebat echt niet tegenop.

Er was ook een jongetje dat – met een kale kop en een glimlach van oor tot oor – zei: "Ik wil later dokter worden, zodat ik mensen beter kan maken." En ik dacht: jochie, jij bént nu al beter dan de meeste mensen die ik ken.

Het is alsof deze kinderen in de coulissen van het leven hebben gekeken, en dachten: *Nou, dan maken we er zelf maar iets moois van.* Ze zijn niet bezig met filters, niet met volgers, niet met leaseauto's of beleidsnota's - ze zijn bezig met léven. En hoe!

Wij volwassenen daarentegen… tja. Wij zijn kampioenen in klagen over triviale rampen.

De wifi hapert? Paniek. De supermarkt heeft alleen nog volkoren pistolets? Drama. De buurvrouw parkeert met haar bumper 3 centimeter over de streep? *WOEDEND!*

Terwijl deze kinderen hun dagen vullen met dapperheid die geen like-knop nodig heeft. Ze zijn vrolijk, echt vrolijk - niet omdat het moet, maar omdat ze snappen dat elke dag telt.

En daar zat ik dan. Met mijn dekentje, mijn glas wijn, en mijn zorgvuldig opgebouwde volwassenheid. Ik voelde me plots… klein. Niet zielig klein, maar gezond klein. De soort klein die nodig is om weer te zien wat groot is.

Het mooiste moment kwam aan het eind. Een meisje zei: "Ziek zijn hoort bij mij, maar het ís niet wie ik ben."

Bam. Daar ging ik. Tranen. Geen zielige tranen, maar van die eerlijke, tintelende, menswordende druppels die zeggen: *kom op, ouwe, leef een beetje.*

Toen dacht ik: misschien is dat de echte volwassenheid. Niet alles onder controle willen hebben, maar gewoon een beetje kind blijven - het soort kind dat de moed vindt om te lachen, zelfs als de wereld even niet meewerkt.

Dus ik hef mijn glas (lauw of niet) op deze kinderen. Op hun lef, hun licht, hun lach.
En als iemand me morgen vraagt hoe het met me gaat, zeg ik: "Niet groot te krijgen. En daar ben ik trots op."

DAGLICHTGEDACHTE

Sommige mensen groeien door ouder te worden. Andere groeien door het leven recht aan te kijken zonder angst, zonder grootsheid, maar met open ogen en een glimlach. Zij leren ons: klein zijn is soms het grootste wat je kunt doen.

STOP DE SCHULDENINDUSTRIE

Hoe je van een parkeerbon een gezinscrisis maakt

Het begon allemaal met een blauwe envelop. Ja, die. Het soort post waar zelfs de stoerste man op de camping nog stil van wordt. Ik zat aan mijn keukentafel - gewapend met een kop koffie die al zo lang stond dat hij waarschijnlijk zelf rente had opgebouwd - toen ik opnieuw dacht: *zijn we in dit land niet een beetje doorgeslagen met die schuldenindustrie?*

Laten we eerlijk zijn: Nederland heeft 1,5 miljoen mensen in de problemen. Dat zijn geen abstracte statistiekjes, dat zijn mensen die, net als jij en ik, gewoon een leven proberen te leiden. Soms met succes. Soms ook met een onverwachte storm: scheiding, ziekte, ontslag, een lekkende dakgoot of een kapotte wasmachine die precies op de dag overlijdt dat ook de hond besluit om niet meer te eten. Het leven is soms één grote grap zonder punchline.

Maar wat er daarna gebeurt, is ronduit krankzinnig. Want waar een normaal mens bij tegenslag denkt: *kom, even helpen*, denkt de schuldenindustrie: "Ah! Een kans om geld te verdienen!"

Een onbetaalde rekening van € 40? Hoppa, € 15 incassokosten. Nog niet betaald? € 40 extra. Daarna rente, administratie, dossierkosten, behandelkosten en een mysterieuze toeslag voor *onbegrepen menselijke emoties*. Voor je het weet staat de deurwaarder voor de deur met een glimlach die zegt: "Gefeliciteerd, u mag meebetalen aan mijn leaseauto."

En nu komt het mooiste: jaarlijks wordt er 17 miljard uitgegeven om 3 miljard aan schulden te innen. En uiteindelijk komt daar 300 miljoen van terug. Dat is alsof je een jerrycan

benzine leeggooit om een lucifer aan te steken. Inefficiënt is nog zacht uitgedrukt - het is pure slapstick, maar dan zonder lachen.

Humanitas ziet dit dagelijks. 24.000 huishoudens. 5.000 vrijwilligers. 305 coördinatoren. En allemaal zeggen ze hetzelfde: "Mensen raken niet alleen in geldnood, maar in levensnood."

Ze zien jongeren die verdwalen in digitale systemen. Ouders die hun kinderen 's avonds geruststellen terwijl hun eigen hoofd vol zorgen zit. Ouderen die niet met DigiD kunnen omgaan, tenzij iemand ze uitlegt dat het géén digitale dino is. Mensen met een modaal inkomen die ineens merken dat modaal tegenwoordig betekent: nét niet rondkomen.

IS HET EIGEN SCHULD?

Nee. De wereld is geen handleiding en niemand krijgt er eentje mee. Want één scheiding, één ongeluk, één burn-out kan genoeg zijn om uit het zadel te kieperen. En dan zit je daar, tussen de formulieren, de herinneringen en een overheid die zegt: "U kunt het allemaal zelf online oplossen!" Ja. Leuk. Als je laptop niet net dienst weigert. En toch schamen mensen zich. Ze durven geen hulp te vragen. Maar weet je wat pas écht schaamtevol is? Een systeem dat winst maakt op wanhoop. Daarom komt Humanitas in actie. Met een pamflet. Met een petitie. Met een heel leger vrijwilligers dat, zonder wapperende capes maar mét kloppend hart, naast mensen gaat zitten om orde te scheppen in de chaos.

Ze vragen drie dingen. Hele redelijke dingen.
Niet: "Schenk iedereen een pony" of "Geef elke schuldenaar een zwembad van chocolade."
Nee:
1. Voorkomen is beter dan innen.
Meer preventie, zodat die eerste rekening nooit een vrijkaartje wordt voor ellende.
2. Help mensen echt.
Niet via 47 formulieren en drie wachtkamers, maar laagdrempelig en menselijk.
3. Goede nazorg.
Zodat mensen niet opnieuw in hetzelfde ravijn kukelen.

Daarnaast willen ze simpele, logische maatregelen:

- Een pauzeknop voor betalingsregelingen.
- Een 18+ check op scholen.
- Toegang tot aanvullende zorgverzekering zonder Kafka-theater.

Want een land is zo sterk als de mensen die het overeind houden. En niemand blijft overeind in een systeem dat alleen maar duwt.

WAT KUN JIJ DOEN?

Nou, heel veel eigenlijk. Je kunt de petitie tekenen. Je kunt vrijwilliger worden. Je kunt doneren. Of – en dat is al winst – je kunt stoppen met denken dat schulden iets zeggen over iemands karakter. Want schuld is geen schaamtevlek. Het is een probleem dat we samen kunnen oplossen.

Tot die tijd blijf ik hier zitten, aan mijn tafel, nippend aan een koffie die inmiddels wettelijk als "oud zeer" wordt aangemerkt, en blijf ik zeggen: Stop de schuldenindustrie. Geef mensen lucht. En laat ons een land zijn dat optilt in plaats van neerdrukt.

Soms moet je een steen optillen, zou Pieter Pottenkijker zeggen. *Soms moet je eronder gaan liggen.*

HET HEERLIJK AVONDJE

Sinterklaasavond – waar zelfs de tijd zijn schoenen zet

Er zijn van die avonden waarop de lucht een tikje stroperiger lijkt te worden. Alsof de hele wereld even op de rem trapt en denkt: *Laat ik vandaag gewoon een beetje gezellig doen.* En jawel, het is weer zover: het heerlijk avondje is gekomen. Sinterklaasavond. De enige dag in het jaar waarop menig kinderhart sneller klopt dan een rookmelder met bindingsangst.

Ik liep vanmiddag door de stad en zag ze weer hoor: ouders die er uitzagen alsof ze net drie rondjes in een centrifuge hadden gedaan. Moeders met tot boven hun wenkbrauwen opgetrokken stress, vaders die op fluistertoon tegen elkaar zeiden: "Als dit cadeautje niet het juiste is, verhuis ik naar Texel." En ergens tussendoor een kind dat met een zakje kruidnoten in de hand de natuurwetten tartte door te sprinten *én tegelijkertijd te eten*. Newton draait zich om in zijn graf.

Maar goed, zo hoort het nou eenmaal. Sinterklaasavond is een magisch ritueel waar traditie, chaos, suikerpieken en pure hoop samenkomen in een soort vrolijke oerknal. De spanning begint al bij het avondeten. Je kunt een culinair hoogstandje op tafel zetten, maar het maakt niets uit: kinderen eten niet op 5 december. Ze kauwen alleen om de tijd sneller te laten gaan.

En dan… het moment suprême. De klop op de deur. De schaduw van een zak. Het geluid van voetstappen dat altijd net iets te hard klinkt om *echt* geheimzinnig te zijn. Maar kinderen horen geen voetstappen; die horen een symfonie van mogelijkheden. PS5? Paardje? Pak O'Clock? Alles is mogelijk.

De woonkamer verandert in een soort logistiek centrum van PostNL op Black Friday. Pakjes vliegen door de lucht. Papier scheurt met de intensiteit van een huwelijk dat net iets te snel gesloten is. Suikergoed rolt onder banken, in planten, soms zelfs in schoenen die daar helemaal niet op voorbereid waren.

En ergens in die wervelwind zit een moment van stilte. Een heel klein moment, vrijwel onhoorbaar. Een kind dat zijn cadeau opent, zijn adem inhoudt en denkt: *Dit… dit is voor mij.* Dát is het. Dat is waarom wij volwassenen ieder jaar vrijwillig meedoen aan dit knettergekke toneelstuk. Omdat die blik van pure, ongefilterde verwondering ons eraan herinnert dat het leven niet alléén maar gaat over agenda's, deadlines en je belastingaangifte die alweer staat te knorren.

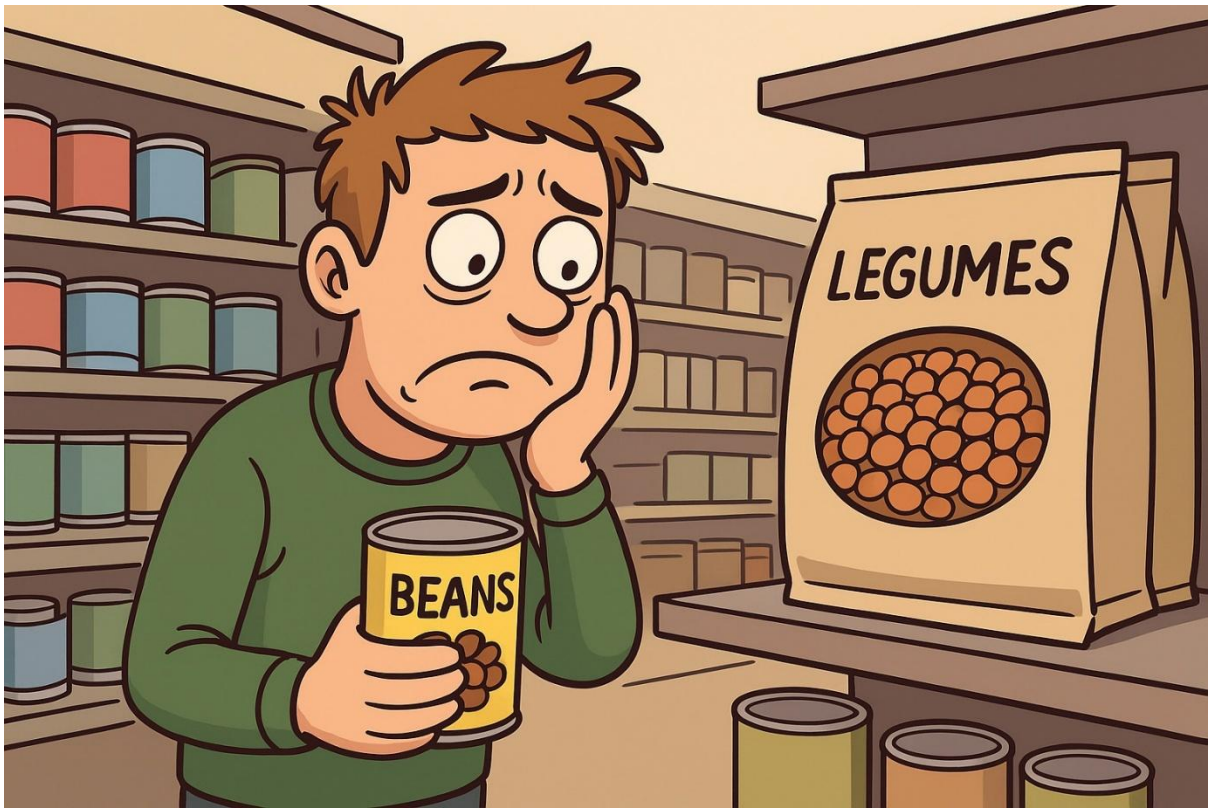
Sinterklaasavond is een oefening in elkaar iets gunnen. In moeite doen zonder er iets voor terug te verwachten (behalve misschien een foto van blije smoeltjes en een scheut dankbaarheid). Het is een avond waarop we onszelf toestaan om even te geloven. Niet per se in een man op een paard – hoewel, laten we eerlijk zijn, dat blijft gewoon iconisch – maar in het idee dat we met kleine gebaren grote harten kunnen vullen.

Dus vanavond, als de storm van papier en pepernoten is gaan liggen, wanneer de kinderen slapen en jij jezelf terugvindt op de bank tussen de half opgegeten marsepein en het stukje plakband dat zich aan je jas heeft gehecht als een politieke overtuiging: adem eens diep in.

En denk dan: *Het heerlijk avondje was niet alleen heerlijk, het was nodig.* Want soms moet je een steen optillen. En soms… moet je er gewoon een chocoladeletter onder vandaan halen.

Het heerlijk avondje
Sinterklaasavond – waar zelfs de tijd zijn schoenen zet

GEZONDER ETEN

of: hoe ik bijna werd ingehaald door een linze

Er zijn van die momenten waarop je je leven onder ogen moet zien.
Bij sommigen is dat tijdens een retraite in een yurt, bij anderen als de huisarts zegt: "Misschien eens iets minder kroketten." Bij mij gebeurde het in de supermarkt, in gangpad 7, tussen de houdbare melk en de potten bruine bonen.

Ik stond daar, geheel argeloos, toen ineens een pak linzen me uitdagend aanstaarde. Echt hoor. Die dingen hebben geen ogen, maar ik voelde het. "Jij hoort bij ons," leken ze te fluisteren. En ik, als stoere man met een zwak voor frikandellen en culinair gemak, voelde iets breken. Misschien mijn ego, misschien mijn cholesterol. Het was moeilijk te zeggen.

De Gezondheidsraad: de onbedoelde cliffhanger van mijn eetgedrag
Het begon allemaal met dat advies van de Gezondheidsraad. We zouden minder vlees moeten eten. Niet een beetje minder, nee: van 623 gram per week naar 200 gram. Dat is geen vermindering, dat is een emotionele breuk. "Meer peulvruchten," zeiden ze. "250 gram per week." Klinkt als weinig, maar dat is totdat je een linze probeert op te scheppen en er stiekem dertig tegelijk in je pan glijden. Peulvruchten zijn de confetti van de keuken: niemand weet hoe ze erin komen, maar ze zijn er ineens. Massaal.

En die 15 tot 30 gram ongezouten noten per dag? Pinda's zonder zout? Dat is alsof je naar Lowlands mag, maar zonder muziek.

EEN EXISTENTIËLE CRISIS IN DE KEUKEN

Maar goed, ik wilde het proberen. Mens durft, mens leeft, mens kookt. Mijn eerste poging was een linzencurry. Het recept zei: "Simmer gently." Ik las: "Ga zitten en bid tot de keukenmuzen." Na twintig minuten stond ik daar met een houten lepel in mijn hand en een blik in mijn ogen waarmee je normaal gesproken vallende sterren wenst. De linzen kookten. Ik kookte. Mijn geduld kookte over.

En toch: toen ik een hap nam, gebeurde het. Het smaakte niet naar karton. Sterker nog: het was… lekker? Mijn tong keek me verbaasd aan. Ik keek verbaasd terug. Zelfs mijn darmen hadden een moment van stilte, alsof ze zeiden: "Dit hadden we niet zien aankomen."

DE BOODSCHAP ACHTER DE BONEN

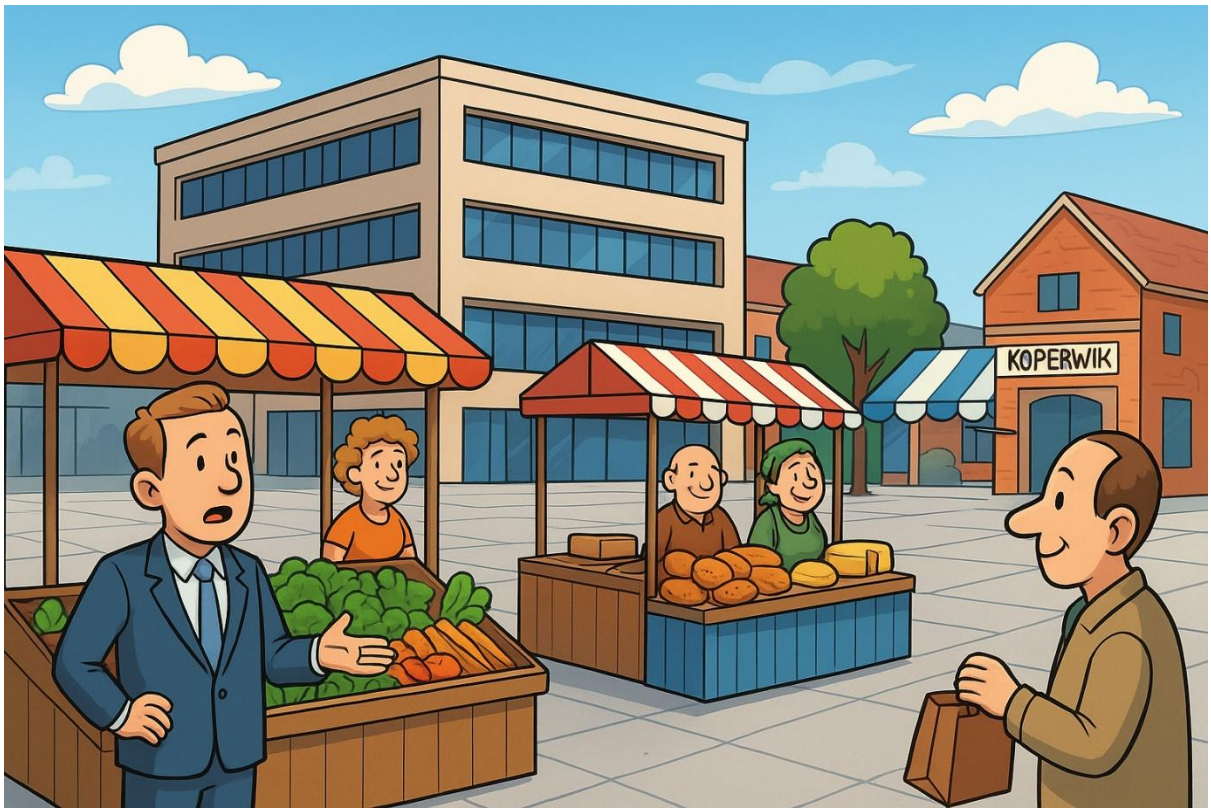
Want hoe hilarisch ik ook worstel met kikkererwten die weigerachtig in de pan rollen alsof ze op auditie zijn voor Cirque du Soleil - er zit wel iets in dat advies.

Nee, niet alleen eiwitten. Maar ook iets mild dwingends dat fluistert: *Denk eens na, mens.* Over je lichaam. Over de aarde. Over de barbecue die elk jaar een beetje schuwer uit de schuur komt. En eerlijk is eerlijk: als ik met één linze het klimaat kan redden, dan ben ik bereid er minstens acht te eten.

TOT SLOT

Ik ben geen heilige. Ik blijf houden van een stukje vlees op z'n tijd. Maar wie weet, misschien word ik ooit wel zo'n man die op feestjes achteloos zegt: "Oh, ik kook tegenwoordig veel met peulvruchten." En dat mensen dan denken: "Jeetje, die Pieter is echt aan het groeien." En ja, dat is dan ook zo. Want linzen zetten uit. En mensen blijkbaar ook.

DE MARKT DIE MAAR NIET TERUG MAG KOMEN

Ik weet niet of u het wel eens hebt geprobeerd, maar op het Capelse Stadsplein kun je tegenwoordig prima een Boeing 737 laten taxiën. Het plein is zo ruim, zo strak, zo keurig opgepoetst dat je bijna verwacht dat er elk moment een digitale stem uit de lucht klinkt: *"Dames en heren, we naderen de loopbanden naar Uitgang Noord. Voor uw veiligheid: houd rechts aan."* En dan besef je: de enige reden dat die loopbanden er nog niet liggen, is dat Schiphol zelf nu te duur is geworden.

Begrijp me goed: ik vind het prachtig. Het straalt. Het glimt. Als de zon erop staat, moet je zonnebril sterkte-5 op om niet in één klap in Capelle-Zuid opnieuw geboren te worden. Maar toch mist er iets. Iets warms. Iets geels. Iets dat ruikt naar gebakken vis, naar vers brood, naar stroopwafels die net iets te veel plakken. Iets dat geen algoritme kan vervangen. Ja, u weet waar ik heen wil: de weekmarkt.

DE GROTE VERHUIZING DIE MAAR NIET KOMT

Dat de markt destijds moest wijken voor het vernieuwde plein, prima. Je kunt niet verbouwen met een haringkraam in je nek. Maar inmiddels is dat plein al zo lang af, dat je er met gemak vier edities van *Heel Holland Bakt – Markteditie* op had kunnen opnemen. En nog steeds staan marktondernemers als nomaden op asfalt waar niemand eigenlijk wil staan.

Het is alsof je tegen je kinderen zegt: "We gaan verhuizen! Nog heel even wachten!" - en vijf jaar later staan ze nog steeds met een verhuisdoos in hun handen te vragen of de badkamer al klaar is.

DE VVD ALS MARKTREDDER DES VADERLANDS

En toen, op een stralende maandagmorgen, kwam daar VVD-raadslid Jeroen Kolster. De man die waarschijnlijk nog in zijn slaap "ondernemersvertrouwen!" roept. Hij sprak de woorden die iedereen dacht maar niemand hardop durfde te zeggen: *"De markt is belangrijk. De markt hoort in het centrum. De markt moet terug."*

Daarmee werd hij de Willem van Oranje van de haringkar, de Máxima van de groentekraam, de Elon Musk van de stroopwafel (zonder de raketten én met meer empathie).

Kolster wil dat het college uitlegt: Wie mag terug? Wanneer? En hoeveel ruimte krijgt Tante Bep voor haar noten, nu het plein zó duur is dat de stenen schijnbaar per stuk verzekerd zijn?

Want dat ondernemers, zeker de marktkooplieden, een beetje zenuwachtig worden van jaren uitstel… ja, dát kan iedereen begrijpen. Je kunt niet eindeloos je waar verkopen op plekken waar Google Maps 'Onbekende locatie' blijft zeggen.

EEN MARKT IS GEEN LUXE - HET ÍS HET HART

Een weekmarkt is geen decorstuk. Geen pop-up-activiteit. Geen evenement dat je opdoekt zodra een architect zich bedenkt dat er nog ergens een fontein past. Een markt is het kloppend hart van een stad. Waar mensen elkaar ontmoeten. Waar de laatste roddels sneller vliegen dan de korting op aardbeien. Waar je kind leert dat kaas verkopen óók een kunst is.

De markt hoort in het centrum, vlak bij het gemeentehuis, naast de Koperwiek die toch al staat te pronken alsof-ie zojuist een make-over heeft gehad van *VT Wonen*. Het centrum is niet volledig zonder z'n markt, net zoals een plein niet volledig is zonder leven.

DE SERIEUZE ONDERLAAG

Als je ondernemers iets belooft, moet je het ook waarmaken. Ondernemers zijn geen tijdelijke decoratie. Ze zijn geen pilotproject. Ze zijn de mensen die elke week vroeg opstaan om jouw stad levendig te maken. Transparantie is geen luxe - het is de brandstof van vertrouwen.

En dus, beste Capelle: Laat de loopbanden maar even wachten. Laat het plein nog even blinken. Maar breng de markt terug. Zodat het weer mag ruiken naar kibbeling, lachen naar de kooplui en klagen naar je eigen portemonnee. Want zonder markt is het Stadsplein gewoon…tja…een prachtige, dure parkeervrije landingsbaan waar niemand écht wil landen.

OVERSTEKENDE TOEKOMST

Er zijn van die ochtenden waarop je navigatie plots besluit dat jij vandaag een stadstour verdient. Niet gevraagd, niet besteld, maar wél gekregen. Zo reed ik afgelopen week, nog half slapend, door België. Daar waar de bakker om 06.30 uur al waffer-deeg staat te kneden, en de katholieke heiligenbeelden je vanaf elke gevel aanstaren alsof je moet biechten dat je te hard rijdt.

Maar goed, ik liet me gewillig door onbekende dorpskernen leiden. En dáár gebeurde het: een klein moment van verwondering dat zich vastklampte aan mijn stuur als een koppige kleuter aan de glijbaan.

Overál zag ik ze: verkeersbrigadiers. Niet één, niet twee, maar hele legioenen. Een soort ordelijke Belgische infanterie, uitgerust met fluohesjes, stopborden en een blik in de ogen die zei: *"Laat een kind door, of gij zult het weten."*

Ze stonden bij zebrapaden als levende schuttingen tegen automobilistische roekeloosheid. Ze knikten vriendelijk, ze zwaaiden, ze hielden hele verkeerslawines tegen alsof het niets was. En toen zag ik de kinderen. Allemaal in knalgele hesjes. Zélfs de pubers, en dat zijn toch doorgaans mensen die nog liever in een vulkaan springen dan opvallen.

Op hun hesjes stonden teksten als: *"Zie mij." "Ik word graag gezien." "Het leven is al ingewikkeld genoeg - laat me veilig oversteken."* (die laatste verzin ik, maar hij zou uitstekend passen).

En ik dacht: Hoe dan?! Hoe krijgt België voor elkaar wat wij in Nederland alleen tijdens een landelijke campagne van drie weken doen, waarna iedereen weer vrolijk in zwartgrijze onzichtbaarheid de straat op gaat? Hier, net over de grens, was het alsof neongele veiligheid een nationale identiteit is.

DE GELE REVOLUTIE

Wat zou het mooi zijn als wij dat ook meer in ons straatbeeld zouden zien. Geen kinderen die als ninjas in het ochtendduister de weg oversteken, maar kleine lichtbakens van hoop. Signalerende jeugd. Jongelui die niet onder een vrachtwagenhoekspiegel verdwijnen, maar áchterin het netvlies van elke automobilist branden als een herinnering: We zijn zuinig op onze toekomst.

En laten we eerlijk zijn: als pubers in België vrijwillig een gele hes aantrekken, dan kunnen onze Nederlandse pubers dat ook. Ja, ze zullen mopperen. Ja, ze zullen zeggen dat het niet cool is. Maar laten we wel wezen: crocs waren ook niet cool, en tóch lopen ze ineens iedereen voor de voeten.

DE SERIEUZE ONDERLAAG (DIE WE NIET MOGEN VERGETEN)

Onder alle humor ligt één simpele waarheid: Verkeersveiligheid is geen luxe, maar een levensverzekering voor onze jeugd.

We kunnen roepen dat kinderen beter moeten opletten. We kunnen hopen dat automobilisten zich gedragen. We kunnen vertrouwen op de Heilige Maagd Maria van de Middelbare School Oversteek.

Maar een knalgeel hesje, een verkeersbrigadier die trots zijn stopbord heft, een zichtbare cultuur van “wij geven om onze kinderen” - dat maakt verschil.

En dat verschil gaat niet over regels of boetes, maar over mentaliteit: Dat we het samen doen. Dat we verantwoordelijkheid zien, niet alleen verkeer. Dat iedere automobilist even denkt: *Ik rijd niet langs kinderen. Ik rijd langs onze toekomst.*

TOT SLOT

Toen ik verder reed, zag ik een jongetje met een hesje waarop stond: *“Merci dat ge mij ziet.”* En ik voelde een klein steekje van ontroering, gevolgd door een stevige duw tegen mijn Nederlandse nuchterheid.

Laat die gele golf maar komen. Laat onze straten maar oplichten. Laat ons, heel simpel, niet alleen harder rijden, maar vooral beter kijken.

En wie weet, ooit… Misschien zegt een kind hier dan ook: “Dankjewel dat je me zag.”

SJATOO010

Waar de wijn jong is, de burgemeester fier, en de Capellenaar eindelijk iets kan zeggen dat Rotterdam niet heeft.

Je gelooft het misschien niet, maar Capelle aan den IJssel heeft dus een wijngaard. Ja, je leest het goed. Een wín-gaard. Niet een paar slungelige druivenranken naast een volkstuintje, maar een echte, volwaardige stadswijngaard. Ik weet niet hoe het jou vergaat, maar toen ik dit hoorde, dacht ik eerst dat iemand in Fascinatio iets te diep in z'n eigen product had gekeken. Maar nee hoor: Capelle heeft tegenwoordig terroir. TERROIR! Ik verwacht binnenkort wijnrecensies met zinnen als: *"Deze 2024 heeft een subtiele hint van metrostation Capelsebrug en een aangenaam afdronk van stedelijke ambitie."*

En op vrijdag 3 oktober 2025 was het zover: de opening van het nieuwe clubhuis van Stichting Sjatoo010. Een clubhuis dat zo duurzaam is dat zelfs de zonnepanelen waarschijnlijk zonnepanelen hebben.

EEN CLUBHUIS DAT ELKE ECOLOOG SPONTAAN DOET KIRREN

Het gebouw – ontworpen door de duurzaamheidsdromers van MOR Studio – is bekleed met kurk. Kurk! De enige gevel die je zonder schuldgevoel kunt knuffelen. Het dak is zo groen dat zelfs vegan influencers er zachtjes van gaan hummen, en de energie wordt opgeslagen in een zoutwaterbatterij. Capelle heeft dus een batterij waar je pasta op kunt koken én je wijnkoelkast mee kunt laten draaien. Dit is vooruitgang.

En dan die “bee chimney”. Een schoorsteen voor bijen. Ik weet niet wat jouw jeugdhelden waren, maar dat van mij was nooit een imker die op z’n dak stond te roepen: *“Dames! Rechtdoor naar de derde verdieping graag!”* Maar bij Sjatoo010 kan het. Hier hebben bijen hun eigen penthouse. Met uitzicht. En vermoedelijk betere service dan in sommige hotels.

VAN BUURTIDEE NAAR GROOTSE CAPELSE GRANDEUR

Sjatoo010 begon ooit als een knus buurtinitiatief. Zo eentje waarbij drie mensen zeggen: “We zetten gewoon een paar druivenstokjes neer, wat kan er gebeuren?”
Nou, dit dus.

Het groeide uit tot een stadswijngaard met drie percelen – de Proefgaard, de Midgaard en de Oostgaard – namen die klinken alsof Tolkien er nog een regeltje bij had willen schrijven. Sinds 2022 maken ze zelfs echte Capelse wijn. Ik wacht nog op het etiket met *“Gaat goed samen met gesprekken over parkeerbeleid en wijkparticipatie.”*

CULINAIR GEWELD OP CAPELSE BODEM

Voor de opening waren er twee topchefs uitgenodigd: Erik van Loo en Henk Harpal. Ik kan je vertellen: als die twee ergens opduiken, weet je dat er iets te eten valt dat je moeder “leuk geprobeerd” zou noemen maar nooit zelf zou durven maken.

Hun catering was lokaal, duurzaam en zo liefdevol bereid dat de druiven waarschijnlijk even met rust gelaten zijn om naar de keuken te luisteren.

DE BOODSCHAP ONDER DE KURKLAAG

Laten we even serieus worden. Heel even. Wat hier is neergezet – door vrijwilligers, buurtbewoners, fondsen, ontwerpers, partners en een burgemeester die zichtbaar genoot van zijn rol als Capelse wijnpaus – is iets groots.

Een gebouw dat ademt, een buurt die meedoet, natuur die ruimte krijgt en mensen die elkaar weten te vinden. In een tijd waarin we vooral lijken te bouwen aan “meer steen, meer snelheid, meer rendement” is Sjatoo010 een liefdevol opgeheven vingertje dat fluistert: “Kijk eens wat er gebeurt als we samen zorgen voor onze stad, onze natuur en elkaar.” En ja, er komt wijn uit dat vingertje. Capelse wijn. Ik zeg: proost op dit groene mirakel.

Pieter Pottenkijker – altijd dorstig naar het onwaarschijnlijke

DE SANTA WALK

of: hoe je preventief afvalt door je in kerstkostuum te hijsen

Je gelooft het misschien niet, maar Capelle heeft het weer voor elkaar. Alsof het jaar nog niet vol genoeg zat met gezonde bedoelingen en sportieve ambities (“Ik ga écht drie keer per week naar de sportschool!” – zei iedereen vooral tegen zichzelf), komt Sportief Capelle nu met de Santa Walk. En dat is precies wat je denkt dat het is: wandelen, maar dan verkleed als enig familielid van de Kerstman.

Nu moet je weten: Pieter wandelt van zichzelf al genoeg. Niet uit sportiviteit, maar omdat hij anders zijn gedachtes niet kwijt kan. En omdat de parkeerplaats van Aquapelle altijd weer een avontuur is, maar dat terzijde. Wandelen dus. Dat kunnen we. Maar de Santa Walk heeft iets extra’s. Iets magisch. Iets wat het midden houdt tussen een kersttraditie en preventieve schadebeperking.

Want laten we eerlijk zijn: December is geen maand, het is een culinaire glijbaan.

Het begint met een boterstaaf op de werkvloer, gevolgd door drie kerstborrels, acht ‘kleine tussendoortjes’ (lees: halve banketstaven) en eindigt met een bord dat tijdens het kerstdiner zó zwaar is dat je het eigenlijk met twee handen zou moeten tillen. En dan hebben we het nog niet eens over die oliebollen die tegenwoordig smaken alsof een chef met Michelinster ze heeft staan vullen met geluk en heimelijke vetpercentages.

Daarom is de Santa Walk eigenlijk briljant. Het is preventief afvallen, nog vóór je begint met aankomen. Alsof Sportief Capelle zachtjes zegt: *"Begin maar vast met het compenseren van wat je gaat eten. We weten hoe jullie zijn."*

En geef ze eens ongelijk. Het gemiddelde Capellenaarse voornemen "In januari ga ik knallen!" haalt vaak niet eens de tweede week. Soms niet eens de derde dag. Sommigen sneuvelen al op nieuwjaarsdag – ergens tussen de oliebol van gisteren en de restanten van de kerststol.

Dus wat is het alternatief? Wandelen. In kerstpak. Met een muts die niet flatteert en een Rudolph-neus die je ademhaling licht verstoort. Maar wát een feest.

Op maandag 22 december, om 13:00 uur, verzamelen we ons bij Aquapelle. Een lange slinger van rood, groen en 'oerlelijke kersttruien'.

Vijf kilometer kerstpret. Kaarsrecht, kromlopend, strompelend of in gezwinde draf: iedereen mag mee. En aan het einde wacht daar… ja hoor: warme choco. Met wat lekkers. Want natuurlijk. Het heet tenslotte de Santa Walk, niet de Koolhydraatarme Kerstkuur.

Maar onder al de gezelligheid zit iets anders. Iets warms. Iets dat geen chocolade is: Samen uit de decemberstress stappen.

Letterlijk. Even ademhalen, even bewegen, even lachen om elkaar. Even voelen dat je als mens niet alleen bent in deze maanden vol lichtjes, verwachtingen en soms een stil hoekje van gemis. En misschien – heel misschien – verlies je er een grammetje door. Of twee. Maar belangrijker: je wint er iets mee. Een stukje luchtigheid. Een beetje verbinding. En een wandeling richting kerst, waar het uiteindelijk niet om je gewicht gaat, maar om je hart.

En dat, lieve vrienden, is de enige voornemen-proof sportactiviteit die ik volledig kan aanraden.

Loop mee met de Santa Walk. Maar vooral: loop warm. Voor elkaar.

GELD STINKT NIET

maar soms komt er wel iets eigenaardigs uit de pijplijn

Er zijn van die ochtenden waarop je rustig je koffie wil drinken, je krant openslaat en denkt: *dit verzin je niet*. Maar dan lees je dus dat een man in Nieuw-Zeeland een Fabergé-medaillon van ruim 16.000 euro heeft… doorgeslikt.

Ja, doorgeslikt. Alsof het een vitamine D-tabletje was. Alsof zijn moeder altijd gezegd heeft: "Kind, slik nou door, anders wordt het nooit wat met je."

En dan begint het denken. Want Pieter is van het denkende soort, soms tot zijn eigen spijt. Waaróm zou iemand in vredesnaam een Fabergé-ei van 8,4 centimeter doorslikken? Je hebt toch best wat keuzemomenten vóór het punt waarop je denkt: *ja, dit past wel*? Maar goed, onze Nieuw-Zeelandse vriend deed het dus. En sindsdien zit ik met een vraag die waarschijnlijk al eeuwen boven de markt hangt: Waar komt toch die uitdrukking 'geld stinkt niet' vandaan?

Want nieuws als dit suggereert toch dat er situaties zijn waarin je daar kanttekeningen bij mag zetten. Zes dagen - ik herhaal: zes dagen - heeft de politie naast deze man gezeten. Letterlijk. Alsof ze deelnamen aan een soort langlopende live-uitzending van *Het Grote Ontlastingsavontuur*. Agenten die elkaar aflossen met de woorden: "Jij mag. Ik hoor gerommel."

Het is bijna poëtisch: een Fabergé-medaillon, geïnspireerd op James Bond, verlaat het menselijk lichaam zó punctueel alsof Q zélf het scenario heeft geschreven. Octopussy, maar dan… tja… met minder glamour en aanzienlijk meer menselijke natuur.

En dan dat prijskaartje, dat *nog intact* was. Dat wil dus zeggen dat dit ding een reis heeft gemaakt waar de gemiddelde vakantieganger jaloers op zou zijn. En tóch kwam het er beter uit dan vele koffers op Schiphol. Maar terug naar de uitdrukking.

"Pecunia non olet", zeiden de Romeinen al. Geld stinkt niet. Vespasianus zei het toen hij belasting hief op publieke toiletten — nadat zijn zoon vroeg of dat niet een beetje vies was.

Maar wat de Romeinen niet konden weten, is dat 2000 jaar later een man met de ambitie van een slecht geïnformeerde doorgeslagen straatgoochelaar een Fabergé-ei door zijn eigen spijsvertering zou halen, waarna agenten… zouden wachten tot het geld letterlijk *wél* stonk.

En ergens… ergens is dit toch een prachtig verhaal. Een verhaal over hebzucht. Over wanhoop. Over slechte ideeën, en nóg slechtere uitvoering. Maar vooral: over geduld. Want daar gaat het uiteindelijk om. Of je nu agent bent, een dief, of gewoon iemand die deze blog leest terwijl hij de derde speculaas van vandaag eet…

Sommige dingen moet je uitzitten. Letterlijk. Of figuurlijk. Maar altijd met een beetje humor. En mocht je de komende tijd nog eens iemand horen zeggen: *"Geld stinkt niet."* Dan weet jij: Het hangt echt van de herkomst af.

HET KERSTVERHAAL VAN TER APEL

Je moet het maar treffen: hoogzwanger zijn in een tijd waarin de wereld meer vragen heeft dan antwoorden, en waarin zelfs de wind in Ter Apel lijkt te denken dat hij beveiliging is. Hij blaast iedereen een paar stappen terug, alsof hij zegt: *kom eerst maar eens met papieren.*
Zo lopen Jozef en Maria langs de kille randen van het dorp.

Achter hen het krassende fietswrak, waarvan de band niet alleen lek is, maar inmiddels filosofisch is geworden. Hij gelooft niet meer in vooruitgang.

Maria zit achterop - half, want de bagagedrager heeft het na decennia trouwe dienst wel een beetje gehad. De band is lek, de verlichting doet het niet, en de bagagedrager wiebelt dus, alsof hij zijn laatste sacrament al heeft ontvangen. Toch duwen ze voort - want wat moet je anders, als het leven zegt: “Ga maar, het wordt vast ergens beter”?

Ze kloppen aan bij deuren, bij loodsen, bij een caravan waar het licht flikkert alsof de elektriciteit zelf besluiteloos is. Elke keer hetzelfde antwoord: “Vol.” “Geen plek.” “Probeer verderop maar.” En verderop blijkt dan weer net een fractie kouder te zijn.

Onderweg passeren ze de asielzoekersopvang: een gebouw dat ademt, kreunt, draait, telkens voller, telkens vermoeider. Aan de hekken staan mensen die wachten. Wachten op papieren. Wachten op duidelijkheid. Wachten op rust. En ergens tussen die wachtenden lopen nóg twee Jozefs en nóg drie Maria’s. Eentje draagt een kind dat op elk moment kan komen. Een ander ondersteunt zijn vrouw terwijl ze krom staat van de weeën. Een derde

wikkelt een jas om zijn partner omdat de nachten in Ter Apel niemand ontzien - hoogzwanger of niet.

Het is alsof het leven besloten heeft dat het *hier*, op deze plek, in veelvoud ter wereld wil komen. Niet in hemels licht, maar in plastic stoelen, koude lucht en wachtrij 7A.

Jozef en Maria kloppen tevergeefs aan bij de opvang. "Vol," zegt iemand vriendelijk maar uitgeput. "Vol," herhalen de beveiligers, alsof ze het woord inmiddels in hun slaap zeggen. "Probeer verderop maar."

Maar verderop is het nog steeds Ter Apel, en de nacht valt niet met zachte hand. Uiteindelijk belanden ze tussen een paar struiken waar ooit iemand drie dekens heeft vastgemaakt aan een touw - een soort geïmproviseerde iglo, maar dan met gaten erin op precies de plekken waar de wind zijn kans schoon ziet. Een mens zou zeggen: *onwaardig*. Maar het leven luistert niet altijd naar wat een mens vindt.

Het tentje van gescheurde lakens wiebelt tegen de nacht aan. Jozef slaat de laatste deken om Maria heen met de zorg van iemand die niets heeft, behalve zijn twee handen en zijn goede wil. En dáár, in die tochtige schuilplaats, gebeurt het dan. Het kind komt. Zacht, alsof het al begrijpt dat lawaai voor later is. In een tochtige schuilplaats waar het enige medicijn tegen kou de warmte van twee armen is. Daar wordt het kind geboren.

En op datzelfde moment - alsof ergens een sluimerende dirigent besluit dat het nu wel genoeg is - barst de hemel open. Maar geen Halleluja. Geen engelendecor, geen gouden spotlight van boven. Geen majestueus koor. Geen gouden stralen die precies goed vallen zoals in de oude schilderijen. Nee.

Het lied dat opstijgt komt van herders op brommers, van vrijwilligers met te weinig slaap, van mensen in de opvang die hun laatste restje stem delen alsof het brood is. Ook passerende chauffeurs die hun motor even laten draaien om op te warmen, doen mee.
Er zijn een paar engelen, of mensen die er verdacht veel op lijken - want in deze contreien kan dat verschil nog wel eens vervagen op koude avonden. En ook een paar passanten die eigenlijk onderweg waren naar heel ergens anders, maar zich plots niet meer konden losmaken van het moment. En dan zingt iedereen het:

"Het is nog nooit nog nooit zo donker west
Of 't wer altied wel weer licht"

Rauw. Eerlijk. Geen schijnheilig licht, maar het kleine soort dat mensen zelf uit hun binnenzak halen. En terwijl dat lied groeit, gebeurt er iets bijzonders: je ziet, heel even, dat licht niet neerdaalt, maar opstijgt. Vanuit de tenten, de wachtrijen, de vermoeide ogen, de nog ongeschreven toekomst van kinderen die hier geboren worden, van vaders en moeders die alleen nog hopen dat morgen iets minder koud is dan vandaag.

Want misschien is dat wel de echte kerstboodschap hier: dat het licht niet vanzelf komt. Dat het niet genoeg is om vanaf de kant te zingen dat het ooit wel beter zal worden.
Dat het vraagt om handen die helpen, deuren die opengaan, stemmen die opstaan, harten die niet wachten tot het beleid verandert, maar zelf beginnen met een plek maken.

En zo, tussen gescheurde lakens en een wrakke fiets, wordt het toch kerst. Niet door een wonder uit de hemel, maar door mensen die besluiten er zelf één te zijn.

PAARSE VRIJDAG

Of: Hoe één kleur de boel in beweging zet

Het was op een vrijdag. Zo'n vrijdag waarop je denkt: *dit wordt weer zo'n dag waarop de printer vastloopt en de koffieautomaat alleen lauwe teleurstelling serveert.* Tot ik de school binnenliep en overal—maar dan ook *overal*—paars zag. Paars op truien, paars op sokken, paars op scrunchies, paars in haren, paars op gezichten (oké, dat laatste was schmink… hoop ik).

Ik dacht eerst dat er een druivenpluk-incident was geweest in de kantine, maar nee: het was Paarse Vrijdag. De dag waarop leerlingen, leraren en iedereen met een hart groter dan zijn ego paars aantrekt om te zeggen: "Jij mag er zijn. Ja, jij. Precies zoals je bent."

En dus stond ik daar, in mijn trui die volgens mij bordeaux was - maar de leerlingen verzekerden me dat ik "in de buurt" zat. Kennelijk telt intentie mee op Paarse Vrijdag. Gelukkig maar, want mijn kleurgevoel is net zo betrouwbaar als een kapotte kompas op een ronddraaiend theekopjes-attractie.

Maar wat maakt die dag nu zo bijzonder?

Als je het aan mij vraagt: het is omdat het zichtbaar maakt wat normaal vaak onzichtbaar blijft. Solidariteit. Moed. Een stille, soms schuchtere, soms knetterpaars-glitterende boodschap dat iedereen zichzelf mag zijn.

Paars is geen modekleur van de week. Paars is geestkracht. Paars is: “Je hoeft je niet anders voor te doen om erbij te horen.” Paars is ook: “En als iemand doet alsof dat wél moet, dan staan we samen naast je. Niet morgen. Nu.”

IN DE KLAS GEBEURDE HET MOOISTE

Een leerling vroeg: “Waarom moeten we eigenlijk speciaal een dag hebben voor LHBTQIA+ mensen? Kunnen we niet gewoon aardig zijn?” En een ander zei: “Ja, maar aardig zijn begint met zien wat mensen meemaken.”

BAM. Daar lag-ie. Een levenswijsheid die je normaal pas krijgt na drie mislukte relaties en een cursus mindfulness op de Veluwe.

Dat is precies het punt: Paarse Vrijdag is geen verplicht evenement, geen symboolpolitieke glitterstrooisessie. Het is een geheugensteuntje. Een Post-it in paars. Een dag die zegt: *hé, voordat je weer in routine zakt - bedenk even dat sommige mensen dagelijks tegen de wind in lopen. En dat jij het verschil kunt maken door gewoon naast ze te gaan staan.*

GEEN PAARS? GEEN PROBLEEM

Het gaat niet om de trui. Het gaat om het gesprek. En eerlijk is eerlijk: sommige scholen hebben paars nodig om dat gesprek überhaupt op gang te trekken. Want dat blijft spannend. Net als toegeven dat je eigenlijk niet precies weet waar alle letters van LHBTQIA+ voor staan, maar dat je wel graag mee wilt doen. (Voor wie het weten wil: de Q staat niet voor “ik heb een vraag.” Al voelt dat soms zo.)

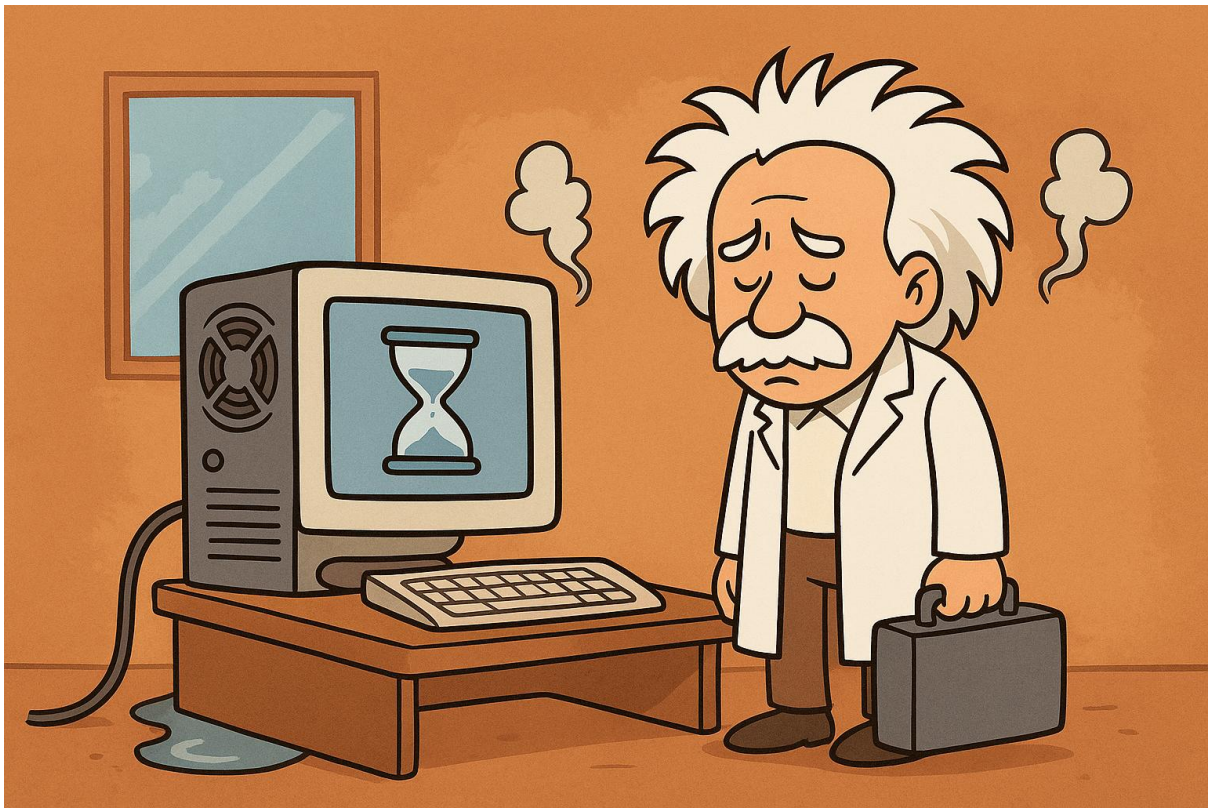
EN DAAROM HOU IK VAN PAARSE VRIJDAG

Niet omdat ik er zo charmant uitzie in paars. Niet omdat de school er even uitziet als een creatieve mislukte poging tot druivenwijn. Maar omdat het laat zien dat een gemeenschap kan kiezen om een veilige plek te zijn. Dat respect geen theorie is maar gedrag. En dat het soms begint met iets heel kleins: een kleur, een glimlach, een zin die begint met “ik zie je.”

Dus ja, ik draag paars. Soms per ongeluk. Soms net de verkeerde tint. Maar altijd met de boodschap: Je mag zijn wie je bent. En als iemand dat lastig vindt, dan is dat hun probleem, niet dat van jou.

Tot zover Pieters Daglicht.
Paars schijnt beter dan ik dacht.

DE VLUCHT DER WETENSCHAPPERS

Of: Hoe Einstein een computer werd zonder dat hij het zelf wist

Er zijn van die berichten die je leest en waarbij je denkt: *dit verzin je toch niet?* Zoals deze kop in de krant: "Nederlandse wetenschappers vertrekken massaal door verouderde computers."

Ik zag het al voor me: hoogleraren in witte jassen die met hun koffers richting grens lopen, wanhopig zwaaiend met museumwaardige laptops uit 2009. Hier en daar valt een adapter uit een zijvak. Iemand struikelt over een kabel die nog net níét draadloos is. De laatste die vertrekt, draait zich om en roept dramatisch: "Tot de cloud ons weer samenbrengt!"

Het klinkt hilarisch - en dat is het ook - maar ergens is het treurig. Een kenniseconomie die draait op computers zo traag dat zelfs een slak er FOMO van krijgt. Wetenschappers die bij elke berekening eerst een bak koffie kunnen zetten, een rondje park kunnen doen en daarna nog steeds een zandlopertje zien draaien. Het is alsof je Max Verstappen laat rijden in een DAF. Leuk voor de nostalgie, maar niemand wint er een race mee.

Maar toen dacht ik: Hoe deden die genieën het eigenlijk vóór het computertijdperk? Hoe berekenden ze zwarte gaten, kwantumverstrengeling of de kans dat de buurman weer zijn kliko te vroeg buiten zet?

Precies. Met potlood, papier en koppijn.

Neem Einstein. Die kende geen computers. Geen Excel. Geen rekenmachine met zo'n irritant 'error'-piepje. Nee, die zat gewoon aan zijn keukentafel, krabbelend in schriftjes, terwijl zijn haar langzaam in de iconische ontplofte toestand groeide. De man deed relativiteit *met de hand*. Niet eens een eindeloze Undo-knop! Als Einstein een fout maakte, moest hij gewoon… tja, opnieuw beginnen.

En dan is er nog de vraag: is de computer ontstaan uit de wetenschap, of is de wetenschap ontstaan uit de computer? Een kip-ei-vraag, maar dan met meer silicium.

Het antwoord is simpel: De computer *kwam* voort uit de wetenschap. Maar daarna besloot de wetenschap doodleuk: "Ha fijn, nu gebruiken we hem voor alles." Tot op het punt dat, als de computer niest, de wetenschap een week in quarantaine moet.

Dus waar Einstein ooit nog zei: "Verbeelding is belangrijker dan kennis," zou de moderne wetenschapper zeggen: "Verbeelding is belangrijk, maar zonder een werkende GPU kom ik nergens, vriend."

TOCH ZIT ER EEN LES IN DIT ALLES

Misschien - heel misschien - zijn we iets te afhankelijk geworden van apparaten die we ieder jaar vervangen zodra ze één tiende seconde trager worden. Misschien moeten we weer een beetje oefenen in denken zónder technologie. Niet om terug te gaan in de tijd, maar om te onthouden dat het brein nog steeds het beste systeem is dat niet geüpdatet hoeft te worden. Hoewel sommige mensen wel baat zouden hebben bij een patch voor kritisch denken, maar dat terzijde.

Tegelijkertijd mogen we ook best concluderen dat je in 2025 geen wereldtop bereikt op een computer die klinkt alsof hij opstijgt richting Mars telkens wanneer je een PDF opent. Wetenschap heeft gereedschap nodig dat niet alleen modern is, maar ook bruikbaar. Denk aan een timmerman die met een plastic hamer moet werken: het kan, maar niemand wordt er vrolijk van.

Dus ja, Nederlandse wetenschappers vertrekken. Niet omdat ze geen talent hebben. Niet omdat ze geen passie hebben. Maar omdat ze wél geduld hebben - en dat is nu precies wat opraakt terwijl hun computers wéér een update installeren die drie uur duurt.

En misschien, heel misschien, zouden we die mensen kunnen behouden als we ze gewoon… een laptop geven die jonger is dan hun promotieonderzoek.

Tot die tijd stel ik voor: Laten we allemaal één minuut stilte houden voor de ventilatoren van de verouderde universiteitscomputers. Die kleine helden die al jaren proberen het onmogelijke te doen. Die zuchten, blazen, trillen en soms licht gloeien… maar nooit opgeven. Net als Einstein.

Alleen met meer herrie.

Alsof je de sleutels kwijt bent, maar het huis blijft staan

Dementie is zo'n woord dat zich gedraagt als mist. Je weet dat het er is, je hoort anderen erover praten, maar zolang je er zelf niet doorheen hoeft te lopen, blijft het iets abstracts. Iets van statistieken, zorgnota's en folders in wachtkamers waar niemand echt wil zitten.

Tot het ineens een naam krijgt. Een gezicht. Een stem die je kent, en die zegt: *dit is nu ook van mij*.

Dan blijkt dementie geen verdwijntruc te zijn, maar een langzaam herschikken van het leven. Alsof iemand in je hoofd de laden anders indeelt en jij soms even moet zoeken waar gisteren is gebleven.

Het vreemde is: wij, de omgeving, raken vaak eerder in de war dan degene om wie het gaat. We worden voorzichtig, gaan zachter praten, alsof woorden ineens breekbaar zijn geworden. Alsof gezelligheid een risico is.

Maar dementie vraagt niet om fluisterstand. Het vraagt om nabijheid. Om blijven doen wat je deed, met misschien iets meer geduld en iets minder haast. Doe gewoon. Dat is geen onderschatting, dat is een kunst.

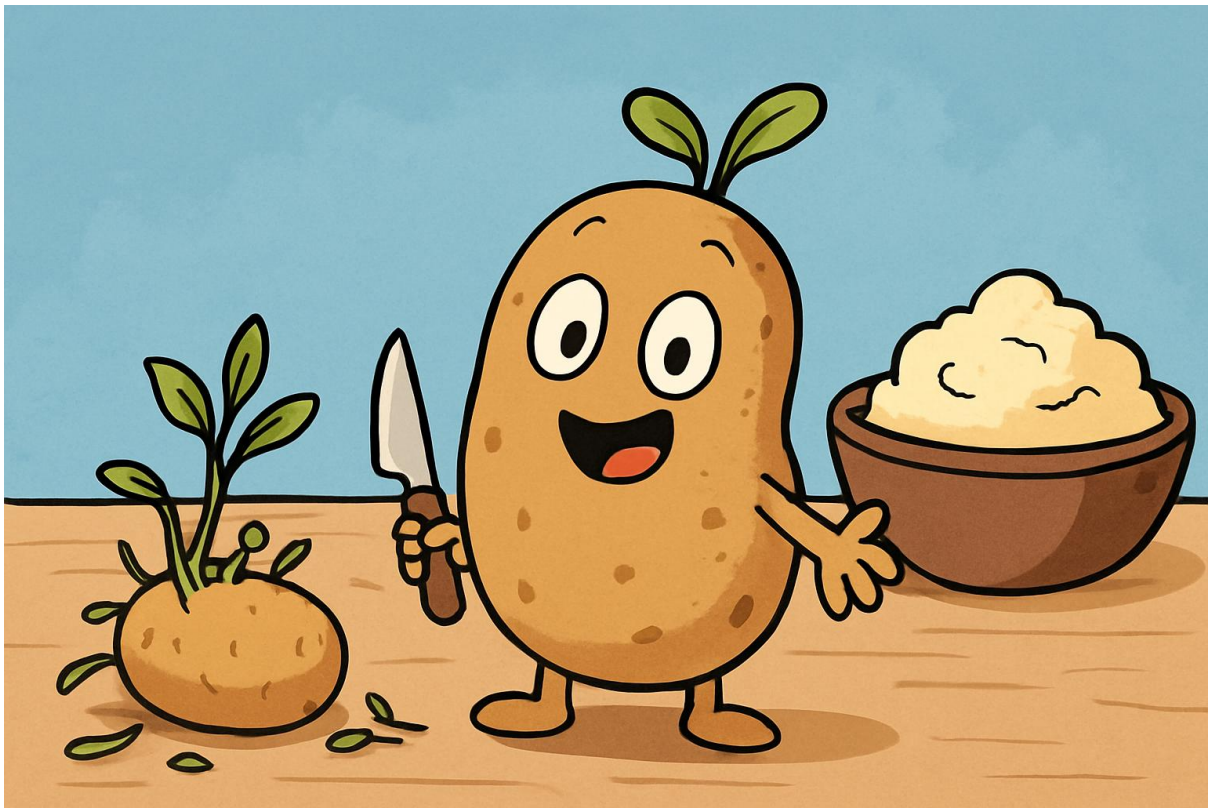
Vier de herinnering. Niet door haar krampachtig vast te houden, maar door haar ruimte te geven. Vertel dat verhaal gerust nog een keer. Lach opnieuw om dezelfde anekdote.

Herinneringen slijten niet door herhaling - ze krijgen er glans van. En vooral: laat merken dat je hen niet vergeet. Niet door steeds te zeggen *"weet je nog?"* maar door te laten voelen: *ik weet jou nog*.

Dementie neemt misschien stukjes weg, maar het haalt niet de waarde uit iemand. Niet de liefde, niet de humor, niet het recht om er helemaal bij te horen. Het is geen afscheid in termijnen, maar een uitnodiging tot anders vasthouden.

Misschien onthouden zij straks niet alles meer. Maar wij wel. En dat blijkt, in alle eenvoud, meer dan genoeg.

DE AARDAPPEL

Knol der knollen, held van het Hollandse bord

Er zijn dagen dat ik mij afvraag waarom we het eigenlijk nog over spiritualiteit, mindfulness en innerlijke rust hebben, terwijl de oplossing al eeuwen in onze kruideniersmand ligt: de aardappel. Ja, de pieper. De knol. De underdog van de nachtschadefamilie. De zetmeelbom die zich bescheiden onder de grond verschuilt alsof hij iets te verbergen heeft - wat natuurlijk ook zo is: pure culinaire zeggingskracht.

Laat ik maar meteen eerlijk zijn: Pieter houdt van aardappelen. Liefst kruimig. Zo kruimig dat ze nog vóór het afgieten spontaan uiteenvallen, als een licht wanhopige romanticus die bij de eerste aanraking in tranen uitbarst. Maar bloemig als puree? Ook niet te versmaden. Puree is eigenlijk een knuffel in voedselvorm. Een zetmeelhoudende liefdesbrief die je eet met een lepel.

HET MYSTERIE VAN DE UITLOPER

En dan heb je ze: de uitgelopen aardappelen. Die knollen die, als je ze iets te lang laat liggen, ineens denken: “We gaan verhuizen. We beginnen een nieuw leven. Hier, heb een spriet.”

Het geeft altijd een beetje een Frankenstein-gevoel wanneer je de keukenkast opentrekt en een aardappel je aankijkt met tentakels die qua uitstraling ergens tussen ‘modderig optimisme’ en ‘post-nucleaire flora’ hangen. Toch wordt er in huishoudens van Nederland nog te vaak paniekerig gereageerd. Mensen gooien ze linea recta in de prullenbak, alsof de aardappel ter plekke een misdrijf heeft begaan.

Maar laten we het beestje bij de knol noemen: Die uitlopers kun je er gewoon *afsnijden*. Weg ermee. Solanine zit in die sprieten, ja - een giftige stof, dat klopt. Maar zodra je ze wegsnijdt, is de rest van de aardappel weer zo veilig als een oma die op haar pantoffels naar de brievenbus schuifelt. Sterker nog, 99 van de 100 keer is die aardappel gewoon prima, mits hij stevig is en niet groen of glazig kijkt alsof hij al een week te veel heeft meegemaakt.

Ja, uitgelopen aardappels kunnen wat taaier zijn en een vitamine minder hier of daar. Maar we hoeven niet bij elk ontsproten sprietje te doen alsof het ding in quarantaine moet. Het is overdreven om de hele pieper weg te gooien. Het is zelfs een beetje beledigend voor de aardappel. Heeft 'ie zó hard gewerkt om zetmeel op te sparen, krijgt 'ie dit ervoor terug.

WAAROM IK PLEIT VOOR AARDAPPELRESPECT

De aardappel is een cultuurgewas, zeggen ze. En dat is waar. Maar het is ook een karaktergewas. Een gewas dat ons iets leert. Namelijk: bescheidenheid. Volharding. En het belang van af en toe ondergronds gaan om even bij te tanken.

Maar bovenal leert de aardappel ons dat perfectie overschat wordt. Oké, hij loopt af en toe uit. Oké, hij ziet er soms wat gehavend uit. Maar met een beetje aandacht, een klein mesje en liefde - altijd liefde - wordt hij weer het fundament van de Hollandse maaltijd.
Misschien, heel misschien, is dat wel de boodschap van de aardappel. Dat we elkaar niet afschrijven zodra we rare sprieten krijgen. Dat groei soms rommelig is. En dat er onder elk rafelrandje iemand zit die nog steeds gevoed kan worden - en vooral: kan voeden.

Dus ja, ik houd van aardappelen. Ze zijn betrouwbaar. Ze zijn eenvoudig. En ze leren mij dat een klein beetje schilwerk wonderen doet. En wie dat nog steeds niet begrijpt, moet maar eens proberen een stampot te maken met quinoa. Succes.

ADVENT

De kunst van het wachten zonder te flippen

Advent.
Dat is Latijn voor: *we doen alsof we rustig zijn terwijl alles in ons "OPSCHIETEN" schreeuwt.*

Advent is die periode waarin we officieel mogen wachten, maar praktisch gezien vooral druk zijn met het versnellen van alles wat eigenlijk traag zou moeten zijn. Wachten op licht. Wachten op hoop. Wachten op kerst.

En ondertussen: drie kerstborrels, vijf verlanglijstjes, een stress-courgette uit de supermarkt die zichzelf *feestelijk* noemt en een agenda die eruitziet als een slecht geplande Tetris-partij.

Vroeger - zeggen mensen altijd bij zinnen die beginnen met *vroeger* - was advent een tijd van verstilling. Van kaarsen. Van sobere maaltijden. Van bezinning. Nu is advent een aftelkalender met chocolade, gin, erotiek of allemaal tegelijk (voor wie het écht moeilijk had dit jaar).

Elke dag een vakje open. Elke dag een beloning. Alsof wachten alleen nog te verdragen is als er suiker bij zit.

Advent vraagt geduld. Wij vragen: hoe lang nog? We steken kaarsen aan, één per week. Niet allemaal tegelijk, want dat zou vals spelen zijn. Dat weten we diep vanbinnen. Net zoals we

weten dat je niet in november al “Stille Nacht” mag draaien zonder lichte schaamte. Advent is immers oefenen in niet-alles-nu. Maar wij zijn geen mensen van oefenen meer.

Wij zijn mensen van direct. Van one-click-bezorging. Van antwoorden vóór de vraag is afgemaakt. Van meningen vóór het luisteren. Van kerstverlichting die al hangt terwijl de bladeren nog aan de boom zitten - uit efficiencyoverwegingen, zeggen we dan. Advent zegt: *houd het even uit*. Wij zeggen: *kan het ook sneller?*

En toch… Er gebeurt iets merkwaardigs in die weken. Iets dat zich niet laat bestellen, niet laat pushen, niet laat optimaliseren. Iets wat zich alleen aandient als je - per ongeluk - even niets doet. In het zwakke licht van een kaars. In een stilte die je niet had gepland. In een zin die niet af hoeft.

Advent is geen sprint naar kerst. Het is een langzaam leren kijken. Naar wat er al is, maar nog niet af. Naar jezelf, half verlicht. Naar de ander, met rafelranden en barstjes. Naar een wereld die niet gerepareerd hoeft te worden voordat ze bemind mag worden. Advent zegt niet: *alles komt goed*. Advent zegt: *het licht komt, ook al is het nog donker*.

En misschien is dat wel de grap. Dat we elk jaar opnieuw doen alsof we verrast zijn. Alsof we niet weten hoe het afloopt. Terwijl we diep vanbinnen verlangen naar precies dit: dat iemand zegt dat wachten zin heeft. Dat het niet voor niets is. Dat het oké is om nog niet klaar te zijn.

Dus steek gerust die kaars aan. Eet die chocolade. Loop iets te hard door de winkelstraten. Maar vergeet niet af en toe stil te staan. Niet omdat het moet. Maar omdat advent je zachtjes toefluistert: *Je hoeft niet alles te hebben. Je hoeft niet alles te weten. Je hoeft alleen even te blijven.*

En dat, lieve mensen, is misschien wel het meest revolutionaire wat je deze weken kunt doen. Wachten. Met licht in het vooruitzicht.

NEPPILLEN

De pil die beloofde te helpen, maar alvast begon met doden

Er zijn van die zinnen die je leest en waarbij je koffie spontaan koud wordt. “Gevolgen neppillen nog ernstiger dan gedacht: zeker 13 doden.”

Zeker. Dat woord doet hier meer pijn dan de rest. Zeker dertien mensen. Alsof het om parkeerboetes gaat die je met wat speurwerk nog kunt aanvullen. Alsof er ergens een Excel-bestand is waar achter “doden” een kolommetje *voorlopig* staat.

Neppillen. Dat klinkt bijna onschuldig. Alsof het gaat om Lego met aspiraties. Namaakhandtassen voor je lever. Maar deze pillen doen niet alsof ze genezen - ze doen alsof ze je helpen, en besluiten vervolgens dat je eigenlijk wel klaar bent.

De pil is tegenwoordig een belofte in capsulevorm. Slikken is geloven. We vertrouwen dat wat klein is, rond is en in een doosje zit, ons beter maakt. Rustiger. Sterker. Slanker. Gelukkiger. Meer onszelf. Of in elk geval minder last van onszelf. En ergens onderweg is dat vertrouwen een businessmodel geworden.

Want kijk: echte medicijnen zijn duur. Ontwikkeling kost tijd. Testen kost geld. Bijsluiters zijn dikker dan sommige romans.
Neppillen daarentegen? Die slaan dat hele “zorgvuldig” gewoon over. Direct naar de actie. Geen bijwerkingen, maar *hoofdeffecten*. Geen genezing, maar roulette.

Het treurige is: niemand slikt een neppil omdat hij dood wil. Mensen slikken omdat ze willen leven. Omdat ze pijn hebben. Angst. Schaamte. Vermoeidheid. Of omdat de huisarts zei: *we kijken het nog even aan*, en het lichaam antwoordde: *nee*.

En dan is daar internet. Altijd open. Altijd begripvol. Altijd zonder wachttijd. “Dit middel helpt écht.” “Geen recept nodig.” “Werkt sneller dan via de dokter.” Het internet fluistert precies wat wanhoop graag hoort. En wij, moderne mensen, denken dat we slim zijn. Dat we etiketten kunnen lezen. Dat we risico’s inschatten. Dat wij heus niet tot *die groep* behoren. Totdat we dat dus wel doen.

Dertien doden. Tweeëntwintig mensen die ternauwernood bleven. Coma’s, spoedritten, paniek in witte gangen waar niemand ooit had willen zijn. En dat is waarschijnlijk nog maar het topje van de ijsberg, zeggen ze dan. Alsof het over klimaat gaat. Of over financiën. Niet over lichamen.

De grap - en dit is een gitzwarte grap - is dat we leven in een land met één van de beste zorgsystemen ter wereld. En toch glippen mensen door de mazen. Niet omdat ze dom zijn, maar omdat ze mens zijn. Omdat ze sneller wilden dan het systeem aankon. Of stiller dan hun klachten klonken.

Misschien is dat wel de echte bijsluiter van deze tijd: *Bij onvoldoende aandacht, nabijheid en tijd kan de patiënt zelf gaan dokteren.*

Dus ja, lach gerust even om dat woord: neppillen. Maar laat het lachen snel verdwijnen. Want dit gaat niet over pillen. Dit gaat over vertrouwen. Over kwetsbaarheid. Over een samenleving die zegt: *regel het zelf maar*, en dan verbaasd is als mensen dat ook echt doen - met fatale gevolgen.

Misschien moeten we minder waarschuwen met posters en meer luisteren aan tafels. Minder campagnes en meer gesprekken. Minder schrik en meer zorg. Want niemand verdient het om te sterven aan hoop in tabletvorm. En dat, lieve mensen, is geen nepboodschap. Dat is bloedserieus.

BIBLIOGRAFIE

Peter Paul/Pieter publiceerde eerder bij Uitgeverij De Overkant de volgende werken:

9789080412538 P.P.J. Doodkorte	Als ik stil ben / versjes, gedichten op de dood / druk 1	Overkant, De
9789080412521 P.P.J. Doodkorte	Even stilstaan / lichtpuntjes en vreugdevuurtjes van en voor mensen / druk 1	Overkant, De
9789080412545 P.P.J. Doodkorte	Kunststukjes / overwegingen en ver-dichtjes naar aanleiding van kunst(-beleving) / druk 1	Overkant, De
9789080412576 Peter Paul J. Doodkorte	In ongewone stilte / ver-dichtjes in dagen van coronapandemie / druk 1	Overkant, De
9789080412552 Peter Paul J. Doodkorte	Van harte jarig zijn / ver-dichtjes bij een verjaardag / druk 1	Overkant, De
9789080412507 Peter Paul J. Doodkorte	Het stille ervaren / ver-dichtjes bij de dood / druk 1	Overkant, De
9789080412583 Peter Paul J. Doodkorte	Met hart en Ziel / Het mysterie van niks en oneindig genot / druk 1	Overkant, De
9789080412590 Peter Paul J. Doodkorte	Scheefpoepen / Pieter Pottenkijker en Het mysterie van het vreemdgaan / druk 1	Overkant, De
9789083348308 Peter Paul J. Doodkorte	De magie van Domaine Sainte Marie / Pieter Pottenkijker op zoek naar magie / druk 1	Overkant, De
9789083348315 Peter Paul J. Doodkorte	De stilte fluistert / ver-dichtjes over onvergetelijk leven / druk 1	Overkant, De
9789083348322 Peter Paul J. Doodkorte	Oud, maar zeker niet out! / Het mysterie van de Krasse Knarren / druk 1	Overkant, De
9789083348346 Peter Paul J. Doodkorte	Prikkelende overdenksels / Pieters gebundelde kijk op de zaak | 2 / druk 1	Overkant, De
9789083348360 Peter Paul J. Doodkorte	Pieters' prikkelspraak / Pieter's provoking speech | Le discours Provocateur de pieter / druk 1	Overkant, De
9789083348339 Peter Paul J. Doodkorte	Prikkelende gedachten / stimulating thoughts | pensées stimulantes / druk 1	Overkant, De
9789083348384 Peter Paul J. Doodkorte	De Knikkerkronieken / Pieters' tractaat over tactiek en tranen / druk 1	Overkant, De
9789083348353 Peter Paul J. Doodkorte	Geen vergeefs beroep / Een hulpverleningsvorm dreigde te verdwijnen. De daarop geattendeerde Tweede Kamer der Staten Generaal voorkwam dat. / druk Heruitgave	Overkant, De
9789083348377 Peter Paul J. Doodkorte	Het Mysterie van het Ego / Pieter Pottenkijker en het raadsel van de grootspraak / druk 1	Overkant, De
9789083348391 Peter Paul J. Doodkorte	Noa 18 / 17 augustus 2025 / druk 1	Overkant, De
9789083609409 Peter Paul J. Doodkorte	Het mysterie van het bonzend hart / druk 1	Overkant, De
9789083609416 Peter Paul J. Doodkorte	Gebundeld daglicht / Pieters' Daglicht over Denkdingen / druk 1	Overkant, De
9789080412569 Peter Paul J. Doodkorte	Het mysterie van de en het Lot / Pieter Pottenkijker en de speling van het lot / druk 1	Overkant, D

PIETER POTTENKIJKER

Kroniekschrijver van het alledaagse ongezien

Pieter Pottenkijker is geen man van haast. Hij is de chroniqueur van wat zich nét buiten je blikveld afspeelt: de dingen die je pas ziet als je even stil blijft staan, en soms alleen als je er met een scheef oog naar kijkt.

Met zijn notitieboekje in de binnenzak en een pen die altijd een beetje lekt, dwaalt hij door straten, langs perrons, over kades. Hij ziet hoe het onkruid tussen stoeptegels een democratisch recht opeist. Hoe iemand op een bankje in het park een broodje in twee gelijke helften breekt – één voor zichzelf, één voor een duif. Hij vangt halve gesprekken op, vult de ontbrekende woorden in, en laat ze rijpen tot verhalen die even scherp als mild zijn.

Pieter is een meester in de vertraagde waarneming: hij gelooft dat de wereld zich pas echt laat zien als je ophoudt met jagen. Zijn stukken balanceren tussen poëzie en observatie, met een vleug ironie die nooit gemeen wordt. Hij is wars van grote gebaren, maar koestert de kleine drama's: een vergeten boodschappentas in een bushokje, een puber die zijn fiets tegen een regenpijp parkeert alsof het een ritueel is.

Zijn motto:

"Wie goed kijkt, ziet dat de wereld altijd terugkijkt."

SPECIALISMEN

- Het signaleren van onbeduidende dingen die toch betekenis dragen
- Het vinden van melancholie in vrolijke momenten en humor in tragiek
- Zinnen schrijven die blijven echoën

BEKEND VAN

- Pieters' Daglicht over Denkdingen – een reeks lichtvoetige maar trefzekere observaties waarin hij met zachte spot en warme ernst over de wereld schrijft.

- Pieters' Pamflet, de dagelijkse reflectie op de grote én kleine bewegingen in onze samenleving.
- Pieter's Mysteries op Kunst-stukjes is een groeiende verzameling licht absurdistische, maar scherp observerende verhalen rondom "mysteries" in het alledaagse leven.

RECENSIES

"Het gebundeld daglicht van Pieter Pottenkijker is zo'n boek dat je eigenlijk op het nachtkastje én op de wc wilt leggen: korte stukken die je hardop laten lachen, om je vervolgens onverwacht in de ziel te porren. Het alledaagse - bushaltes, geraniums, muggen, gemeentelijke brievenbussen - wordt fileerbaar materiaal voor milde ironie en zachte troost. Een bundel voor iedereen die zich weleens afvraagt of het leven niet vooral bestaat uit tussenmomenten, en daar stiekem dankbaar om is."

"Deze bundel leest als een reeks goed getimede pauzes in een overvolle dag: even zitten, glimlachen om een absurdistische wending, en merken dat je net iets milder naar jezelf en de wereld kijkt. Tussen de grappen door schuurt het: vergrijzing, schulden, Beschermd Wonen, polarisatie en kwetsbaarheid krijgen een stem zonder dat het loodzwaar wordt. Het is literair cabaret op papier, met een staande ovatie voor de gewone mens die dapper doorrommelt."

"Wat Pieters Daglicht over Denkdingen bijzonder maakt, is de combinatie van taalplezier en maatschappelijk geweten. De ene pagina gaat over de buxusmot en herfstlucht, de volgende over agressie tegen hulpverleners, migratie of armoede – en toch voelt het nooit belerend. Alsof een goede vriend naast je gaat zitten, een scherp verhaal vertelt en je daarna met net iets meer hoop en humor de dag in stuurt."

Uitgeverij De Overkant
Ringvaarpark 1
2907 LH Capelle aan den IJssel
De-Overkant@Doodkorte.nl

9789083609416